

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

600014132H

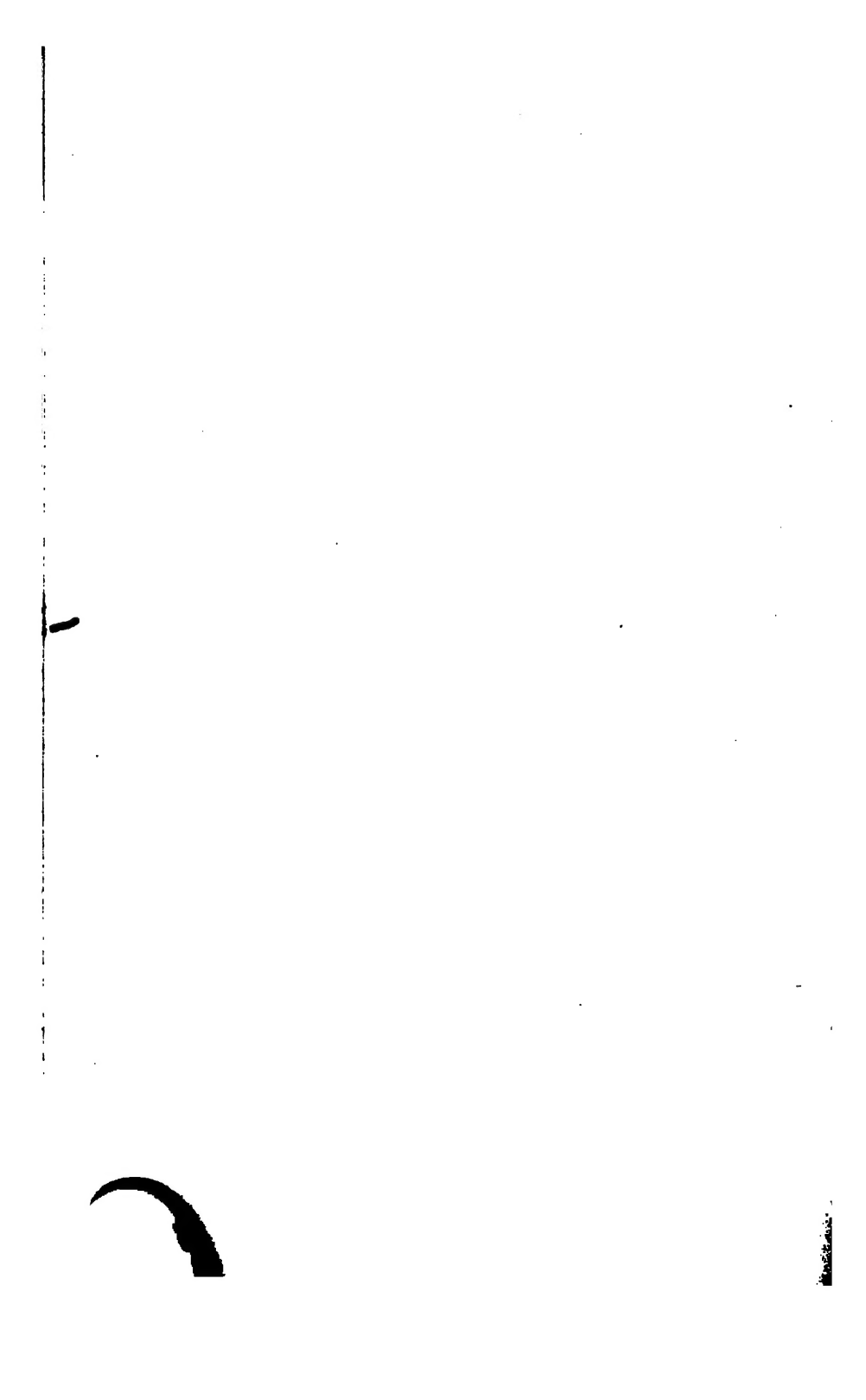
49

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ
ΤΗΣ
ΑΓΓΛΙΑΣ.

Συγγραφεύσα καὶ Ἐκδοθεύσα
ΤΟΥ
ΔΗΜΟΦΩΝΤΟΣ Γ. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

— — — — —
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ CLAYTON & CO.,
17, DORVILLE STREET, E.C.

1862.

89

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΥ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

ΤΗΣ

ΑΓΓΛΙΑΣ.

Συγγραφέισα καὶ Ἐκδοθεῖσα,

ΠΡΩ

ΔΗΜΟΦΩΝΤΟΣ Ρ. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ,

ΑΠ. ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ CLAYTON & CO.,

17, DUCY STREET, E.C.

1882.

HISTORY
OF
THE COMMERCE, INDUSTRY,
AND
COLONIES
OF
ENGLAND.

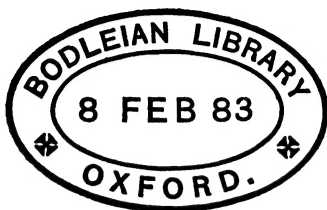
BY
DEMOPHON G. LAZARIDES.

LONDON.

1882.

256 : 752

LONDON :
CLAYTON AND CO., ENGLISH AND FOREIGN PRINTERS,
BOUVERIE STREET, FLEET STREET.

ΤΩι ΦΙΛΟΜΟΥΣΩι, ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩι

και

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙ,

ΓΟΥΔΙΕΛΜΩ Ε. ΓΛΑΔΣΤΟΝΙ,

εἰς

Τεκμήριον Εὐγνωμοσύνης

Τήν δε τήν Βίβλον,

Ἀνατίθουσιν,

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ.

TO THE RIGHT HONOURABLE

W. E. GLADSTONE, M.P.,

PRIME MINISTER OF ENGLAND,

THE GREAT PHILHELLENE,

PHILANTHROPIST,

AND

PATRIOT,

AS A TOKEN OF GRATITUDE,

This Work

IS RESPECTFULLY DEDICATED

BY

THE AUTHOR.

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ

Ἀγγλῷ Πρωθυπουργῷ

Κυρίῳ

Κυρίῳ Γουλιέλμῳ Ε. Γλάδστονι,

Εἰς Λονδῖνον.

Σεβαστὲ Ἄνερ !

Ὑπατον εὐγνωμοσύνης ἐθνικὸν αἶσθημα ἔπεισέ
με νὰ Σοὶ ἀφιερῶσω τὸ ἀνὰ χεῖρας σύγγραμμά μου.

Προαιτηθείσης εὐσεβάσεως τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀδείας,
κατεδέξο ἀποδεχθῆναι εὐμενῶς ἀφανοῦς συγγραφέως
τὴν εἰλικρινῇ προσφοράν.

Πίστευσον ὅμως ὅτι ἐὰν πάντες οἱ δυνάμενοι ἐμι-
μοῦντο τὰ ἐκάστοτε παρὰ Σοῦ διδόμενα εὐεργετικὰ
παραδείγματα, αἱ κοινωνίαι θὰ εὐρίσκοντο σήμερον εἰς
ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ βελτιωτέραν κατάστασιν.

Χαῖρε, ὦ Ἐξοχὲ Ἄνερ, καὶ ζῆθι ἐπὶ μακρὸν χρόνον
ἐν ὑγείᾳ.

Ὁ συγγραφεύς,

ΔΗΜ. Γ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ.

Ἐν Λονδίῳ, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1882.

TO THE RIGHT HONOURABLE
W. E. GLADSTONE, M.P.,
PRIME MINISTER OF ENGLAND,
IN LONDON.

SIR,

The purest national sentiment of gratitude has inspired me to dedicate to you this volume, my feeble labour, after having, in gracious condescension, permitted me that honour.

It is to be hoped that both the present and future prominent statesmen of the world will emulate your magnanimous example, and thus contribute likewise to the moral improvement, the wealth, prosperity, and happiness of struggling nationalities.

The eternal gratitude of my nation will be the worthy companion of the marble and the bronze monuments which History will hand down to posterity of the great British statesman, Philhellene and the protector of Arts, Science, and Literature.

I have the honour to remain, Sir,

Your most obedient humble servant,

D. G. LAZARIDES.

London, September, 1882.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α.

Δημοσιεύων τὸ ἀνὰ χεῖρας σύγγραμμα περὶ Ἱστορίας τοῦ Ἐμπορίου, τῆς Βιομηχανίας καὶ τῶν ἀποικιῶν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, παρουσιάζω τῷ φιλομούσῳ Κοινῷ καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀγαπητοὺς Ὅμογενεῖς σύντομον μὲν, ἀλλὰ περιεκτικὸν καὶ, ὡς φαίνεται μοι διδακτικὸν πόνημα, κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ ὁποίου, συγκεντρώσας ἀπάσας τὰς μικρὰς εἰδικὰς γνώσεις μου, προσεπάθησα τὰς μὲν ιδέας, δι' εὐκρινοῦς συντομίας εὐλήπτους νὰ καταστήσω, γλώσσαν δὲ νὰ γράψω τοῖς πᾶσι προσιτὴν.

Δὲν γράφω ὅπως ἐπαινεθῶ, οὐδὲ νομίζω ὅτι ἐξέπόνησα τέλειόν τι ἔργον· ἔχω ὅμως δι' ἐλπίδος ὅτι τοῦλάχιστον οὐκ ἀχρήστως ἐμόχθησα, καὶ ὅτι τὸ ἀνὰ χεῖρας σύγγραμμα ἔσεται πρόδρομον δημοσιεύσεως ἐτέρων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ εἵδους πονημάτων ὑπὸ συγγραφέων ἀνωτέρων τῶν ἐμῶν δυνάμεων γεγραμμένων.

Ὁ συγγραφεύς

ΔΗΜ. Γ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ.

Ἐν Λονδίῳ, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1882.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ.

Ἐὰν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλωμεν ἐν τῇ προαγωγῇ ἡμῶν νὰ λάβωμεν ὡς πρότυπον ἄλλο τι ἔθνος, τοῦτο ἀναντιρρήτως δεόν νὰ ᾔηται τὸ ἀγγλικόν. Τὸ ἔθνος τοῦτο, οὐ μόνον ἀντιπροσωπεύει τὴν σήμερον τὸν πολιτισμὸν, παντὸς ἄλλου ἔθνους, διασπείρον τὴν εὐνομίαν, τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐημερίαν ἀπανταχοῦ, ἐκτεῖνον ἀρωγὸν χεῖρα πρὸς πᾶν ἔθνος ἄξιον τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μεγάλου θαυμασμοῦ θεωρεῖται ἄξιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τῶν ἀποικιῶν του, πρὸς τὸν ἑπακρον ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ ἐνθουσιασμὸν αὐτοῦ.

Τὸ ἀγγλικόν ἔθνος ἀείποτε τὴν φιλίαν καὶ συμπάθειαν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδείξατο. Οὐδὲν δὲ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν βεβήλους τινὰς ἐναβρυνομένους νὰ εἰρωνεύωνται τὰ δυστυχήματα ἢ τὰς δυσχερείας ἐθνῶν ἀναξιοπαθούντων, καὶ ἐν τῇ ποταπότητί των μὴ διστάζοντας καὶ εἰς τὰ ἱερώτατα πολλάκις νὰ προσκρούωσι χάριν ἐπιδείξεως εὐτελοὺς καὶ κούφης εὐφυολογίας. Τὸ ποιὸν καὶ τὸν χαρατῆρα τῶν λαῶν κρίνομεν ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων πολιτῶν, οἵτινες λίαν ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύουσι τοὺς λαοὺς τούτους, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, τὴν αὐταπάρνησιν ἐνὸς Βύρωνος καὶ τὴν πεφωτισμένην φιλίαν ἐνὸς Γλάδστωνος ἢ ἐνὸς Δίλκ, καὶ οὐχὶ τὰς πλάνας καὶ ἄσυνει-

δησίας Ἰουδαίων ἐν Λονδίνῳ δημοσιογράφων βεβη-
λούντων πᾶν σεβαστὸν χάριν κερδοσκοπίας.

Διὰ πολλοὺς λοιπὸν λόγους καθήκον ἔχομεν νὰ με-
λετῶμεν πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀγγλικόν. Καθότι, ἔθνος,
οὕτινος ἡ οἰκονομολογικὴ καὶ παραγωγικὴ δραστηριότης
ἡδυνήθη νὰ γεννηθῇ, ν' ἀναπτυχθῇ καὶ ν' ἀκμάσῃ ἐν τῷ
χρονικῷ διαστήματι πέντε ἢ ἕξ αἰώνων ἔθνος, ὅπερ πρὸ
πολλοῦ καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν δὲν φοβεῖται ἀντι-
πάλους τόσον ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν καταπληκτικῶν δυνά-
μεων τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ, ὅσον ἐν τῇ γεωργικῇ σχετι-
κῶς τῇ φύσει τοῦ ἐδάφους προόδῳ, ἐν τῇ ἀριθμητικῇ
δυνάμει τῶν ἐμπορικῶν καὶ πολεμικῶν πλοίων καὶ ἐν τῇ
παρατολμῇ τοῦ συλλαμβάνειν καὶ τῇ ἐπιμονῇ τοῦ ἐκτε-
λεῖν τὰ σχέδια αὐτοῦ. Ἐθνος τέλος, ὅπερ ἐξουσιάζει
ἀτελεύτητον ἔκτασιν ἀποικιῶν καὶ διοικεῖ ὑπὲρ τὰς τρεῖς
ἐκατοντάδας ἐκατομμυρίων ἀμαθῶν, φανατικῶν, ἡμιαγρίων
καὶ ὅλως ἀγρίων λαῶν, εἶναι πράγματι ἄξιον μεγάλου
σεβασμοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ περὶ τοῦ Ἑ μ π ο ρ ί ο ν,
τῆς Β ι ο μ η χ α ν ί α ς καὶ τῶν Ἀ π ο ι κ ι ῶ ν αὐτοῦ ἱστο-
ρία, οὐχὶ μόνον χρήσιμος, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖα καθίσταται
εἰς πάντα, καθότι δι' αὐτῆς διαγιγνώσκονται τὰ διδα-
κτικὰ αἷτια, ὧν ἔνεκα ἡ Ἀγγλία ἀνῆλθεν εἰς τὸν ὕπατον
βαθμὸν τῆς δόξης καὶ τῆς ισχύος.

Ἐρρωσθε.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

Ἐὰν ἀναδιφίσωμεν τὰς δέλτους τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ βαθμιαία αὐτῶν ἀνάπτυξις μεταβάνατα ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων παρὰ τὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου λαῶν, Φοινίκων, Καρχηδονίων, Ἀράβων, Ἑλλήνων κλπ., πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς κατὰ τὸν Μεσαιῶνα πρῶτον, εἶτα πρὸς τοὺς Πορτογάλλους καὶ Ἰσπανοὺς, παρατηροῦμεν κατ' ἀλλόκοτον σύμπτωσιν ὅτι ἡ πορεία τῆς προόδου, θέλουσα δῆθεν πάντας κατὰ σειρὰν νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς λαοὺς, ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον βαίνουσα, περιέρχεται εἰς χεῖρας τῶν ἀρκτῶν Ὀλλανδῶν καὶ Γερμανῶν (Ἀνσεατικῶν) καὶ κατόπιν ἐπισκέπτεται τοὺς τελειοποιητὰς τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν γνώσεων μεγάλως διαφέροντας δύο λαοὺς, τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους τοὺς κατέχοντας σήμερον τὸ πρωτεῖον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, καθὼς καὶ τοῦ γενικοῦ πολιτισμοῦ.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ εὔρῃ τις δύο λαοὺς, καίτοι γεωγραφικῶς τοσοῦτον πλησιεστάτους, μεγάλως νὰ διαφέρωσι κατὰ κλίσεις καὶ χαρακτῆρας ὅσον οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἀγγλοι. Οἱ πρῶτοι φιλόδοξοι, μεγάλοι δὲ κατὰ τὰς

ἐπιστήμας τὰ γράμματα καὶ τὴν στρατιωτικὴν, κατὰ πολὺ καθυστεροῦσι τῶν δευτέρων ἐν ταῖς τοῦ πολιτισμοῦ βιωτικαῖς τέχναις καὶ τὴν πολιτικὴν διάταξιν τοῦ ἀνθρωπίνου νουχοτισμοῦ. Ἐὰν δὲ θελήσωμεν ν' ἀναφέρωμεν ὑποῖους τίτλους ἕκαστος τῶν δύο λαῶν τούτων κατέχει ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἐκπολιτισμῷ, δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν ὅτι ἐνῷ αἱ ἐνέργειαι τῆς νέας Γαλλίας τείνουσι πρὸς τὸν θρίαμβον τῆς Κοινωνικῆς Ἰσότητος, αἱ προσπάθειαι τῆς Ἀγγλίας ἄγουσι πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς Κοινωνικῆς ἐννόμου Ἐλευθερίας.

Προκειμένου νὰ λαλήσωμεν περὶ τοῦ ἐνὸς τῶν δύο μειζυῶν τούτων τῆς Εὐρώπης ἔθνων, τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἀνάγκη ν' ἀναφέρωμεν τὰ αἷτια καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, δι' ἃς τὸ ἔθνος τοῦτο ἐκ ταπεινῆς καταστάσεως ἐν ἣ διατέλει κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, ἀνυψώθη διὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος εἰς τὴν ἀκμὴν ἐκείνην, ἐν ἣ σήμερον βλέπουμεν αὐτὸ ἀνελθόν.

Εἰς τρεῖς ἀπ' ἀλλήλων διακρινομένας καὶ μεγάλως διαφερούσας περιόδους δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους. Καὶ ἡ μὲν πρώτη περίοδος ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ 43 Μ.Χ. καὶ συμπεριλαμβάνουσα τὰς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τῶν Ἀγγλοσαξόνων, τῶν Δανῶν καὶ τῶν Νορμανδῶν ἀλλεπαλλήλους κατακτήσεις, βαίνει μέχρι τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ 1640. Ἡ δὲ δευτέρα περιλαμβάνουσα τὴν προστατευτικὴν τοῦ Κρόμβελ κυβέρνησιν καὶ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1688 (ἀμφοτέρων ἀποτελουσῶν τὴν ἐποχὴν τοῦ Μονοπωλείου καθ' ἣν ὑπερίσχυσε τὸ περιοριστικὸν ἐμπορικὸν σύστημα) βαίνει μέχρι τοῦ 1689, καὶ ἡ τρίτη περίοδος ἡ τὸν θρίαμβον τῆς περὶ ἐλευθερεμπορίας ἀρχῆς ἀποτελοῦσα ἐποχὴ, ἀπὸ τοῦ 1690 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν.

1^η. Περίοδος.—Καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς ἱστορίας, οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τῆς Βρεττανίας ὑπῆρξαν οἱ Γῶλοι. Τούτους προσβαλλόντες οἱ Ρωμαῖοι καὶ μετ' ἐπανειλημμένας κατ' αὐτῶν ἐκστρατείας, ἀποβιβασθέντες ἐπὶ τῆς μεσημβρινοανατολικῆς παραλίας, ἔνθα τὴν σήμερον κεῖται ἡ πόλις τῆς Deal, ἐνίκησαν αὐτοὺς ἐν ἔτει 43 Μ. Χ. γενόμενοι κυρίαρχοι καὶ κατακτηταὶ τῆς τε Σκωτίας καὶ Ἀγγλίας. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τοῦ 55 ἔτους Π. Χ. ἐπὶ Καίσαρος οἱ Ρωμαῖοι ἐπανειλημμένας ἔκαμον ἐκστρατείας κατὰ τῶν Γῶλων, καὶ μόνον τὸ 86 ἔτος Μ. Χ. ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Δομετιανοῦ διαδόχου τοῦ Κλαυδίου καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀγρικόλα, ἠδυνήθησαν νὰ ὑποτάξωσι τοὺς ἐπὶ ὀλόκληρον ὀγδοηκονταετίαν γενναίως ὑπερασπίσαντας τὴν αὐτῶν χώραν Βρεττανούς. Ἡ περίοδος τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως διήρκεσε μέχρι τοῦ 405 ἔτους ὁπότε οἱ Ἀγγλοσάξωνες, ἀμφότεροι γερμανικῆς φυλῆς ἐπιτεθέντες κατὰ τῶν πρώτων κατακτητῶν ἐκυρίευσαν οἱ μὲν τὰ βόρεια οἱ δὲ τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Βρεττανίας καὶ ἐκδιώξαντες αὐτοὺς συνέστησαν τὸ νέον Ἀγγλοσαξωνικὸν βασίλειον ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Ἀγγλία (Anglie), *Angleterre* Γῆ τῶν Ἀγγλων.

Τὸ νέον βασίλειον τῶν Ἀγγλοσαξόνων, συστηθὲν μετὰ παρέλευσιν 48 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατακτήσεως, περιελάμβανε τὸ βόρειον μέρος τῆς Βρεττανίας *North-Anglie*, τὸ μεσημβρινὸν *Sussex* ἢ *Saxe-South*, τὸ δυτικὸν *Wessex-Saxe* καὶ τὸ ἀνατολικὸν *Essex-Saxe* τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ὑπῆρξε τὸ Λονδίνον. Ἡ περίοδος τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς κατακτήσεως διήρκεσε μέχρι τοῦ 857 Μ. Χ. ὅτε οἱ Δανοὶ, εἰσβαλόντες εἰς Ἀγγλίαν καὶ, ὅτε μὲν νικῶντες, ὅτε δὲ νικώμενοι, μετὰ παρέλευσιν δύο περὶ που αἰώνων, ἐκδιώξαντες τοὺς Ἀγγλο-Σάξωνας ἔξου-

ἐποχῇ ἐκείνῃ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος ὁμολογεῖτο ὅτι αἱ Ἀγγλαὶ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων εἰρωτευέσων λαῶν πνεύχοντο τῇ τῶν ἀρχόντων πίεσιν πρὸς δὲ ὅτι ἐνῷ ἡ Ἀγγλία κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα κατετράχeto ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ πολέμου τῶν Δύο Ρόδων, μὲν ὅλα ταῦτα συγχρόνως ἔδεικνυτο ἀνεκτισσομένη ἡ φυσικὴ καὶ ἡθικὴ κατὰστασις αὐτῆς, καθότι τὰ διωστιγήματα τῆς αἱματηρᾶς ἐκείτης πάλης δὲν προσέβαλλον ἢ τοῖς ἐν τοῖς ὅτλοις καὶ ἡ κινδερητικὴ ἐκδίκησις δὲν ἐπληττεν ἢ τοῖς ἀριστοκραταῖς ἄλλως αἱ πολιτικῶν θεσμοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνέκαθεν ὑπὸ τῆς τελειώτεροι τῶν ἀντιπάλων αὐτῆς λαῶν καὶ ἡ κινδερητικὴ Ἐδουάρδου τοῦ 4^{ου} καίτοι αἰσθητὰ καὶ αἰσθητός, ἐν μέρει ὅμως καὶ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν ἢ τοῦ φιλαθροπυτέρου τῆς τῶν συγχρόνων αὐτοῦ Λοιδοζίκου τοῦ 11^{ου} τῆς Γαλλίας καὶ Καρόλου τῆς Βουργουνδίας. Ὁ δὲ ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἀγγλίαν, διάσημος Γάλλος ἱστορικὸς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲ Κομίνης λέγει, ὅτι πρῶτον κατὰ τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ ἀπῆντησε λαὸν τοσοῦτον καλῶς κυβερνώμενον καθὼς τὸν ἀγγλικὸν καὶ ἐπίσης Χώραν, ἐν ᾗ εἶδε βασιλευόνσαν πλείονα ἀσφάλειαν καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον εὐτυχέστερον ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΛΗΘΙΚΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἐὰν ἀλλοδαπὸς τις ἄμοιρος γεωγραφίας καὶ ἱστορικῶν γνώσεων ἐλάμβανε χάρτην τοῦ κόσμου καὶ προσεκαλεῖτο νὰ ὑποδείξῃ τυχαίως τὰς ἐν αὐτῷ διαλαμ-

βανομένης μεγάλης δυνάμεις, οὐδέποτε βεβαίως ἤθελεν ἐκλέξει ὡς μίαν τοῦτων τὰς μικρὰς ἐκείνας νήσους τὰς φερούσας τὸ ὄνομα ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ. Ἄλλ' ἂν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐκείνου ἐστημειοῦντο αἱ βρεττανικαὶ ἀποικίαι διὰ διακριτικοῦ τινος χρώματος, πᾶσα ἑκπληξίς, ἣν ἐνδεχόμενον νὰ ἡσθάνθη. ὅτε ἤκουσεν, ὅτι οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἤθελεν ἐκλείπει. Ὁ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας μικρὸς ἐκείνος χώρος ὑπῆρξε τὸ λίκνον ἐν ᾧ ἀνετράφη γίγας, τὸ ἐλατήριον, δι' οὗ κινεῖται αὐτοκρατορία, πρὸς ἣν συγκρινομένη ἡ τῶν Καισάρων ἦτο πτωχὴ καὶ περιωρισμένη.

Σχετικῶς πρὸς τὰς ἀποικίας αὐτῶν οἱ Βρεττανοὶ διέπραξαν ἀληθῶς πολλὰ λάθη, πολλαὶ δὲ βελτιώσεις ἀπαιτοῦνται εἰσέτι ἐν τῷ ἰσχύοντι ἀποικιακῷ συστήματι· ἀλλ' ἂν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν διαφορὰν τῶν φυλῶν, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ κλίματος τῶν διαφόρων ἀγγλικῶν ἀποικιῶν, δύσκολον θὰ ᾔηται νὰ ὑποδείξῃ ἄλλο τι ἔθνος ἐπιτυχὸν πλειότερον ἐν τῇ ἀποστολῇ ταύτῃ. Αἱ ἀποικίαι τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἐξαρτῶμεναι κτήσεις περιλαμβάνουσι σχεδὸν τὸ ἐν ἑκτῷ τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ τὸ ἐν τέταρτον περίπου τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ αὐτῆς. Καὶ πράγματι, ἂν ἐξαιρέσωμεν τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὴν Ιαπωνίαν, ἡ Μεγάλη Βρεττανία εἶναι ὑπεύθυνος διὰ πλεόν τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν καλουμένων πεπολιτισμένων φυλῶν τῆς ὑφ'ἡλίου.

Ἡ ἐμπορικὴ καὶ ναυτικὴ ἐνέργεια τῆς Ἀγγλίας ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον. Ἐν Εὐρώπῃ ἐν ᾧ ἐκ τοῦ βράχου τῆς Χελγολάνδης ἐπιβλέπει τὴν Δανίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, διὰ τῶν Νορμανδικῶν νησιδίων ἐπιτηρεῖ τὴν Γαλλίαν καὶ διὰ τῆς Γιβραλτάρης κρατεῖ τὴν κλεῖδα τῆς Μεσογείου, ὅπως ἄλλοτε διὰ τῆς

Κερκύρας κατεσκόπευε τὴν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσῃ ναυτικὴν ἐνέργειαν τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Ἐκ Μελίτης δὲ φρουρεῖ τὴν τε πρὸς τὴν Αἴγυπτον καὶ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἄγουσαν. Ἐν Ἀμερικῇ διὰ τῆς Νέας Γῆς κυριαρχεῖ τὰς ἐξόδους τῆς Ἀρκτικῆς Πολικῆς Θαλάσσης, κατέχει τὴν Ἀκαδίαν, τὸν Καναδᾶ, τὰς Βερμούδας καὶ πολλὰς Ἀντίλλας νήσους καὶ ἐκ τῶν παραλίων τῆς Μοσχουέτης καὶ Ὀνδούρης ἐπιβλέπει τὴν τοὺς δύο Ὠκεανοὺς χωρίζουσιν στενὴν λωρίδα γῆς. Διὰ τῶν ποταμῶν τῆς Γουϊάνης εἰσχωρεῖ ἐν ταῖς ἡμιαγνώστοις πεδιάσι τῆς μεσογείου Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκ τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν Μαλουίνων φρουρεῖ τὸν Μαγελλανικὸν πορθμὸν καὶ προσβλέπει τὰς νέας ἀλιείας τῆς Ἀνταρκτικῆς Θαλάσσης. Ἐν Ἀφρικῇ ἐξουσιάζει τοὺς σταθμοὺς τῆς Γουϊνέας, τοῦ Φερδινάνδου Πò, τῆς Ἀναλήψεως, τῆς Ἀγίας Ἑλένης καὶ τοῦ Ἀκρωτηρίου, (ἴσου πρὸς τὴν ἑκτασιν τῆς ὅλης μητροπόλεως) τὰ ἀρχιπελάγη τοῦ Μαυρικίου καὶ τὴν νῆσον Σοκοτόραν. Ἰσχυρὰν ἄλυσσιν ὀχυρωμάτων καὶ ἀποικιῶν ἐξέτεινεν ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐξ Ἀδεν καὶ Βασσόρας ἐφορᾷ τὰς ἀρχαιοτάτας παγκοσμίους ἐμπορικὰς ὁδοὺς. Ἐν Ἰνδαίᾳ μετὰ ἐπίμονον δραστηριότητα καταβαλοῦσα τοὺς ἀγρίους Βραχμανικοὺς συνδέσμους τῶν Σινδῶν καὶ τῶν Βελούκων καὶ καθιδρύσασα ἐν ταῖς ἀχανέσι πεδιάσι τοῦ Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα, κατέστησεν ὑποτελῇ αὐτῆς διακόσια πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν τέλος καὶ τὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας διὰ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ ἐξευγενίζει τὸν Νεώτατον ἐκείνον κόσμον. Ἀλλὰ τὸ ἐνδοξότατον διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἄθλον εἶναι ὅτι καὶ ἐν Ἀστραλῖᾳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ἀφρικῇ αὐτὴ πρώτη ἐκόμισε διὰ τῶν πλοίων,

τῶν σοφῶν καὶ ἐμπόρων αὐτῆς τὰ πρῶτα νάματα βελτίονος βίου καὶ πραγματικῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως καὶ πρώτη αὐτὴ κατέπνιξε διὰ μυρίων μέσων καὶ ὑλικῶν ζημιῶν τὴν βαθμηδὸν σχεδὸν μηδενισθείσαν ἀνθρωπεμπορίαν.

Αἱ ἀποικιακαὶ δὲ αὗται κτήσεις εἰσὶν οὕτω μεγάλαι, καὶ ἐκάστη αὐτῶν οὕτω στενῶς εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας διὰ πολιτικῶν, ἐμπορικῶν καὶ κοινωνικῶν δεσμῶν, ὥστε τὸ πόνημα τοῦτο ἤθελε θεωρηθεῖ ἀτελές, ἐὰν δὲν περιελάμβανε περιγραφὴν τινὰ τοῦ τρόπου τῆς ἀποκτήσεως ἐκάστης ἀποικίας.

Τρεῖς εἰσὶν οἱ τρόποι, δι' ὧν ἀποικία τις ἀποκτᾶται, ἥτοι, ἡ δι' ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ἡ διὰ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ, ἡ διὰ ΣΥΝΘΗΚΗΣ.

Ὅπως δι' ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ σχηματισθῇ ἀποικία τις, αὕτη δέον νὰ μὴ κεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων ἀνεγνωρισμένου τινὸς κράτους. Οὐδεμία λ. χ. ἀποικία δύναται νὰ ἰδρυθῇ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ρωσσίας ἢ τῆς Βρασιλίας, ὅσφ ἀπομεμακρυσμένον καὶ ἂν ᾖναι τὸ μέρος ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ πολιτισμοῦ. Κατοχὴ εἰρηνικῶς ἀποκτηθεῖσα (ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ χωρῶν κατοικουμένων ὑπὸ ἀγρίων λαῶν) ἀποτελεῖ νομιμώτατον τίτλον.

Ἡ σημασία τῶν ὄρων τῆς διὰ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ καὶ διὰ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ἀποκτήσεως ἀποικίας εἶναι αὐτόδηλος.

Ἐν ταῖς δι' ἐγκαταστάσεως ἀποκτηθεῖσαις ἀποικίαις ἰσχύει τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας δίκαιον, ἀλλ' ὁ γραπτὸς νόμος δὲν ἐφαρμόζεται, ἐξαιρουμένων τῶν νόμων τῶν ψηφισθέντων ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου εἰδικῶς διὰ τὰς ἀποικίας.

Τὸ στέμμα κέκτηται τὸ δικαίωμα ἀπολύτως νὰ χορηγῇ εἰς ἀποικίαν συνταγματικόν τινὰ χάρτην, μέχρι δὲ τῆς χορηγήσεως τοιούτου ἡ ἐξουσία τῆς βασιλείσης

εἶναι ἀπόλυτος· ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῶν ἀποικιῶν ὑπουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος ἐνώπιον τοῦ Κοινοβουλίου διὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη ἐξασκεῖται.

Ἡ Μελίτη, τὸ Γιβραλτὰρ καὶ ἄλλοι τινὲς ναυτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ σταθμοὶ ἐξακολουθοῦσιν οὖσαι Ἀποικίαι τοῦ Στέμματος, ἧτοι ἀποικίαι δι' ἃς τὸ στέμμα κατὰ βούλησιν νομοθετεῖ, καὶ ὧν ἡ διοίκησις διεξάγεται διὰ δημοσίων ὑπαλλήλων ὑπὸ τὸν ἑλεγχον τῆς κυβερνήσεως. Αἱ ὑπόλοιποι ἀποικίαι ἔχουσι συντάγματα καὶ κυβερνητικὰ συστήματα ἀντιπροσωπευτικά, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δημώδη.

Αἱ ἀποικίαι καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Μεγ. Βρεττανίας ἐξαρτώμεναι κτήσεις εἰσὶ νῦν διηρημέναι εἰς τεσσαράκοντα διοικητικὰ τμήματα. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὰ ὀνόματα τῶν ἀποικιῶν, τὸν πληθυσμὸν, τὴν πρωτεύουσαν, καὶ τὸν τρόπον πρὸς δὲ καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀποκτήσεως.

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΙ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ.

Ὄνομα Ἀποικίας.	Πληθυσμός.	Πρωτεύουσα.	Χρονολογία	Ἀποκτήσεως.
Γιβραλτάρη	15,900	Residence in fortress	1704	Κατακτηθεῖσα.
Μελίτη	76,855	Βαλέττα	1800	„
Χειλογλάνδη	2,000	Residence in fortress	1814	Παραχωρηθεῖσα.
Κύπρος	173,000	Λευκωσία	1878	„

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ.

Βερμούδαι	13,800	Ἀμιλτῶν	1609	Δι' ἐγκαταστάσεως.
Νέα Φυτλανδία	150,900	Ἅγιος Ἰωάννης	1583	„
Καναδάς	3,680,505	Μοντρεαλ	1623	Κατακτηθεῖσα.
Leeward νῆσοι	122,582	Γεφυρούπολις	1626	Ἐγκατασταθεῖσα.
Βοχάμα	40,255	Νασσώ	1629	„
Ζαμαϊκή καὶ τουρ- κικαὶ νῆσοι	514,144	Ἰσπανούπουλις	1629-55	Κατακτηθεῖσα.

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ (συνέχεια).

Όνομα Ἀποικίας.	Πληθυσμός.	Πρωτεύουσα.	Χρονολογία	Ἀποκτήσεως.
Ὀνδοῦραι	22,409	Βίλιζα	1670	Ἐγκατασταθεῖσα.
Τρινιδάδ	112,800	Ἰσπανικός ὄρμος	1797	Κατακτηθεῖσα.
Γουιάνα	198,000	Νέα Ἀμστερδάμη	1803	„
Βινδῶριοι νῆσοι	290,128	Γεφυρούπολις	1803	Ἐγκατασταθεῖσα.
Φαλλκλανδικαὶ νῆσοι	1,040	Στανλέανη	1833	„

ΕΝ ΑΦΡΙΚΗ.

Γαμβία	16,250	Βαθόρστη	1631	Ἐγκατασταθεῖσα.
Χρυτὴ Παράλια	424,000	Cape Coast Castle	1660	„
Λάγος	68,500	Χώδη	1661	„
Ἅγλα Ἑλένη	6,924	Ἰακωβούπολις	1650	„
Sierra Leone	42,055	Ἐλευθερούπολις	1788	„
Μαυρίκιος	324,009	Φρούριον Λουδοβίκου	1810	Κατακτηθεῖσα.
Ἀκρωτήριον Καίης				
Ἑλπίδος	1,495,000	Ἀκρωτηριούπολις	1806	„
Ἀνάγκις	280	Γεωργούπολις	1815	Ἐγκατασταθεῖσα.
Νατάλ, Περὶ καὶ Σοκοτόρα	724,000	Δορβαίνη	1843	„
Τρανσβαάλ	26,129	Πραιτωρία	1877	Προσαρτηθεῖσα.
Griqualand West	40114	Κιμβέρλεϋ	1871	Παραχωρηθεῖσα.

ΕΝ ΑΣΙΑ.

Ἰνδία	194,854,420	Καλκούτη	1625	Παραχωρηθεῖσα.
Κεϋλάνη	2,495,000	Κολομβία	1796	Κατακτηθεῖσα.
Ἄδεν	27,000		1838	„
Ἄγρα	13,507		1849	„
Straits Settlement	135,844	Σιγγαπὺρ	1785	}
„	200,000	Μαλάκκα	1812	
Χόνγκ-Κόνγκ	142,642	Βικτωρία	1843	Παραχωρηθεῖσα.
Δοβουάνη	4,990		1846	„

ΕΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

Όνομα Ἀποικίας.	Πληθυσμός.	Πρωτεύουσα.	Χρονολογία	Ἀποκτήσις.
Βικτωρία	754,000	Μέλβουρν	1787	Ἐγκατασταθεῖσα.
Νέα Οὐαλλία	520,000	Σύδνεϋ	1787	„
Τασμανία	102,005	Hobart Town	1803	„
Νέα Ζηλανδία	310,000	Οὐέλλινγκτὼν	1814	„
Δυτικὴ Αὐστραλία	28,000	Πέρθα	1829	„
Νότιος Αὐστραλία	219,000	Ἀδελαΐς	1836	„
Κινσλανδία	175,945	Βρισβένη	1859	„
Νῆσοι μικραὶ	104,955	Λεβύκη	1874	Παραχωρηθεῖσα.

Περιγράφαντες λεπτομερῶς τὰς ἀποικιακὰς κτήσεις τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρεττανίας, καὶ τὸν τρόπον πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς κατακτήσεως αὐτῶν, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἀφήγησιν τῆς ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς ἱστορίας, ὅπως διαγνωσθῶσι τὰ αἷτια, ὧν ἕνεκα ἡ Ἀγγλία ἀνῆλθε πράγματι εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν τῆς δόξης καὶ τῆς ισχύος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΟΙ ΕΜΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΙ, ΧΑΝΣΑ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΑ, ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Κατὰ τὸν 14^{ον} αἰῶνα ὅλως ἀφιερωθείς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν συστηματοποίησιν καὶ ἐξασφάλισιν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς διαπλάσεως, ἐπέτρεπε τοῖς ξένοις τὴν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῆς πλήρη καὶ ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου. Οἱ Ἴταλοὶ, οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ Γερμανοὶ Ἀνσεατικοὶ κατεῖχον κατὰ τὴν τότε ἐποχὴν τὰ κύρια ἐν Λονδίῳ καθιδρύματα, ἐπρομήθευον διὰ βιομηχανιῶν τὴν χώραν καὶ ἀπόλυτον ἐξήσκουν ἐξουσίαν ἐκλογῆς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσαγομένων καὶ ἐξα-

γομένων. Ἡ Βρέμη καὶ τὸ Ἀμβούργον, ὠθούμεναι ἐκ τῆς ἀνάγκης νὰ προστατεύσωσι τὴν ναυτιλίαν αὐτῶν κατὰ τῶν τὰς Βορείους θαλάσσας καταμαστιζουσῶν πειρατειῶν καὶ κατὰ τῶν καταπιεζόντων τοὺς λαοὺς τιμαριωτῶν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1241 ἔτους ἔδωκαν τὸ σύνθημα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐκ βιομηχάνων πόλεων συνισταμένης ὁμοσπονδίας, τῆς κατασταθείσης διαιτήμου, ἰσχυρὰς καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀνσεατικὸς σύνδεις μὲ πρωτεύουσας τὴν Λυβέκην, Βρουνσβίκην, Κολωνίαν καὶ Δαντζίκην, καὶ ἐκτεινάσης τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῆς πέραν τῆς Γερμανίας. Ἡ ὁμοσπονδία αὕτη, ἡ Χάνσι, περὶ ἧς θέλομεν λαλήσει κατωτέρω. Ἰδρυσεν κατ'αἰτήματα πανταχοῦ, ἀλλὰ κυρίως μεταξὺ αὐτῶν πρωτεύοντα τὸ ἐν Νοβγορώδ τῆς Ρωσσίας, τὸ ἐν Βέργεν τῆς Νορβηγίας, τὸ ἐν Βρούγαις τῶν Φλανδρῶν καὶ τὸ ἐν Λονδίῳ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο καθίδρυμα ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἄλλων κατὰ τὴν σημαντικότητα τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων εἰδῶν καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν Ἀνσεατικῶν πλοίων, ἅτινα διαρκῶς συνεσσωρεύοντο ἐν τῇ Ἰαμέιρει πυταμῶ, διασχίζοντι τὴν πρωτεύουσαν κράτιν τότε ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου τῆς Χάνσις διατρεφομένου. Αἱ πολυάριθμοι εἰσαγωγαὶ καὶ ἐξαγωγαὶ ἐμπορευμάτων, αἱ συγκεντρώσεις πολλῶν πλοίων καὶ ἡ ἐναποθήκευσις δυσλογίστου ἀξίας προϊόντων, ἡ νυίγκαιεν τὴν Χάνσαν νὰ αἰτήσῃ μεγάλα παρὰ τῆς Ἀγγλίας ἐξαιρετικὰ δικαιώματα καὶ μεγάλα προνόμια. Κατὰ συνέπειαν τούτων ἡ Χάνσα συνέστησεν ἐν Λονδίῳ εἰδὸς τι ἐμποροδικεῖον ὀνομασθέντος Χαλύβδινον Δικαστήριον καὶ ὠρισμένον νὰ δικάζῃ ἀνεξαρτήτως πάσης ἀναμίξεως τῆς τοπικῆς ἀρχῆς τὰς ἐμπορικὰς μεταξὺ Ἀνσεατικῶν διαφοράς. Πλὴν τού-

του παρεχωρήθη τοῖς Ἀνσεατικοῖς τὸ προνόμιον νὰ φρουρῶσι δι' ἰδίων στρατιωτικῶν δυνάμεων, τὴν συνοκίαν ἐν ᾗ ὑπῆρχον τὰ πλείστα ἐργοστάσια καὶ καταστήματα αὐτῶν καὶ ἤτις ἐστὶν ἡ ἐν Λονδίῳ καλουμένη σήμερον ὁδὸς Bishopsgate.

Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ πλεονάσασα ἀγερωχία τῶν Ἀνσεατικῶν, ἡ αὐξουσα ἰσχὺς καὶ συνεπεία ταύτης αἱ αὐθαιρεσίαι αὐτῶν ἐξηρέθισαν ἐπὶ τοσούτων τὴν φιλοτιμίαν τῶν Ἀγγλῶν κατιδόντων ὅτι οἱ πλεονέκται οὗτοι ἔμποροι εἶχον ἤδη καθιδρύσει ἐπικίνδυνον ἐμπορικὸν κράτος ἐν τῷ ἀδυνάτῳ εἰσέτι βρεττανικῷ κράτει, ὥστε ν' ἀποφασισθῇ καὶ δημοσιευθῇ ἡ κατάργησις προνομίων τινῶν τῆς ἐποφύβου τῶν γερμανῶν ἀνσεατικῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ Χάνσα ὅμως ἦτο ἤδη ἀρκούντως ἰσχυρὰ ἵνα μὴ ἀνεχθῇ τὸ πρᾶγμα, κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ κλείσῃ τὴν Βαλτικὴν εἰς τὰ πλοῖα αὐτῆς. Ὅθεν συνεπεία ρήξεως καὶ ἐπιτυχιῶν τῆς Χάνσας κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1474 ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδίας καθυπαγορευθεῖσαν τῷ Εδουάρδῳ 4^ῳ, ἐκτὸς τῆς ἐπικυρώσεως τῶν παλαιῶν προνομίων, ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς ἀντὶ ἀποτίσεως δαπανῶν πολέμου νὰ παραχωρήσῃ ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν τῶν Ἀνσεατικῶν τὸν ἐκτεταμένον ἐκείνον χώρον γῆς, καλούμενον Steel Yard καὶ περιλαμβάνοντα σήμερον τὸν λιμένα ἢ Dock τῆς Βικτωρίας καὶ νὰ ὑποσχεθῇ ἐπισήμως ὅτι τοιαύτας παραχωρήσεις δὲν ἤθελεν ἀπονείμει ἡ Ἀγγλία εἰς ἐτέρους ξένους. Ὅθεν τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόριον κατεκτήθη οὕτως εἰπεῖν τότε σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν τῆς Χάνσας Γερμανῶν, ἐπικληθέντων Esterlings, ὄνομα ὅπερ καὶ σήμερον διατηρεῖται εἰς τὸ νόμισμα Sterling Money, ἥτοι Στερλινιακὸν ἢ ξένον νόμισμα, καθότι τὸ νόμισμα δι' οὗ οἱ ξένοι Γερμανοὶ ἐπλήρωνον τὰ ἀγγλικά μαλλία

ἐθεωρεῖτο καθαρώτερον τοῦ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ κατὰ συνέπειαν προτιμώμενον πάντοτε. Ἄλλ' ὅμως τὸ φύσει ἐνεργητικὸν πνεῦμα τῆς ἀγγλικῆς φυλῆς ἤρξατο τέλος νὰ συναισθάνηται τὴν ταπείνωσιν, ἐν ᾗ πολιτικῶς τε καὶ ἐμπορικῶς διετελεῖ, καὶ ὡς διαμαρτυρόμενον κατὰ τῆς καταστάσεως, ἐπὶ Ἑρρίκον τοῦ 4^{ου} (1399-1413) διάφοροι Ἄγγλοι κεφαλαιοῦχοι συνέστησαν ἐταιρίαν τῶν Ἑμπορευμένων, ἀρξαμένην νὰ παλαίῃ ἰσχυρῶς κατὰ τῶν ξένων μονοπωλητῶν, ἐξάγουσαν τὰ ἀγγλικά μαλλία καὶ εἰσάγουσαν τοὺς οἴνους τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰ ὑφάσματα τῆς Ἰταλίας. Πρῶται ἐπιτυχίαι τινὲς τῆς ἐταιρίας ταύτης ἀνέστησαν τὴν ἐμπορικὴν δραστηριότητα τῶν Ἄγγλων καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεως ἀποικιακῶν χωρῶν κατὰ τὰς πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ χώρας. Ὅθεν Ἑρρίκος ὁ 7^{ος}, μεταμεληθεὶς διὰ τὴν ἀποπομπὴν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, κατὰ τὸ 1495, παρεχώρησε τῷ βενετῷ Ἰωάννῃ Καβότῳ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ δίπλωμα θαλασσοπλοίας καθ' ἀπάσας τὰς θαλάσσας ὑπὸ ἀγγλικὴν σημαίαν ἐπὶ δικαιώματι ἀποικιάσεως. Ἐπὶ τῇ ρηθείσῃ βάσει ὁ διασημότερος τῶν υἱῶν τοῦ Ἰωάννου, ὁ Σεβαστιανὸς Καβότος, ἀνακαλύψας, ἀπεβιβάσθη κατὰ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν καὶ ἐν τῷ κόλπῳ τῷ ὀνομασθέντι Χούδσων, ἀνίδρυσε τὰ πρῶτα ἀγγλικά ἀποικιακὰ ἐμπορικὰ καταστήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΧΑΝΣΑ.

Πρὶν ἢ ἐξιστορήσωμεν τὰ περὶ ἀποβολῆς τῶν Ἀνσεατικῶν ἐκ τοῦ βρεττανικοῦ ἐδάφους, τοῦ θ' ὅπερ προεκάλεσεν ἡ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰσπανίας ναυ-

μαχία δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ν' ἀναφέρωμεν ὀλίγα περὶ τῆς Χάνσας, τῆς ἐμπορικῆς ἐκείνης δυνάμεως τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, ἥς ἡ ὅλως ἐξαιρετικὴ φύσις καὶ ἰδιαίτερος χαρακτήρ δὲν παρομοιάζει οὐδὲν ἐμπορικὸν σύμπλεγμα οὐδὲ τῆς παλαιᾶς ἀλλ' οὔτε τῆς νέας ἱστορίας.

Οἱ γερμανικοὶ λαοὶ τῶν παραλίων τῆς Βαλτικῆς, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπίφοβοι γενόμενοι τοῖς γείτοσιν αὐτῶν διὰ τὰς τελουμένας παρ' αὐτῶν πειρατείας, ἤρξαντο κατὰ τὸν 12^{ον} αἰῶνα ἐν τῇ ιδιότητι ἐμπορευομένων ἐπισκεπτόμενοι τὰς πλησιοχώρους πόλεις, λαμβάνοντες ἡπιώτερα ἔθιμα καὶ ἐπὶ τοσοῦτον πλουτοῦντες, ὥστε νὰ ἐπισύρῃσι τὸν φθόνον ἀπάντων τῶν βορείων λαῶν τοῦ τότε ἐμπορικῷ κόσμου. Ἡ πόλις Λυβέκη, θεμελιωθείσα ὑπ' αὐτῶν ἐν ἔτει 1140 Μ.Χ., ταχέως κατέστη τὸ σπουδαιότερον ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Βορείου Γερμανίας, καὶ τὸ Ἀμβούργον καὶ ἡ Βρέμη, ἐπίσης εἰς τὰς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις ἀφοσιωμέναι, δὲν ἐβράδυναν νὰ περιέλθωσιν εἰς μεγάλην ἐμπορικὴν ἀνθηρότητα, καθ' ὃν χρόνον περὶ αὐτὰς περιεστρέφοντο εἰσέτι πειρατικαὶ σπεῖραι καὶ, ὡς ἀναφέρει ἡ ἱστορία, οἱ πρίγκηπες καὶ τιμαριῶται τῆς Δανίας, τῆς Σβεκίας, τοῦ Χόλστεϊν καὶ τῆς Σαξωνίας ἔζων διὰ τῆς βίας καὶ τῶν ἀλληλοδιαδόχων παραβιάσεων τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πλούτου τῶν ἐπεχειρηματικῶν καὶ εἰρηνικῶν ἐκείνων δήμων.

Πρὸς ἄμυναν κατὰ τοσούτων ἐχθρῶν καὶ πρὸς ἀποκρουσιν τῶν κατ' αὐτῶν ληστειῶν, αἱ ἐλεύθεραι ἐκείναι πόλεις ἐσχημάτισαν ὁμοσπονδίαν, ἐκ τῆς λέξεως Hansa ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Τευτονικῇ γλώσσῃ σημαίνουσας Ἑταίρια ἢ Σωματεῖα, ἐπικληθεῖσαν Ἀνσεατικὸς Σύνδεσμος.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 13^{ου} αἰῶνος ἡ Χάνσα συμπερι-

λάμβανεν ἤδη τὰς σημαντικώτερας μεταξὺ τοῦ οὐϊστούλα καὶ τῆς Σχέλδας πόλεις, τυγχάνουσα ἀρκούντως ἰσχυρὰ πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῶν κραταιοτέρων μοναρχῶν καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἐξετείνετο ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τῆς Σχέλδας καὶ τοῦ Ρήνου μέχρι τῆς ἀπωτέρας Λιβονίας, περιέχουσα 85 πόλεις διηρημένas εἰς τέσσαρα διαμερίσματα (District Cirks) ἐφ' ὧν προήδρευον αἱ πόλεις Λυβέκη, Βρουνσβίκη, Κολωνία καὶ Δαντζίκ. Ἐκτὸς τῶν πόλεων τούτων ἕτεραι 40 πόλεις ἐθεωροῦντο σύμμαχοι καὶ ἕτεραι 15 διετήρουν φιλικὰς δι' ἐμπορικῶν συμβάσεων πρὸς τὴν Χάνσαν σχέσεις. Ἡ Χάνσα δανείζουσα πρὸς βασιλεῖς, ἡγεμόνας καὶ πρίγκηπας μεγάλη ποσὰ, ἐγίνωσκε ν' ἀπολαμβάνῃ ἐκ τούτου παρὰ τῶν ὀφειλετῶν αὐτῆς εὐρυτάτας ἀσυνδωσίας καὶ προνόμια, ἐξασφαλίζοντα καθ' ἅπασαν τὴν Δανίαν, Σκανδιναυίαν, Πρωσσίαν, Πολωνίαν, Ρωσσίαν καὶ Ἀγγλίαν τὸ ἐμπορικὸν αὐτῆς πρωτεῖον.

Ἄπαντα τὰ καθιδρύματα, ἅπερ εἶχεν ἡ Χάνσα διεσπαρμένα εἰς διαφόρους χώρας, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διείποντο κώδικος ἥτοι διοργανικοῦ συστήματος. Τὰ καθιδρύματα ταῦτα συνίσταντο εἰς σειρὰν οἰκοδομῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκτισμένων παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης ἢ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, ἵνα τὰ πλοῖα δύνανται ν' ἀποβιβάζωσι καὶ ἐπιβιβάζωσι τὰ ἐμπορεύματα μετ' εὐκολίας. Οἱ ὑπάλληλοι καὶ φύλακες κατὰκουν οὐχὶ μακρὰν τῶν ἀποθηκῶν, ἐν αἷς μετὰ θαυμασίας τάξεως ἐκρατοῦντο τὰ ἐμπορεύματα εἰς σωρείας κατὰ προελεύσεις καὶ διαφορὰν εἶδους ἰδιαίτερως ἐκτεταμένοι δὲ περίβολοι μετὰ κήπων ἐχρησίμευον ὡς ἐπικουρικαὶ ἀποθήκαι καὶ συνάμα πρὸς ἀναψυχὴν τῶν πολυπληθῶν ὑπαλλήλων κοινὰ συσσίτια καὶ κοιτῶνες ἐδέχοντο περὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντα τοῦ καθιδρύματος τὰ μέλη, πρὸς ἃ αὐ-

στηρῶς, καὶ ἐν περιπτώσει ἀπειθείας, διὰ τῆς ποινῆς τῆς ἀπωλείας τῶν Ἀνσεατικῶν ἀστικῶν δικαιοματίων ἀπηγορεύετο καὶ ὁ γάμος.

Παραλείποντες ν' ἀφηγηθῶμεν τὰ πολλὰ νομοθετήματα τῶν καθιδρυμάτων τούτων, δυνάμεθα νὰ παραβάλλωμεν αὐτὰ πρὸς αὐστηρῶς διεπόμενα ἐκκλησιαστικά ἰδρύματα, ἀλλ' ὑπὸ ἐμπορικῶν νόμων διωκόμενα. Κατ' ἐποχὰς ἐν ταῖς πρωτευούσαις πόλεσιν ἐναλλάξ συνηθροίζετο ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν διευθυντῶν καὶ δημοσία συνεζητοῦντο μεγάλα ἐμπορικὰ συμφέροντα καὶ δι' αὐστηροτάτης ψηφοφορίας ἐλαμβάνοντο αἱ δέουσαι ἀποφάσεις. Εἰς πάντας ἐπετρέπετο ἡ ἐν ταῖς συνελεύσεσιν εἴσοδος, διόπερ καὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες πολλάκις μετὰ μεγάλης προθυμίας παρευρίσκοντο ὡς ἀκροαταὶ τῶν σοβαρῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν συζητήσεων, παρὰ σεβασμίων, ἀπαθῶν καὶ θετικῶν ἀνδρῶν τελουμένων.

Μεταξὺ τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένων ἐμπορικῶν, ὡς στρατιωτικῶν καὶ σχεδὸν μοναστικῶν καθιδρυμάτων τῆς Χάνσας, τὰ περιφημότερα ἦσαν τὸ τῆς Νοβγορόδ ἐν Ρωσσίᾳ, τῆς Βρούγης ἐν Φλανδρίᾳ, τῆς Βέργεν ἐν Νορβηγίᾳ καὶ τὸ τοῦ Λονδίνου, περὶ οὗ ἀνεφέρομεν ἤδη ἀνωτέρω. Μέχρις οὗ δὲ τὰ διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη διέμενον κυλιόμενα ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ ἀπραξίᾳ τοῦ Φεουδαλισμοῦ, ἡ τῆς Χάνσας ἐπίδρασις μεγάλως ὠφέλει τὴν κοινωνίαν, καθότι ὁ πλοῦτος, τὰ τακτοποιηθέντα καὶ ἡρεμοῦντα ἔθιμα, ἡ ἐλευθερία καὶ αἱ ἀσυνδωσίαι τῶν ὁμοσπόνδων πόλεων, αὐταῖς μὲν ἐξησφάλιζον τὴν ἐπὶ τῶν γειτονικῶν πόλεων ὑπεροχὴν, ταύταις δὲ προστασίαν κατὰ τῶν τυραννικῶν λειψάνων τοῦ τιμαριωτισμοῦ. Ἀλλ' ὅτε ἡ Ἀγγλία ἤρξατο χρησιμοποιοῦσα, τὰ παρ' αὐτῆς τῆς Χάνσας ὑποδειχθέντα

διδάγματα, καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἐπιχειριζομένη ἐμπορικὰς πράξεις καὶ βιομηχανικὰς ἐργασίας, ὥς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν καὶ θέλομεν ἐξιστορήσει ἐκτενέστερον κατωτέρω, δὲν ἐβράδυνεν ὁ σὺνδεσμός νὰ βαίνη πρὸς παρακμήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΕΡΡΙΚΟΣ 8ος, ΤΟ ΝΑΥΤΑΡΧΕΙΟΝ, ΧΑΝΣΑ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΑ.

Εἰπόντες τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ Χάνσας, ἥτοι τοῦ Ἀνσεατικοῦ τούτου Συνδέσμου, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας.

Διαρκεία τῆς δεσποτικῆς καὶ ἀνυποφόρου διοικήσεως Ἑρρίκου τοῦ 8^{ου}, τὰ εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας χρήζοντα οἰκονομολογικὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προαχθῶσιν, προπάντων διότι ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρωθυπουργὸς Καρδινάλιος Βούλσεϋ ἔκλινε μᾶλλον πρὸς τὴν στερεοποίησιν τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀγγλίας ἢ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ὁ Ἑρρίκος 8^{ος} ὅστις ἐκ θιασώτου καὶ ὑπερμάχου τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας αἵφνης κατέστη ὁ ἀπηνέστερος αὐτῆς διώκτης, ἐπακούων εἰς τὰς συμβουλάς τῶν αὐλικῶν ὑπέρποτε ἐγένετο τυραννικὸς καὶ αὐθαίρετος καὶ προέβη εἰς πλεῖστα ὅσα κυβερνητικὰ ἀτοπήματα. Ἀπηγόρευσε τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τοῖς Ἰταλοῖς ἐμπόροις ἐπέβαλλε τὴν μὴ ἀποστολὴν τῶν καρπῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἐργασιῶν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας διὰ χρηματικῶν ἐμβασμάτων, ἀλλὰ δι' ἀκατεργάστων προΐοντων ἀγγλικῆς ἐξαγωγῆς. Τὴν κυβέρνησιν αὐτὴν

μετέβαλλεν εἰς τραπεζικὸν κατάστημα, παραχωροῦσαν γραμματία συναλλαγῆς τῷ αἰτοῦντι καὶ ἀποτίοντι αὐτὰ ἀντὶ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου πρὸς δημόσιον ἐπὶ τοῦ σκοπῷ τούτῳ ἰδριθὲν κατάστημα, ἐφ' οὗ προήδρευεν ὁ πατὴρ τῆς ἀτυχοῦς Ἄννας Βολένης, μιᾶς μὲν τῶν ἐξ γυναικῶν τοῦ Ἑρρίκου 8^{ου} καὶ ἐπίσης μιᾶς ἐκ τῶν δύω, ἃς ὁ ἄσπλαγχνος καὶ ἀσελγὴς βασιλεὺς διεβίβασε τῷ δημίῳ.

Μ' ὅλα ταῦτα ὑπάρχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ μονάρχου τούτου ἀντικείμενόν τι, ἐπισύραν τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ καὶ μεγάλως ὠφελῆσαν τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόριον. Ἀκατάσχετον μέριμναν κατέβαλλεν ὁ βασιλεὺς οὗτος ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τᾶς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ ἀκατάβλητον προσπάθειαν ὑπὲρ ναυπηγήσεως προστατευτικῶν τοῦ ναυτικοῦ ἐμπορίου μεγάλων καὶ πολλῶν πολεμικῶν πλοίων. Ὅθεν ἀνίδρυσεν ἀνωτέρα ναυτικὴν ἀρχὴν κληθεῖσαν Ναυαρχεῖον καὶ ἐν Δεπτφόρδ, Χούλ καὶ Νιουκάστλ ἐσύστησε Ναυτικὰς Ἐπιτροπὰς, ἐπιτετραμμένας ν' ἀποκαταστήσωσιν ἐπιδεξιούς πρωρεῖς, νὰ διδάξωσι τὴν ναυτικὴν τέχνην, νὰ ἐπιβλέπωσι τὰς παραλίας, τοὺς φάρους, τὰς ἀγκυροβολήσεις καὶ ἐπέκτεινε τὸν Ναύσταθμον τῆς Woolwich. Ἀλλὰ κατὰ πάντων τῶν ἔργων τούτων τοῦ Ἑρρίκου, ἀπειληθεῖσα ὑπὸ φοβεροῦ συναγωνισμοῦ, ἡγεῖρεν ἡ Χάνσα ἀγερῶχους διαμαρτυρήσεις, καὶ ἀναδραμοῦσα εἰς τὴν παρουσίᾳσιν τῶν ἀρχαίων περγαμηνῶν, δι' ὧν οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας τῇ εἶχον ἀπονείμει προνόμια, προσεπάθησε πάσαις δυνάμεσι νὰ διατηρήσῃ τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορικὸν πρωτεῖον καὶ μονοπωλεῖον. Καὶ ὁ μὲν Ἑρρίκος 8^{ος} καὶ ἔτι ἐνεργητικώτερον Ἐδουάρδος ὁ 6^{ος}, ἀντέστησαν κατὰ τῶν ἀκαίρων πλέον καταστασῶν ἀπαιτήσεων τῆς Χάνσας, ἀλλ' ἡ ταπεινὴ βασιλεία τῆς Μαρίας Τυδώρ εἰς νέας προέβη τῇ Χάνσᾳ παραχωρήσεις καὶ

ἐφαίνετο θέλουσα νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὴν προτέραν ταπεινώσιν διὰ παραδόσεως καὶ αὐθις εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ξένων τοῦ ἀγγλικοῦ ἐμπορίου. Τότε τὸ μῖσος τῶν Ἀγγλων κατὰ τῶν ξένων αὐξηθὲν καὶ κορυφωθὲν ὑπὸ τῆς ἀγενοῦς ἀδυναμίας τῆς βασιλίσσης Μαρίας, δραστηρίας μόνον κατὰ τὸ πέμπειν εἰς τὴν λαιμητόμον τὴν δυστυχῇ Ἀνναν Γράϋ καὶ τὴν καταδίωξιν, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀνταξίου αὐτῆς συγχρόνου Φιλίππου τοῦ 2^{ου}, τῶν μὴ τυφλοῖς ὄμμασιν ὑπακούοντων τῇ θρησκευτικῇ τυραννικῇ βουλήσει αὐτῆς, ἤθελεν, ἐκτὸς τῶν συμβασῶν κατὰ τῶν Ἀνσεατικῶν καθιδρυμάτων ἐπιθέσεων, ὀδηγήσῃ τὸν παρωργισμένον λαὸν εἰς αἵματηρὰν ἐκδίκησιν, εἰς αἰκονοποίησιν τῶν δικαίων αἰτήσεων τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ ἐγκαίρως δὲν ἐπῆρχετο ἢ διάδοχος καὶ ἀδελφὴ τῆς Μαρίας Τυδώρ, μεγαλεπίβουλος, καρτερικὴ καὶ ἀνδρικῆς δραστηριότητος κάτοχος καὶ εὐεργέτις τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ.

ΚΕΦΑΛΙΟΝ ΣΤ'.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ, ΑΠΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΝΣΕΑΤΙΚΩΝ, Ο ΑΗΤΗΤΟΣ ΣΤΟΛΟΣ
ΘΑΛΑΣΣΟΠΛΟΙΑΙ, ΒΙΡΓΙΝΙΑ.

Ἡ διαγωγὴ τῆς ἐκτάκτου ταύτης γυναικὸς, τῆς Ἐλισάβετ, ἀποτελεῖ μεγάλην καὶ ἔνδοξον σελίδα τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας καὶ τυγχάνει διδακτικώτατον παράδειγμα τοῖς ἐν χαλεπαῖς καὶ πολυκυμάντοις ἡμέραις ζῶσι πολιτικοῖς. Καίτοι βέβαιον ὅτι τὸ αἷμα τῆς Μαρίας Στουάρτης βασιλίσσης τῆς Σκωτίας, ἐπέσυρε κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐλισάβετ τὴν κατάκρισιν καὶ τὸ δίκαιον

ἀνάθεμα τῆς ἱστορίας, δέον ὅμως μ' ὅλα ταῦτα ν' ἀπονεμηθῇ ὁ δίκαιος ἔπαινος πρὸς ἄνασσαν διαγνώσασαν ἀκριβέστατα τὸν χαρακτήρα τῆς ἐποχῆς ἐν ᾗ ἔζη καὶ ἀνεγείρασαν τὴν δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ αὐτῆς. Ὅσα μὲν αὕτη παρὰ τοῦ ἔθνους ἐζήτησε, ἀπήτησεν αὐτὰ μετ' ἀκραδάντου θελήσεως καὶ μοναδικῆς ἐπιμονῆς, ὅσα δὲ παρεχώρησε, μετ' ἀνεκφράστου χάριτος παρέσχευ. Ἀκούουσα τὰς δικαίας ἀπαιτήσεις τοῦ Κοινοβουλίου, μετὰ προθυμίας παρεχώρει τῷ λαῷ ἐλευθερίας, οὐχὶ ἐκ βεβιασμένης θελήσεως, ἀλλ' ἐγκαίρως, γενναίας καὶ ἐγκαρδίου συγκαταθέσεως. Πρὸ πάντων δὲ κατιδούσα τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀγγλίας καὶ διαγνώσασα ὅτι ἡ ἰσχὺς τῆς πατρίδος αὐτῆς ἐνεφώλευεν ἐν τῇ θαλάσῃ, διέταξε τὴν ναυπήγησιν πολεμικῶν πλοίων καὶ οὐδὲν ἐπιθετικὸν τόλμημα ἐπεχειρήσατο πρὸ ἀποκτηθείσης πεποιοῦσέως περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ναυτικῶν τοῦ ἔθνους δυνάμεων. Μετ' ἐπιμονῆς ἀπήτησε παρὰ τοῦ κοινοβουλίου καὶ εἰσηκούσθη, προτείνασα μεγάλας παραχωρητέας τῇ ἐταιρίᾳ τῶν Ἑμπορευομένων ἐπιστηρίξεις καὶ ἐλθούσα εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν Ἀνσεατικῶν περὶ παραχωρήσεως τοῖς Ἀγγλοῖς ἐν τῇ Βαλτικῇ τῶν αὐτῶν προνομίων αὐτοῖς ἐν Βρεττανίᾳ ἀπονεμηθέντων, ἀπέκρυψε μὲν τὴν ὀργὴν αὐτῆς διὰ τὴν ἐπὶ ἀρχαίων προνομίων ἄρνησιν τῶν ἀπλήστων Γερμανῶν καὶ δὲν προέβη κατ' αὐτῶν διὰ παρατόλμων μέσων, ἀλλ' ἐκαραδόκησε τὸν κατάλληλον χρόνον τῆς κατ' αὐτῶν ἐνεργείας αὐτῆς διὰ δедικαιολογημένου τινὸς ἐπιθέσεως λόγου. Τοῦτο δὲν ἐβράδυνε νὰ συμβῇ καθότι ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Ἰσπανίας καὶ Ἀγγλίας πολέμῳ φοραθέντων τῶν Ἀνσεατικῶν ὅτι ἐκόμιζον διὰ τῶν πλοίων των βοθηθείας τοῖς Ἰσπανοῖς, ἔπεμψε κατ' αὐτῶν τὸν στόλον αὐτῆς καὶ μετὰ πει-

σματώδη ναυμαχίαν παρὰ τὰς παραλίας τῆς Λισσαβώ-
νης, οἱ Ἄγγλοι ναύαρχοι καταστρέψαντες τὸν ἐξ 80
πλοίων συνιστάμενον Ἀνσεατικὸν στόλον, κατήγαγον
μέγα καὶ ἀνεπανόρθωτον κατὰ τῆς Χάουσας τραῦμα, ἀ-
νυψώσαντες τὴν ἀγγλικὴν ναυτιλίαν εἰς σεβαστὸν ἐ-
πιρροῆς βαθμόν. Καταστραφέντος τοῦ Ἀνσεατικοῦ
στόλου, καὶ τῆς Ἑλισάβετ μὴ φοβουμένης τοῦ λοιποῦ
ἐπικινδύνους ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν, διέταξε τὴν ἀπο-
βολὴν τούτων ἐκ τοῦ κράτους αὐτῆς, τὰ δὲ καθιδρύματα
αὐτῶν ἀντὶ προξενηθεισῶν τῇ Ἀγγλίᾳ ζημιῶν, εἰς ἀν-
τικατάστασιν χρηματικῆς ἀποζημιώσεως κατεσχέθησαν.

Τότε ὁ τοῦ ἐν Εὐρώπῃ δεσποτισμοῦ ἀντιπρόσωπος
Φίλιππος 2^{ος} βασιλεὺς τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν π α-
π α δ ι κ ῆ ς Ἰσπανίας, ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἥτταν καὶ ἀ-
ποβολὴν τῶν φίλων αὐτοῦ Ἀνσεατικῶν ἐξ Ἀγγλίας,
καὶ ἐπιθυμήσας ἀποτελεσματικῶς ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν
ἀναγεννωμένην δύναμιν τῆς ἤδη ἐν ταῖς ἀποικίαις ἀντι-
πάλου αὐτῷ ἀγγλικῆς δυνάμεως, ἡτοίμασε τὸν στόλον
ἐκείνον, ὃν ἐν τῇ καστιλιανῇ αὐτοῦ ἀγερωχίᾳ ἀήττη-
τον στόλον ἐκάλεσε. Καὶ πραγματικῶς, μέχρι
τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στόλος τοσοῦτον ἰσχυρὸς οὐδέποτε
ἀνεφάνη ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, καθότι κατὰ τῶν ἐκ 59,000
τόνων χωρητικότητος αὐτοῦ δυνάμεων δὲν ἡδύνατο ἡ
Ἀγγλία ν' ἀντιτάξῃ οὐδὲ κατὰ τὸ ἥμισυ ἰσχυρὰν θαλασ-
σίαν δύναμιν. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἀήττητον στόλον τοῦ
ἐσ τε μ μέ ν ο υ μ ο ν α χ ο ὦ Φιλίππου 2^{ου} διώκει ναυ-
αρχῶν ὁ ἀνίκανος αὐλικὸς Μεδίνας Σιδόνιας, τὴν δὲ μι-
κροτέραν ἀγγλικὴν δύναμιν διώκει ὁ πράγματι ἀνδρείος
ναυτίλος Francis Drake ὁ τρίτος μετὰ τὸν Μαγελλάνου
καὶ Ἑρκάνου περιπλεύσας τὴν γῆν. Ὡστε, ὁ ἰσπανικὸς
στόλος ἐν μέρει μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιδεξίων προσβολῶν τῶν
Ἀγγλων, ἐν μέρει δὲ ὑπὸ τῶν τρικυμιῶν, ἐν τῇ θα-

λάσση τῆς Μάγχης ὁλοκλήρως κατεστράφη καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ μὲν τελευταία ἀπόπειρα μοναρχικοῦ θρησκευτικοῦ κράτους ἀνέγραψεν εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας τὴν πτῶσιν τῆς Ἰσπανίας, ἡ δὲ νίκη τῶν Ἀγγλων προανήγγειλε τὴν μετ' οὐ πολὺ ἐμφάνισιν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ὡς μεγάλης δυνάμεως ἐν Εὐρώπῃ.

Μετὰ τὰς ἐπιτυχίας ταύτας ἡ Ἐλισάβετ θεωρήσασα κατάλληλον τὸν χρόνον ἵνα τὴν ἀγγλικὴν δύναμιν ἀποικιακὴν καταστήσῃ, ἐνετείλατο δυσὶν ναυάρχοις τῆς σχολῆς τοῦ Drake τοῦ Hawkins καὶ Frobisher καθ' ἀπάσας τὰς θαλάσσας νὰ περιάξωσι τὴν ἀγγλικὴν σημαίαν καὶ ν' ἀποικήσωσιν ἔνθα κρίνωσιν ὠφελιμώτερον. Ἐκτοτε ἡ ἀγγλικὴ σημαία καὶ τὸ ἀγγλικὸν ὄνομα κατέστησαν σεβαστὰ καὶ ἐπίφοβα καθ' ἀπάσας τὰς θαλάσσας καὶ ἔτι βραδύτερον, ὅτε ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Λανκάστερ στόλος ἐπεσκέψατο τὴν Ἰάβαν, τὴν Σουμάτραν καὶ τὰς Μολούκας, συνέδεσε τὰς πρώτας σχέσεις μετὰ τῶν ἰνδικῶν ἐκείνων χωρῶν, ἐν αἷς μετ' οὐ πολὺ ἐμελλε κυρίαρχος νὰ κυματίσῃ ἡ ἀγγλικὴ σημαία. Ἄλλος στόλος ἐνίσχυσε τὰς ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ἀγγλικὰς ἀποικίας καὶ συνεπῶς ἐθεμελιώθη ἡ ἐπαρχία τῆς Βιργινίας ἥτοι παρθενικῆς, ἐπικληθείσης οὕτω παρὰ τῶν πρώτων ἀποίκων κατ' εὐφημίαν, ὑπαινιττομένων τὴν Ἐλισάβετ, ἥς τὰ πολιτικὰ δόγματα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ ἦσαν ὅλως νέα καὶ παρθένου συστήματος.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἐλισάβετ ἐξεμέτρησεν εἰς βαθὺ γῆρας τὸ ζῆν καὶ κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν (ἄκλῆρος οὖσα) διεδέχθη αὐτὴν ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας Στουάρτης, ἣν ἡ ἄσπλαγχνος Ἐλισάβετ ἀδίκως παρέδωκε τῷ δημίῳ. Ἐνταῦθα, δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ ποιήσωμεν συνοπτικὴν περιγραφὴν τῆς καταγωγῆς, τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιοσημειώ-

των συμβάντων τῆς μεγαλεπιβούλου Ἑλισάβετ, πρὸ πάντων δὲ περὶ τῆς ἀδίκου θανατώσεως τῆς εὐειδестаῆτος Μαρίας Στουάρτης ἐξαδέλφης αὐτῆς καὶ βασιλίσσης τῆς Σκωτίας.

Ἐρρικός ὁ 8^{ος}, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέρομεν ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ τῆς παρούσης ἱστορίας, κατήγετο ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Τυδώρ, ἔσχε δὲ ἓνα υἱὸν καὶ δύο θυγατέρας. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ 1547 Μ.Χ. δι' ἐγκρίσεως τοῦ Κοινοβουλίου, προϋτιμήθη ὁ υἱὸς Ἐδουάρδος ὡς διάδοχός του, καίτοι νεώτερος τῶν δύο ἀδελφῶν Μαρίας καὶ Ἑλισάβετ, ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸν θρόνον ἐννεαέτης ὢν, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ Σέϋμωρ, βασιλεύσας ἐπὶ ἐξαετίαν. Ἀποθανόντος τοῦ Ἐδουάρδου, ἡ καθολικὴ Μαρία Τυδώρ, ἡ καὶ μεγαλειτέρα, ἀνεκηρύχθη βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας (1553—1558). Περὶ τῆς ἀγενοῦς ταύτης γυναικὸς ἀνεφέρομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ. Ἐν ἔτει δὲ 1558 διεδέχθη αὐτὴν ἡ Ἑλισάβετ, σύγχρονος τῆς Μαρίας Στουάρτης, ἐξαδέλφης αὐτῆς καὶ βασιλίσσης τῆς Σκωτίας. Ὡς γνωστὸν, ἡ Ἑλισάβετ οὐσα διαμαρτυρουμένη, ἅμα τῇ ἀναβάσει αὐτῆς εἰς τὸν θρόνον δὲν ἔλειψε νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἐπισήμως τὸν προτεσταντισμὸν, καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη διὰ νέου νόμου τοῦ κοινοβουλίου, ὀνομασθέντος “τὸ διάταγμα τῶν 39 ἄρθρων” ἀνήγειρε τὴν ἀγγλικανικὴν ἐκκλησίαν διασωζομένην μέχρι τῆς σήμερον. Ἀλλ' ὅμως τὸ μεταξὺ τῶν καθολικῶν καὶ διαμαρτυρουμένων μῖσος ἐξηκολούθει καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, τῶν νευροσπάστων τοῦ Πάπα μὴ ἀνεχομένων ὅπως ἡ ἐπὶ αἰῶνας ἐπικρατήσασα καθολικὴ θρησκεία ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποσκορακισθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλισάβετ, τοῦθ' ὅπερ προεκάλεσεν ἐπαισθητὰς δονήσεις πρὸς δὲ καὶ αἱματοχυσίας. Ἐπὶ τούτῳ, τὰ παπικὰ ὄργανα ἐπικαλεσθέντα

τὴν ἀρωγὴν πάντων τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καθολικῶν, ἐπέτυχον νὰ σχηματίσωσι μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν μερίδα ἀνατρέψασαν πρὸς καιρὸν τὰ ἀντικαθολικὰ σχέδια τῆς ἀρχηγοῦ τῶν προτεστάντων καὶ παρακωλύσασαν συνάμα τὰς περαιτέρω ἐπιχειρήσεις αὐτῆς, ἀποκηρυχθείσης καὶ ἀποκληθείσης τῆς Ἑλισάβετ ὡς νόθου καὶ ἄρπαγος, οὔσης θυγατρὸς τῆς Ἀννης Βολεΰνης ἧς τὸ μετὰ τοῦ Ἑρρίκου 8^{ου} συνοικέσιον εἶχεν ἐπισήμως διαλυθῇ, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς διάδοχος τοῦ θρόνου ἦτο ἡ καθολικὴ Μαρία Στουάρτη βασίλισσα τῆς Σκωτίας, ὡς καταγομένη ἐκ τῆς Μαργαρίτας ἀδελφῆς τοῦ Ἑρρίκου 8^{ου} καὶ νομίμου συζύγου τοῦ Ἰακώβου 4^{ου} βασιλέως τῆς Σκωτίας.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν πραγμάτων περιήγαγε τὴν Ἑλισάβετ εἰς λίαν κρίσιμον θέσιν, οὗ ἕνεκα προεκλήθη τὸ ἄσπονδον μῖσος αὐτῆς κατὰ τῆς Μαρίας Στουάρτης ὑποπτευομένης ὡς συνεργοῦ τῶν καθολικῶν, ἔκτοτε δὲ ἡ Ἑλισάβετ ὤμοσεν ἐκδίκησιν κατὰ τῆς ἐξιδέλφης αὐτῆς. Ἐνταῦθα δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἑτέρα ἀφορμὴ ἣτις ἐπηύξησε τὸ μῖσος τῆς φιλαρέσκου βασιλίσσης. Τὸ κάλλος τῆς Μαρίας Στουάρτης φημιζομενον ὑπὸ πάντων τῶν αὐλικῶν ἐκίνησε τοσοῦτον τὴν ζηλοτυπίαν τῆς φιλαρέσκου Ἑλισάβετ, ὥστε ἡμέραν τινα προσεκάλεσε τὸν ὑπασπιστὴν αὐτῆς καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου νὰ ὁμολογήσῃ περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς φήμης ταύτης. Πρὸς μεγάλην θλίψιν αὐτῆς ὁ ὑπασπιστὴς ἐβεβαίωσε θαρραλέως εἰπὼν “ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὡραιωτέρα βασίλισσα ὡς ἡ τῆς Σκωτίας καὶ ὅτι τὸ κάλλος τῆς Ἑλισάβετ ἦτο ἀσύγκριτον πρὸς τὸ τῆς ὡραιωτάτης Μαρίας Στουάρτης.”

Μὴ δυναμένης τῆς ζηλοτύπου γυναικὸς ν’ ἀντιστῇ εἰς τὸ καταβιβρώσκον τὴν καρδίαν αὐτῆς πάθος κατὰ τῆς Μαρίας, εἰς πολλὰ προέβη μηχανεύματα καὶ παν-

τήν ἐκδοχήν αὐτῆς ἔστη εἰς αὐτοῦνον τοῦ ἡμῶν ἐκεί-
 νης ἢ τοῦ ἄλλου ὡς τοῦ ἡμῶν ἐχθροῦ τοῦ τῶν ἡμῶν
 ἀπὸ τῆς διαπορεύσεως αὐτῆς. Κατὰ παραδοξὴν δὲ τοι-
 κῶς ἐπὶ τὰ τοιοῦτά τε ἐστὶ συνέτασσον ἐννοεῖται
 ἡμεῖς τῆς ἐκδοχῆς ἔλυσαν. Τὰ ἐλευθερώματα
 ἀποσπασθέντες τῆς Μαρίας Στουάρτης, ἀπὸ τοῦ με-
 νου ἀποσπασθέντες ἀπὸ τῶν ἐπιβλητῶν τοιοῦτο καὶ τῆς
 Σαυῆς ὡς συνέτασσον εἰς τοῦ νομοῦ τοῦ τοιοῦτου
 τοιοῦτου αὐτῆς, ὡς ἐνεκα ἐπὶ αὐτῆς τῶν ἡμῶν
 ἀποσπασθέντες τῶν Σαυῆς, τοιοῦτο καὶ τῶν ἡμῶν
 ἀποσπασθέντες αὐτῆς καὶ τῶν Μαρίας, ἀπὸ τῆς
 ἀποσπασθέντες ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ ἐξουσίας δὲ τῆς ἐκδοχῆς
 ἐν τῇ ἀποσπασθέντες τῆς ἐκδοχῆς καὶ ἀποσπασθέντες τῶν Σα-
 υῆς ἀποσπασθέντες αὐτῆς, ἐπὶ αὐτῆς μετὰ ἐννο-
 εῖαν ἀποσπασθέντες ἐκ τοῦ ἀποσπασθέντος ἀποσπασθέντες καὶ
 μετὰ ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες τινος ἀποσπασθέντες ὡς ἐπὶ αὐτῇ
 κατὰ τὴν ἐκδοχὴν αὐτῆς, ἀλλὰ ἡμεῖς καὶ πάλιν, ἡμεῖς
 καὶ τῇ ἐκδοχῇ αὐτῇ μετὰ ἀποσπασθέντες ἐπὶ τοῦ ἀ-
 γῆς ἀποσπασθέντες ἢ μάλλον εἰπεῖν μετὰ ἀποσπασθέντες αὐτῇ
 καὶ ἀποσπασθέντες τῆς ἀποσπασθέντες ἐκδοχῆς ἐκδοχῆς. Ὡς ἡμε-
 ῖς καὶ ἀποσπασθέντες μετὰ ἀποσπασθέντες τὴν ἀποσπασθέντες
 ἡμεῖς ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες τῆς Μαρίας ἀ-
 ποσπασθέντες αὐτῇ τὰ ἀποσπασθέντες τῆς ἀποσπασθέντες ἀποσπασ-
 σθέντες καὶ ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες αὐτῆς ἀποσπασθέντες διὰ τὴν
 ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποσπασ-
 σθέντες ἀποσπασθέντες, καὶ δὲν ἀποσπασθέντες ἐκ τῆς ἀποσπασθέντες ἢ
 μετὰ ἀποσπασθέντες ὡς ὡς ἢ ἀποσπασθέντες ἡμεῖς ἀποσπασθέντες διέ-
 γαξε τὴν ἀποσπασθέντες μετὰ ἀποσπασθέντες αὐτῇ εἰς τὴν ἀποσπασθέντες!
 Δικαστήριον ἀποσπασθέντες ἐκ ἀποσπασθέντες τῇ ἡμεῖς ἀποσπασ-
 σθέντες ἀποσπασθέντες, ἐξέδωκε ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες κατὰ τῆς
 Μαρίας Στουάρτης. Ἡ ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες ἀποσπασθέντες
 τὴν 27^{ην} φεβρουαρίου τοῦ 1587.

Μετὰ παρέλευσιν δεκαεπταετίας ἀπὸ τῆς ἐσχῆς τῶν ἐν συνόψει ἐκτεθέντων συμβάντων· φθάσασα ἡ Ἐλισάβετ εἰς βαθὺ γῆρας καὶ ὡς προείπαμεν, πᾶν ἄνθρωπος οὕτως ἐξελέξατο κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν διαδοχῶν αὐτῆς τὸν Ἰάκωβον ΣΤ' υἱὸν τῆς ἀτυχοῦς Μαρίας καὶ βασιλέα τῆς Σκωτίας, οὗ ἕνεκα ἐπῆλθεν ἡ ἑνωσις τῆς Σκωτίας μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐτελεύτησε δὲ ἡ Ἐλισάβετ τὴν 3^{ην} Ἀπριλίου τοῦ 1603 βασιλεύσασα ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη. Ὁ μέγας ποιητὴς Σαίξπηρὸς ἐξυμῶν τὰ κατορθώματα τῆς μεγαλειοδοτοῦς ταύτης γυναικὸς, ἀποκαλεῖ αὐτὴν “τὴν καλλιτέραν τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν” καὶ τὸν βίου αὐτῆς “κατέχοντα μεγάλην καὶ ἐνδοξὸν σελίδα τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας.”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΟΙ ΔΥΟ ΣΤΟΥΑΡΤΥΝ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ 1642.

Ὡς προανεφέρομεν, τὸ ἀγγλικὸν σκῆπτρον ἐκ τῶν κραταιῶν χειρῶν τῆς Ἐλισάβετ περιήλθεν εἰς τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας Στουάρτης Ἰάκωβον, ὅστις ὁ βιαίωτατος τυγχάνων μεταξὺ τῶν ἀπηνῶν ἐχθρῶν τῆς ἐλευθερίας, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ ὁ μᾶλλον ὅσον ἀδύνατος τοσοῦτον καὶ αὐθαίρετος, ὥστε ἀπ’ ἀρχῆς τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπέσυρε τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν περιφρόνησιν λαοῦ μετὰ κωμικῆς λεπτότητος ἐπαναλαμβάνοντος τὸ λόγιον “Βασιλεὺς ἦ το ἡ Ἐλισάβετ, ἐνῶ ὁ Ἰάκωβος ἐστὶ τι ὀλιγώτερον βασιλίσσης.” Ἐνταῦθα κρίνομεν κατάλληλον νὰ μνημονεύσωμεν περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ, ὃν ὁ ἱστορικὸς Μακωλάϋ δίδει τῷ

βάντα προκαλέσαντα τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς τοῦ Καρόλου βασιλικῆς ἀξιοπρεπείας, ἤρξαντο αἱ κατὰ τοῦ μονάρχου νόμιμοι ἀντιστάσεις, πρῶτος δὲ ὁ μέγας πατριώτης John Hamden ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς τοιαύτης κατὰ τοῦ βασιλέως νομίμου ἀντιστάσεως, προτιμήσας νὰ φυλακισθῇ κάλλιον ἢ ν' ἀποτίσῃ ἄδικον πρόστιμον εἰκοσι σελινίων. Πάντα ταῦτα ἐπέφεραν ἐν Ἀγγλίᾳ κρίσιμον καὶ ἀμφίβολον κατάστασιν καὶ οἱ ἀπηνεῖς τοῦ Καρόλου νόμοι ἠνάγκασαν πλείστους ὅσους ν' ἀποδημήσωσι λαθραίως ἐν τῇ γειτονικῇ Γαλλίᾳ καὶ κυρίως ἐν τῇ ἐπικληθείσῃ ἔκτοτε παρὰ τὴν Μάγχην χώρα Νέα Βρεττανία. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ Βιομηχανία, ἅπερ ἐπὶ Ἐλισάβετ εἶχον προαχθεῖ εἰς βαθμὸν ἀξιέπαινον παρημελήθησαν, τοῦ λαοῦ μεριμνήσαντος μόνον διὰ τὴν ἐκ τῆς τυραννίας σωτηρίαν. Καὶ ἐνῶ ἡ πτωχεία ἤρξατο καταμαστιζουσα τοὺς λαοὺς, φόροι ἐπὶ φόρων ἐθεσπίζοντο πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ σπαταλητοῦ βασιλέως.

Τὰ πράγματα εἶχον φθάσει πλέον εἰς τὸ ἔπακρον τῆς ἀθλιότητος, ὅτε ὁ Ὀλιβιέρος Κρόμβελ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῇ τῆς μεγάλης τοῦ 1640 ἐπαναστάσεως, καθ' ἣν μετὰ πολλὰς κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως σκωτικῆς σπείρας αἱματηρὰς μάχας, ἠναγκάσθη ὁ ἄνανδρος Κάρολος νὰ δραπετεύσῃ καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς παρὰ τοῦ Κοινοβουλίου κατ' αὐτοῦ ὡς προδότου θανατικῆς ἀποφάσεως, νὰ καταφύγῃ εἰς Σκωτίαν. Ἀλλὰ προδοθεὶς ὑπὸ τῶν Σκώτων καὶ περιελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κοινοβουλίου, ἀπεκεφαλίσθη καὶ οὕτω ἡ Εὐρώπη πρῶτον τότε ἐθεώρησε τὸ τραγικὸν θέαμα ἀδίκου βασιλέως καταδικασθέντος καὶ ἀποκεφαλισθέντος παρ' ἡδίκημένου λαοῦ. Ὁ Κάρολος 1^{ος} ἀπεκεφαλίσθη τὴν 9^{ην} φεβρουαρίου 1649.

Ἐκθέσαντες ἐν συνόψει τὰ τῆς βασιλείας τῶν δύο

Στουαρτῶν τραγικὰ καὶ παράδοξα συμβάντα, μεταβαίνομεν νῦν εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν οἰκονομολογίαν συνεπειῶν καὶ ἀποτελεσμάτων τῆς τε ἐπαναστάσεως καὶ τῆς προστατευτικῆς τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ, τοῦ ἐπονομασθέντος π ρ ο σ τ ά τ ο υ Λ ό ρ δ ο υ, δημοκρατικῆς κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

ΟΛΙΒΙΕΡΟΣ ΚΡΟΜΒΕΛ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΔΟΡΑΟΣ, Ο ΝΑΥΤΙΚΟΣ
ΚΩΛΗΞ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Ὁ ἕκτακτος οὗτος ἀνὴρ, ὁ μετὰ τῆς ὑπάτης, οὕτως εἰπεῖν πανουργίας καὶ παρατολμίας συνενῶν καὶ ἔξοχον πολιτικὸν πνεῦμα, ὁ ζυθοποιὸς Ὀλιβιέρος Κρόμβελ, ὅστις ἐκ τῆς κατωτάτης τάξεως ἐν ἧ ἐγεννήθη, ἠδυνήθη νὰ καταστῇ μέγας πολιτικὸς, δεινὸς ρήτωρ, λογιστικώτατος οἰκονομολόγος καὶ ἀνδρείος στρατηγὸς, καὶ τὴν μεταβολὴν ταύτην νὰ τελέσῃ ἐν ἡλικίᾳ ἤδη προκεχωρημένη, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀλλάσσουν συνήθως φρονήματα οὐδὲ πεπειθήσεις, ὁ Πουριτανὸς Κρόμβελ ὑπὸ τὸν τίτλον Λ ό ρ δ ο ς Π ρ ο σ τ ά τ η ς ἐκυβέρνησεν ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ δημοκρατικῆς διοικήσεως τὴν πατριδα αὐτοῦ, κατανικήσας μυρίας ἀντιστάσεις καὶ ἀντιπαλαίσας μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ κατὰ τῶν φθονερῶν καὶ ὑπούλων αὐλικῶν τῆς πεσούσης δυναστείας. Μόνον μέλημα τοῦ Κρόμβελ ὑπῆρξεν ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἰσχύος τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ κατιδὼν ὅτι ἡ Ἀγγλία ἄνευ ἰσχυρᾶς ναυτικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως εἰς μάτην προσεδόκει νὰ προσκτήσῃται ἐν

Εὐρώπῃ μεγάλης δυνάμεως ἐπιρροήν, καὶ ὅτι εἰς τὰς πρὸς τοῦτο προσπάθειάς αὐτοῦ ἤθελε πάντοτε ἀπαντήσῃ κραταῖαν ἀντίπαλον τὴν τότε ἰσχυρὰν Ὀλλανδίαν, ἥς αἱ πολυπληθεῖς ἀλιεῖαι ἐγύμναζον τοὺς ναυτίλους αὐτῆς κατὰ τε τὸ τολμᾶν καὶ θαλασσοπορεῖν, τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τῇ παρείχε μυθώδη κέρδη καὶ αἱ πολυπληθεῖς ἀποικίαι διὰ προϊόντων ἐπρομήθευον γῆν Εὐρώπῃν σύμπασαν, διελογίσθη ὅτι αἱ φροντίδες αὐτοῦ ἔκρεπε κυρίως νὰ περιστραφῶσι πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀγγλικῆς ναυτιλίας καὶ τὴν βαθμιαίαν ταπείνωσιν τῆς ἀντιπάλου Ὀλλανδίας. Τοιαύτην διαχαράξας ὁ ἑξοχος Κρόμβελ πολιτικὴν, μετὰ τινος ἐσωτερικὰς κατὰ τὴν φορολογικὴν ἐν γένει καὶ ἰδίως τὴν τελωνειακὴν νομοθεσίαν διαρρυθμίσεις, ἐδημοσίευσεν κατὰ τὰ 1651, ἥτοι δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρόλου, τὸν περίφημον *Ναυτικὸν Κώδικα*, ὃν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ κατὰ περιστάσεις καὶ ἀνάγκην μετέβαλλον σχετικῶς πρὸς τὰς ἐποχὰς προσθέσαντες ἢ ἀφαιρέσαντες κανονισμοὺς ἢ ἄρθρα τινά. Ὁ ναυτικὸς χάρτης ἢ Ναυτικὸς Κώδιξ, ἐν τοῖς ὅροις τοῦ ὁποίου τινὲς μὲν διέγνωσαν σωτηρίους θεσμοὺς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀγγλικοῦ μεγαλείου, τινὲς δὲ προέβλεπον προσκόμματα διὰ τὴν πρόοδον τοῦ οἰκονομολογικοῦ μεγαλείου τῶν ἀγγλικῶν συμφερόντων, ἐὰν δὲν ἐγένετο μόνος αἴτιος τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀγγλικῆς ναυτιλίας, ἐχρησίμευσεν ὅμως μέγας εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ, τὴν ἐξασθένισιν δηλαδὴ τῆς Ὀλλανδικῆς ἐν ταῖς θαλάσσαις ἐπιρροῆς καὶ τὴν ἀναβλάστησιν τῆς διὰ τὰς τοσαύτας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρόλου πολιτικὰς μεταβολὰς καὶ ἐμφυλίου ταραχὰς καταπεσούσης ἐπιτοπίου βιομηχανίας.

Διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ δημοσιευθέντος

ἔθνων καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν τῶν ἀδικουσῶν τοὺς λαοὺς δυναστειῶν, καὶ ὡς εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Περικλέους καὶ τὸνναντίον, εἰς τὰς ἰταλικὰς πόλεις κατὰ τὴν ἐλευθέραν περίοδον τῶν δήμων, ἐν Ὁλλανδία, ἐν ταῖς Φλάνδραις καὶ ἐν ταῖς Ὀμοσπόνδοις Γερμανοβαλτικαῖς πόλεσι τῆς Χάνσας, ἡ θετικὴ καὶ σώφρων νομοθεσία καὶ ἡ ἐλευθέρα ἀνάπτυξις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῶν λαῶν ἐπροξένησαν τὴν μεγάλην ἐκείνην ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν εὐδαιμονίαν, ἥτις ἐὰν δὲν διετηρήθη ἀκεραία μέχρι τέλους παρὰ τῶν ἀποκτησάντων αὐτὴν λαῶν, διέχυσεν ὅμως τὰ λυσιτελέστατα ἐκείνα παραδείγματα, ἅπερ ἐπὶ τοσοῦτον συνέτεινον εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ βιομηχανικὴν τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν ἀκμαιοτήτα.

Εἰς τοὺς σοφοὺς λοιπὸν καὶ λυσιτελεῖς νόμους αὐτῆς καὶ τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν ὧφειλεν ἡ Ὁλλανδία τὴν μεγάλην ἐν ἧ εἶχε περιέλθει ἀνάπτυξιν καὶ μετὰ τὰ μεγάλα ἀτυχήματα αὐτῆς τὴν ἀποφυγὴν ἐκ τῆς τὴν Πορτογαλλίαν καὶ παπαδικὴν Ἰσπανίαν καταπληξάσης ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς πανολεθρίας. Ἀλλ' ἡ ἐν τῇ ἐπιτοπίῳ τῆς Βαλτικῆς ἐμπορικῇ παλαίστρᾳ ἐνισχυθεῖσα Χάνσα καὶ ἡ ἀποικιακὴ πρόοδος τῆς ἀμειλίκτου τῆς Ὁλλανδίας ἐχθρᾶς Ἀγγλίας ἐπήνεγκον κυρίως τὴν χαλάρωσιν τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς, τὸ δὲ ὀλλανδικὸν ἀποικιακὸν κράτος κατὰ πολὺν ἑδεκατίσθη παρὰ τῆς ἀκαταμαχίτου δραστηριότητος καὶ ἐπιμονῆς τῆς ἐξαιρετικῶς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς διανοίας τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἐσωτερικά τινα αἰτία ἀρκούντως ἰσχυρὰ, συνετέλεσαν μεγάλως εἰς τὴν μερικὴν παρακμὴν τῆς πρώην ἀνθούσης Ὁλλανδίας. Ἐπὶ τινα χρόνον, ἡ ἐταιρία τῶν Ἰνδιῶν ἐξήσκει ἀπόλυτον σχεδὸν ἐπὶ τῶν προϊόντων μονοπωλεῖον καὶ μεγάλα μερίσματα κερδῶν

ἔσται τῆς μετῴτης ὅτι ὅμως τὸ ἀποικιακὸν κράτος
μεγάλως ἐπέξευθη καὶ ἡ ἐταιρία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ
ἐπιβῇ ἐπὶ τοιοῦτοι μεγάλοι κερδοσκοπικοὶ σταδίου,
ἐπεὶ μετὰ τῆς ἰδιωτικῆς νὰ ἐξασκηθῶσιν ἐλευθέρως τὸ
ἐμπόριον ἐν ἑσπαιῶν τῆς ὑλλανδικαῖς καὶ ξέναις ἀποι-
κίαις. Αἰσθῆς τὰ πινυθέρωτα τῶν ἰδιωτῶν συνεκρού-
σθησαν μετὰ τῆς ἑταιρίας, καὶ αἱ ἐμπορικαὶ ἀμιλ-
λαὶ κατὰ μεγάλην ἐπέκτασιν ἐπέπτυξεν τοῦ κερδοσκο-
πικοῦ τριμήνου, ἐξηπείρησαν ὅμως τοῦ ἄξονα τῆς ὅλης
ἀποικιακῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς ἑταιρίας δηλ. ἦτις, μὴ ἀν-
τεχνοῦσα πλέον κατὰ τῆς κερδοσκοπικῆς ἐπιθέσεως ἐπι-
τηδεύειν σιτηγεωμοσίῃ. ἡ ἀνγκασθὴ νὰ διασκορπίσῃ μὲν
τὰς ὑποσταμένους ἰσχυροὺς αὐτῆς δυνάμεις, δὲν ἠδυνήθη
ὅμως νὰ τολλαπλασιασθῇ πλέον αὐτὴς, καὶ κατὰ συνέ-
πειαν πολλὰς ἀποικίας ἐγκατέλειπεν ἐκτεθειμένους εἰς
τὴν ἀπληστείαν τῶν καλῶς ἐπισταμένων πᾶσαν ὠφέλι-
μον νὰ δράξωσι κατακτητικὴν εὐκαιρίαν Ἀγγλῶν. Εἰς
μάτην νέος διοργανισμὸς καὶ ἐπικρατῆς κυβερνητικαὶ
προσπαθεῖσιν νὰ στηρεωποιήσωσι τὴν δύναμιν τῆς
ἐταιρίας εἰς μάτην ἐκηρίχθη αὕτη κτῆμα κυβερνητικὸν
καὶ στολὸν ἐπεστήριξαν αὐτὴν εἰς μάτην πάντα, διότι
ἕτερον στοιχεῖον, τὸ Ἀγγλικόν, εἶχεν ἤδη καταλάβει
τὸ ἀποικιακὸν πρωτεῖον.

Εἰπόντες τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν
ἐξιστόρησιν τῶν ἐπιλοίπων πράξεων καὶ κατορθωμάτων
τοῦ παρατόλμου καὶ ἐκτάκτου ἀνδρὸς τοῦ τὰ μάλα συν-
τελέσαντος, ὡς προερέθη, ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως
τῆς ἐπὶ τινὰ καιρὸν χαλαρωθείσης ἰσχύος καὶ ἐπιρροῆς
τῆς Μεγ. Βρεττανίας Ὀλιβιέρου Κρόμβελ. Μετὰ τὴν
ἐκδοσιν τοῦ ρηθέντος κώδικος, ἐξασφαλίσας τὰ ἐξω-
τερικὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα, κατέγινεν εἰς τὴν ἐσωτε-
ρικὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας τὴν ὁποίαν,

κατὰ καλὴν σύμπτωσιν ὑπεβοήθησε καὶ ἡ παρὰ Λονδοβίκου τοῦ 14^{ου} ἀνάκλησις τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης, δι' ἧς ἐν Γαλλίᾳ καθιεροῦτο αὐθις τὸ σύστημα τῆς μὴ θρησκευτικῆς ἀνοχῆς. Κατὰ συνέπειαν τούτου χιλιάδες τινὲς πλούσιοι καὶ βιομηχανικοὶ πουριτανοὶ διαφυγόντες τὰς καταδιώξεις τοῦ δυτικοῦ κλήρου καὶ διαβάντες τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, συνεκόμισαν τά τε κεφάλαια καὶ τὰς γνώσεις αὐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπροξένησαν ὥθησιν εἰς τε τὰς τέχνας καὶ τὰς βιομηχανίας ἐν γένει. Ἐκτοτε πολλὰ ἐργονστάσια συνεστήθησαν ἢ ἀνιδρύθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὀριστικῶς ἐν ἔτει 1641 ἐν Μαγκεστρία συνεστήθη τὸ πρῶτον διὰ βαμβάκινα χειροτεχνήματα ἐργοστάσιον καὶ κατὰ τὸ 1671 τὸ πρῶτον τυπωτικὸν τῶν πανίων καθίδρυμα. Ἐν Ἰρλανδίᾳ δὲ μεγάλως εἶχον ἤδη προοδεύσει τὰ ἐκ λινοῦ χειροτεχνήματα καὶ ἡ τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων κατασκευὴ ἐπέσυρε σπουδαίως τότε τὴν μέριμναν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὴν ἐπὶ τῶν μετάλλων βιομηχανίαν καὶ ἐξόχως τὴν τοῦ σιδήρου, πρὸς ἣν ἡ Ἀγγλία ὀφείλει κυρίως τὴν ὅλην βιομηχανικὴν αὐτῆς προαγωγὴν, διὰ τὴν ἐπ' αὐτὴν ἀνάγκην πολλῶν κεφαλαίων καὶ μεγάλων τεχνικῶν γνώσεων, λίαν βραδέως ἀνεπτύχθη. Εἶχε μὲν ἐν ἔτει 1619 ὁ Δῶδλεϋ ἐφεύρει τὴν μέθοδον τοῦ κατεργάζεσθαι τὸν σίδηρον διὰ τοῦ πυρὸς τῶν γαιανθράκων, ἀλλὰ σπεῖρα ἐργατῶν, νομισάντων ὅτι ἔνεκεν τοῦ μηχανήματος ἤθελον στερηθῇ ἐργασίας, ὁρμήσασα κατὰ τῶν μηχανῶν καὶ τοῦ ἐργοστασίου ἅπαντα κατέστρεψε καὶ δι' ἀπειλῆς θανάτου ἐφόβισαν οἱ ἐργάται οὗτοι τὸν ἐφευρέτην ἐν περιπτώσει νέας κατασκευῆς τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθείσης μηχανῆς.

Ἐν γένει ἡ προστατευτικὴ δημοκρατικὴ τοῦ Κρόμβελ

κυβέρνησις ὑπῆρξεν ἰσχυρὰ καὶ ἐπιδεξιοτάτῃ καὶ ἥ τε ἐμπιστοσύνη καὶ ὑπόληψις αὐτοῦ ἠὔξανε καὶ ἔστεροποιεῖτο παρὰ τῷ ἀγγλικῷ λαῷ, σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκ τῆς ἐγνωσμένης αὐτοῦ τιμίας ἰδιωτικῆς συμπεριφορᾶς. Ἐμπορικῶς καὶ βιομηχανικῶς ἐδημιούργησε μὲν νέαν ἐποχὴν διὰ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐχρήσθη πρὸς ταῦτα μέσων ὅλως ἀπαγορευτικῶν κατὰ τῆς ξένης βιομηχανίας, καὶ τοῦτο ἴσως ἵνα ὠθήσῃ τὴν ἐγχώριον ἐνέργειαν καὶ τὴν ἀναγκαστικὴν χρῆσιν τῆς πατρῴας παραγωγῆς. Ἐδημοσίευσε γεωργικοὺς νόμους καὶ μεγάλως ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τελειοποίησιν τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ κτηνοτροφίας καὶ τῶν πρὸς καλὴν συντήρησιν μέσων αὐτῆς μεγάλως ὑποβοηθηθείσης καὶ ἐπιτυχούσης ὥς ἐκ τῆς ἀφθόνου ἔνεκεν τοῦ ὑγροῦ κλίματος φυομένης προσφόρου διὰ τὰ κτήνη τροφῆς, τῆς χλόης. Ἡ ἀφθονία τῆς κτηνοτροφίας ἐχρησίμευσεν θαυμασίως διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἥτις παχυνομένη καὶ ἐνδυναμυμένη διὰ τῶν περιττωμάτων τῶν ἀπειραρίθμων ποιμνίων, ἤρξατο δίδουσα ἀφθόλους καρποὺς σχετικῶς πρὸς τὸν κλιματισμὸν τοῦ τόπου. Μετὰ θαυμασίας καὶ ἐπαινετῆς δραστηριότητος ἔκτοτε οἱ εὐπατρίδαι θεωρήσαντες εὐγενεῖς ἀσχολίας τὴν τε κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν, κατέγιναν εἰς τὴν πρὸς γονιμοποίησιν καλλιέργειαν τῶν ἐκτεταμένων καὶ ἄλλοτε χέρσων καὶ ἀγόνων γαιῶν καὶ ἐξησφάλισαν μέγα μὲν δι' ἑαυτοὺς ὄφελος, διὰ δὲ τὴν κυβέρνησιν οὐκ εὐκαταφρόνητον φορολογικὴν ἀπολαύην.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ δύνатаί τις ἀδιστακτῶς ν' ἀποφανθῇ ὅτι τὰς μεγάλας ιδέας περὶ ἀναδείξεως τῆς Ἀγγλίας πρωτεύουσης δυνάμεως καὶ πολιτικῶς, καὶ ἐμπορικῶς πρὸς δὲ καὶ ναυτικῶς, ἃς ἡ μὲν μεγαλεπίβουλος Ἐλισάβετ συνέλαβε καὶ ἐν μέρει ἐπραγματοποίησεν, ἐσυστημα-

τοποίησε δὲ καὶ ἐξέτεινεν ὁ μέγας Προστάτης Λόρδος Ὀλιβιέρος Κρόμβελ, κληροδοτήσας τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ κυβερνήταις τοῦ ἀγγλικοῦ βασιλείου βάσεις, στερεοποιησάσας βραδύτερον καὶ κραταιωσάσας τὴν τε πολιτικὴν, οἰκονομολογικὴν καὶ ναυτικὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔθνων ὑπεροχὴν τῆς ἐνεργητικωτάτης Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς. Μολονότι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κρόμβελ ἐν ἔτει 1658 πολλὰ ἐσωτερικὰ συμβάντα καὶ ἐμφύλιοι ταραχαὶ ἐχαλάρωσαν ἐπαισθητῶς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν πρόοδον τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους, μ' ὅλα ταῦτα αἱ βαθεῖαι ρίζαι τῶν ἐμπορικῶν καὶ ναυτικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ Κρόμβελ καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ νομοθετηθεῖσαι ἐλευθερίαι τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῆς παλινρθώσεως τῆς βασιλείας, ἀλλὰ συνταγματικῆς καὶ οὐχὶ πλέον δεσποτικῆς, ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Τυδώρ καὶ τῶν Στουαρτῶν, ἀχαλίνωτον παρήγαγον δραστηριότητα ἐν τῷ λαῷ καὶ συνασπισθείσης τῆς βασιλικῆς ἐλευθεριότητος μετὰ τοῦ ζήλου τῶν πολιτῶν, τὴν Ἀγγλίαν βαθμηδὸν ἐκ δυνάμεως Εὐρωπαϊκῆς, παγκόσμιον, οὕτως εἰπεῖν, κατέστησαν, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἀναφέρει. Προτοῦ ὅμως νὰ προβῶμεν εἰς τὴν περὶ ἀποικισμῶν τῶν Ἀγγλῶν ἀφήγησιν, ἀνάγκη ν' ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ γέννησις τῶν ἐν Ἀμερικῇ, ἐν Ἰνδίαῖς καὶ ἀλλαχοῦ ἀγγλικῶν ἀποικιῶν διαφέρει ριζικῶς τῆς τῶν ἄλλων ἔθνων. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς τοιαύτης ἀληθείας ἡ ἀκόλουθος συνοπτικὴ ἐξιστόρησις τῆς περὶ ὑπερωκεανείων χωρῶν προλισθήσεως τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν ἀφορμῶν ὑφ' ὧν παρεκινήθησαν οἱ τε Πορτογάλλοι, Ἰσπανοὶ καὶ Ὁλλανδοὶ ὅπως τραπῶσιν εἰς ἀποικισμοὺς, παριστᾷ καθαρῶς τὴν προαναφερθεῖσαν διαφοράν. Ἐν πρώτοις ἀνερχόμενοι εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρχαιοτέρων παρὰ τὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου λαῶν παρατηροῦμεν :

“Οτι οἱ ἀρχαῖοι παρὰ τὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου λαοὶ Φοῖνικες, Καρχηδόνιοι, Ἀραβες καὶ ἄλλοι, οἵτινες τοσαύτας εἶχον ἰδρύσει ἀποικίας, εἰ καὶ ἐσυνείθιζον νὰ παράσχωσιν αὐταῖς πλήρη ἐμπορικὴν ἐλευθερίαν, δὲν εἶχον ὅμως τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα, τὴν ἀποδίδουσαν τὸν πραγματικὸν ἔρωτα πρὸς τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν γνῶσιν τῶν καθαρῶν καὶ ἀνεξαντλήτων πηγῶν τῆς δημοσίου εὐδαιμονίας. Μόνα ἀποτελέσματα τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν προμνησθέντων ἀρχαίων κατακτητῶν, ἦσαν ἡ δι’ ἐνόπλου κατακτήσεως ἀγέρωχος ἀνεξαρτησία συνδεομένη μετὰ τῆς δουλείας τῶν ἡττηθέντων, ἀναγκαστομένων νὰ τελέσωσι τὰ ὑπὸ τῶν κυριαρχῶν ταπεινὰ θεωρούμενα ἔργα. Ἐκαρποῦντο μὲν οἱ κατακτηταὶ οὗτοι τῶν ἐμπορικῶν στοιχείων τῶν ἀποκτουμένων χωρῶν, ἀλλ’ ἀντὶ προοδευτικῆς ἐμπνεύσεως, ἐνέσπερνον τὴν βαρβαρότητα καὶ ἡ μανία πρὸς τὸ εὐκόλως κερδαίνειν ἀνῆρπαξε τοὺς λαοὺς ἐκείνους ἐκ τῶν παραγωγικῶν ἔργων καὶ παρέσυρεν αὐτοὺς ἐν σώματι εἰς τὴν σκληρότητα, ἐμπνεομένους ἐκ τῶν μᾶλλον μυσαρῶν ἀρχῶν τοῦ περιορισμοῦ καὶ τοῦ μονοπωλείου. Ἐν μέρει ὅμως οἱ Φοῖνικες, ἐσυνείθιζον νὰ παράσχωσιν εἰς τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐμπορικὴν τινα ἐλευθερίαν. Οὐδόλως θὰ νομισθῶμεν ἐγωϊζόμενοι ἐὰν ποιήσωμεν ἐνταῦθα μνείαν καὶ περὶ τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ὅλως ἐξαιρουμένων τῆς ἐκτεθείσης τῶν προμνησθέντων λαῶν κακῆς περὶ ἀποικισμοῦ συνηθείας. Ἀπ’ ἐναντίας, ὅσοι Ἕλληνες ἐξέφευγον τὴν μάχαιραν τῶν βαρβάρων ἐν τῇ Ἀνατολῇ πορθητῶν, πορευόμενοι ἐν τῇ Δύσει διέδιδον πανταχοῦ αὐτῆς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ διέσπερνον ἐν τε τῇ Ἰταλίᾳ καὶ Γαλίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ τὰς τε γνώσεις καὶ τὰ νευρώδη καὶ δεδοκιμασμένα δόγματα τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας καὶ τέχνης καὶ κατὰ

συνέπειαν μεγάλως συνέτεινον εἰς τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἀνάπτυξιν τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ἀρξάμενοι ὁμως ἐκ νεωτέρας, οὕτως εἰπεῖν, ἐποχῆς, ἀνάγκη ν' ἀνέλθωμεν εἰς συγκριτικὴν τοιαύτην καὶ σύγχρονον μετὰ τῆς τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ συνοπτικοῦ τούτου ἐπιλόγου μνημονευθέντων ἀρχαίων λαῶν, ὅπως ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἀναπτύξωμεν τὴν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐξαιρετικὴν καὶ ὅλως διάφορον περὶ ἀποικισμοῦ συνήθειαν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς ἀποικιακὸν σκοπὸν τελεσθείσης ἐπιχειρήσεως.

Χώρα ὡς ἡ Ἑλλάς, ἥτις πανταχόθεν περιβρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ τὰ παράλια αὐτῆς βρῆθαι ἀμετρήτων κόλπων καὶ ὄρμων, φυσικὸν ἦτο οἱ κάτοικοι αὐτῆς νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν, μόνον μοχλὸν τῆς τε πολιτικῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως· ἡ δὲ μετὰ τῶν Φοινίκων μακρὰ συγκοινωνία, διδάξασα αὐτοὺς τὸ τολμᾶν, λίαν ταχέως παρουσιάσθησαν συναγωνισταὶ κατὰ τῶν τολμηρῶν καὶ θαλασσοκρατούντων ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ Φοινίκων θαλασσοπόρων. Ἐνταῦθα δὲν προτιθέμεθα ν' ἀφηγηθῶμεν ἀπλῶς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ ν' ἀποδείξωμεν ἀληθῶς ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπῆρξαν ὁ δραστηριότερος καὶ εὐφυέστερος λαὸς τῆς ἀρχαιότητος· οὐδεὶς δὲ λαὸς πώποτε ἵδρυσεν τοσαύτας ἀποικίας, σχετικῶς πρὸς τὸν πληθυσμὸν αὐτοῦ καὶ τὰ μέσα τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἐποχῆς. Ὁ χάρτης τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικίων ὁμοιάζει πρὸς ἓνα κόσμον, ὅταν συγκρίνωμεν αὐτὰς πρὸς τὸν εὐάριθμον πληθυσμὸν τοῦ τόπου, ἐξ οὗ οἱ ἀποικοὶ εἶχον ὀρμηθεῖ. Αἱ δημοκραταὶ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν διεχύθησαν καθ' ἅπασαν τὴν Μικρασίαν, ἐπὶ τῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, εἰς Κύπρον καὶ Κρήτην, εἰς Γαλατίαν, ἐν ἣ Φωκεῖς ἀποικιστὰι ἵδρυσαν τὸν ἐμπο-

αὐτὴν τῆς Γαλλίας λιμένα τὴν Μασσαλίαν εἰς Ἰσπανίαν ἐν ἣ σὺν πολλαῖς ἑτέραις πόλεσιν ἵδρυσαν καὶ περιφημον καταστάσαν Σαγουντίαν, ἐν Ἀφρικῇ δὲ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Ἡ Σικελία καὶ ἡ μεσημβρινὴ Ἰταλία κατοικηθεῖσαι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἤκμασαν ἐπὶ τοῖς χρόνοις ὥστε ὑπερέβησαν τὴν εὐημερίαν τῶν μητροπόλεων. ἀλήθησαν δὲ διὰ τοῦτο Μεγάλη Ἑλλὰς ἀκμήνουντο τῇ Εὐρώπῃ τοὺς πρώτους φιλοσόφους, τοὺς πρώτους ἀστρονόμους, τοὺς πρώτους νομοθέτας καὶ τοὺς πρώτους μαθηματικούς. Καθ' ἀπάσας τὰς ἐπιστήμους ἀποικίας, ἀφειθείσας ἐν μέρει κατὰ τὸ Φοινικισμὸν σχεδὸν ἀνεξαρτήτους, αἱ τέχναι καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐν γένει ἦσαν σεβασταί, τὸ ἐμπόριον ἤκμαζε καὶ οὐκ ὀλίγους ἠϋξανε ἐπαισθητῶς.

Ἐν αὐτοῖς χρόνοις κρίνομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ὁδῶν, δι' ὧν, πρὸς αὐτὴν τότε γνωστὸν κόσμον ἢ διὰ τοῦ ἐκπολιτιστικῆς Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀνάπτυξις ἀφειδῶς διεσπάρη, ἀνεκτίθειτο ὡς ἀσφαλὲς ἀφετηρία τῆς μεγάλης προόδου καὶ τοῦ μεταγενεστέρου συγκοινωνισμοῦ τῶν παρακολουθησάντων τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν ἐργασίαν κατὰ τε τὴν Μακεδονικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν ἐκκέντρον καὶ τὰς μέχρις ἡμῶν μεταγενεστέρας ἐποχὰς. Μακρὰ ὁδὸς ἀπῆρχετο ἐκ τῆς παρὰ τὸν Ἰσθμὸν (Βορυσθένην) ποταμὸν Ὀλβίας, ἣτις διατέμνεται τὴν Σκυθίαν διηυθύνετο πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Καυκάσου καὶ τῆς Ἀράλης λίμνης διὰ τοῦ ποταμοῦ Ὄξου, καὶ τῆς Σαρκανδῆς καὶ τῆς Βάκτρης, συνήντα τὴν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ Σινικῆς μεγάλην ὁδὸν. Βορειοδουτικῶς δὲ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Μαιώτιδος ἢ Ἀζοφικῆς θάλασσαν, αἱ Ἑλληνικαὶ ἐκποδοὶ διέβαινον τοὺς ποταμοὺς Τάναϊν, (Δόν) καὶ Βόλγαν (Βόλγαν) καὶ ἀνερχόμεναι τὸν Οὐράλην, ἐ-

στάθμευον εἰς τὴν καὶ σήμερον παρὰ τῶν ἐξ' Ὀρενβούργου εἰς Χίβαν Ρωσσικῶν συνοδιῶν διατρεχομένην ὁδόν. Ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐμφαίνεται ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐμπορικὴ ἐνέργεια, μακρὰν τοῦ ἰδίου κέντρου, ἐξετείνετο μέχρι Σινικῆς καὶ Ἰνδιῶν καὶ ὅτι ἡ μεγάλη ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν θὰ ἐτελείτο τοσοῦτον εὐχερῶς, εἰὰν πρὸ αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες δὲν ἐχάραττον τὴν ὁδόν, δι' ἧς τοσάκις ὁ σωτήριος δι' ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα πολιτισμὸς θριαμβευτικῶς διῆλθεν. Ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου ἔδει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πολιτικὴν πτῶσιν τῶν Ἑλληνικῶν δημοκρατιῶν καὶ νὰ ὑπακούσῃ καὶ αὐτὸ εἰς τὰς τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀμετατρέπτου περὶ ἀκμῆς καὶ παρακμῆς νόμου κελεύσεις.

Εἰπόντες τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς περὶ ἀποικισμοῦ ριζικῆς διαφορᾶς μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπίσης νεωτέρων ἐθνῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ.

Τὸ ἐνεργητικώτερον τῶν σταδίων ἐν ᾧ μᾶλλον διέπρεψε τὸ πνεῦμα τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, εἶναι ἀναμφιβόλως ὁ εἰς ἀπωτάτας χώρας ἀποικισμός. Ἡ γέννησις τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀγγλικῶν ἀποικιῶν διαφέρει ριζικῶς τῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καθότι ἐνῶ οἱ Πορτογαλλοὶ, Ἰσπανοὶ καὶ Ὀλλανδοὶ παρεκινήθησαν νὰ τραπῶσιν εἰς ἀποικισμοὺς διὰ μόνην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τοῦ χρυσοῦ ἀποκτήσεως, οἱ Ἀγγλοὶ ἀποικοὶ ἀπ' ἐναντίας περιῆλθον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταναστεύσωσιν ἐκ τῆς

χώρας καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν βιομηχανιῶν. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον αἷτιον μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τοῦτο εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδόλως ἐφρόντισεν ἐν ἀρχῇ περὶ αὐτῶν, καὶ μὴ ἀναμιχθεῖσα εἰς τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν διοργάνωσιν, ἀφῆκεν αὐτὰς ἐλευθέρας νὰ διαγνώσῃσι τὰς ἰδίας ἀνάγκας καὶ τὰ ἴδια συμφέροντα καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων νὰ ρυθμίσωσι τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐν τῇ παρθενικῇ χώρᾳ ἀσφαλεστέρας καὶ εὐκολοτέρας ἀποκαταστάσεως αὐτῶν.

Ἡ νέα Ἀγγλία λοιπὸν (οὕτω δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὴν) μετὰ τὴν προσέλευσιν πολλῶν ἀποίκων διηρέθη εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας τὴν Μασσαχουσέτην, τὴν Κοννεκτιούτην, τὴν Rhode Island καὶ τὴν New Hampshire. Ἐν ἔτει 1632 ὁ λόρδος Baltimoor ἔθεμελίωσε τὴν ἀποικίαν τῆς Μαριλάνδης καὶ τὰ 1644 προσετέθησαν αἱ ἀποικίαι τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ Νέας Ἱερσέης, κυριευθεῖσαι ἐκ χειρὸς τῶν Σβέκων καὶ Ὀλλανδῶν. Ὁ Κουάκερος Γουλιέλμος Πῖνν τὸ 1682 ἀνίδρυσεν πρὸς δυσμὰς τῆς Δελαβὰρ καθίδρυμα, ἐπικληθὲν Ἀσνολον κατὰ τῆς δυστυχίας καὶ ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ἐν ᾧ ἐδιδάσκοντο τέχνη καὶ ἐπιστῆμαι καὶ προσελαμβάνοντο ὑπότροφοι μαθηταὶ ἐκ τῶν δυστυχούντων κατὰ τὰς ἀποικίας. Ἐν Βιργινίᾳ δὲ τῇ ἀφθονούσῃ φυτειῶν καπνῶν, ἐπολλαπλασιάσθησαν ὑπερμέτρως οἱ προσελθόντες καὶ κατέστησαν αὐτὴν τὴν εὐδαιμονεστάτην τῶν ἀποικιῶν.

Αἱ Αντίλλαι (Ἀνθήλιοι κατὰ τὸν Σταγειρίτην καλούμεναι καὶ βραδύτερον μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῶν κατὰ διαφθορὰν κληθεῖσαι Ἀντίλλαι), αἱ Δυτικαὶ αὐταὶ Ἰνδίαὶ μέγα ἐπιχειρηματικὸν στάδιον ἐπαρουσίασαν τῇ Ἀγγλίᾳ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1624 ὁ ἔμπειρος Compten,

συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ δουκὸς τῆς Μαλβαρούγης, δυνάμει προνομίου παραχωρηθέντος παρὰ Ἰακώβου τοῦ 1^{ου} κατέλαβε τὴν Βαρβάδαν καὶ ἔκτισε τὴν πόλιν Ἰαμεστάουν ἢ Ἰαμεσουπόλιν καὶ ὁ δούξ τῆς Καρλίσλης δι' ὁμοίου προνομίου κατέλαβε τὰς μικροτέρας Ἀντίλλας, δηλ. τὴν Νεβῆς, τὸν Ἅγιον Χριστοφόρον, τὴν Ἀντιγόην, τὴν Μονσεράτην καὶ τὴν Γορτόλαν. Ἐν ἀπάσαις ταῖς νήσοις ταύταις ἀπεκατεστάθησαν οἱ Ἀγγλοὶ ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν φυτείαν τοῦ ζαχαροκαλάμου εὐδοκίμησαντος σπουδαίως καὶ ἐν βραχεὶ χρόνῳ πλουτίσαντος τοὺς ἀποίκους. Κατὰ τὰ 1655 ὁ Ὀλιβιέρος Κρόμβελ, κυριεύσας ἐκ χειρὸς τῶν Ἰσπανῶν τὴν Ἰαμαϊκὴν, κατέστησεν αὐτὴν μέγα σταθμὸν τῶν ἀγγλικῶν καταδρομικῶν πλοίων καὶ συνεπὶς μέγα λαθρεμπορικὸν κέντρον τῶν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ ξένων ἀποικίων. Κατὰ τὸ 1662 δὲ κατέλαβον οἱ Ἀγγλοὶ καὶ τὴν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Καμπείου χερσόνησον Ἰουκατὰν πλουσιωτάτην ἐκ βαφικῶν ὑλῶν. Καὶ ἐνῷ διὰ τὴν μεγάλην ἀλιείαν ἀνήγειραν πλούσια καθιδρύματα ἐν τῇ Νέᾳ Γῇ, τῇ Ἀκαδία καὶ τῇ Νέᾳ Σκωτίᾳ, κατὰ τὸ 1670 ἵδρυσαν τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Κόλπου Χούδσων, καταγινομένην εἰς τὴν κυνηγεσίαν τῶν ζώων καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ τῶν γουναρικῶν ἐμπόριον πρὸς ὃ συνέχονται αἱ θαλασσοπλοῖται καὶ ἀνακαλύψεις τῶν Κανκελῶρ, Φρόβιζερ, Χούδσων, Βόττον, Γιβὼνς, Οὐάφφιν, Μουνκ, Φῶξ, Ἰαμμές καὶ Δέννελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

ΙΝΔΙΚΗ ἢ ΙΝΔΙΑΙ.

Μολονότι ἡ χώρα αὕτη πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἔρμαιον πολλῶν ἐγένετο κατακτητῶν, μ' ὅλα ταῦτα τὰ

ἐνδότατα αὐτῆς μέρη δὲν ἐγνώσθησαν ἢ κατὰ τὰς πλησιεστάτας ἡμῖν ἡμέρας. Ἀπὸ Σεσώτριδος μέχρι τοῦ 1^{ου} Ναπολέοντος, ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου μέχρι τοῦ Κλαΐβ καὶ Ἀστινξ (Clive καὶ Hastings), οἱ κατακτηταὶ οὐδὲν ἕτερον διεπράξαντο, πλὴν τῆς κατακτήσεως χώρας παρὰ διακοσίων ἑκατομμυρίων κατωκουμένης, πλουσίας ἐκ φυσικῶν δώρων καὶ ἐγκαυχωμένης διὰ τὸν τὴν ἀνθρωπότητα ἐξευγενίσαντα ἀρχαῖον αὐτῆς πολιτισμόν. Ἐγνώσθη δὲ μόνον ὅτι ἐξ ἐνὸς εὐάριθμοι μαχηταὶ καὶ τινες πολιτικοὶ διοργανωταὶ, ἀνήκοντες εἰς τὸ δραστηριώτατον καὶ βιομηχανικώτατον τῶν τῆς ὑψηλίου ἐθνῶν, διὰ τῶν ἀγγλικῶν αὐτῶν ἀτμοπλοίων καὶ σιδηροδρόμων, εἰσδύσαντες ἐν τοῖς ἐνδοτάτοις τῆς χώρας, συνέστησαν ἐμπορικὴν αὐτοκρατορίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτε συμμαχήσασα μετὰ τῶν μηχανῶν, ἡ συγκριτικὴ φιλολογία εἰσέδυσεν εἰς τὰς ἐννοίας τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων στίχων τῶν Ὀμήρων τῆς Ἰνδικῆς, διηγουμένων διὰ γλώσσης μονοτόνου μὲν, ἀλλὰ πλουσίας ὡς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγου καὶ ζωγραφικῆς ὡς τοὺς κήπους τῆς Βεγγάλης, τὰ παράδοξα ἐκεῖνα δόγματα τοῦ ἀρχετύπου καὶ θεοκρατουμένου ἐκείνου λαοῦ. Ἐὰν ὁ σκοτὸς τοῦ παρόντος συγγράμματος καὶ τὸ σύντομον αὐτοῦ ἐπέτρεπον νὰ ἐκτανθῶμεν, δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀνωφελές ν' ἀναζητήσωμεν τὴν ἱστορικὴν πηγὴν θεοκρατικοῦ συστήματος, τοῦ πειθαναγκάσαντος βάρβαρον μὲν, ἀλλ' ἄλλως εὐφυᾶ λαὸν, νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὸ ἀρεστότερον τοῖς θεοῖς, οὓς ἐλάτρευεν, ἐτύγχανεν ἡ αὐθόρμητος θυσία διὰ τῆς συνθλάσεως τῶν ὀστέων τοῦ σώματος ὑπὸ τὸ ἄρμα τοῦ Γ ι α γ ε ρ ν α ο ὕ τ, καὶ ὡς καθῆκον ταῖς γυναιξὶ νὰ συγκαταβαίνωσι ζῶσαι ἐν τῷ τάφῳ τῶν συζύγων αὐτῶν· ἀλλ' ὅμως, περιοριζόμενοι εἰς ὀλίγα, ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Βραχμανικὸς πανθείσμος ἐν τῇ ἐκτε-

προϊόντα ταῦτα ἀκόπως περιήρχοντο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ξένων, κυρίων τοῦ τε ἐμπορίου καὶ τῆς θαλασσοπλοΐας ἐν τοῖς παραλίοις τῆς πλουσίας ταύτης χώρας. Ἐπέδιδον ὁμως οἱ Ἰνδοὶ εἰς τινας βιομηχανίας καὶ σήμερον ἔτι παρ' αὐτῶν μετ' εἰδικῆς τινὸς τελειότητος ἐξασκουμένας, ὥς ἐπὶ παραδείγματι τὰ βαμβάκινα νήματα τῆς Μαζαλίας (τανὺν Μαζαλαπατὰμ) καὶ τοι μετὰ βαναύσων ἐργαλείων κατασκευαζόμενα, διεκρίνοντο ὅμως ἐπὶ τελειότητι κατασκευῆς τοσοῦτον, ὥστε εἰς μάτην αἱ τελειοποιημέναι καὶ ἰσχυραὶ εὐρωπαϊκαὶ μηχαναὶ προσεπάθησαν νὰ μιμηθῶσι. Τὰ περίφημα σάλια καὶ οἱ ὠραιώτατοι τάπητες τῆς Καζιμίρης, διὰ χειρὸς κατασκευαζόμενα, ἐπέσυρον ἀείποτε τὸν φθόνον τῶν Παρισινῶν ταπητουργῶν· λεπταὶ δέ τινες ἐργασίαι ἐξ ἐλεφαντοδόντων καὶ ξύλων ἔτι καὶ σήμερον φαντάζονται διὰ τὴν λεπτότητα τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν μοναδικὴν κομψότητα τῆς τέχνης.

Ἐν τῇ πλουσίᾳ λοιπὸν καὶ ἐκτεταμένη ταύτῃ χώρᾳ τῶν Ἰνδιῶν οἱ Ἀγγλοὶ κατὰ τὸ 1613 συνέστησαν διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς Ἑταιρίαν, ἣτις ἐπιτυχούσα προνομίου παρὰ τοῦ Μογγόλου αὐτοκράτορος τῆς χώρας, ἀνήγειρε καθίδρυμα ἐν τῇ κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Μαλαβάρ Σουράτῃ καὶ συμμαχήσασα μετὰ τῶν τότε ἰσχυρὰν δύναμιν καὶ ἐμπορικὴν ἐπιρροὴν ἐχόντων Περσῶν, ἐπολέμησε τοὺς Πορτογάλλους καὶ νικήσασα αὐτοὺς κατέστρεψε τὸν περίφημον λιμένα τῆς Ὁρμουζ. Ἡ δ' ἐκ πορτογαλλικοῦ αἵματος σύζυγος τοῦ Καρόλου Στούαρτ, λαβοῦσα προῖκα τὴν νῆσον Βομβάην παρεχώρησεν αὐτὴν τῇ ρηθείσῃ Ἑταιρίᾳ, ἣτις ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἤρξατο καλλιεργοῦσα τὸ τέϊον, ἐξ οὗ, πολυτίμου καὶ σπανίου τότε ὄντος, κατὰ τὰς πρώτας καλλιεργικὰς δοκιμασίας, ἔπεμψε δῶρον τῷ βασιλεῖ Καρόλῳ λίτραν. Προϊόντος

τοῦ χρόνου, τὸ τέϊον μεγάλως ἐπολλαπλασιάσθη καὶ κοινὸν καταντήσαν ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς 30 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων ἀνεβίβασε τὴν ἐξ αὐτοῦ κατανάλωσιν ἐτησίως. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μογγόλος τῆς Ἰνδικῆς ἰσχυρότερος αὐτοκράτωρ Ἀουρεγγζέβ, ὀργισθεὶς διὰ τινὰς παρατόλμους τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὰ παράλια αὐτῆς πειρατείας, διέταξε τὴν ἐκ πάσης τῆς χώρας τοῦ ἀποδιώξιν αὐτῶν. Τότε οἱ πανοῦργοι Εὐρωπαϊοὶ ἔπεμψαν πρὸς τὸν Ἰνδὸν μονάρχην πρεσβείαν ἐκ δύο τολμηρῶν ἐμπόρων τοῦ Βιδὸν καὶ Ναβάρ συνισταμένην, οὔτινες, δεδεμέναις χερσὶν διὰ σχοινίου, παρουσιασθέντες ταπεινῶς πρὸς αὐτὸν ἐξητήσαντο συγχωρήσεως. Πεισθεὶς ἐκ τῶν ὑποκριτικῶν διαβεβαιώσεων τούτων ὁ εὖπιστος μονάρχης ἐσυγχώρησεν αὐτοῖς, μακρὰν τοῦ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀτυχὴς ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἅπανα ἡ χώρα αὐτοῦ θὰ περιήρχετο εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν αἰτησάντων τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ δολίῶν ἐμπορευομένων. Συγχρόνως δὲ μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα οἱ κάτοικοι τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐπανέστησαν κατὰ τοῦ Ναβῶβ, ἥτοι ἀντιβασιλέως τῆς Βεγγάλης. Δραξάμενοι τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ ἐπιδείξαντες συμπάθειαν διὰ τὸν ἄρχοντα τῆς χώρας ἐκείνης, τῷ προσέφερον τὴν φιλίαν αὐτῶν καὶ δι' ἀσφάλειαν δῆθεν κατὰ τῶν ἐπαναστατησάντων, ᾗτήσαντο οἱ Ἀγγλοὶ χώραν πλάτους ἐνὸς μιλίου καὶ μήκους τριῶν ὅπως ἐγείρωσιν, ὥς εἶπον τότε, μικρὸν φρούριον. Ἡ αἴτησις εἰσηκούσθη παρὰ τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ συνεπῶς ἐτέθησαν τὰ θεμέλια ὀχυρώματος καὶ πόλεως ἐπικληθείσης Καλκούττα καὶ καταστάσης βαθμηδὸν περιφήμου πρωτευούσης τοῦ μεγίστου τῆς ὑψηλίου ἀποικιακοῦ κράτους. Ἐκτοτε οἱ Ἀγγλοὶ ἀποβαλλόντες τὸ προσωπεῖον, μετ' ἀπαραδειγματίστου ταχύτητος ἐπεργίας ἀλληλοδιαδόχως κατέκτησαν πολλὰς χώρας ἐν

Ἰνδικῇ καὶ ἐνεκαθιδρύθησαν καθ' ἅπαντα τὰ παράλια τῶν Ἰνδιῶν, ἀνεγείροντες ἰσχυροὺς σταθμοὺς, πανταχοῦ ὠχυρούμενοι καὶ χαράττοντες μεγάλας ὁδοὺς. Ἐν μέρει μὲν δι' ἀπάτης, πολλαχοῦ δὲ δι' ἡρωϊκῶν μαχῶν ἐστερεωποίησαν τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν διὰ μεγαλεπιβούλου καὶ πρωτοφανοῦς, οὕτως εἰπεῖν, ἐπιχειρηματικῆς ἱκανότητος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ προσδοκώμενον μέλλον ἐκ τῆς μεγάλης χώρας τῶν Ἰνδιῶν, παρήγαγε τὴν σύστασιν διαφόρων ναυτικῶν καταστημάτων καὶ ἔνεκεν τῶν πολλῶν ἐκ τῶν ἀποικιῶν προερχομένων ἐμπορευμάτων, κατεσκευάσθησαν ἐν Λονδίῳ καὶ ἀλλαχοῦ οἱ περίφημοι ἐκεῖνοι καὶ κλειστοὶ λιμένες τὰ καλούμενα Docks. Τέλος ἡ Ἀγγλία ἐφαίνετο διὰ παντὸς ἐξασφαλίσασα τὸ ἀποικιακὸν μέλλον, ὅτε πρόσκομμα ἀρκούντως μέγα ἐχαλάρωσε καὶ τὰς μεγάλας τῶν Ἀγγλῶν ἐλπίδας. Κατὰ τὴν πρώτην ἤδη ἐμφάνισιν τῶν Ἀγγλῶν ἐν Ἰνδαίς, παρουσιάσθησαν καὶ οἱ Γάλλοι διαμφισβητοῦντες τὰς πλουσίας ἐκείνας χώρας ἅμα ὡς παρὰ τοῦ μεγάλου Καλίφου τῆς χώρας ἐπέτυχον τὴν κυριαρχίαν τῆς Ποντισχέρ. Προτοῦ ὅμως νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν λαβόντων χώραν μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων ἐν Ἰνδικῇ διαπληκτισμῶν καὶ ἐπὶ τέλους τακτικῶν μαχῶν, ἀνάγκη ν' ἀνέλθωμεν εἰς προγενέστερα μεταξὺ ἄλλων κατακτητῶν συμβάντα, Ἰσπανῶν, Πορτογάλων καὶ Ὁλλανδῶν ἐξ οὗ καταφανὲς γενήσεται πόσῳ διάφορος ὑπῆρξεν ἡ ἐν Ἰνδαίς διαγωγὴ τῶν Ἀγγλῶν οὗ ἔνεκα ἰσχυσαν οὗτοι μέχρις ὀριστικῆς ὑποταγῆς τῆς ἀπεράντου χώρας.

Ἡ Ἰσπανία, καὶ μετ' αὐτὴν αἱ ἰσχυρότεραι, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ, δυνάμεις τῆς Εὐρώπης Πορτογαλλία καὶ Ὁλλανδία, μιμηθεῖσαι τὸ παράδειγμα τῶν πειρατῶν καὶ τυχοδιωκτῶν Νορμανδῶν, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 10^{ου} αἰῶνος,

[illegible]

ρότητος ἐφευρεθεισῶν τυραννιῶν, οὐδεμία ὑπάρχει ἡ ἀναμειγνύουσα τὴν σκληρότητα μετὰ τῆς κομικότητος, τὴν μυσαρότητα μετὰ τῆς ἀνοησίας, τὴν ἀπανθρωπῖαν μετὰ τῆς κουφότητος, ὥς ἡ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν, τῶν Πορτογάλλων καὶ τῶν Ὀλλανδῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις αὐτῶν καθιερωθεῖσα!

Ἄλλ' ἡ τελευταία καὶ μεγίστη ἀπανθρωπία καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πράγματι στιγματίσασα θηριωδία, εἶναι ἡ ἀνθρωπεμπορία καὶ δουλεία τῆς Μαύρης φυλῆς. Ἀφοῦ δηλαδὴ οἱ Εὐρωπαῖοι ἐξουσίασαν τὰς ἀπεράντους ταύτας χώρας καὶ ἐξεμεταλλεύθησαν αὐτὰς, καθυπέβαλλον τοὺς δυστυχεῖς ἰθαγενεῖς εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν, λίαν κοπιώδη καὶ καταστρεπτικὴν τῶν μεταλλείων ἐργασίαν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν· ἀλλ' ἡ σκληρὰ πείρα διδάξασα κατόπιν αὐτοὺς ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἦσαν ὑπὲρ τὸ δέον ἀδυνάτου φύσεως, τοῦτο δ' ἔνεκα τοῦ θερμοῦ κλίματος τοῦ τόπου, ἵνα ἀνθέξωσι κατὰ τῶν Ἡράκλειον πράγματι ἰσχὺν ἀπαιτουσῶν ἐκείνων ἐργασιῶν, καθισταμένων ἔτι βαρυτέρων ἐκ τῆς σκληρᾶς καὶ ἀνυποφόρου συμπεριφορᾶς τῶν ἀπηνῶν δεσποτῶν πρὸς τοὺς δίκην καταδίκων ἐργαζομένους Ἰνδοὺς, κατὰ συνέπειαν ἀνεζητήθησαν μέσα ἀποκαταστάσεως τῶν παλαιῶν διὰ νέων θυμάτων. Ἐκ κακῶς ἐννοουμένης εὐσπλαγχνίας πρὸς τοὺς νέους εἴλωτας, μοναχὸς τις Ἰσπανὸς, μεγάλην ἐπιρροὴν ἔχων ἐν τῇ χώρᾳ, συνεβούλευσε τὰς κυβερνήσεις τῶν ἀποικιῶν νὰ πέμψωσι κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς πλοῖα πρὸς ἄγραν τῶν ἐκείσε Μαύρων, μᾶλλον εὐρώστων καὶ καταλληλοτέρων διὰ τὰς καταναγκαστικὰς ἐργασίας τυγχανόντων καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπιτυχεστέρας ἐκλογῆς πρὸς κόρεσιν τῶν ἀπλήστων διαθέσεων τῶν ἐν Ἰνδίαῖς ἀποίκων Εὐρωπαίων. Ἡ ἀπάνθρωπος συμβουλή ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἔκτοτε διὰ μα-

ἐπὶ χρόνον ἑκατομμύρια ἑξῶς ἀνθρωπίνων ὄντων
 συνουμένων δι' ἀπάτης καὶ δίκης, ἐστέναζον ἐργαζό-
 μενα ὑπὸ τὴν μάστιγα σκληρῶν ἀποίκων, παραδεξα-
 μένων ἀντιχριστιανικὴν σιμωλὴν, προελθούσαν ἐκ
 τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπανθρώποι μοναχοῦ."

Ἐκθέσαντες ἐν συνόψει τὰς πράξεις τῶν προγεγε-
 στέρων τῆς Ἰνδικῆς κατακτητῶν, ἐπιπυρρόμεθα εἰς τὴν
 ἀφήγησιν τῶν λαβόντων χώραν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ με-
 ταξὺ Ἀγγλων καὶ Γάλλων κατακτητῶν. Ὡς δὲ προεί-
 πομεν, κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῶν Ἀγγλων ἐν
 Ἰνδίαῖς, διημφισβητήθη ἡ πλουσία χώρα ὑπὸ τῶν Γάλ-
 λων ἐγκατασταθέντων ἐν Ποντισχέρ. Μετὰ πολλοὺς
 μεταξὺ ἀμφοτέρων διαπληκτισμοὺς καὶ τέλος τακτικὰς
 μάχας, ὁ μὲν ἀνδρεῖος Λαβουρδωναὶ ἀφῆρεσεν ἐκ χειρὸς
 τῶν Ἀγγλων τὴν Μαδράς, ὁ δὲ διοικητὴς Δουπλέξ δι'
 ἀπάτης κατέκτησε τὴν τοῦ Καρνατικοῦ, ὡς τὴν Γαλλίαν
 ἐκτεταμένην ἀγγλικὴν ἀποικίαν. Ἄλλ' οἱ δύο Γάλλοι
 ἥρωες ἐμιστοῦντο καὶ ἐσυκοφαντοῦντο παρὰ τῇ Κυβερ-
 νήσει ἀμοιβαίως· ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν ἡ γαλλικὴ Κυβερ-
 νησις ἀνεκάλεσεν ἐν πρώτοις τὸν Λαβουρδωναὶ καὶ μετὰ
 τινὰς ἀνακρίσεις ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὸ βάθος εἰρκτῆς, ἐν
 ᾗ μετ' οὐ πολὺ ἔμελλε νὰ ἐγκλεισθῇ καὶ ὁ διοικητὴς
 Δουπλέξ.

Ἰδιον ὅμως διάφορος καὶ τῆς γαλλικῆς ὑπῆρξεν ἡ
 ἐν Ἰνδίαῖς διαγωγή τῶν Ἀγγλων! Πάντες συνησπισμένοι
 ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ μετ' ἀπαραδειγματίστου αὐτα-
 γνητικῆς ἐπανεκτίσταν τὰς ἀπωλεσθείσας κτήσεις,
 ἐχώρησαν δὲ εἰς τὰ περὶ κατακτήσεως ἀπάσης τῆς
 Ἰνδικῆς ἐκείνης χώρας σχέδια καὶ, ἀπὸ κατορθώ-
 ματος ἐκτόρθωμα βαίνοντες, ἴσχυσαν μέχρις ὀριστι-
 κῆς ἐκτετατικῆς τῆς αὐτόθι γαλλικῆς ἐπιρροῆς. Ἐν-
 τὸν χρόνον ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν περὶ τῶν δύο

κορυφαίων καὶ μᾶλλον συντελεσάντων ὑπὲρ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐν Ἰνδίας μεγαλείου ἀνδρῶν, τοῦ Κλαῖβ καὶ Ἀστιγξ. Ὁ μὲν πρῶτος, Robert Clive, ἦτο ἀπλοῦς ὑπάλληλος τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ὅστις ἐγκαταλείψας τὴν γραφικὴν θέσιν τοῦ ἐτάχθη στρατιώτης καὶ βαθμηδὸν προαχθεὶς μέχρι τοῦ βαθμοῦ στρατηγοῦ, κατέστη ὁ ἡρωϊκώτερος κατακτητὴς ἐν Ἰνδίας καὶ εἶτα ὁ διοικητὴς αὐτῶν. Ἐν ἔτει 1757 κατακτήσας τὰ 24 τμήματα τῆς περιφερείας τῆς Καλκούτης, ἐδίωξε τοὺς Γάλλους ἐκ τῶν λιμένων τοῦ Γάγγου καὶ μετὰ αἱματηρὰν μάχην ἐν Πλουζέϊ ἠνάγκασε διὰ συνθήκης τοὺς Ναβόβ τῶν τριῶν μεγάλων βασιλειῶν τῆς Ὀρίζης, Βεγγάλης καὶ Βεχάρ νὰ παραχωρήσωσι τῇ Ἑταιρίᾳ, εἰς σημεῖον ὑποταγῆς, τὸ δικαίωμα τῆς Διβανίας, τουτέστι τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἐξέτεινε τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τεσσαράκοις ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Μετ' αὐτὸν ὁ Warren Hastings, καὶ οὗτος τέκνον τῆς τύχης, ἐξακολουθήσας τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Clive κατέκτησε τὸ βασίλειον τῆς Βενάρης, τὴν ἀρχαίαν ταύτην ἑδραν τῶν βραχμανικῶν θρησκευτικῶν καθιδρυμάτων καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰνδικοῦ κλήρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

ΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΚΛΑΙΒ ΚΑΙ ΑΣΤΙΓΞ, Η ΑΓΓΛΟΦΟΒΙΑ.

Ἐνῶ δὲ οἱ λαβόντες τίτλον ἀντιβασιλέως γενναῖοι στρατηγοὶ κατέκτον τὰς Ἰνδίας, ἐν Ἀγγλίᾳ μεγάλη

διένεξιν προέκυψεν ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἡ ἀπέραντος ἐκτασις τῶν κατακτηθέντων μακροῦ τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν, πῶς αὐτὸ νὰ προξενήσῃ προΐοντος τοῦ χρόνου τὴν ἀπώλειαν τῶν πολυτίμων χωρῶν. Μετὰ πολλὰς ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ συζητήσεις ἀπεφασίσθη ἡ μὴ περαιτέρω προσῆδος τῶν κατακτηθέντων καὶ σχετικῶς ἐδόθησαν τοῖς διοικηταῖς διαταγαί. Τὰ πράγματα ὅμως καὶ αἱ ἐπιπνευλιμμένα ἐπιθέσεις τῶν συνορευόντων μετὰ τῶν ἀγγλικῶν κτήσεις ἰθαγενῶν βασιλέων, ἠνάγκασαν τοὺς Ἀγγλοὺς νὰ προωθῶσι εἰς τὰς κατακτήσεις καὶ ἀεὶ ποτε νὰ προηπαύωσι τὰς τῶν ἰθαγενῶν ἐπιθέσεις ὅς ἀπομακρύνωσιν ἐκ τῶν παραλίων, ἐν οἷς κυρίως ἐστήριζετο ἅπαντα ἡ δύναμις τῶν ἐν Ἰνδίαις ἀσικῶν ἀλλὰ συγχρόνως τοῖς διαφόροις κατακτηθεῖσι λαοῖς παρεχωρήθη αὐτονομία τις καὶ δικαίωμα ἐκλογῆς ἡγεμόνος πιστοῦ τῇ ἀγγλικῇ κυριαρχίᾳ, μεθ' οὗ ἡ κυρίαρχος δύναμις συνηνωεῖτο δια τε τὴν φορολογίαν καὶ τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως. Πλήρης ἐλευθερία ἐξασκήσεως τῆς ιδίας θρησκείας μεγάλως ἐκαλάκευσε τοὺς πολυπληθεῖς ὑπηκόους καὶ διοργανισμὸς συνταγματικὸς μετὰ τινων προνομίων ἐδώκεν τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ἀχανὲς Ἰνδικὸν κράτος. Τότε ἡ ἐξάσκησις τοῦ ἐμπορίου, ἡ καλλιέργεια τῶν γαιῶν καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας παρεχωρήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἑταιρίαν τινὰ ἐμπορῶν, ἥτις ἐκλήθη Ἑταιρία τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἔστησε τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐν Κάλκούττῃ.

Ἐπὶ βράσειν αὐστηροτάτων καὶ διοργανισμοῦ σοφοῦ ἰδρυθείσα ἡ Ἑταιρία αὕτη ἐδικαιούτο νὰ κατέχῃ στρατιωτικὰς χερσικὰς τε καὶ θαλασσίας δυνάμεις, νὰ κηρύττῃ πηλείμους καὶ νὰ συνομολογῇ συνθήκας συμμαχίας καὶ ἐπιμηχίας, ἐμπορικὰς συμβάσεις καὶ ἀπυτίουσα

ὀρισμένα ποσὰ τῇ Κυβερνήσει, ἐμονοπώλει ἀποκλει-
 στικῶς καθ' ἀπάσας τὰς Ἰνδίας ἐπὶ ἀπάντων τῶν
 προϊόντων καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ κατέστη λίαν ἰσχυρὰ
 καὶ καταπληκτικῶς πλουσία. Κύρια δὲ κέντρα ἔχουσα
 τὰς πόλεις Καλκούτην, Μαδράς, Βομβάην καὶ Δέλχην
 κατήντησε διὰ τῆς ἐμπορικῆς αὐτῆς ἐπιρροῆς πολλάκις
 νὰ ἐξουδετερῇ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀντιβασιλέως, ὥστε
 πολλάκις ἠναγκάσθη ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτιμήσῃ τὸν ἐν
 Λονδίῳ ἐδρεύοντα ἀντιπρόσωπον αὐτῆς περὶ διαλύσεως,
 ἢ παραχωρήσεως προνομίων καὶ εἰς ἐτέρας ἐταιρίας.
 Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ νέαι ἐπιθέσεις τῶν κατὰ τὰ ἀγγλικά
 ἰνδικὰ σύνορα ἰθαγενῶν ὑπέδειξαν τὴν ἀνάγκην νέων
 κατακτήσεων καὶ ἡ μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἀγγλίας
 συμμαχία τινῶν ἤδη ὑποτελῶν ἡγεμόνων ἐπειθανάγκασε
 τοὺς Ἀγγλοὺς στρατηγοὺς νὰ χρησθῶσι, κατὰ τῶν
 ἐπαναστατησάντων πρὸ πάντων, μέσων σκληρῶν καὶ
 μάλιστα βαρβάρων, πρὸς καταστολὴν τῆς ἐπαναστά-
 σεως. Συνεπῶς δὲ ὅτε καταβληθείσης τῆς ἐπαναστά-
 σεως, νέαι κτήσεις προσετέθησαν εἰς τὸ ἤδη ἀχανὲς
 κράτος τῶν Ἰνδιῶν καὶ νέα προνόμια παρεχωρήθησαν
 τῇ Ἑταιρίᾳ. Ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῶν θαυμα-
 σίων ἐπιτυχιῶν καὶ πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν τροπαίων,
 κατακραυγὴ ἐξηγέρθη ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τὰς παρὰ τῶν
 γενναίων στρατηγῶν κατὰ τῶν ἀτυχῶν Ἰνδῶν ἀπαν-
 θρώπους βαρβαρότητας καὶ διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν καὶ
 ἀπληστίαν τῆς ὁμάδος τῶν ἐμπόρων μετόχων τῆς Ἑται-
 ρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἣτις ἤρξατο τότε νὰ καταστῇ πράγ-
 ματι ἐπικίνδυνος καὶ ἐπίφοβος πρὸς τὰς πατρώας ἐλευ-
 θερίας καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς δημοσίας δυνάμεως καὶ
 ἐξουσίας. Ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Ἀγγλίᾳ μεγάλως ἐρε-
 θισθεῖσα ἀπῆτει θύματά τινα. Κατὰ συνέπειαν, προσ-
 κληθέντων ἐν Λονδίῳ τῶν στρατηγῶν Clive καὶ

Hastings, ἐφυλάκισαν αὐτοὺς ὡς ὑποδίκους, καὶ ὡς τυχαίους κακούργους προσεκάλεσαν κατόπιν νὰ δικαιολογηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Κοινοβουλίου ! Ὁ γενναῖος Clive καίτοι ἀθωωθείς, τοσοῦτον συνησθάνθη τὸ βάρος τῆς προσβολῆς, ὥστε ἐν στιγμῇ ἀπογνώσεως ἠὺτοκτόνησεν ὁ δὲ Hastings μετὰ δωδεκαετῇ δίκην ἀπελύθη πλὴν ἄνευ δημοσιεύσεως ἀθωότητος, καθότι ἡ ἀποδειχθεῖσα ἐνοχὴ καίτοι μεγάλη, ἦτο ὅμως ἐλαχίστη ἀπέναντι τῶν μεγάλων παρ' αὐτοῦ τῇ πατρίδι τελεσθέντων εὐεργετημάτων καὶ τοῦ μεγαλείου πρὸς δὲ καὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν θυσιασθέντων δύο στρατηγῶν, ἔπρεπε κάπως νὰ ἐξουδετερωθῇ καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἑταιρίας. Ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ δευτέρα τις ὁμὰς ἐμπόρων ἐζήτει ταῦτα προνόμια τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἡ Κυβέρνησις παρεχώρησε καὶ τῇ ὁμάδι ταύτῃ Προνομιοῦχον Χάρτην καὶ συνεπῶς ἐν Ἰνδίας παρουσιάσθη τὸ ἀλλόκοτον θέαμα δύο ἐταιριῶν συναντηθεισῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐμπορικοῦ σταδίου καὶ κατεχουσῶν ταῦτα κυβερνητικὰ προνόμια. Ἀμιλλα φοβερά, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἐξηγέρθη μεταξὺ τῶν δύο ἐπίσης δραστηρίων καὶ πλουσίων στοιχείων, ἕκαστον τῶν ὁποίων προσεπάθει νὰ ὑπερτερήσῃ τοῦ ἄλλου. Ἐπὶ τινὰ ἔτη ἡ Κυβέρνησις, ἣτις προσέβλεπεν ἀμφοτέρας τὰς ἐταιρίας, καὶ τὴν μὲν ἀρχαίαν καταγινομένην ἀντὶ πάσης θυσίας εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑπεροχῆς αὐτῆς, τὴν δὲ νέαν, εἰς ἣν προσετίθεντο ἐκάστοτε νέοι μέτοχοι, μαχομένην ὑπὲρ ἐξουσιᾶς τῆς πρώτης, ἡδιαφόρει· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὡς Ἀρχὴ καλὴ καὶ ἐξουσία προνοητικὴ παρενέβαλλε τὴν μεσολάβησιν αὐτῆς καὶ διὰ παραχωρήσεως Προνομιοῦχου νέου Χάρτου, συμφορωτέρου ἀμφοτέρων τῶν προηγουμένων ταῖς δύο ἐταιρίαις δοθέντων, συνεκέντρωσεν αὐτὰς ὑπὸ

κοινὸν ὄργανισμὸν, προϊόντος τοῦ χρόνου ἀναδείξαντα μέχρι σχεδὸν μυθώδους ἀκμῆς μεγάλας τὰς Ἑταιρίας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὴν Ἑταιρίαν τῶν Ἰνδιῶν, ἐπὶ διακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων κυριαρχοῦσαν καὶ τ' ἄριστα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ συστήματα ἀναπτύξασαν. Οὕτω λοιπὸν σῶφρων, προνοητικὴ καὶ ἐπιχειρηματικὴ Κυβέρνησις, ἐγκαίρως ἀφαιρέσασα τοὺς φόβους τοῦ λαοῦ καὶ τιμωρήσασα τὴν ἀγερωχίαν, διὰ μεμετρημένου σχεδίου ἀπέφερε σωτήρια ἀποτελέσματα ἐκ περιστάσεως, ἣν οἱ ἀπαισιόδοξοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπεκάλουν ἐνταφιασμὸν τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν. Ὑπάρχουσι πράγματι περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι λίαν ἀδίκως καὶ μονομερῶς μόνον ἐξετάζοντες τὰ πράγματα, παρουσιάζονται κατήγοροι μεγάλων ἀνδρῶν ἢ καὶ ἐθνῶν, οὐδόλως ἀναλογιζόμενοι τὴν θέσιν καὶ τὰς βάσεις τὰς ἀναγκαζούσας πολλάκις ἐναρετωτάτους ἀνθρώπους καὶ προοδευτικώτατα ἔθνη μετὰ τῶν ἐνδοξωτέρων καὶ ἠθικωτέρων ἐνεργειῶν νὰ συμμιγνύωσι καὶ πράξεις ἐκ πρώτης ἀφετηρίας θεωρουμένας ἢ ὑπαλαμβανομένας ὡς βαρβάρους, ἀτόπους καὶ ἀδίκους. Οὕτω οἱ ἀγγλόφοβοι ἐκεῖνοι, οἵτινες κατὰ πᾶσαν στιγμήν μετ' ἀποστροφῆς ἀναφέρουσι τὰ ὀνόματα τοῦ Clive καὶ τοῦ Hastings καὶ τῆς ὅλης Ἀγγλίας ἀκόμη καὶ ἀναμετρῶσι τὰς παρά τε τῶν στρατηγῶν ἐκείνων καὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους τελεσθείσας σκληρότητας κατὰ τῶν ἰθαγενῶν Ἰνδῶν, λησμονοῦσι ν' ἀναλογισθῶσι τὰ μέγιστα εὐεργετήματα, ἅπερ ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ φυλὴ συνεκόμισεν ἐν Ἰνδία. Ἡ ἐκμηδένισις τοῦ Τουγισμοῦ, ἥτοι τῆς διὰ θρησκομανίαν ἀνθρωποθυσίας, ἡ κατάργησις τῆς νομίμου υἰοκτονίας καὶ τῆς συνταφιάσεως τῶν χερῶν μετὰ τῶν θανόντων συζύγων αὐτῶν, ἡ ἀπονομὴ νόμων ἡπίων καὶ ἠθικῶν, ἡ χάραξις ὁδῶν

καὶ σιδηροδρόμων, ἡ σύστασις τηλεγράφων, ἡ κατασκευὴ διωρύγων, ἡ χέρσωσις λιμνῶν, ἡ ἰδρυσις σχολείων καὶ τέλος ἡ εἰσαγωγή τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐν χώρα ἠθικῶς τε καὶ ὕλικῶς πρὶν ἀκαλλιεργήτην, εἰσὶ τ' ἄθλα τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, ἅπερ εὐφραδῶς συνηγοροῦντα κατὰ τῶν κατηγορῶν καὶ ἀκρίτων ἀγγλοφύβων, κατέστησαν τὴν Ἀγγλίαν κυρίαρχον ἐπὶ 250 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καὶ δύναμιν μᾶλλον παγκόσμιον ἢ ἀπλῶς εὐρωπαϊκὴν.

Ἐνταῦθα περαίνομεν τὴν συνοπτικὴν τῶν δύο πρώτων ἐποχῶν τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας, διαρκεία τῶν ὁποίων τὸ βρεττανικὸν ἔθνος, βασισθὲν ἐπὶ τῶν καθ' ἅπασαν τὴν τότε Εὐρώπην παραδεδεγμένων ἀρχῶν τοῦ μονοπωλείου καὶ τῶν προνομίων, ἔθεσε στερεὰς βάσεις τοῦ μέλλοντος μεγαλείου αὐτοῦ. Μένει νῦν νὰ ἐξιστορήσωμεν τὴν τρίτην περίοδον τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας, καθ' ἣν βαθμηδὸν ἡ Μεγάλη Βρεττανία περιορίσασα τὴν πολιτικὴν τοῦ ἐμπορικοῦ περιορισμοῦ καὶ τῶν κατακτήσεων, ἐπέδόθη εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν μᾶλλον γενναίων καὶ σωτηρίων ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1688.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων διδαγμάτων ἅπερ παρουσιάζει ἡμῖν ἡ ἀνθρώπινος ἱστορία, ἕτερον δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοσοῦτον πρακτικῶς καρποφόρον ὅσον τὸ ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν μέχρι τοῦδε ἐν τῇ παρούσῃ Ἱστορίᾳ ἐξιστορηθέντων συμβάντων καὶ καθαρῶς ἡμῖν ἀποδεικνύον, ὅτι ἡ ἀλλεπάλληλος ἀνθρωπότης καὶ ἀκμὴ καὶ ἀφ' ἑτέρου παρακμὴ καὶ πτώσις τῶν ἐθνῶν δὲν εἶναι ἀπλοῦν τυφλῆς περιστάσεως ἀπαύγασμα, ἀλλὰ τούναντίον ἁρμονικὴ ἐνέργεια φυσικοῦ τινος νόμου, ὑπαγορευ-
σαντος τόσον τὴν ἔνδοξον διάρκειαν τῆς ἰσχύος ὅσον καὶ τὴν παρακμὴν καὶ πτῶσιν τῶν μεσαιωνικῶν ἰταλικῶν δημοκρατιῶν, τὴν λαμπηδόνα ὅσον καὶ τὴν ἐπισκό-
τισιν τοῦ ἀστέρος τῆς Πορτογαλλίας, τὴν δόξαν καὶ πτῶσιν τῆς Ἰσπανίας, τὴν ἀκμαιότητα καὶ παρακμὴν τῆς Ὀλλανδίας καὶ τέλος τὴν ὑπέρλαμπρον, οὕτως εἰπεῖν, ἀνάπτυξιν, εἰς ἣν ἀνῆλθεν ἡ Μεγάλῃ Βρεττανία.

Διαιρέσαντες ὥς ἤδη εἴρηται τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ οἰκο-
νομολογικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀγγλίας εἰς τρεῖς περιόδους καὶ ὀριστικῶς τὴν Παρασκευαστικὴν, τὴν Μονοπωλιτι-
κὴν καὶ τὴν τῆς Ἐλευθερίας, καὶ ἀφηγηθέντες ἤδη τὰ συμβάντα τῆς μὲν πρώτης προγενεστέρας μέχρι τῶν περιπετειῶν τοῦ 1640, τῆς δὲ δευτέρας μεταγενεστέρας τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐκτεινομένης μέχρι τῆς ἐπανα-
στάσεως τοῦ 1688—1689, μένει νῦν νὰ ἐξιστορήσωμεν τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν, ἣν κατὰ τὴν τελευταίαν πε-
ρίοδον μεγάλη πολιτικὴ μεταβολὴ ἐπήνεγκεν ἐπὶ τὴν

Toleration Act, ἥτοι Π ρ ᾱ ξ ι ς ἀ ν ο χ ῆ ς, θεωρηθεῖσα οὐχὶ ἀπλῶς ὡς ἠθικὸν καθήκον ἢ ἀποκύημα ἀπλοῦ αἰσθήματος, ἀλλ' ὡς ὑπάτη νομοθετικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀρχή. Διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἀπεκηρύχθησαν ἐπισήμως καὶ διὰ παντὸς αἱ ἀπάνθρωποι καταδιώξεις δι' ὧν ἐκληιδώθησαν αἱ παρελθούσαι βασιλεῖαι. Ἑρρίκος ὁ 8^{ος} εἶχε μετ' ἀγρίας ἀμεροληψίας πέμψει ἐπὶ τοῦ ἱκριώματος τοὺς μὲν καθολικοὺς διότι δὲν ἦσαν διαμαρτυρούμενοι, τοὺς δὲ διαμαρτυρουμένους διότι δὲν διεμαρτυρήθησαν ὅπως ἐκείνος ἠθέλε. Ἡ Ἑλισάβετ ἀπέκοψε τὰ ὦτα διαμαρτυρουμένων καὶ παπιστῶν καὶ Μαρία ἡ Ἀσπλάγχυος κατεδίκασεν εἰς τὰ βασανιστήρια καὶ τὸν θάνατον τοὺς μὴ καθολικοὺς. Ἐὰν ἡ τῶν νόμων ἀρετὴ δέον νὰ μετρηθῇ ἐκ τῆς παρ' αὐτῶν κατεχομένης δυνάμεως τοῦ περιορίζειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνθρωπίνων δεινοπαθημάτων, ἀποσβεννύει ἢ χαλιναγωγεῖν τ' ἄγρια πάθη καὶ στερεοποιεῖν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν, βεβαίως ὅτι οὐδεὶς νόμος δύναται δικαιωματικῶς νὰ ἐπισύρῃ τοσοῦτον τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσον ὁ περὶ θρησκευτικῆς ἀνοχῆς, ὃν ἐδημοσίευσεν μὲν ὁ Γουλιέλμος ὁ 3^{ος}, τὰ ἔθνη δὲ τάχιον ἢ βράδιον ἠναγκάσθησαν νὰ μιμηθῶσι.

Ἐκθέσαντες ἐν συνόψει περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πρώτου θριάμβου τῆς ἀγγλικῆς ἐπαναστάσεως, ἀναφέρομεν ὡς δεύτερον τοιοῦτον τὸ περὶ ριζικῆς μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς ρυθμίσεως τῶν δημοσίων δαπανῶν ἥτοι, τῆς Φορολογίας. Ἐν ταῖς δεσποτικῶς κυβερνηθείσαις ἀρχαιοτέραις τῆς ιστορηθείσης ἐποχῆς χώραις, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐξελέγξεως, ἡ Κυβέρνησις ἦτο μόνη κυρία κατ' ἀρέσκειαν αὐτῆς νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ νὰ δαπανᾷ ἀπεριορίστως ἐν ἐτέραις δὲ, καίτοι τῶν

πλασιάζσεως τῶν ἐκ τῶν φορολογουμένων πηγῶν προερχομένων πλειοτέρων χρηματικῶν ποσῶν νὰ περισσεύσωσι τὰ μέσα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ διάδοχος τῆς βασιλείας νὰ εὐρεθῇ, ἅμα τῇ ἀναρρήσει ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἀφθονῶν χρηματικῶν ἱκανοῦ, ἵνα ἐκτραχηλισθῇ ἐὰν τύχῃ κακῆς κλίσεως ἢ ἀπομνηθῇ τὰς μωρὰς σπατάλας ἀνικάνων καὶ μοχθηρῶν προκατόχων αὐτοῦ βασιλέων. Τοῖς ἐπαναστάταις τοῦ 1688 λοιπὸν ὀφείλεται ἡ ἄρσις τοιούτων βλαβερῶν διὰ τὸ ἔθνος φορολογικῶν ἀταξιῶν, ἡ διαρρύθμισις τοῦ φορολογικοῦ συστήματος καὶ ὁ ὀρισμὸς τοῦ ἐτήσιου ποσοῦ, ὅπερ θὰ δικαιούται ἕκαστος πρίγκηψ νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ δημοσίου πλούτου μετὰ τυπικὴν κατ' ἔτος ἐπιψήφισιν τοῦ Κοινοβουλίου.

Οἱ φόροι οὗτοι λοιπὸν ἐνεχειρίζοντο εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἐδαπάνᾳ αὐτοὺς πρὸν ἰδίαν συντήρησιν καὶ πρὸς διατήρησιν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Ἐκέκτητο οὗτος ὡσαύτως πολλαχοῦ τῆς χώρας κτήματα ὀνομαζόμενα γαῖαι τοῦ στέμματος, ἐξ ὧν τὰ τε μισθώματα καὶ τὰ ὠφελήματα κατεβάλλοντο εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ταμεῖον. Ἡδὴ δὲ αἱ ἐτήσιαι τῆς χώρας πρόσοδοι (πλὴν τῶν ἐκ τοῦ δουκάτου τῆς Λανκάστερ, τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα, οὐχὶ ὡς βασιλίσσαν τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ὡς δούκισσαν τοῦ Lancaster) ἀποτελοῦσιν ἐν κεφαλαίῳ ὀνομαζόμενον πάγιον (consolidated.) Ἐκ τοῦ κεφαλαίου δὲ τούτου ἀποτίονται οἱ τόκοι τῶν τε παγίων καὶ τῶν προσωρινῶν δημοσίων χρεῶν. Ἡ ἀρχὴ καὶ ἀνάπτυξις τοῦ δημοσίου χρέους ἀποτελοῦσα οὕτω σπουδαῖον καὶ ἐνδιαφέρον ἀντικείμενον, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον τοῦ ν' ἀναφέρωμεν περὶ τούτου ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ οὐσιώδη τινά:

“Ἐκ τοῦ παγίου τούτου κεφαλαίου, ἀποτίεται ἡ καλουμένη βασιλικὴ ἐπιχορήγησις, ἡ παρεχομένη τῇ

Βασιλισσῇ Βικτωρίᾳ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ στέμματος. Ἡ ἐπιχορηγησὶς αὕτη ὠρίσθη διὰ τοῦ 1^{ου} νόμου Βικτ. κεφαλ. 2 εἰς τριακοσίας ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας λίρας (385,000 λίρ.) ἀποτιομένη ἐτησίως ὡς ἔπεται:

Διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου τῆς βασιλισσῆς	60,000	λίρ.
Διὰ μισθοῦ τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐπιχορηγήσεως	130,000	”
Διὰ ἔξπεναν τοῦ βασιλικοῦ Οἴκου	172,500	”
Διὰ κλητὰ δάνεια ἀναθεωρητικῆς καὶ ἐξόφλησιν ὑποθηκῆς	13,200	”
Διὰ συντάξεις	1,200	”
Καὶ ἡ περιουσιακὴ ἔξπεναν	8,100	”
		<hr/>
Ὑν ὅλων λίρ.	385,000	

Ἐν τῷ ἑξῆς πινάκι κεφαλαίου ὡσαύτως χορηγοῦνται ἐν διαφόροις μερίδι τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τὰ ἑξῆς ποσά λίρ.

Εἰς τὸν Δούκα τοῦ Υἱομήτορος	25,000	λίρ.
Εἰς τὸν Δούκα τοῦ (Dumfriesshire)	15,000	”
Εἰς τὸν Πρίγκηπα Δερβόλιν	8,000	”
Εἰς τὸν Πρίγκηπον πρῶτον Φρ. Γουλιέλμου τῆς Πρωσίας πρῶτον υἱοῦ τῆς βασιλισσῆς Βικτωρίας	6,000	”
Εἰς τὴν Πρίγκησσαν Schleswig-Holstein Ἑλένην (σύζυγον τοῦ πρίγκηπος Χριστιανοῦ)	6,000	”
		<hr/>

Μεταφορὰ 60,000

Μεταφορὰ τῶν ὀπισθεν	60,000	λιν.
Εἰς τὴν Πριγκήπισσαν Ἑλισάβετ (Μαρκησίαν Lorne) . . .	6,000	„
Εἰς τὴν Δούκισσαν τοῦ Cambridge	6,000	„
Εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῆς δούκισσαν Mecklenbourg-Strelitz . . .	3,000	„
Εἰς τὴν Πριγκήπισσαν Μαρίαν δού- κισσαν τοῦ Teek (πρώην πριγκή- πισσαν Μαρίαν τοῦ Cambridge) .	5,000	„
Καὶ εἰς τὸν δούκα τοῦ Cambridge .	12,000	„
Ἐν ὅλῳ λιν.	92,000	

Ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας (Prince of Wales) λαμβάνει ἑτησίαν ἐπι- χορήγησιν	40,000	λιν.
Ἡ πριγκήπισσα τῆς Οὐαλίας, σύζυ- γος τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου	10,000	„
Καὶ αὐξήθησομένης τῆς ἑτησίας ἐπι- χορηγήσεως ἐν περιπτώσει χη- ρείας εἰς	30,000	„

Ἐκτὸς δὲ τῆς ἐπιχορηγήσεως ταύτης, ὁ Πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας ἔχει τὰς προσόδους τοῦ δουκάτου τοῦ Cornwall, αἵτινες ἀνέρχονται κατ' ἔτος εἰς 65,000 λινῶν.

Τὸ εἰς τὴν Κυβέρνησιν παρεχόμενον ποσὸν, συμπε-
ριλαμβανομένων καὶ τῶν μισθῶν τῶν ὑπουργῶν τοῦ
κράτους, τῶν δικαστῶν καὶ διαφόρων ἄλλων ὑπαλλήλων
ἐπιβαρύνει ὡσαύτως τὸ πάγιον τοῦτο κεφάλαιον, οὗ
τινος τὸ ὑπόλοιπον καταβάλλεται εἰς τὸ κεντρικὸν τα-
μεῖον διὰ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἥτοι διὰ τὰς ἀνάγ-

...καὶ ὑπαλ-
...ὑπο
...σταν ἐ-
...ἐλλοτε
...της
...ωσιν
...πορ-
...σο-
...ποροών
...για
...την
...ἐκ-
...λου

[illegible]

1. Содержание
 2. Введение
 3. Глава I. Общие сведения
 4. Глава II. Описание
 5. Глава III. Заключение
 6. Приложение
 7. Список литературы
 8. Список источников
 9. Список документов
 10. Список таблиц
 11. Список рисунков
 12. Список формул
 13. Список терминов
 14. Список сокращений
 15. Список аббревиатур
 16. Список инициалов
 17. Список фамилий
 18. Список имен
 19. Список отчеств
 20. Список дат
 21. Список чисел
 22. Список единиц измерения
 23. Список валют
 24. Список языков
 25. Список стран
 26. Список городов
 27. Список регионов
 28. Список профессий
 29. Список должностей
 30. Список званий
 31. Список наград
 32. Список орденов
 33. Список медалей
 34. Список знаков отличия
 35. Список знаков отличия
 36. Список знаков отличия
 37. Список знаков отличия
 38. Список знаков отличия
 39. Список знаков отличия
 40. Список знаков отличия
 41. Список знаков отличия
 42. Список знаков отличия
 43. Список знаков отличия
 44. Список знаков отличия
 45. Список знаков отличия
 46. Список знаков отличия
 47. Список знаков отличия
 48. Список знаков отличия
 49. Список знаков отличия
 50. Список знаков отличия
 51. Список знаков отличия
 52. Список знаков отличия
 53. Список знаков отличия
 54. Список знаков отличия
 55. Список знаков отличия
 56. Список знаков отличия
 57. Список знаков отличия
 58. Список знаков отличия
 59. Список знаков отличия
 60. Список знаков отличия
 61. Список знаков отличия
 62. Список знаков отличия
 63. Список знаков отличия
 64. Список знаков отличия
 65. Список знаков отличия
 66. Список знаков отличия
 67. Список знаков отличия
 68. Список знаков отличия
 69. Список знаков отличия
 70. Список знаков отличия
 71. Список знаков отличия
 72. Список знаков отличия
 73. Список знаков отличия
 74. Список знаков отличия
 75. Список знаков отличия
 76. Список знаков отличия
 77. Список знаков отличия
 78. Список знаков отличия
 79. Список знаков отличия
 80. Список знаков отличия
 81. Список знаков отличия
 82. Список знаков отличия
 83. Список знаков отличия
 84. Список знаков отличия
 85. Список знаков отличия
 86. Список знаков отличия
 87. Список знаков отличия
 88. Список знаков отличия
 89. Список знаков отличия
 90. Список знаков отличия
 91. Список знаков отличия
 92. Список знаков отличия
 93. Список знаков отличия
 94. Список знаков отличия
 95. Список знаков отличия
 96. Список знаков отличия
 97. Список знаков отличия
 98. Список знаков отличия
 99. Список знаков отличия
 100. Список знаков отличия

156,000 λιρῶν. Ὅταν δὲ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι μόνον αἱ τοῦ στέμματος γαῖαι αἱ παραδοθεῖσαι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Κοινοβουλίου, ἀποφέρουσιν ἐτήσιαν πρόσοδον περίπου 380,000 λιρῶν, καθίσταται πρόδηλον, ὅτι ἢ τὸ ἀγγλικὸν ἔθνος ἐπιβαρύνουσα δαπάνη πρὸς διατήρησιν τῆς βασιλικῆς ἀξιοπρεπείας οὐδόλως εἶναι ὑπερ-ογκος, ὥς τινες θέλουσι νὰ παραστήσωσιν, ἀλλ' ὅτι τούναντίον τὸ ἔθνος μεγάλα ἠρύσατο ὠφελήματα συγκατατεθὲν, εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν κληρονομικῶν προσόδων, ἃς ἄλλοτε ἐκαρπούτο τὸ στέμμα, νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου ὁρισθὲν ἐτήσιον ποσόν.

Τρίτον καὶ μέγιστον κατόρθωμα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1688 ἐστὶν ἡ μεταρρύθμισις τῶν δικαστηρίων. Ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσῃ τις τὸ ἐμπεριεχόμενον τῆς δικαστικῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας, ὅπως πράγματι φρίξῃ διὰ τὸν βάρβαρον καὶ σκληρὸν τρόπον, δι' οὗ ὑπῆρχε διοργανωμένη ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία. Ἡ διάταξις τοῦ ὀρκωτικοῦ δικαστηρίου οὐδεμίαν ἀσφάλειαν παρείχε τῷ ἀθώῳ, οὐδὲ ἐξησφάλιζεν ἀρκούντως τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου, καθότι οἱ ἔνορκοι, ἐκλεγόμενοι παρὰ τῶν προέδρων ἢ sheriff, ἐτύγχανον πάντοτε τέκνα τοῦ στέμματος, ὅπως οἱ ἐκλογεῖς αὐτῶν διετέλουν πιστοὶ ἐκτελεσταὶ τῶν διαθέσεων τοῦ βασιλέως. Ὡστε, ἥρκει ὑπουργικὴ τις μεταβολή, ὅπως ταραξῇ τοὺς μὴ εἰς πολιτικὴν μερίδα τοῦ νεοεκλεγέντος ὑπουργείου ἀνήκοντας ὑποδίκους. Τὴν ἐκβασιν δὲ τῶν ἐκλογέων τῶν ἐνόρκων μετὰ πνευματικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀγωνίας, περιέμενεν ἕκαστος πολίτης ἵνα πεισθῇ, εἰ κατὰ τὴν μελλουσαν δικαστικὴν περίοδον ἡ διαδίκασις τῶν συμφερόντων αὐτοῦ θὰ περιήρχετο εἰς τὴν ἐξουσίαν φίλου τινὸς ἢ εἰς τὴν διακρίσιν ἐχθροῦ δικαστοῦ. Κατὰ τὸ 1681 οἱ πρόεδροι τῶν δικαστηρίων ἦσαν τῆς μερίδος τῶν Οὐίγγων ἢ

THE UNITED STATES OF AMERICA
 DO hereby certify that
 the following is a true and correct
 copy of the original as the same
 appears on file in the
 Department of the Interior
 at Washington, D. C.
 this 1st day of January, 1901.
 SECRETARY OF THE INTERIOR

Ἐὰν ἡγεσθῶν τῶν τῆς ἀποστολικῆς συνεκτικῆς τῆς
 κληρικῆς κρίσεως τοῦ 1852, ποταμιωδὲς γὰρ καὶ ἐπὶ τῇ
 κλ. τῆς ἀντιπροβίου τῆς καθολικότητος ἐπὶ ἤρξεν ἡ
 ἀντιπροβίου τῆς Ἐλευθεροτατίας. δι' ἧς
 ἡ κληρικὴ ἡ ἀντιπροβίου ἐλευθερία καὶ τὰ λαϊκὰ δικαιώματα
 τοῦ κληρικοῦ καὶ τῶν ὑπηκόων συνεπλῆως ἐτεκράθησαν,
 ἐκκηρύσσοντες τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀγγέλλειν διὰ τῶν
 βιβλίων, ἐφημερίδων καὶ ἄλλων περιοδικῶν συγγραμ-
 μάτων ἀκκαλῆσαι τὴν δημοσίαν γνώμην, ἐπαινεῖν τὴν

ἀρετὴν, στηλιτεύειν τὴν κακίαν καὶ καταδικάζειν τοὺς παραγνωρίζοντας τὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν καθήκοντα τοῦ νόμου διερμηνεῖς. Καὶ πράγματι, ἡ δημοσιογραφία σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τοσοῦτον προώδευσε καὶ τοσαύτας εὐεργεσίας παρέχει τῷ ἀγγλικῷ λαῷ οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη οὐκ ὀλίγας χορηγεῖ ὑπερεσίας καὶ ὠφελείας, ὥστε ἐὰν ἐξαιρέσωμεν μεροληπτικά τινα καὶ χάριν κερδοσκοπίας μᾶλλον ἢ ἱεροῦ ἐθνικοῦ σκοποῦ ἐκδιδόμενα περιοδικὰ καὶ ἀρτισυστηθείσας ἐφημερίδας, (ὑπὸ κερδοσκοπῶν καὶ ἀναγῶν Ἰουδαίων ἐκδιδομένης) δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ κράτει ὑπάρχει ἡ τῶν ἀγγλικῶν, προπάντων ἐφημερίδων, κανονικὴ, ὠφέλιμος καὶ διδακτικὴ ποικιλία. Πόσον καλὸν καὶ ὠφέλιμον θ' ἀπέβαινε διὰ τὴν Σεπτὴν Ἑλλάδα μας, διὰ τὴν πολιτικὴν τῶν κυβερνόντων, διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ ἐν γένει διὰ τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμόν, ἡ ἀπομίμησις τῆς κανονικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ δημοσιογραφίας, ὑπὸ τῶν καλῶν ὁμογενῶν δημοσιογράφων τῆς Ἑλευθέρας καὶ δούλης Κοινῆς Μητρὸς, καὶ, ἀντὶ ἀνωφελῶν προσωποληπτικῶν, συκοφαντικῶν, κερδοσκοπικῶν, ἐξευτελιστικῶν καὶ ἀηδῖαν προξενουσῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ στιγμαίων καὶ ἐπιπολαίων ἐξάψεων πολλάκις βλάβην τῷ ἔθνει ἐπιφερουσῶν δημοσιεύσεων, ἐὰν, λέγομεν, ἐμιμῶντο οὗτοι τὴν κανονικὴν δημοσιογραφικὴν κατάταξιν, τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν τρόπον τῆς προσπορίσεως τῆς οὐσιώδους καὶ διδακτικῆς πολιτικῆς, ἐμπορικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ὕλης, ἔστω καὶ τῶν μικροσχημοτέρων ἐφημερίδων τῆς Ἀγγλίας! Ἄλλ' οὐ τοῦ παρόντος χρόνου, οὐδὲ τοῦ σκοποῦ τοῦ συνοπτικοῦ τούτου συγγράμματος ὅπως ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ ζητήματος, οὔτε τῆς ἀρμοδιότητος ἡμῶν ὅπως ἐκφέρωμεν κρίσεις περὶ τῆς κατὰ βούλησιν καὶ ἀρέσκειαν

γυμνοῦντες τὸν λαὸν ὑπερεπλούτουν καὶ τῇ Κυβερνήσει αὐτῇ, μεγάλα ἐχορήγουν ποσά. Γουλιέλμος ὁ 3^{ος} θελήσας τὴν τε κοινωνίαν καὶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς μάστιγος ταύτης, ἐπεφόρτισεν ἐπιτροπὴν τινα ἐμπόρων νὰ ὑποδείξῃ κανονισμοὺς περὶ σχηματισμοῦ τραπέζης. Μετ' οὐ πολὺν χρόνον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Οὐίλλιαμ Πέτερσον "William Paterson" ἐν ἔτει 1698 ἀνιδρύθη ἡ Ἀγγλικὴ Τράπεζα μὲ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ γραμματία, μέλλοντα νὰ κυκλοφορῶσιν ὡς νόμισμα, ἴσου ποσοῦ τοῦ εἰς μεταλλικὰ ἀποθεματικὸν κεφαλαίου αὐτῆς.

Ἰδούσης τῆς συντεχνίας τῶν ἐν Λονδίῳ χρυσόων ὅτι διὰ τοῦ νέου τούτου καὶ μεγάλου τραπεζικοῦ καταστήματος ἀφηρεῖτο ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς πλούσιον προσπόρισμα, προσεπάθησε παντοίαις δυνάμεσι νὰ παρκαλώσῃ τὴν πρὸοδον τῆς νέας τραπέζης καὶ καταδοκήσασα ἐποχὴν ἐλλείψεως μεταλλικοῦ, μεθ' ὑπερτιμήσεως ἐπρομηθεύθη μέγιστον ποσὸν γραμματίων καὶ ἀπῆτησε παρὰ τῆς τραπέζης τὴν ἐξαργύρωσιν αὐτῶν. Ἡ τράπεζα ἔχουσα διαθέσει τὸ μεταλλικὸν αὐτῆς, εὐρέθη πρὸς στιγμὴν εἰς κρίσιμον θέσιν καὶ μόνον διὰ τῆς κυβερνητικῆς ἀρωγῆς ἠδυνήθη νὰ ὑπερβῇ τὴν ἐπίθεσιν καὶ νὰ ὑποστηριχθῇ. Ἐτέρα δὲ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐπίθεσις ἐπίσης ἐν στιγμαῖς κρισίμου ἀχρηματίας ἠνάγκασε τὴν Τράπεζαν ν' ἀναβάλλῃ ἐπὶ τινα χρόνον τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν γραμματίων αὐτῆς, ὧν ὁ ἀριθμὸς σχετικῶς πρὸς τὰ αὐξάνοντα κεφάλαια τῆς Τραπέζης, εἶχε πολλαπλασιασθῇ. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ παράτασις αὕτη τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς εἰς μεγάλην ταραχὴν ἐνέβαλλε τὸν ἐμπορικὸν κόσμον καὶ εἰς μεγάλας ἐλπίδας τοὺς τοκογλύφους χρυσοχόους. Ἄλλ' ἡ κυβέρνησις ἀποφασίσασα νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ πάλιν τὸ

ἴδιον αὐτῆς δημιούργημα, καθυπέβαλλε τὴν καταναγκαστικὴν κυκλοφορίαν τῶν γραμματίων τῆς τραπέζης, ἐκήρυξεν αὐτὴν ἐθνικὴν, ἀλλὰ συγχρόνως ὅλον τὸ μεταλλικὸν αὐτῆς κατεκράτησε· καὶ ἀντὶ ἐτησίας ἀμοιβῆς ἐπεφόρτισεν αὐτὴν νὰ ἐξασκῇ ταμειυτικὸν καθήκον πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐκτοτε ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἀρκούντως ὑπεστηρίχθη καὶ ἐστερεωποιήθη ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὅπως ἅπασαι αἱ ἐθνικαὶ τράπεζαι, κατέστη μηχανὴ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πολλάκις ἰσχυρῶς συνησθάνθη τὰ ἐκ τῆς παλιμβουλίας τῆς πολιτικῆς φοβερώτατα κρούσματα. Προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ πτώσις τῶν προνομίων ἐπέτρεψε τὴν ἰδρυσιν καὶ ἰδιωτικῶν τραπεζῶν, αἵτινες μακρὰν τοῦ νὰ φέρωσι προσκόμματα εἰς τὴν ἐθνικὴν, διηυκόλυνον μάλιστα τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὥς διώρυγες ἢ ὄχετοὶ ἅπασαι αἱ μικραὶ τράπεζαι διαχειριζόμεναι ἀνεξαρτήτως τὰ ἴδια κεφάλαια, μεγάλα ποσὰ πάντοτε διηυκόλυνον τῇ Μεγάλῃ τραπέζῃ καὶ πρὸς αὐτὴν ὥς πρὸς ἀσφαλὲς κέντρον συνεκόμεζον τὰς χρηζούσας ὑψηλοτέρας ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ἐπιχειρήσεις.

Ὡς μηχανὴ τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρξασα καὶ ὑπάρχουσα ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας, τὴν μεγίστην ἀπονέμει ἐκδούλευσιν αὐτῇ, κυρίως διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων καὶ τῆς ἀποτίσεως τῶν τόκων τοῦ δημοσίου χρέους. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰσπραξιν τῶν ἐγγείων φόρων, ἡ Τράπεζα καθ' ἀπάσας τὰς γωνίας τῆς Ἀγγλίας ἔχουσα ὑποκαταστήματα καὶ ἀνταποκριτὰς μετὰ μεγάλης εὐκολίας διαφοροτρόπως εἰσπράττει τοὺς φόρους καὶ ὀριστικῶς ἄλλοτε μὲν διὰ κατ' εὐθείαν τρεχουμένου λογαριασμοῦ ἢ διὰ τρίτου, ἄλλοτε δὲ διὰ μετρητῶν. Ἀναφορικῶς δὲ εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν τόκων τοῦ δημοσίου χρέους, ἀνέκαθεν ἡ Κυβέρνησις προβλέψασα ὅτι ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν καθ' ἐξαμηνίαν ζήτησις πολλῶν ἑκατοντάδων

μυριάδων μεταλλικοῦ, ἤθελεν ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἐπιζήμιον διὰ τὸ ἐμπόριον ἀνατίμησιν, ἐχρήσατο τῆς τραπέζης, δυναμένης διὰ τῶν πολλῶν αὐτῆς ὑποκαταστημάτων νὰ διευκολύνῃ ἄνευ πατάγου τὸ ζήτημα. Οὕτω λοιπὸν ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις διὰ τῆς ὑποστηρικθείσης ἐν χαλεπαῖς ἡμέραις παρ' αὐτῆς τραπέζης, ἐκτίσατο δραστήριον διεκπεραιωτὴν ἀπάσης σχεδὸν τῆς χρηματικῆς αὐτῆς οἰκονομολογικῆς ἐνεργείας μετὰ μεγάλης οἰκονομίας δαπανῶν τε καὶ χρόνου. Καὶ ταῦτα μὲν λέγομεν διὰ τὸ παρελθόν, καθότι προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐμπορικῆς προόδου ἀναπτυσσάσης νέα δόγματα, ἡ τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἐρρύνθισεν ἐπὶ τὸ στερεώτερον τὰς πρὸς τὴν κυβέρνησιν σχέσεις αὐτῆς καὶ κατέστη τὸ ἀσφαλέςτατον φυλακτήριον τῶν θησαυρῶν τῆς ὑψηλίου.

Τὴν μικρὰν ταύτην ἀφήγησιν συντόμου ἱστορίας τῆς Τραπέζης τῆς Ἀγγλίας ἐκρίναμεν καλὸν ν' ἀναφέρωμεν διὰ καθήκον ἱστορικὸν μόνον, μακρὰν τοῦ νὰ νομίζωμεν ὅτι παρουσιάσαμεν τέλειόν τι ἀπεικόνισμα τοῦ θαυμασίου διοργανισμοῦ καὶ τῶν ἀπεράντων ἐπιχειρήσεων τοῦ κορυφαίου μεταξὺ τῶν οἰκονομολογικῶν καθιδρυμάτων τοῦ κόσμου ὅλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

ΠΡΟΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ.

Αἱ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν παρὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1688 ἀναπτυχθεῖσαι σωτήριοι καὶ εὐεργετικαὶ ἀρχαί, εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν προήγαγον τό τε ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἀγγλίας. Τὸ ἐκ μετάλλων πλουσιώτατον ἔδαφος αὐτῆς, ἡ ἐπιδεξιότης τῶν τεχνιτῶν καὶ

ὑπάτην πρὸς τὰ πρόσω ὤθησιν. Ἐπίσης μεγάλην καὶ ταχυτάτην πρὸδον ἔσχον ἡ λιγὴ καὶ πανίνη βιομηχανία, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῆς κατὰ μὲν τὸ 1689 ἀνελθούσης εἰς 6000 λιρῶν στερλινῶν, κατὰ δὲ τὸ 1760 ὑπερβάσης τὸ ἑκατομμύριον λιρῶν. Ἐν τῇ νηματοουργίᾳ, ὅμως καὶ προπάντων τῇ βαμβακίνῃ, τῇ βραδύτερον καταστάσει ἀνθηροτάτῃ καὶ πλουσιοπαροχωτάτῃ ἐν Ἀγγλίᾳ βιομηχανία, λίαν βραδεῖα ὑπῆρξε τότε ἡ ἀνάπτυξις. Ἄλλ' ὅμως καὶ αὕτη, προϊόντος οὐ μακροῦ χρόνου, ὡς ἐκ συνθήματος ἔλαβεν ὠθησιν σημαντικὴν καὶ ἐνῶ ἐν ἀρχῇ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος ἐπ' αὐτὴν εἰργάζοντο ἐν Ἀγγλίᾳ μόνον 8000 ἄνθρωποι, μετὰ τὰς μεγάλας μηχανικὰς ἐφευρέσεις τῶν Highs, Hargreaves, Arkwright, Lees καὶ Watt, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν ἀνῆλθεν εἰς τριακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας καὶ σήμερον ἀριθμοῦνται ἑκατομμύρια ἐργατῶν καταγινομένων ἐν τοῖς πολυπληθέσι τοῦ εἵδους τούτου ἐργοστασίοις τῆς Ἀγγλίας. Ὁ κασσίτερος, ὁ χαλκὸς, ὁ χάλυψ, ὁ μόλυβδος καὶ ὁ σίδηρος, ἀνεφάνησαν εἰς τὴν κερδοσκοπίαν καὶ χάριν τῶν παρὰ τῶν μηχανῶν τοῦ Watt, Newcome καὶ Cowley διὰ τῆς χρήσεως τοῦ πυρῶς τῶν γαιανθράκων ἀποτελεσμάτων, ἡ σιδηρουργικὴ βιομηχανία ὑπερέβη ἀπάσας τὰς λοιπὰς, ὡς δύναται τις νὰ διαγνώσῃ ἐκ τῆς μεγάλης ἐν διαστήματι οὐχὶ μακροῦ χρόνου διαφορᾶς τῆς ἐξαγωγῆς, ἥτις κατὰ τὸ 1740 ἀνῆλθεν εἰς 17,000 τόννους μόνον καὶ κατὰ τὰς ἡμετέρας ἡμέρας θεωρεῖται μικρὸν τὸ ἐξ Ἀγγλίας ἐξαγόμενον πυσὸν σιδήρου ἐὰν δὲν ὑπερβῇ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ 1½ ἑκατομμύριον τόννων.

Τὴν μικρὰν ταύτην ἀφήγησιν καὶ κατ' ἐλάχιστον βαθμὸν μόνον δυναμένην νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀγγλικῆς ἐπιχειρηματικῆς δυνάμεως κατὰ τε τὸ ἐμ-

πόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τοιαύτας, κατὰ τὴν κατω-
 τέραν ἐξιστοροῦσιν τὰς πεπραγμένων ἐποχῶν θέλομεν περι-
 γράφει τὰ πεπραγμένα τὰς τῆς Ἀγγλοαξωνικῆς φυλῆς
 τῇ Κοινωνίᾳ τοῦ ἐκτεθέντος εἰσαγγελήματα. Ἡδὴ μετα-
 βάλωμεν εἰς τὴν ἀπὸ τῆς συμπτώσεως πρὸς στεγνὴν
 φανέρωσιν ὅτι ἤθελον χαλαρώσκει καὶ ὥστε μεγάλως πα-
 ραβλάψει τὴν πρᾶξιν τῶν ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἐν
 βραχυτάτῳ χρόνῳ ἀναπτυχθέντων οἰκονομολογικῶν, ἐμ-
 πορικῶν καὶ βιομηχανικῶν πᾶν ἰδεῖν. Τὰ συμβάντα
 ταῦτα λοιπὸν καὶ εἰς ταρκεῖς ἐμβλλόντα τὸ ἐν γένει
 οἰκονομολογικὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, εἰσὶν ἡ ἀνεξαρ-
 τησία τῶν Ὁμοσπονδῶν πολιτειῶν τῆς Βορ. Ἀμερικῆς
 καὶ οἱ πόλεμοι κατὰ τῆς Γαλλίας, δι' ὧν οἱ Ἀγγλοι
 κατέρωθωσαν μὲν ὃ ἀπαξιάσκει τοὺς Γάλλους ἐκ τοῦ
 Καναδά καὶ νὰ καταστήσωσιν ἀγγλικὴν τὴν μεγάλην
 ταύτην ἐπαρχίαν, ἀλλ' ἡ κατὰ τὴν ἐκτατάτην γενικὴ ἐ-
 πανόστασις τῶν Ὁμοσπονδῶν Πολιτειῶν τῆς Βορείου
 Ἀμερικῆς ἐπὶ πᾶσι τὴν ὀριζικήν τῶν χωρῶν τούτων
 ἀνεξαρτησίαν. Προτὺ ὅμως νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀ-
 φήγησιν τῶν προεκτεθέντων συμβάντων δὲν θεωροῦμεν
 ἄσκοπον νὰ ἐξιστορήσωμεν ἐν συνόψει τὰ περὶ τῆς ἀ-
 νακαλύψεως τοῦ Νέου τούτου Κόσμου ὑπὸ τοῦ
 αἰμνήστου γέροντος Χριστοφόρου Κολόμβου τοῦ Γε-
 νουϊνσίου. Παραλείποντες τὰ ἀπὸ τῆς προηγουμένης
 ἐποχῆς μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, τῆς ἀνακαλύψεως
 καὶ τῆς ἐπανόδου του ἐν Ἰσπανίᾳ συμβάντα, καθότι καὶ
 ὁλόκληρος τόμος δὲν θὰ ἤρκει ἵνα ἐν ἐκτάσει ἀναφέρω-
 μεν, πῶς ὁ Ἠγούμενος τῆς Ραβίδας προσειλκυσε τὴν
 πρὸς τὸν Κολόμβον εὖνοιαν τῆς βασιλείσεως καὶ πῶς ἡ
 ἐπίσημος καὶ μοναχικὴ ἀμάθεια ἐν Σαλαμάγκᾳ ἐδρεύουσα,
 ἐπιμένουσα εἰς τὰς προληπτικὰς καὶ παραδόξους αὐτῆς
 κυσμογραφικὰς ιδέας, ὡς νέον Προμηθεῖα ἐπὶ πενταετίαν

ἐκράτει ὑπ' ἀμφιβόλων βάσεων δεδεμένον τὸν ὑπομονητικὸν Γενοῦήνσιον Κολόμβον. Πῶς δὲ ἡ γενναία Ἰσαβέλλα κατάρθωσε νὰ καταπείσῃ τὸν φιλύποπτον σύζηγον αὐτῆς βασιλέα Φερδινάνδον νὰ παραχωρήσῃ τέλος τὰ πλοῖα Πίνταν, Νίναν καὶ Ἀγ. Μαρίαν, μεθ' ὧν ὁ Κολόμβος ἐν ἔτει 1492 ἀπέπλευσεν ἐκ Σάλτες· τίνι τρόπῳ μετὰ τρίμηνον πλοῦν ἀφίκετο παρὰ τὰς Λουκαῖας νήσους· ὁποίους μόχθους ὑπέστη καὶ ὁπόσαι συκοφανταίαι καὶ καταδιώξεις ἐπίκρανον αὐτὸν καὶ ὠδήγησαν φεῦ! ὡς πάντας τοὺς μεγάλους ἄνδρας, μέχρι τῶν ἀλύσεων. Ταῦτα καὶ ἕτερα ἰδιαίτερα συμβάντα τοῦ μεγάλου δράματος τοῦ βίου τοῦ Κολόμβου πολλάκις παρὰ πολλῶν ἱστοριογράφων ἐπαναφηγηθέντα παραλείπομεν καὶ μεταβαίνομεν εἰς βραχυτάτην ἀφήγησιν τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου, μεθ' οὗ κατὰ μέγα μέρος συνδέεται καὶ ἡ περὶ ἐμπορίου καὶ ἀποικιῶν ἱστορία τῆς Ἀγγλίας.

“Ἡ 12^η Αὐγούστου 1492 τυγχάνει ἕξοχος καὶ μοναδικὴ ἡμέρα διὰ τὰς τύχας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· τυγχάνει ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἐκ Γενοῦης εὐγενοῦς καὶ σεβασμίου ἥθους χριστόφορος Κολόμβος, μετὰ δακρύων ἀνεκφράστου χαρᾶς πρῶτος ἡσπάζετο τὴν παρ' αὐτοῦ νομιζομένην χώραν τοῦ Σιπάγγου, ἐνῶ πραγματικῶς ἦτο ἡ μικροτέρα τῶν Λουκαίων νήσων, τὴν ὁποίαν οἱ ἰθαγενεῖς ἐκάλουν Γουαναχάνην, ὃ δὲ Κολόμβος ὠνόμασε Ἅγιον Σώστην (San Salvator) καὶ περὶ ἧς δὲν γνωρίζομεν μετὰ θετικότητος, ἐὰν ἦναι ἡ παρὰ τῶν Ἀγγλῶν σήμερον καλουμένη Bat Island ἢ Watling.

Ἐνταῦθα ἐξεταστέον διὰ τίνα λόγον ὁ ἀνακαλυφθεὶς νέος κόσμος, ὅστις δικαίως, ὡς ὁ μεγαθυρὸς πρόεδρος

τῆς Δημοκρατίας τῆς Κολομβίας ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐπρότεινε νὰ ὀνομασθῇ Κολομβία, ἐκλήθη Ἀμερικῇ, καὶ, σκεπτόεν ἂν ὁ Ἀμέρικος Βεσπούκης, ἐξ οὗ ὁ Νέος Κόσμος ἐκλήθη Ἀμερικῇ ἦτο ἄδικός τις τυχωδιώκτης, δοκησίσοφος ἀμαθής, ἡ μέγας ἀνὴρ, ἄξιος νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ὀλίγων σπανίας μεγαλοφυίας ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ὁ Ἀμέρικος Βεσπούκης κατὰ δεκαπέντε ἔτη νεώτερος τοῦ Κολόμβου, ἐγεννήθη ἐκ πλουσίας παρὰ τὴν Φλωρεντίαν οἰκουγενείας, διετέλει ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπάλληλος τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Βεράρδη καὶ ἦτο τοσοῦτον οἰκιακὸς τοῦ Κολόμβου, ὥστε εἰς τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ ὁ ναύαρχος ἀνέφερε περὶ αὐτοῦ μετὰ σχεδὸν πατρικῆς στυργῆς. Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ οὗτος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ σκληρότατος ἐχθρὸς τοῦ ναυάρχου Κολόμβου, πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀνάνδρος ἀγύρτης διὰ πλαστῶν πλόων ιδιοποιηθεὶς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Νέας Ἡπείρου καὶ ἐγγράψας τῷ Νέῳ Κόσμῳ τὸ ὄνομα “ Ἀμερικῇ ” ἐν τοῖς πρώτοις παρ' αὐτοῦ, διατελοῦντος μεγάλου πρωρέως τῆς ναυτικῆς ἐταιρείας τῆς Σιβίλλης, χαραχθεῖσι χάρταις ; Ὅσον καὶ ἂν ὑποθέσωμεν μεγάλην τὴν ἀνθρωπίνην βδελυρότητα, ἀληθῶς τυγχάνει λίαν δύσκολον ἄνευ τρανῶν ἀποδείξεων νὰ ὑποθέσῃ τις περὶ τῆς πραγματικότητος ἐγκλήματος, καθιστῶντος τὸν Βεσπούκην τερατῶδες καὶ ἀναίσχυντον παράδειγμα πρωτοφανοῦς κακίας καὶ ἀχαριστίας, Ἐκ τῶν ἀκριβῶν ἐρευνῶν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων σοφῶν, ἐξάγεται ὅτι τὸ μυστηριῶδες ἄτομον, ὅπερ πρῶτον κατὰ τὸ 1507 ἔτος Μ.Χ. ἐν χάρτι παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντι κατέγραψε τὸ ὄνομα Ἀμερικῇ διὰ τὸν Νέον Κόσμον, οὗτινος τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς πράγματι μετὰ τὸν Κολόμβον περιέπλευσεν ὁ Βεσπούκης, ὑπῆρξε Γερμανὸς τις κοσμογράφος Walt Seemüller

καλούμενος, καὶ ὑπὸ τὸ λατινικὸν ψευδώνυμον *Hylasomylus κρυπτόμενος*. Καὶ ὡς ὁ Humboldt λέγει, ἐὰν ὁ φίλος τοῦ Κολόμβου δὲν ἐκαλεῖτο διὰ τοῦ ἀρμονικοῦ καὶ σπανίου ὀνόματος Ἀμέρικος, καὶ κατὰ τὸ βάπτισμα ὠνόμαζον αὐτὸν Πέτρον, Παῦλον, Ρωμύλον ἢ Biaggio, ὁ γερμανὸς κοσμογράφος βεβαίως μεταξὺ συνήθων ὀνομάτων, δὲν θ' ἀνεζήτει τὴν ἐπὶ κλησιν τοῦ ἀνακαλυφθέντος Νέου Κόσμου.

Τὸ παράδοξον τοῦτο συμβὰν δίδει νῦν ἀφορμὴν νὰ εἰπῶμεν ὅτι συνεχῶς ἡ Ἱστορία παρουσιάζει ἔκτακτα γεγονότα, ἅπερ κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον στιγματίζόμενα ὡς παράλογα, ἀντιμετωπίζουνσι πᾶσαν ἀνθρώπινον προνοητικότητα καὶ ματαιοῦσιν ἀπάσας τὰς λεπτότητας μεμετρημένης πιθανότητος· οὕτω φερ' εἰπεῖν, ὁ Ἀλόνσος Μαρτίνος Πινκὸν, σύντροφος τοῦ Κολόμβου κατὰ τὸ πρῶτον ταξίδιον, συνεβούλευσε τὸν ναύαρχον μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἀγίου Σώστου, νὰ διευθύνωσι τὰς πρῶρας τῶν πλοίων· πρὸς βορρᾶν μᾶλλον ἢ πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ μέρη· ἐὰν ὁ Κολόμβος εἰσήκουε τῆς προτάσεως τοῦ συμπλωτῆρος αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ ἐντύχη τὰς Ἀντίλλας καὶ τὰς κεντρικὰς καὶ μεσημβρινὰς χώρας τοῦ Νέου Κόσμου, θὰ προσωρμίζετο εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἠπείρου καὶ τότε ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ θ' ἀπωκίζετο καὶ ἐξουσιάζετο ὑπὸ τῆς Ἰβηρικῆς καθολικῆς, ἱπποτικῆς μὲν ἀλλὰ καὶ πλεονέκτου θρησκομανοῦς καὶ δεισιδαίμονος Φυλῆς, ἀντὶ τῆς ἀγγλικῆς διαμαρτυρουμένης, ἀγερῶχου ἐνεργητικῆς, δημιουργοῦ καὶ ἐρώσης τὰς τε δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς ἐλευθερίας. Ὡστε μοιραία ἐλαχίστη λοξοδρομία τοῦ ταξιδίου τοῦ Κολόμβου θὰ μετέβαλλε ριζικῶς τὰς μεγίστας, σπουδαιοτάτας καὶ ἀνεπανορθώτους συνεπείας τῶν τυχῶν τῶν δύο Κόσμων.

Ἐὰν μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς πλείστα

κίπιν τὰ ἐπιγινώσκοντα πῶς ἀπρόοπτον θαυμάσιον, βε-
 βαιώς τὸ ἐκνωστέον πηγάει ἡ καταπληκτικὴ ταχύτης,
 μεθ' ἧς ἐν Στρατηγικῷ διαστήματι ἀλληλοδιαδόχως
 σινέβησαν αἱ ἀνακαλύψεις ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἀπεράντῳ καὶ
 παρθενικῷ ἐδάσει. Τὸ Στρατηγικόν διάστημα 42
 ἐτῶν ἐξήρκεσεν ὅπως οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποκτήσωσιν ἱκανῶς
 ἀκριβῆ γνώσιν τῆς περιφερείας καὶ τῶν μεσογείων τῆς
 Νέας Ἠπείρου καὶ ἡ διασπαρῆσις φήμη ὅτι ἐν τῷ νέῳ
 ἰακύνθῳ Κόσμῳ ἱππῆρχε χώρα ἐφθογούσα χρυσοῦ καὶ
 πολυτίμων λίθων καὶ καλαμμένη διὰ τοῦτο El Dorado
 ἦτοι Κεχρυσωμένη, ὅπως ἐξερεθίσῃ τὴν ἀνακα-
 λυπτικὴν διάθεσιν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν Καστιλιανῶν
 τυχοδιωκτῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ τέχνη τῶν Conquis-
 tador ἦτοι Κατακτητῶν νὰ καταστῇ ἐπικερδὲς καὶ εὐ-
 γενές ἔργον. Οἱ Κατακτηταί, ἀπερχόμενοι εἰς τὰς
 τυχοδιωκτικὰς αὐτῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐπιχειρήσεις, ἐγκα-
 τελευτᾶσαν τὰς γονίμους πεδιάδας τῆς πατρίδος αὐτῶν
 ἀκαλλιεργήτους καὶ ἐρήμους, ὥστε παρελεύσει μικροῦ
 χρόνου αἱ γόνιμοι καὶ εὐφοροὶ χῶραι αὐτῶν κατέστησαν
 ἀκαλλιεργαῖαι καὶ ἄκαρπος ἐρημία. Ἀλλ' οἱ τυχοδιώκται
 οὐκ ἐκτὸς ἐκτὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἀποκατάστασιν προσεπά-
 ρον νὰ ἐκαστοποιηθῶσιν ἐν ταῖς ἀποικίαις ἀντὶ τῶν
 ἐπιβλαβερῶν ταῖς πατρίσιν αὐτῶν ζημιῶν; Τούναντίον,
 δὲ εὐφρανόμενοι ἐν Ἀμερικῇ σκοποῦντες νὰ καλλιεργήσωσιν
 τὰς εὐκαταστάτας αὐτῆς γαίας καὶ ν' ἀποκατασταθῶσιν
 ἐν αὐτῇ λαοὶ, ὡς ἔπραττον ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ
 οἱ Ἰνδιάν, ἀλλ' ἄπλως προτιθέμενοι διὰ ταχείας διαρ-
 πικῆς τῶν ἐν τοῖς μεταλλείοις ἀγαθῶν, διὰ τῆς προ-
 σκευῆς παραγωγῶν καὶ μᾶλλον τῶν λοιπῶν ταπεινῆς
 ἐμπορίας ταύτης νὰ εὐτυχήσωσι καὶ πλούσιοι ν' ἀπέλ-
 θωσι. (Ὡς περὶ βιομηχανίας, οὐδὲ περὶ γνώσεων,
 οὐδὲ περὶ ἀποικίας πλέον ἐφρόντιζον οἱ ἄπληστοι οὗτοι

κατακτηταί, καὶ νομίζοντες ὅτι ἡ Ἀμερικὴ θὰ ᾖ δι' αὐτοὺς ἀνεξάντλητον καὶ αἰώνιον προσπόρισμα πλούτου, ἐτρύφων ἐν ταῖς ἀσωτείας καὶ ταῖς κραιπάλαις. Κατὰ τὴν θλιβερὰν ὁμῶς ἐποχὴν τῆς παρακμῆς, ὅτε ὁ φθοροποιὸς σκώληξ ἀνέπτυξε τοὺς καρποὺς αὐτοὺς καὶ ἄλλα ἔθνη ἀκμαῖα καὶ ἠθικὰ ἐξανέστησαν καὶ ἐζήτησαν μερίδα ἐν ταῖς ἀποικίαις, τότε οἱ κατακτηταὶ οὗτοι, ἐπανερχόμενοι ἐν τῇ πατρίδι των πτωχοὶ καὶ αἰσχυνόμενοι, καὶ εὐρόντες αὐτὴν ἔρημον καὶ ἄγονον, τὴν βιομηχανίαν θανοῦσαν, τὰς διώρυγας χερσωθείσας, τὴν ἀμάθειαν κατακαλύπτουσιν τὰ θρησκομανῇ πλήθη, τότε λέγομεν διέγνωσαν τὸ βάρος τῆς ἀφρυσύνης αὐτῶν.

Εἰπόντες τὰ ὀλίγα ταῦτα, μεταβαίνομεν νῦν εἰς τὸ μᾶλλον σπουδαῖον καὶ ἀξιομνημόνευτον συμβὰν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἥτοι τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ὁμοσπόνδων πολιτειῶν αὐτῆς καὶ τοὺς κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμους τῆς Ἀγγλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ,
ΣΥΝΕΠΕΙΔΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΚΑΙ ΙΔΕΑΙ.

Περὶ τῆς γενέσεως τῶν ἀποικιῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τῆς ἀνεξαρτητοῦ αὐτοδιοικήσεως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτῶν ἀνεφέρομεν ἐν συνόψει. Προϊόντος τοῦ χρόνου, ὅτε ἡ πολλαπλασίασις τῶν ἀποίκων, ἡ ἐπέκτασις τῶν ὁρίων καὶ ἡ βιομηχανικὴ αὐτῶν ἀνάπτυξις κατέστησαν αὐτὰς πλουσίας καὶ ἐπιζήλους εἰς τ' ἄλλα Εὐρωπαϊκὰ κράτη, παρουσιάσθη ἡ

[illegible]

ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγῆς. Ἡ αὐθαιρεσία αὕτη τῆς τότε ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, προσβαλοῦσα ἀπ' εὐθείας τὰς βάσεις τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου, μεγάλως παρώργισε τὰς ἀποικίας, κατὰ γενικὴν συνέλευσιν ἐν Βουστὸν κηρυχθείσας κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀποστειλάσας πρέσβεις εἰς τὸ Κοινοβούλιον μετ' ἀπαιτήσεως ἀποκαταστάσεως τῆς ἀρχαίας τῶν πραγμάτων θέσεως. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου Νόρθ ἄρνησις ἐκτελέσεως τῶν δικαίων ἐπιθυμιῶν τῶν ἀποίκων, ἡ ἀποστολὴ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ὁ ἀποκλεισμός τινῶν λιμένων, ἐν οἷς οἱ ὑπὲρ τῶν ἀποίκων φρονούντες Ἴσπανοὶ καὶ Γάλλοι λάθρα ἐκόμιζον ὕλας πολέμου καὶ ὄπλα, ἐξηρέθησαν ὑπὲρ τὸ δέον τὸ δημόσιον φρόνημα, προβὰν εἰς στάσεις, αἵτινες δι' αἵματος ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἀπεπνίγησαν. Ἐξερράγη τότε γενικὴ ἡ ἐπανάστασις. Εἰς μάτην ὁ ὑπουργὸς Νόρθ, ὁ ἀπορρίψας τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἀμερικανῶν ὅτε θὰ ᾔτο ἐλευθεριότης τὸ παραχωρεῖν, παρεδέξατο ἐπὶ τέλους ἀκαίρως τὰς ἀμερικανικὰς προτάσεις, εἰς μάτην λέγομεν, διότι ἡ ἐπανάστασις, καθ' ἅπαν ἤδη τὸ ἀποικιακὸν κράτος διαδοθεῖσα, τὰς ἀκαίρως παραχωρήσεις τῆς κυβερνήσεως ἐθεώρησεν ἀδυναμίαν καὶ συνεπῶς ἐπέμενεν εἰς τὴν ὀριστικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ ἀπ' ἀρχῆς τοπικὴ ἐπανάστασις κατέστη γενικὸς πόλεμος, καθότι ἡ Γαλλία καὶ Ἰσπανία λησμονήσασαι ὅτι καὶ εἰς αὐτὰς ἔμενον ἀκόμη ἀποικίαι, δυνάμεναι ἡμέραν τινὰ νὰ ἐπαναστατήσωσι καὶ ν' ἀπολαύσωσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κραταιούμεναι, ἀναφανδὸν ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἐχορήγησαν αὐτοῖς ἀφθόνους ἐπικουρίας ἀνδρῶν τε καὶ ὕλικου, ἅτινα προστιθέμενα εἰς τὰ ἴδια μεγάλα μέσα τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ τὴν ἔξοχον εὐφυΐαν καὶ ἀνδρείαν τῶν δύο μεγάλων κυβερνητῶν τοῦ ἀμερικανικοῦ

κινήματος Βασιγκτῶνος καὶ Φραγκλίνου, ἐξησφάλισαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐπαναστατησάσης χώρας. Μετὰ πενταετῇ πολυποίκilon πόλεμον ἡ Ἀγγλία ἐπὶ τέλους παρεδέξατο τὴν εἰρήνην καὶ ἐν Βερσαλλίαις τῆς Γαλλίας τὸ 1783 ὑπεγράφη συνθήκη, δι' ἧς ἀνεγνωρίζετο ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, αἵτινες ἀνακηρύξασαι τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ἐκλήθησαν “Δημοκρατία τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.”

Ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ σπουδαιοτάτου τούτου συμβάντος τὸ ἀπαγορευτικὸν ἀποικιακὸν σύστημα ἔπαθε θανατηφόρον τραῦμα. Ἐπεκράτει τότε ἡ σφαλερὰ ἰδέα ὅτι τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη δὲν ἠδύναντο νὰ καρπωθῶσιν ἐπικερδοῦς μετὰ τῶν ἀποικιῶν ἐμπορίου εἰμὴ κρατοῦντα αὐτὰς ὑπὸ τὴν πίεσιν ἀπαγορευτικοῦ καὶ μονοπωλικοῦ συστήματος. Ἄλλ' ἡ ἀνεξαρτησία τῶν δεκατριῶν ἀποικιῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀπέδειξε τὸ ἐσφαλμένον τοῦ ρηθέντος ἐμπορικοῦ συστήματος. Καὶ πράγματι διαγνωσάσης τῆς Ἀγγλίας, καίτοι λίαν βραδέως, ὅτι μεγάλως ἤμαρτε μὴ παραχωρήσασα ἐγκαίρως εἰς τὰς ἤδη ἀπωλεσθείσας ἀποικίας αὐτῆς τὴν ἐλευθεροπορικὴν διοίκησιν, ἣν ἔσχον ἤδη αἱ Ἰνδαί, ἅμα τῇ ἀνεξαρτησίᾳ ἐκείνων, προέβη εἰς σύνδεσιν ἐμπορικῶν μετ' αὐτῶν συμβάσεων ἱκανῶν ν' ἀποζημιώσωσιν αὐτὴν διὰ τὴν ἐξ ἰδίας ἀκρίσιος συμβᾶσαν αὐτῇ ζημίαν. Τούτου γενομένου, μακρὰν τοῦ νὰ μειωθῇ τὸ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ἀγγλικὸν ἐμπόριον, μεγάλως καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεπτύχθη, ὥστε ν' ἀνωμολογηθῇ ἐν Λονδίῳ ἡ ἀλλόκοτος ἰδέα ὅτι σωτηρία διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας ἐγένετο ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀποικιῶν. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ἀληθείας ἀναφέρεται, ὅτι διαρκεία τοῦ πολέμου ἡ πόλις Βριστόλη

ἥτις διὰ τὸ ἀποκλειστικὸν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ἐμπόριον μέγα εἶχε δαπανήσει χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὴν κατασκευὴν εὐρυχώρου καὶ ἀσφαλούς λιμένος, δι' ἀναφορᾶς ἐξητήσαντο οἱ κάτοικοι αὐτῆς παρὰ τοῦ Κοινοβουλίου νὰ μὴ, ἀντὶ πάσης θυσίας, παραχωρηθῇ ἡ καταστρεπτικὴ διὰ τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης ἀνεξαρτησία τῶν Ἀμερικανῶν. Καὶ ὅμως δέκα μόνον ἔτη μετὰ τὴν συνθήκην τῶν Βερσαλλιών ἐπὶ τοσούτου μεγάλου σταδίου ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαίριου, ὥστε ἡ αὐτὴ Βριστόλη δι' ἐτέρας ἀναφορᾶς τῶν πολιτῶν αὐτῆς ἐξίτηι παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν ἄδειαν τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ λιμένος αὐτῆς, μὴ χωροῦντος πλέον τὰ πολυάριθμα ἐξ' Ἀμερικῆς προερχόμενα ἐμπορικὰ πλοῖα.

Πόσῳ μικραὶ καὶ μάλιστα ἀσήμαντοι ἦσαν αἱ διὰ τοῦ ναυτικοῦ Κώδης τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ ἐπελθούσαι τῇ Ἀγγλίᾳ ναυτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ ἀναπτύξεις παραβαλλόμεναι πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἐλευθερεμπορίας ἐπενεχθέντα μεγάλα καὶ αἴσια ἀποτελέσματα! Αἱ ἀποικίαι, ἔλεγεν ὁ Turgot, ὁμοιάζουσι πρὸς καρπὸν, ὅστις ἅμα ὡς ὠριμάσῃ ἀποχωρίζεται ἐκ τοῦ ζωογονήσαντος αὐτὸν δένδρου· ἀποχωρίζόμεναι δὲ, ἐπιθυμοῦσι νὰ διατελῶσι φίλαι μετὰ τῆς μητροπόλεως καὶ μετ' αὐτῆς νὰ συμπροάγονται. Ἐκ τοῦ μαθήματος τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀποικιῶν λοιπὸν ἡ Ἀγγλία διὰ συνετῆς διαγωγῆς ἐγκαίρως καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀποικιακῶν δυνάμεων μεταβαλλοῦσα σύστημα, τὴν ζηλότυπον, ἐγωϊστικὴν, περιοριστικὴν καὶ μονοπωλικὴν πολιτικὴν, ἀντικατέστησε διὰ πολιτικῆς εὐγενούς καὶ ἐλευθερόφρονος καὶ ἀναγνωρίσασα τὸ δίκαιον τῆς αὐθυπαρξίας τῶν λαῶν, ἥρξατο ἱκανοποιοῦσα αὐτοὺς καὶ διὰ τοιούτου μέτρου ἠδυνήθη καὶ ἀποικίας νὰ διατηρήσῃ καὶ μέγα νὰ προσπορισθῇ ἐξακο-

σφοδρὰν δημαγωγίαν. Κατὰ συνέπειαν τὸ περίφημον Alien Bill ἐπεψηφίσθη καὶ ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος, ὁ ἐπὶ τῶν γαλλικῶν συνόρων ρίψας πεντακοσίας χιλιάδας στρατιωτῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ἀναγκάσας τὴν νέαν γαλλικὴν δημοκρατίαν νὰ κατακτήσῃ ἵνα μὴ κατακτηθῇ καὶ νὰ προσβάλλῃ κατὰ τὸ Σκιπιονικὸν σύστημα τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν χώραις.

Μακρὰν τοῦ νὰ θέλωμεν ν' ἀφηγηθῶμεν τὰς μεγάλας περιπετείας τῶν γιγαντωδῶν ἐκείνων πολέμων, ὧν τὴν ἐξιστόρησιν διὰ τόμων ἐπεχειρήσατο ὁ μέγας ἀποβιώσας τῆς Γαλλίας πολίτης Θιέρσος, ἡμεῖς ἀναφέρομεν τινὰ ἐπισόδια αὐτῶν ἀπ' εὐθείας σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς Ἀγγλίας καὶ συντείναντα εἰς τὴν ἔτι πλείονα ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς.

Ἐθιμον τυγχάνει διεθνοῦς δικαίωματος νὰ ἐπιτρέπηται τοῖς οὐδετέροις ἡ εἰρηνικὴ καὶ οὐδετέρα ἐμπορικὴ ἐνέργεια μετὰ τῶν ἐμπολέμων. Ἄλλ' ἐκ τοῦ ἐθίμου τούτου ἐξαιρεῖται ἡ περίστασις ἀποκλεισμοῦ, περὶ οὗ δύο ὑπάρχουσι καὶ ὑπῆρχον ἀντίθετοι ἰδέαι. Τινὲς, μεριμνῶντες περὶ τῶν συμφερόντων τῶν οὐδετέρων ἀποφαίνονται ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ πολεμοῦντος τοῦ νὰ κωλύῃ τὸν συσχετισμὸν τῶν οὐδετέρων πλοίων μετὰ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, δύναται νὰ καθιερωθῇ δι' ὠχυρωμένας πόλεις πραγματικῶς ἀποκλεισμένας διὰ ναυτικῆς δυνάμεως ἱκανῆς νὰ ἐμποδίσῃ ἀνεξαιρέτως πᾶσαν ἐν τῷ λιμένι εἰσέλευσιν. Ἄλλοι δ' ἐν τῷ συμφέροντι τῶν ἐμπολέμων, ἐπέμενον ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, οὐχὶ μόνον ἐναντίον ὀχυρωμένων ἢ ἀπροστατεῦτων παραλίων ἐμπορικῶν πόλεων καλῶς ἀποκεκλεισμένων εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιβληθῇ, ἀλλὰ προσέτι καὶ κατὰ πόλεων καὶ παραλίων διὰ τὴν ἑκτασιν αὐτῶν μὴ δυναμένων

τῆς δύναμιν καὶ θετικὰς ἀρχὰς νὰ εἰσάξῃ ἐν ταῖς συνενδριάσεσι τῶν συμβουλίων καὶ ταῖς συζητήσεσι τῶν κοινοβουλίων· ἀφ' ἐτέρου δὲ, ἡ τεχνολογικὴ καὶ βιομηχανικὴ νέα ἐνέργεια, ἥτις δημιουργοῦσα ἐκάστοτε νέας μηχανὰς καὶ νέα τεχνικὰ συστήματα, δυνάμει τῶν ἐφευρέσεων τῶν Watt, Stephenson, Morse καὶ Weatstone, μετέβαλλε τὸ ἐργατικὸν σύστημα τῶν ἐργοστασίων, ἔθεσεν ἐπὶ τῶν τροχιῶν τὴν ἀτμάμαξαν, ἐνέριψεν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης τὴν ἀτμομηχανὴν καὶ τὰς Ἑπείρους συνέδεσε διὰ τηλεγραφικῶν συρμάτων καὶ ὑποβρυχίων καλωδίων, περὶ ὧν θέλομεν ἀναφέρει ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, Ο ΙΘ' ΑΙΩΝ.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς παρούσης ἱστορίας ἐξεθέσαμεν ἐν συνόψει τὰ σπουδαῖα καὶ διδακτικὰ αἷτια δι' ὧν ἡ Ἀγγλία, ἐκ ταπεινῆς καταστάσεως ἐν ᾗ διετέλει κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, ἀνυψώθη διὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος εἰς τὴν ἀκμὴν ἐκείνην ἐν ᾗ σήμερον βλέπομεν αὐτὴν ἀνελθοῦσαν· χώρα δὲ πολλάκις καὶ ἀλληλοδιαδόχως κατακτηθεῖσα, ὑποδουλωθεῖσα καὶ διαιρεθεῖσα εἰς τιμάρια παρὰ ξένων τυχοδιωκτῶν καὶ διατελέσασα διὰ πλεῖστον χρόνον ὑπὸ τὴν καταπληκτικωτέραν τυραννίαν, κατέστη ἡ ἔδρα τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀντικείμενον θαυμασμοῦ μεταξὺ ἀπάντων τῶν ἐθνῶν. Ἐξιστορίσαμεν ἐπίσης συνοπτικῶς τὰ σπουδαιότερα συμβάντα τῶν κατακτήσεων τῶν πλουσιωτάτων καὶ ἀπεράντων ἀποικιακῶν χωρῶν ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀμερικῇ πρὸς δὲ καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ, τὰ ὀνόματα τῶν ἀποικιῶν, τὴν πρωτεύουσαν, τὸν πληθυσμὸν πρὸς δὲ καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως· τὰ πολιτικὰ συμβάντα καὶ τὰς ἐπαναστάσεις, τὴν θετικὴν καὶ σῶφρονα νομοθεσίαν, τὸ καλῶς ἐπίστασθαι πᾶσαν ὠφέλιμον περίστασιν πρὸς κατακτήσεις, ἅπερ ἐπὶ τοσοῦ-

τον συνέτεινον εἰς τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἀγγλικοῦ στοιχείου.

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τούτῳ θέλομεν ἀναφέρει, ἐπίσης συνοπτικῶς, περὶ τῆς Ἐμπορικῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα, συνέχειαν μὲν τῆς 3^{ης} περιόδου, κυρίως ὅμως ἀξιοσημείωτον γεγονὸς διὰ τὸν αἰῶνα ἐν ᾧ ζῶμεν, προκαλέσαν ἀποτελεσματικώτατα τὴν πρόοδον καὶ ὑπεροχὴν τοῦ τε ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς Μεγ. Βρεττανίας, ἅπερ ὡς βλέπομεν γεγαντωδῶς ἀνεπτύχθησαν.

Εἰς τρεῖς ἀπ' ἀλλήλων διακρινομένας περιόδους δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐμπορικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ μεταρρυθμίσεως. Τὴν μὲν πρώτην, ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ 1822 μέχρι τοῦ 1830 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ περιφήμου καὶ ἐνδόξου πολιτικοῦ ἀνδρὸς Huskinson· τὴν δευτέραν, ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1841, ἀκολουθήσασαν ἐν μέρει τὴν πρώτην καὶ προετοιμάσασαν τὴν κατόπιν αὐτῆς καὶ τὴν τρίτην, ἀρξαμένην ἐν ἔτει 1842 καὶ διαλαμβάνουσαν τὰς ἀξιοσημειώτους ἐνεργείας καὶ πράξεις τῶν Robert Peel, Cobden καὶ John Russell, συνεχίζουσιν δὲ τὰς ἐπομένας τέσσαρας δεκαετηρίδας τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν. Ἐκάστη τῶν τριῶν τούτων περιόδων ἔχει καὶ ἰδιαιτέρον, οὕτως εἰπεῖν, χαρακτῆρα· καὶ τὴν μὲν πρώτην δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς περίοδον περιωρισμένης δικαιοδοσίας τῶν φιλελευθέρων, τὴν δευτέραν ὡς ἐπαμφοτερίζουσιν καὶ τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν, περίοδον ἐνεργητικῆς καὶ ἀποφασιστικῆς πορείας τῶν φιλελευθέρων. Προτοῦ ὅμως νὰ ποιήσωμεν ἑναρξιν τοῦ λίαν ἀξιοσημειώτου καὶ σπουδαίου τούτου ἱστορικοῦ, ἀρχομένου ὡς προείπομεν ἀπὸ τοῦ 1822, ἀνάγκη νὰ ρίψωμεν βλέμμα ἐπὶ τῶν προηγουμένων ἐποχῶν, προπάντων τῆς δευτέρας πεντηκονταετηρίδος τοῦ

18^{ον} αἰῶνος ἢ μᾶλλον περὶ τὰ τέλη αὐτῆς, ἀπὸ τῆς συνολογήσεως δηλονότι τῆς γενικῆς εἰρήνης.

Ὁ Πίττ, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέρομεν ἐν τῷ προηγούμενῳ κεφαλαίῳ τοῦ πρώτου μέρους τῆς παρούσης ιστορίας, ἐν ἔτει 1787 εἶχεν ἐνεργήσει σπουδαίαν μεταρρυθμισιν τῆς τελωνειακῆς νομοθεσίας καὶ ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἐξασκουμένη ἐλευθέρως ἐπὶ τε τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων, ἤθελεν ὠθήσει μακρότερον τὸ ἔργον τοῦτο, ἐὰν ἡ εἰρήνη ἦτο διαρκής. Ἐν ἔτει 1792, ὁ Γουλιέλμος Πίττ ἀνήγγελεν ὅτι περίσσειμα τῶν τελωνειακῶν προσόδων ἐπέτρεπε τὴν ἐλάττωσιν τῶν τὴν ἥττον εὐποροῦσαν τάξιν ἐπιβαρυνόντων φόρων, ἀλλ' ὁ ἐπελθὼν πόλεμος διετάραξε τὸ γενικὸν τοῦτο σχέδιον, καὶ ἀντὶ ἐλαττώσεως τῶν φόρων, ἐδέησε ν' αὐξηθῶσιν οὗτοι, τοῦ τελωνείου ὑποχρεωθέντος νὰ παράσχη σπουδαιότερον τοῦ ἐν ἄλλαις περιστάσεσι χορηγούμενου τῇ Κυβερνήσει χρηματικοῦ ποσοῦ. Ἐν ἔτει 1792, ἐψηφίσθη πρόσθετος φόρος ἐκ 5 ⁰/₁₀ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν δικαιωμάτων τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς. Μετὰ δεκαεπταετῇ περιόδον, τὸ 1814, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν εἰσαγομένων πραγματειῶν ὥφειλε νὰ πληρόνη τριῶν εἰδῶν δικαιώματα εἰσαγωγῆς. Τὰ εἶδη τῆς πολυτελείας, ὁ καπνὸς, τὰ οἶνο-πνεύματα, οἱ οἶνοι, ἡ σάκχαρις καὶ τὸ τέϊον ὑπέστησαν τὰς σπουδαιοτέρας φορολογίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ, καὶ τὰ σιτηρὰ ἐπίσης δὲν ἔμενον ἀνεπηρέαστα, προπάντων δὲ οἱ σῖτοι ὧν οἱ μὲν δύο πρῶτοι φόροι ἦσαν μετριάσμενοι, ἀλλ' ὁ τρίτος ὑπέρογκος καὶ οὐ ἔνεκα ἡ ἀξία τοῦ σίτου ἀνῆλθε μέχρι τῶν 63 σελ, ἐκάστη quarter ὅπως φθάσῃ κατὰ τὸ ἐπίον ἔτος εἰς τὰ 80-120! σελινία μετὰ μικρᾶς ἀκόμῃ αὐξήσεως τῶν τελωνειακῶν δικαιωμάτων· πρᾶγμα δὲ ἀξιοσημεῖωτον, ἡ Ἀγγλία, ἥς αἱ πρόσοδοι

ἐθεωροῦντο τότε ἐλαττούμεναι συνεπεία τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἐκ πολλῶν εὐρωπαϊκῶν λιμένων πραγματειῶν, ἀπ' ἐναντίας αὐται ἠϋξanon ἐπαισθητῶς. Τὸ τελωνεῖον, ὅπερ κατὰ τὰ ἔτη τῆς εἰρήνης μόλις εἰσέπραττε 4,000,000 λιρῶν, κατὰ τὰ προμνησθέντα ἔτη αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ ἀδιακόπως προοδεύουσαι, ἐν ἔτει 1815 ἀνῆλθον εἰς 12,000,000 λιρῶν.

Ἡ πολιτικὴ ἔνωσις τῆς Ἰρλανδίας μετὰ τῆς Μεγ. Βρεττανίας κατὰ πολὺν ὠφέλησε τὴν ἐμπορικὴν πρόοδον αὐτῆς, καὶ ἡ γενικὴ ἔνωσις τῶν βρεττανικῶν τελωνεῶν εἶχεν ἤδη ἐτοιμασθῆ· τὸ δὲ λίαν σύμφορον σύστημα τῶν ἀποθηκῶν, ὅπερ ὁ Robert Walpole δὲν εἶχεν ἐπιτύχη νὰ εἰσάξῃ, ἐγένετο κατόπιν ἀποδεκτόν. Ἐπίσης δὲ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ νομοσχέδιον τοῦ ναυτικοῦ κώδικος ἀπαγορεύοντος τὴν εἰσαγωγὴν τῶν προϊόντων τῆς Ἀμερικῆς διὰ ξένων πλοίων κατὰ πολὺν ἐτροποποιήθη, χορηγηθείσης τῆς εὐκολίας εἰς τὴν νέαν ταύτην δύναμιν ὅπως μεταφέρῃ τὰ προϊόντα αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἰδίων πλοίων· καὶ ἐν ἔτει 1810, μετὰ τὴν προσφυγὴν τῆς αὐλῆς τῆς Λισβώνης εἰς ἄλλα παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἡ ἰδία ὠφέλεια ἐπεξετάθη εἰς τοὺς καταίκους τῆς Βρασιλίας καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ὑπηκόους τῆς Πορτογαλλίας. Ἐπὶ τέλους, ἡ Ἑταίρια τῶν Ἰνδιῶν ἐν ἔτει 1813, συνεπείᾳ ἰδιατέρας ἐπιχειρήσεως ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν νέων ἐπαρχιῶν μὴ δυνηθείσα νὰ διατηρήσῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς, περιωρίσθη εἰς τὸ μονοπώλειον τῶν μετὰ τῆς Κίνας σχέσεων αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ τεῖου. Εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, δυνάμει τῆς, ὡς ἀνωτέρω, χορηγηθείσης εὐκολίας πρὸς μεταφορὰν τῶν ἰδίων προϊόντων, ἐπετράπη καὶ ἡ ἐκ τῶν λιμένων τοῦ Ἑνωμένου Βρεττανικοῦ βασιλείου παραλαβὴ φορτίων διὰ τὰς ἀγγλικὰς Ἰνδίας. Ἡ ἐκ

τοῦ πολέμου εἰς τὴν εἰρήνην μετάβασις παρακολουθηθεῖσα ἐν μέρει ὑπὸ βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς κρίσεως, δὲν ἐβράδυνε ν' αὐξηθῇ καὶ ἐπεκτανθῇ διὰ νέων παραγωγικῶν ἐφευρέσεων, προπάντων ἡ ὑφασματοποιΐα, ἐξασφαλίσασα τὸ μονοπώλειον τῶν ὑπερωκεανείων ἀγορῶν καὶ τὴν προμήθειαν μεγάλου μέρους τῆς Εὐρώπης. Ἐκεῖθεν ἕκτακτος πλάτυνσις ἐργασίας καὶ πλούτου· ἐκεῖθεν αἱ μεγάλαι πρόοδοι καὶ σημαντικαὶ ὠφέλειαι τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας καὶ ἡ ταχεία ἐξάπλωσις τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων ἀναπληρωσατῶν τριπλασίως καὶ ἐν ἔτει 1814 δεκαπλασίως τὰς δαπάνας τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου. Ἄλλ' ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς οἱ ιδιοκτῆται τῶν πλοίων καὶ οἱ ἐργοστασιάρχαι ἐπλούτουν, ἀφ' ἐτέρου ἡ τάξις τῶν ἐργατῶν ὑπέφερε, συνεπεία τῆς γενικῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῶν ζωοτροφῶν, τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν οὔσης ἀνεπαρκοῦς πρὸς προμήθειαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ἡ δὲ ἀπόλυσις ἐπ' ἀδεία τῶν ναυτῶν καὶ στρατιωτῶν καθιστῶσα ὁσημέραι δυσχερεστέραν τὴν θέσιν τῶν ἐργατῶν, μυριάδες βραχιόνων διετέλουν ἐν δεινῇ ἀεργίᾳ.

Ἐν ἔτει 1817 ἡ τρομερὰ δυστυχία, παρασύρασα τὴν ἐργατικὴν τάξιν εἰς ἀπελπιστικὰς παρεκτροπὰς καὶ ἀπὸ ἐβδομάδος εἰς ἐβδομάδα παρατεινομένη, ἔφθασεν εἰς σημεῖον ὥστε περὶ τοὺς ἑκατοντακισχιλίους ἐργάτας ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν δημαγωγὸν Hunt εἰσῆλθον εἰς Manchester ἔνθα ἐδέχσε διὰ πολυαριθμοῦ ἐνόπλου δυνάμεως νὰ διαλύσωσι τὸ πυκνὸν τοῦτο στῖφος μεθ' ὑποσχέσεων βελτιώσεως τῆς πράγματι θλιβερᾶς καταστάσεως τῶν ἀπηλπισμένων ἐργατῶν. Πλείσται ἀναφοραὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὸ Κοινοβούλιον, ὧν ἀξιοσημειωτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν τοῦ Λονδίνου καὶ τινων ἐμπόρων τῶν κυριωτέρων τῆς πόλεως ταύτης ἀγορῶν, συν-

τεχέυετε ὑπὸ τοῦ Thomas Tooke, ἐπίσης ἐμπόρου καὶ
 σιτηνολογῆτος τῆς Ηνωτῆς οἰκῆς Prices. Παρουσιασθεί-
 ντος τῆς ἀναμνηρῆς ταύτης ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Βάριγκ
 εἰς τὴν Κοινοβουλίαν, καὶ ληφθεὶς ὑπ' ὄψιν παρά τε
 τῆς τῶν Λαοδυν καὶ τῆς τῶν Καιροτήτων Βουλῆς, διε-
 ταχθὲν ἡ διορισμὸς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς αὐξήσιν
 καὶ στερεώσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἠνωμένου
 Βασιλείου. τοῖς κινετοῖς τῆς Ανδερπόλ τότε προέδρου
 τοῦ Ὑποπρυτανικοῦ Συμβουλίου, δηλώσας τὴν εἰλικρινή
 περὶ καταστάσιν αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερευμένης καὶ τῆς
 ἐλευθερίας τῆς ἀξίας τῶν ζωοτροφῶν. Ἀλλ' ἡ ἐνερ-
 γεια τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, μετὰ τὴν ἐπενεχθεῖσαν
 θεωρεῖται ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐργατῶν, ἐπεκτα-
 θεῖσα εἰς μεζῶνας ἐξελεύξεις, ἐτήνεγκε τὴν βελτίωσιν
 τῆς διωκτικῆς καὶ τῆς κατάργησιν τοῦ περὶ ἀπαγο-
 ρεύσεως τῆς ἐκ Γερμανίας καὶ Ὀλλανδίας εἰσαγωγῆς
 τραυματικῶν τῶν τοιοῦτον νόμων καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐξ
 Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς διὰ ξένων πλοίων εἰσα-
 γομένων προϊόντων. Τὸ σύστημα τῶν ἀποθηκῶν ἀπαι-
 τοῦν ὥσπερ μεγαλειότεραι ἐπέκτασιν, συνεπῶς ἐπλα-
 τύνθη αἱ ὀρεττανικοὶ λιμένες ἡγεώχθησαν εἰς τὴν ξένην
 ναυτιλίαν· τὰ ἀγγλικά πλοία ἔσχον τὴν εὐκολίαν τῆς
 διαμετακομῆσεως τῶν προϊόντων ἐξ οἰωνδῆποτε λιμένων,
 ἡ δὲ ὠφέλεια τῶν φορτωτῶν, δυναμένων οὕτω νὰ μετα-
 φέρωσιν ἀκολύτως τὰ φορτία των ἐξ ὅλων τῶν μερῶν,
 ὑπῆρξε σημαντική. Διὰ τῶν πράξεων τούτων ἡ ἐξε-
 λεγκτικὴ ἐπιτροπὴ, ἥτις ἄλλως τε κατέστη ἰσχυρὰ καὶ
 ὑπερβολικὴ, δυνάμει, τῆς ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου χορη-
 γηθείσης αὐτῇ ἀπεριορίστου ἐνεργείας καὶ πλήρους
 οὕτως εἰπεῖν ἐλευθερίας, τὸ ἐμπορικὸν μεγαλεῖον καὶ
 τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας τῆς Ἀγγλίας μεγάλως
 ὠφελήσασα, ἐξεπλήρωσεν εὐσυνειδήτως ὑψηλὸν καθή-

κον, καταλιπούσα τοῖς μεταγενεστέροις εὐρύτερον στάδιον προαγωγῆς.

Ἄλλ' ἐνῶ τ' ἄλλα συμφέροντα ἐθεωροῦντο ἤδη ἀρκούντως ἐξησφαλισμένα, ἐν μόνον, τὸ τῆς γεωργίας, ἔχρηζε βελτιώσεως καὶ προσοχῆς. Ἀφοῦ ἡ ἀξία τοῦ σίτου, διαρκούσης τῆς περιόδου τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀνῆλθεν εἰς μυθώδη ὑπερτίμησιν ἀπὸ 80 εἰς 90, 100 μέχρι 120 σελ. ἡ quarter καὶ διακυμαινομένη ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς τιμὰς τῶν 80 καὶ 120 σελινίων, κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ἀπὸ τοῦ 1818 ὑπετιμήθη, ἀλλ' ὁ περὶ σιτηρῶν νόμος συνταχθεὶς κατὰ τὸ 1815, δὲν ἐπέτρεπε καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου ἐκ 40! σελ. δι' ἐκάστην quarter, τοῦθ' ὅπερ προεκάλεσεν ἀπελπιστικά, οὕτως εἰπεῖν, διαβήματα ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν, ἀδιακόπως καὶ καθ' ἑκατοντάδας ἀποστελλόντων ἀναφορὰς εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ἐν ἔτει 1819, δυνάμει διατάγματος, αἱ διακοπεῖσαι πληρωμαὶ εἰς μεταλλικὸν ἐπανελήφθησαν, οὐ ἔνεκα ἐπῆλθεν ἔκπτωσις τῶν σιτηρῶν, τὸ δὲ 1820 γενομένης προτάσεως ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, διετάχθη ἐξέλεγκξις τῆς δυσαρέστου καταστάσεως τῆς γεωργίας, μ' ὅλην δὲ τὴν ἐνεργητικὴν ἀντίστασιν τοῦ Robinson, τότε προέδρου τοῦ ἐμπορικοῦ συμβουλίου, ἡ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτή. Ἄλλ' ὅμως ἡ ὑποτίμησις τῶν σιτηρῶν ἐξηκολούθει, αἱ ἀναφοραὶ ἐπανήρχισαν κατὰ τὸ ἐπὶ ἔτος καὶ δὲν ἦτο πλέον δυνατὴ παράτασις τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Ἡ ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἐξεπλήρωσε καὶ αὖθις εὐσυνειδήτως τὸ καθήκον αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἣν τινα παρουσίασεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον τὴν 18^{ην} Ἰουνίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους· χωρὶς δὲ νὰ παραγνωρίσῃ αὕτη τὰ παθήματα τῶν γεωργῶν, ὑπέδειξε τ' ἀληθῆ αἷτια, ἡ δὲ νομοθεσία τοῦ 1815

κατεκρίθη σοβαρῶς. Ἐν ἔτει 1822 γενομένης δευτέρας ἐξελέγξεως, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ricardo ἔγγραφον ὑπὸ τὸν τίτλον “ ἡ Ὑποστήριξις τῆς Γεωργίας ” ὃ δὲ Huskinson προέτεινε ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν τῶν σιτηρῶν, τροποποιήσιν τοῦ νόμου τῆς 23^{ης} Μαρτίου 1815 καὶ ἐλάττωσιν ἀναλόγως τοῦ τε ποσοῦ τῆς εἰσαγωγῆς, τῶν ἐνηποθηκευμένων σιτηρῶν καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐσοδείας. Διὰ τῆς τροποποιήσεως ταύτης ἡ κατάστασις τῆς γεωργίας περιῆλθεν εἰς εὐαρεστότερον σημεῖον, νέαι δὲ βελτιώσεις διηκούλουν τὴν καλλιέργειαν καὶ τῶν μᾶλλον κατωτέρων γαιῶν, ἄφθονος δὲ εἰσοδεία ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εὐεργετικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ περὶ σιτηρῶν καὶ γεωργίας νόμου.

Εἰπότες τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἀρχόμεθα νῦν τῆς συνοπτικῆς ἀφηγήσεως τοῦ ἱστορικοῦ τῶν τριῶν προρρηθέντων περιόδων τῆς Ἐμπορικῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν Ἀγγλίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ’.

ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1822-1830.

Τὸ ἔτος 1825 ἐκλαμβάνεται ὡς ἡ κυρίως ἐποχὴ καθ’ ἣν ἤρξατο ἡ πραγματοποιήσις τῶν ριζικῶν ἐμπορικῶν μεταρρυθμίσεων ἐν Ἀγγλίᾳ, πράγματι δὲ τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τῆς 1^{ης} περιόδου διὰ τε τὴν βελτίωσιν τῆς ναυτιλίας, τὴν ἐμπορικὴν ἐπέκτασιν καὶ τὰ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα τῆς προόδου τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας. Τὸ 1822 ἔτος, εἶναι ἐπίσης ἀξιοσημείωτον, μᾶλλον διὰ τὰ πολιτικὰ συμβάντα. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ 4^{ου} υἱοῦ τοῦ

Γεωργίου 3^{ου} ἀποβιώσαντος τὸ 1820, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁ περίφημος ρήτωρ καὶ ἔνδοξος πολιτικὸς Canning, διαδεχθεὶς τὸν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1822) ἀποβιώσαντα λόρδον Castlereagh, διάδοχον τοῦ λόρδου Λυβερπούλ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ὁποίου ἡ Γαλλία ἀπώλεσε τὸν ἀτρόμητον αὐτῆς μονάρχην ἡττηθέντα εἰς τὴν μάχην τοῦ Waterloo (πολιτικὴ περίοδος 1812-1827.) Ὡς πρὸς τὸ ἐμπορικὸν μέρος, ἐν ἔτει 1822 ὁ περὶ ναυτιλίας νόμος καὶ τὸ ἀποικιακὸν σύστημα διὰ νέων κανονισμῶν καὶ νέων νομοσχεδίων ἐμετριάσθησαν καὶ ἐβελτιώθησαν ἐπαισθητῶς. Ταῦτοχρόνως, ἐκτὸς τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν φόρου, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέρομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, ὁ ἐπὶ τοῦ ἁλατος φόρος καθ' ὅλοκληρίαν σχεδὸν κατηργήθη καὶ ὁ πρόσθετος ἐπὶ τῶν δερμάτων φόρος ἐξέλειπε. Αἱ ἀπαγορεύσεις τῆς εἰσαγωγῆςπραγματειῶν ἐκ τῶν Κάτω-Χωρῶν καὶ τῆς Γερμανίας, ὡσαύτως καὶ ἐκ τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ἀνεκλήθησαν· τὰ ἐν τοῖς περὶ τούτου διατάγμασι διαλαμβανόμενα εἶδη πραγματειῶν μὴ γενομένων ἀποδεκτῶν ἢ διὰ πλοίων ἀνηκόντων εἰς τὴν χώραν ἐξ ἧς τὰ προϊόντα ταῦτα ἐξήγοντο, μετεφέροντο ἐπίσης καὶ δι' ἄλλων πλοίων, οἱ δὲ οἶνοι καὶ ὁ καπνὸς συμπεριελήφθησαν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὠρισμένων πραγματειῶν. Ἐν ταῖς σχέσεσι τοῦ Ἑνωμένου βασιλείου μετὰ τῶν ὑπερωκεανείων χωρῶν, οἱ ἀρχαῖοι κανονισμοὶ ἐβελτιώθησαν καὶ ἐτροποποιήθησαν. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς διὰ ξένων πλοίων μετακομίσεως τοῦ βάμβακος καὶ τῶν μαλλίων κατηργήθη, ὁ ἐπὶ τοῦ καφέ πρόσθετος φόρος, συνεπεία τῆς μεγάλης καταναλώσεως τοῦ προϊόντος τούτου, ἡλαττώθη κατὰ τὸ ἥμισυ, τοῦτο δὲ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐν ταῖς ἀποικίας καλλιεργητῶν Μαύρων ὅπως καταγίνωσι πλείοντερον εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ αὐξήσιν τοῦ καθ' ὅλην τὴν

Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀνατολὴν μεγάλως καταναλισκώμενου τούτου προϊόντος.

Ἐν ἔτει 1823, τὸ σύστημα τῶν ἀποθηκῶν μεγάλως ἐπέξετάθη, τὸ δὲ ὑπουργεῖον Canning ἔλαβε τὴν ἄδειαν ὅπως συνομολογήσῃ μετὰ τῶν ξένων δυνάμεων ναυτικὰς συνθήκας ἐπὶ τῇ βάσει νέων ἐθνικῶν προνομίων καὶ τῆς ἀναγκαίας ἀναπτύξεως τῆς χαλαρωθείσης συγκοινωνίας, ἔνεκα τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα πόλεμον μακροχρονίου καταστρεπτικοῦ ἀποκλεισμοῦ. Τὰ ἀγγλικά πλοία, μέχρι χωρητικότητος 350 τόννων, ἔσχον ἐλευθέραν τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἐν Ἰνδίαις καὶ ἀλλαχοῦ ξένων τότε ἀποικίων. Αἱ συνομολογηθεῖσαι μετὰ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ὡς προείπομεν, συνθῆκαι, ἔσχον τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἐπεκτάσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀγγλίας, συνεπῶς δι' ἣ Πρωσσία, ἡ Ἀνοβέρα, ἡ Δανιμαρκία, τὸ Μεκλεμβούγον, αἱ Ἀνσεατικαὶ πόλεις, ἡ Γαλλία, ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία, τὰ Ρωμαϊκὰ-Κράτη καὶ ἡ Αὐστρία συνωμολόγησαν ναυτικὰς συνθήκας μετὰ τῆς Μεγ. Βρεττανίας, ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ, ἡ πολιτικὴ τοῦ Κάννιγκ, ἀναγνωρίσαντος ἐπισήμως τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν νέων δημοκρατικῶν Πολιτειῶν ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι δυνάμεις τῆς Εὐρώπης ἐδίσταζον ἔτι, ἐπήνεγκε τὴν συνομολόγησιν συμφερουσῶν τῇ Ἀγγλίᾳ ναυτικῶν συνθηκῶν λίαν ἐπίσης ὠφελησασῶν καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς μετὰ τῆς Βουένος Αἴρες, τῆς Κολομβίας καὶ τοῦ Μεξικοῦ.

Ὁ ναυτικὸς κώδηξ, ὅντινα εἶχε δημοσιεύσει ἐν ἔτει 1651 ὁ Ὀλιβιέρος Κρόμβελ καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἀνέφερομεν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, τροποποιηθεὶς πρὸ τοῦ 1822 ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς μετὰ τῶν ἀποικίων ναυτιλιακὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλίας, ἐν ἔτει 1823 πολυά-

ριθμα εἶδη προσετέθησαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν προΐ-
όντων πρὸ πάντων τὸ ὀρύζιον τῶν Καρολίνων, ὀλίγον
κατ' ὀλίγον δέ, αἱ ὑποχρεοῦσαι τὰς ἀποικίας ἐξαιρέσεις
τοῦ νὰ μὴ δέχονται πραγματείας ἐξ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν
μερῶν πλὴν τῆς μητροπόλεως, ἀφηρέθησαν. Διαρ-
κούντος τοῦ πολέμου κατὰ τοῦ Ναπολέοντος 1^{ου} τῆς
Γαλλίας, αἱ περὶ εἰσαγωγῆς ὀπωρῶν, οἴνων, ἐλαίων
βουτύρου καὶ ἄλλων λιπαρῶν ἀπαγορεύσεις κατηργή-
θησαν· ἡ διὰ τῆς Γιβραλτάρης καὶ Μελίτης διάβασις
τῶν διαμετακομιστικῶν πλοίων, ἐνηργεῖτο ἐλευθέρως
καὶ ἀνενοχλήτως· αἱ δὲ ὑποτιμήσεις τῶν τελωνειακῶν
δικαιωμάτων ἐπαισθητῶς ἐλαττωθεῖσαι, ὑπεβίβασαν
κατὰ συνέπειαν τὰς εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου κατὰ
2,383,000 λιρῶν, ὅπως ἀνέλθωσι κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος εἰς
πλεόνασμα ἐκ $4\frac{1}{2}$ ἑκατομμυρίων λιρῶν προκληθὲν ἐκ
τῆς ἐλευθερεμπορίας καὶ τῆς μεγάλης ἐπεκτάσεως τῆς
ἀκωλύτου καταστάσεως ναυτιλίας τῆς Ἀγγλίας.

Ἐν ἔτει 1824, τὸ ἀποικιακὸν ρούμιον καὶ αἱ πραγμα-
τεῖαι πρώτης εἰσαγωγῆς, πρὸ πάντων τὰ μαλλία καὶ ἡ
μέταξα ἀπηλλάγησαν τῶν ὑπερόγκων τελωνειακῶν φό-
ρων, ἡ δὲ ἄρσις τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς τῶν
μεταξωτῶν ἀπεφασίσθη. Ἡ τελωνειακὴ ἔνωσις τῆς
Μεγ. Βρεττανίας μετὰ τῆς Ἱρλανδίας κατὰ τὸ ἔτος
τοῦτο, ἐτετέσθη ὀριστικῶς· ἡ ἐπέκτασις τῶν μηχανικῶν
ἐργοστασίων ἀπαιτοῦσα τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἐξαγωγῆς
πολυαρίθμων καὶ παντοειδῶν μηχανῶν, οὗσης ἀπηγο-
ρευμένης κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, ἐπήνεγκε
τὴν ἐπασχόλησιν τοῦ Κοινοβουλίου ἐπὶ τοῦ σπουδαίου
τούτου ἀντικειμένου τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας, τῇ προ-
τάσει δὲ τοῦ μηχανικοῦ Hume καὶ τῇ ἀποδοχῇ ταύτης
ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἐψηφίσθη κανονισμὸς
δι' οὗ ἐπετράπη ἡ ἐξαγωγή ἔν τε τῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ

Ἀνατολῇ, σιγγετῶς δὲ παντοειδείς μηχαναὶ καὶ πολυάριθμα διαφόρων μετᾶλλων ἐργαλεῖα, χιλιάδες τόννων σιδήροι καὶ γαιάνθρακες ἐξηχθήσαν ἐκ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Ἐν ἔτει 1825, ἡ ἀξιοσημεῖωτος αὕτη ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ ριζικὴ ἐμπορικὴ μεταρρύθμισις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπραγματοποιήθη, ἡ ναυτιλία σπουδαίως ἐβελτιώθη, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἐπεκταθέντα καὶ προοδευόμενα ἀνῆλθον εἰς βαθμὸν ἐκμηδενίζοντα πάντα συναγωνισμὸν, ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ λέγομεν, ἡ πληθὺς ἡ μᾶλλον ὁ λαβύρινθος τῶν περὶ τελωνείου νόμων ἐκανονίσθη καὶ περιελήφθη εἰς ἓνα καὶ μόνον κώδικα μετὰ μεγάλων τροποποιήσεων καὶ σπουδαίων ἐλαττώσεων τῶν τελωνειακῶν δικαιωμάτων, ἐπὶ ἐκάστου εἵδους εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων προϊόντων ἡ ναυτιλία καὶ τὸ ἀποικιακὸν σύστημα ἔτυχον εὐρυτέρων καὶ προοδευτικωτέρων παραχωρήσεων καὶ βελτιωτέρων διακανονίσεων τὰ οἰνοπνεύματα, οἱ οἶνοι, τὸ ἀποικιακὸν ρούμιον, ὁ καφὲς, τὸ πέπερι ἡ κάνναβις, ὁ βάμβαξ, ἡ μέταξα, τὸ λῖνον, τὰ μαλλία καὶ πολυάριθμα ἄλλα εἶδη ξένων πριόντων εἰσαγωγῆς, ἔτυχον μεγάλης ἐλαττώσεως δικαιωμάτων, ὥς ἐπὶ παραδείγματι ὁ φόρος τοῦ βάμβακος ἀπὸ 50-67 % ἡλαττώθη κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$, τὸ λῖνον ἀπὸ 40-80 % εἰς 20 καὶ 15 μόνον καὶ τὸ πέπερι, τοῦ ὁποίου ὁ τελωνειακὸς φόρος εἰσαγωγῆς ἦτο πενταπλάσιος! τῆς ἀξίας αὐτοῦ, σπουδαίως ἡλαττώθη. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ πολυάριθμα εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς, οἶον βαμβακερὰ, μάλλινα, λινὰ καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα, νήματα, ἄλλα εἶδη, οἶον σιτηρὰ, ἄλευρα, δέρματα, ἀλατισμένα κρέατα, πυρίτις, σίδηρος, γαιάνθρακες, ὅπλα καὶ πληθὺς ἄλλων προϊόντων παραγωγῆς καὶ βιομηχανίας, ὧν τὴν πολυάριθμον ὀνομαστικὴν κατάταξιν χάριν συντομίας παραλείπομεν, δι' ὅλα ταῦτα σπουδαία ἐπηνέχθη διευκόλυνσις ἐξαγωγῆς,

καὶ ἄλλων μὲν κατάργησις δασμολογίας καὶ προσθέτων φόρων, ἄλλων δὲ σπουδαία ἐλάττωσις φορολογίας, ἐπηυξήνθη τοιουτοτρόπως ἥ τε παραγωγή καὶ κατασκευὴ αὐτῶν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἀποστολὴ καὶ εἴσαξις διευκολύνθη.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μεγάλα ἐπίσης πολιτικὰ συμβάντα ἔλαβον χώραν, ἡ δὲ συνετὴ τοῦ Κάννινγκ κυβερνήσις μεγάλως ὠφέλησε τὸ ἔθνος καὶ ἀνέπτυξε τὴν τε πολιτικὴν καὶ ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου. Ἐν Εὐρώπῃ ὁ Canning ὑπῆρξεν ὁ ἄοκνος ἐργάτης ὑπὲρ τῆς διακανονίσεως καὶ διευθετήσεως σπουδαίων ζητημάτων, ὧν ἕνεκα ἀκαταλόγιστα συμφέροντα τῆς Μεγ. Βρεττανίας ἐξησφαλίσθησαν καὶ ἐπλατύνθησαν, καὶ διὰ τῆς πεφωτισμένης πολιτικῆς αὐτοῦ ἀπαλλάξας τὴν Ἀγγλίαν ἐκ τῶν μετὰ τῶν ἀπολύτων τῆς Εὐρώπης μοναρχῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς, ὑπεστήριξε τὴν Ἰσπανίαν ἐν ταῖς ἐν Ἀμερικῇ κτήσεσιν αὐτῆς, ὅπως κατόπιν πορισθῇ ἡ Ἀγγλία τὰς ὠφελείας τοῦ ἐμπορίου τῶν ὑπερωκεανείων τούτων χωρῶν, ἀνοιχθεῖσων εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόριον καὶ προσφερουσῶν ὕστερον εἰς αὐτὸ εὐρύτατον στάδιον ἐνεργείας καὶ προαγωγῆς. Καθῆκον θεωροῦμεν ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ περὶ τῆς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὠφελίμου ἐνεργείας καὶ συνετῆς πολιτικῆς τοῦ διασήμεου Κάννινγκος, περὶ τῆς χειραγωγήσεως δηλονότι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων τότε μαρτυρουμένης δυστυχοῦς Πατρίδος ἡμῶν, οὐκ ὀλίγα ὀφειλούσης ὡς γνωστὸν εἰς τὴν εἰλικρινῇ ὑποστήριξιν τοῦ αἰοδύμου τούτου τῆς Ἀγγλίας πολιτικοῦ. Τὴν 7^{ην} Ἰουλίου 1827, ὁ Κάννινγκ ὑπέγραφε συνθήκην μετὰ τῆς Ρωσσίας καὶ Γαλλίας, περὶ κοινῆς ὑπὲρ τῆς τυραννουμένου Ἑλλάδος ἐνεργείας, ἀλλ' ἀποτυχουσῶν τῶν μετὰ τῆς τότε γενισαρχλητικῆς Τουρκίας διαπραγμα-

τεύσεων τῶν τριῶν μεγάλων χριστιανικῶν δυνάμεων, ὁ πόλεμος εἶχε κηρυχθῆ, ὁ δὲ τουρκικὸς στόλος κατεστράφη κατὰ τὴν ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχίαν, τουθ' ὅπερ ὑπεχρέωσε τὴν Τουρκίαν ν' ἀποδεχθῇ τὰς τῶν τριῶν συμμάχων δυνάμεων προτάσεις καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμφωνίας. Ἀλλ' ὁ εὐεργετικὸς Canning ὥφειλε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ πεπρωμένον, τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ ὑπὸ τῶν ἀμετατρέπτων νόμων τῆς αἰωνιότητος ἐπιβεβλημένου τοῖς ἀνθρώποις! προορισμοῦ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐγκατέλειπε τὸ προσωρινὸν στάδιον τῆς βιωτικῆς σκηνῆς, ἀποβιώσας κατὰ τὴν 8^{ην} Αὐγούστου 1827, ἐγκαταλιπὼν τὰς τύχας καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους του εἰς τοὺς διαδεχθέντας αὐτὸν Peel, Palmerston καὶ Οὐέλλιγκτῶνα.

Ἀλλ' οὐ τῆς παρούσης συνοπτικῆς ἱστορίας περὶ τὰ πολιτικὰ σκοπὸς· ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς τὴν ἐξακολουθησιν τῆς ἀφηγήσεως τῶν περὶ ἐμπορικῆς μεταρρυθμίσεως συμβάντων τῆς πρώτης περιόδου, ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὰ ἐπόμενα πέντε ἔτη, πολλαὶ ἄλλαι βελτιώσεις καὶ διευκολύνσεις ἐπηνέχθησαν εἰς τε τὸ ἐμπόριον, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἀγγλίας, πρὸ πάντων κατὰ τὸ 1827 καὶ 1829· ἔκτοτε δὲ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία τῆς Μεγ. Βρεττανίας ἤρξαντο κατέχοντα τὸ πρωτεῖον μεταξὺ ὅλων τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἓνα αἶωνα πρὸ τῆς ρηθείσης ἐποχῆς, ἄλλο τι ἔθνος ὑπερείχε (;) τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς κατὰ τὰς τοῦ πολιτισμοῦ βιωτικὰς τέχνας καὶ τὴν πολιτικὴν διάταξιν τοῦ ἀνθρωπίνου συσχετισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1830—1841.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ,
ΒΙΚΤΩΡΙΑ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου 4^{ου} ἐπισυμβάντα ἐν ἔτει 1830, ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἀγγλικὸν θρόνον Γουλιέλμος ὁ 4^{ος}, δούξ τῆς Κλαρένσης καὶ ἀδελφὸς τοῦ Γεωργίου, ναυτικὸς ἀτρόμητος, ἀπλῶν ἡθῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλως διάφορος τοῦ προκατόχου αὐτοῦ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία προώρισται νὰ ἐδραιώσῃ τὴν τε ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν πολιτικὴν. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κοινοβουλευτικὴν μεταρρύθμισιν, προυτάθη ὑπὸ τοῦ διασήμεου οἰκονομολόγου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἑρρίκου Πάρνελ (Henry Parnell) οἰκονομικὴ μεταρρύθμισις προκληθεῖσα ὑπὸ τῆς γεωργικῆς καὶ ἐμπορικῆς κρίσεως, ἐπελθούσης ἐκ τῆς πρώην ἐλαττωματικῆς καὶ ἐν ἐνεργείᾳ ἔτι οὔσης νομοθεσίας. Διὰ τοῦ ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον ὁ Ἑρρίκος Πάρνελ παρουσίασε τότε εἰς τὸ Κοινοβούλιον, ὑπεστήριξε τὴν διδαχὴν τοῦ περιφήμου Huskinson καὶ ἀπεδείκνυνεν ὅτι οἱ ἐπὶ πρώτης εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς πραγματειῶν δασμοὶ, ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων καὶ ἄλλων βιομηχανικῶν προϊόντων ὑψοῦντες τὰς τιμὰς αὐτῶν, ἡλάττωνον τὴν κατανάλωσιν καὶ συνεπῶς ἐβλαπτον τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ τοὺς βιομηχάνους καὶ ἐμείωνον τὰ κεφάλαια τῶν τελευταίων, τοῦθ' ὅπερ παρεκώλυε τὴν επέκτασιν τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ δημοσίου πλούτου. Μετὰ διαφόρους συζητήσεις καὶ ἐπανειλημμένας παραστάσεις

περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς βελτιώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων, ἡ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτή. Κατὰ συνέπειαν, ὁ πλοῦτος τῆς Ἀγγλίας ἀδιακόπως ἠϋξανε, ἡ δὲ βιομηχανία στερρῶ τῷ ποδὶ ἐβάδιζε προαγομένη καὶ ἀναπτυσσομένη ὅπως κατὰ τὰ ἔτη 1831 καὶ 1832 ἀποφέρει εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον (Treasury) ἀναρίθμητα ποσά.

Κατὰ τὰ τέσσαρα ἐπόμενα ἔτη, μετὰ πολλὰς ἄλλας βελτιώσεις, ἡ κυβέρνησις ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὰς ἀποικίας. Πρὸς αὔξησιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ ἐμπορίου τοῦ ἀχανοῦς κράτους τῶν Ἰνδιῶν, ἠλάττωσε τοὺς φόρους τῶν ἐκεῖθεν διαμετακομιζομένων πραγματειῶν, κατήργησε τὰ δικαιώματα τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, τηρησάσης μὲν τὴν κυριαρχικὴν αὐτῆς ἐπιρροήν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ὡς πρότερον ἐμπορικὴν καὶ τὸ εἰς ἰδιαιτέρους ἐπιβλαβὲς δικαίωμα τοῦ μονοπωλείου. Ὁ πρῶν περιορισμὸς τοῦ ἐμπορίου ἐν εὐαρίθμοις ἐμπορικαῖς λιμέσιν ἐνεργουμένου, ἤρθη, πάντες δὲ οἱ Ἀγγλοι ὑπήκοοι ἠδύναντο νὰ διαμετακομίζωσιν ἀκωλύτως τὰς πραγματείας αὐτῶν καὶ νὰ ἐμπορεύονται πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ τοῦ Μαγελλανικοῦ πορθμοῦ· ὁ περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν μὴ ἀποκτήσεως κτημάτων νόμος, κατηργήθη, ἡ μετὰ τῆς Κίνας συγκοινωνία καὶ ἐλευθερεμπορία ἐπετράπη καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς κυβερνήσεως τῆς χώρας τοῦ νὰ ἐνεργῇ ἴδιον ἐμπόριον ἐπισήμως ἐδημοσιεύθη καὶ ἐπεβλήθη. Συνεπεία τούτων, αἱ μετὰ τῆς Κίνας σχέσεις καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ τείου, μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀντικείμενον μονοπωλείου, ἀφέθησαν ἐλεύθερα, ἀλλαι δὲ ἐσωτερικαὶ τῶν ἀποικιῶν μεταρρυθμίσεις καὶ περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὁμιλήσει ἀλλαχοῦ, ἐξετελέσθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1832 καὶ 1833. Ὅποίας καὶ ὁπόσας ἀφθόνους

πηγὰς πλούτου ἡ ἐλευθερεμπορία ἐν Ἰνδίαῖς δὲν παρεσχεν εἰς τὴν κυρίαρχον αὐτῶν Μεγ. Βρεττανίαν!

Ἀλλὰ τὸ ἐνδοξότερον διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἄθλον ὑπῆρξεν ἡ κατάργησις τῆς ἀνθρωπεμπορίας ἢ δουλεμπορείας. Ἐν ἔτει 1834 (περίοδος καθ' ἣν ἡ Ἀγγλία εἰσῆρχετο ἐδραίως εἰς τὴν πορείαν τῆς καθαρῶς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως) τὸ φιλελεύθερον ὑπουργεῖον τῶν Οὐίγγων συνιστάμενον ἐκ τῶν Λόρδων Grey, Brougham καὶ Palmerston, προέτεινε περὶ καταργήσεως τῆς δουλεμπορείας, τοῦ στίγματος τούτου τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς βδελυρᾶς ἐφευρέσεως τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ καὶ ἀπανθρώπου μοναχοῦ Ἰσπανοῦ Δομινίκου Λὰς Κάζα, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέρομεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς παρούσης ἱστορίας. Οὕτω λοιπὸν τὸ ρηθὲν ὑπουργεῖον διέταξε τὴν κατάργησιν τῆς δουλεμπορείας ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς ἀποικίαις, χορηγῆσαν εἰς τοὺς ιδιοκτῆτας τῶν ἀτυχῶν δούλων, ὡς ἀποζημιώσεις, 20 ἑκατομμύρια λιρῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Ἀγγλία ἀπέκτησε τὸ ἐνδοξὸν ἄθλον, διανοίξασα τὴν καλὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐξηγυγισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης.

Ἐν ἔτει 1835 ἡ ἐξαγωγή τῆς Ἀγγλίας διὰ τὰς Ἰνδίας ἐτριπλασιάσθη· ἡ εἰσαγωγή τοῦ τεῖου ἐκ Κίνας ἐπὶ μᾶλλον διευκολυνθεῖσα, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιφυλαττομένου δικαιώματος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ προϊόντος τούτου εἰς μόνον τὸν λιμένα τοῦ Λονδίνου, ἐπετράπη αὕτη καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους λιμένας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἔκτοτε δὲ οἱ ἔμποροι τῆς Λυβερπούλ, τῆς Hull, τῆς Γλασκώβης καὶ τοῦ Cork ἐδύναντο νὰ λαμβάνωσι κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς Κίνας τὰ φορτία των, οἱ δὲ μικρέμποροι τοῦ εἵδους τούτου τῆς Manchester, τῆς Leeds καὶ τῆς Paisley προμηθευόμενοι τὸ τεῖον ἐκ τοῦ πλησιεστέρου

λίκμος, ἀπὸ ἀλλήλων τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ μεταβαίνω-
 σιν εἰς Λονδὶνον ὅπως περιμεύωσι τὰς περιοδικὰς πω-
 λήσεις τῆς προνομιούχου Ἑταιρίας. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦ-
 τυ, ἡ κυβέρνησις ἐφήρμησε νέαν διάταξιν διὰ τὴν κα-
 τασκευὴν τῆς σακχαρώδους ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις,
 αἱ δὲ Μαῦραι περὶ τὰς 770,000, ὧν ἡ ἐλευθερία ἡγορά-
 σθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀντὶ 20 ἑκατομμυρίων
 στερλινῶν, εὑρον ἡμερομισθίως ἐργασίαν. Ἐν ἔτει
 1836 καὶ 1837 πολυάριθμοι συνθήκαι συνομολογήθησαν
 μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, μετὰ τῶν Ἠνωμ.
 Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν
 ἡγεμονίων τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὠφελειῶν
 αἱ τινες ἠρύσατο ἡ Ἀγγλία ἐκ τῶν ρηθειῶν συνθηκῶν,
 μεγίστην πρὸς οὐδὸν παρέσχευ εἰς τὴν ἑαυτῆς ναυτιλίαν,
 πρὸ πάντων δὲ ὅτε ἤρξατο ἀναπτυσσομένη ἡ ἐφεύρεσις
 τῆς διὰ τοῦ αἵμου Θαλασσοπλοίας. Ἐν ἔτει 1837 ὁ
 Palmerston, πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ περιφήμου
 προκατόχου αὐτοῦ Canning, ἔσπευσε ν' ἀναγνωρίσῃ ἐ-
 κάστην Ἀμερικανικὴν Πολιτείαν διακηρύττουσαν τὴν
 ἑαυτῆς ἀνεξαρτησίαν καὶ νὰ συνομολογῇ μετ' αὐτῆς
 ἰδιαιτέρας ἐμπορικὰς συνθήκας, οἷαι αἱ μετὰ τῆς Βενε-
 ζουέλας (ἀπόσπασμα τῆς Κολομβίας) αἱ μετὰ τῆς Πε-
 ρου-Βολιβιανῆς Ὀμοσπονδίας κατ' ἀρχάς, κατόπιν δὲ
 μονομερῶς μετὰ τῆς Βολιβίας, αἱ μετὰ τῆς Texas, ἀ-
 ποχωρισθείσης τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἐνωθείσης μετὰ τῶν
 Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς
 Ἀγγλίας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ
 Λόρδου Μελβούρν καὶ τῶν συναδέλφων του, συνέτεινεν
 εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς νέας συνταγματικῆς μοναρχίας
 τῆς Γαλλίας, ἀπέναντι τῶν δυσμενῶς αὐτῇ διακειμένων
 ἀπολύτων τῆς Εὐρώπης μοναρχῶν· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ 1834

μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας συνομολογηθεῖσα τετραπλῇ συμμαχία ὑφισταμένη ἔτι, ἀπέβλεπε τὴν ὑποστήριξιν καὶ διατήρησιν, ἐν ταῖς δύο μεγάλας χώραις τῆς ρηθείσης συνταγματικῆς μοναρχίας· ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπισυμβὰς θάνατος τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου τοῦ 4^{ου} ἐπήνεγκεν οὐ μικρὰν πολιτικὴν μεταβολήν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γουλιέλμου, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τὴν 21 Ἰουνίου τοῦ 1837 ἡ, καὶ νῦν ἔτι ἐνδόξως βασιλεύουσα, Βασίλισσα Βικτωρία, τὰ δὲ μεγάλα, ἔνδοξα καὶ προοδευτικὰ συμβάντα τὰ λαβόντα χώραν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐνδόξου βασιλείας αὐτῆς, προσέθεσαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας ἐνδοξότερας σελίδας μεγαλείου καὶ προόδου τῆς Μεγ. Βρεττανίας.

Ἐνταῦθα κρίνομεν κατάλληλον τὴν ὀνομαστικὴν κατάταξιν τῶν βασιλευσάντων ἐν Ἀγγλίᾳ ἡγεμόνων ἀπὸ τοῦ 1066, ἥτοι ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως, ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, τῆς Νορμανδικῆς φυλῆς, τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως καὶ τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας αὐτῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΟΥΚΩΝ ΤΗΣ ΝΟΡΜΑΝΔΙΑΣ.

Γουλιέλμος ὁ νόθος

ἢ Κατακτητῆς ἀπὸ τοῦ 1066 μέχρι τοῦ 1087

Γουλιέλμος 2ος	.	.	„	1087	„	1100
Ἑρρίκος 1ος	.	.	„	1100	„	1135
Στέφανος 1ος	.	.	„	1135	„	1154

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΩΤ ΚΟΜΗΤΩΝ D'ANJOU, ΓΝΩΣΤΟΤΕΡΩΝ
ΥΠΟ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΩΝ ΠΛΑΝΤΑΓΟΝΩΝ.

Ἑρρίκος 2ος	.	.	„	1154	„	1189
Ριχάρδος 1ος (Λεοντόκαρδος)	.	.	„	1189	„	1199
Ἰωάννης	.	.	„	1199	„	1216

Ἑρρίκος 3ος	.	.	ἀπὸ τοῦ 1216	μέχρι τοῦ 1272
Ἐδουάρδος 1ος	.	.	,, 1272	,, 1307
Ἐδουάρδος 2ος	.	.	,, 1307	,, 1327
Ἐδουάρδος 3ος	.	.	,, 1327	,, 1377
Ριχάρδος 2ος	.	.	,, 1377	,, 1399

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΑΛΛ' ΕΚ ΤΟΥ ΒΡΑΧΙΟΝΟΣ
ΤΩΝ LANCASTER.

Ἑρρίκος 4ος	.	.	,, 1399	,, 1413
Ἑρρίκος 5ος	.	.	,, 1413	,, 1422
Ἑρρίκος 6ος	.	.	,, 1422	,, 1461

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΟΡΑΗΣ, (YORK.)

Ἐδουάρδος 4ος	.	.	,, 1461	,, 1483
Ριχάρδος 3ος	.	.	,, 1483	,, 1485

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΥΔΩΡ.

Ἑρρίκος 7ος	.	.	,, 1485	,, 1509
Ἑρρίκος 9ος	.	.	,, 1509	,, 1547
Ἐδουάρδος 6ος (ὑπὸ κηδεμονείαν)			1547	,, 1553
Μαρία	.	.	,, 1553	,, 1558
Ἐλισάβετ	.	.	,, 1558	,, 1603

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΤΟΥΑΡΤΩΝ.

Ἰάκωθος 1ος (υἱὸς τῆς Μαρίας Στούαρτ)	.	.	,, 1603	,, 1625
Κάρολος 1ος	.	.	,, 1625	,, 1649
Ἀγγλικὴ Δημοκρατία	.	,,	1649	,, 1660
Κάρολος 2ος (υἱὸς Καρόλου τοῦ 1ου)	.	.	,, 1660	,, 1685

Ίάκωβος 2ος (ἀδελφὸς Καρόλου τοῦ 2ου)	.	.	ἀπὸ τοῦ 1685	μέχρι τοῦ 1688
Γουλιέλμος 3ος (ἐκ τῆς οἰκο- γενείας τῆς Orange)	„		1688	„ 1702
Ἄννα	.	.	„ 1700	„ 1714

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ BRUNSWICK-HANOVER.

Γεώργιος 1ος	.	.	„ 1714	„ 1727
Γεώργιος 2ος	.	.	„ 1727	„ 1760
Γεώργιος 3ος	.	.	„ 1760	„ 1820
Γεώργιος 4ος	.	.	„ 1820	„ 1830
Γουλιέλμος 4ος	.	.	„ 1830	„ 1837
Βικτωρία	.	.	„ 1837	„

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ 2ας ΠΕΡΙΟΔΟΥ, ΑΙ ΝΕΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ, Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

Ἡ εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασις τῆς Βικτωρίας, ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τῶν θειασωτῶν τῆς προόδου καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ. Κατὰ τὸ ἐπιδόν ἔτος τῆς βασιλείας αὐτῆς, αἱ λαβοῦσαι χώραν ἐμπορικαὶ διαπραγματεύσεις καὶ αἱ ἄνευ διπλωματικοῦ χαρακτήρος ἑκτακοὶ πρεσβεῖαι, ἐπεξέτεινον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἀγγλίας, τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρου συναλλαγῆς, ἐπωφελεῖς δὲ συμφωνίαι μετὰ τῶν μουσουλμανικῶν δυνάμεων συνομολογηθεῖσαι, ἐπροστάτευσαν τὰ συμφέροντα τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τῆς βαρβάρου ἰδιοτροπίας τοῦ Δεσποτισμοῦ. Ἐν Περσίᾳ, κατ' ἀρχὰς διὰ βασιλικοῦ

διατάγματος, εἶτα δὲ δι' ἐπισήμου διπλωματικοῦ ἐγγράφου, εἰσῆξε τὰ ἐμπορεύματα αὐτῆς μὲ τοὺς αὐτοὺς ὅρους οἷους καὶ τὸ ρωσικὸν ἐμπόριον ἦτοι 5 % ἐπὶ τῆς ἀξίας πῶν πραγματειῶν τόσον τῆς εἰσαγωγῆς, ὅσον καὶ τῆς ἐξαγωγῆς. Ἐν Τουρκίᾳ, τὸ ἐμπόριον τῶν Εὐρωπαϊῶν μετὰ τῶν ὑπηκόων τῆς Ὑψ. Πύλης ἦτο ὑποβεβλημένον εἰς τὰς διατάξεις ἐπισήμων συνθηκῶν, καθορισμένου φόρου 3 % ἐπὶ τε τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς ἐξαγωγῆς· μὲ ὅλην δὲ τὴν μετρίότητα τοῦ φόρου τούτου, αἱ μετὰ τῶν ὀθωμανῶν ὑπηκόων σχέσεις δὲν ἔσχον εἰμὴ ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν. Ἐξ ἄλλου δὲ, οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐπιβληθέντες φόροι ἐπὶ τῶν πραγματειῶν, τὰ μονοπωλεῖα καὶ αἱ ἀπαγορεύσεις διαφόρων ἐγχωρίων προϊόντων πρὸς ἐξαγωγήν, αἱ καταχρήσεις τῶν πασσάδων παραχωρούντων διὰ δωροδοκίας τὸ δικαίωμα τῆς ἀγορᾶς ἢ τῆς πωλήσεως ἀπηγορευμένων προϊόντων, πάντα ταῦτα τὰ λάθη καὶ ἐλαττώματα ἀμαθοῦς καὶ φιληδόνου δεσποτισμοῦ, εἶχον πράγματι παραλύσει τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ ἐπενέγκει, ἀντὶ προόδου, ὀπισθοχώρησιν τοῦ ἐμπορίου ἐν Ἀνατολῇ, πρὸς δὲ καὶ ζημίας εἰς τοὺς μετὰ τῶν ρ α γ ι ά δ ω ν συναλλαττομένους εὐρωπαίους.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐμπορικῆς ὀπισθοδρομήσεως ἐν Τουρκίᾳ, αἱ ἄλλαι δυνάμεις συνδιεσκέπτοντο ν' ἀνανεώσωσι τὰς ἤδη ληξάσας ἐμπορικὰς συνθήκας μετὰ τῶν Ὀσμανλίδων, νὰ συνάψωσι δὲ σπουδαιοτέρας καὶ ὠφελιμωτέρας, τοῖς χριστιανοῖς ἐμπόροις, ἐμπορικὰς συμφωνίας μετὰ τῆς Τουρκίας. Ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἐπρότιμήσεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, νὰ διαπραγματευθῇ μόνη. Κατὰ συνέπειαν, σχέδιον ἐμπορικῆς συμβάσεως, καθορίζον τὰς δυσκολωτέρας δυσχερείας, ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγγλον πρεσβευτὴν, ἡ δὲ ἐπιρροὴ ἦν τινα

ἐξήσκει τότε ἡ Ἀγγλία ἐπὶ τῆς Πύλης, ἠνάγκασεν αὐτὴν ν' ἀποδεχθῇ τὸ ρηθὲν σχέδιον καὶ νὰ ἐπενέγκῃ τὰς αἰτουμένας, ἢ μᾶλλον·εἰπεῖν, ἐπιβαλλομένας βελτιώσεις· οὕτω δὲ, ἐν ἔτει 1838 ὑπεγράφη ἡ τοῦ Βαλτὰ-Λιμὰν, μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας ἐμπορικὴ συνθήκη. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης, αἱ ἀπαγορεύσεις ἐγχωρίων προϊόντων ἐξαγωγῆς καὶ τινων ἄλλων εἰσαγωγῆς, τὰ μονοπωλεῖα καὶ καταχρηστικά τῶν δωροδοκουμένων πασσάδων ἄδεια κατηργήθησαν, ἐπὶ τοῦ ὠρισμένου φόρου τῶν 3 % προστετέθησαν εἰσέτι 9 % ἐπὶ τῶν πραγματειῶν ἐξαγωγῆς καὶ 2 % ἐπὶ τῶν τῆς εἰσαγωγῆς, ἥτοι ἐν ὅλῳ 12 % διὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ 5 % διὰ τὴν εἰσαγωγὴν. Τοιουτοτρόπως, ἐξεμιδενίζετο ἡ αὐθαίρεσις καὶ κατέπαυον αἱ καταχρήσεις, αἱ βάσεις δὲ αὗται τῆς νέας συνθήκης ἀναγνωρισθεῖσαι ὠφέλιμοι, ἐγένοντο κατόπιν ἀποδεκταὶ ὑπὸ τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἄλλων κρατῶν.

Οἱ ὅροι τῆς συνθήκης τοῦ Βαλτὰ-Λιμὰν, συμπεριλαμβάναν ἀπάσας τὰς ὀθωμανικὰς κτήσεις ἐν Εὐρώπῃ, Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ, πλὴν τῆς Αἰγύπτου, ἥς ὁ ἀγέρωχος τότε ἀναμορφωτὴς καὶ μεγαλοπράγμων Μεχμεταλῆς, ὁ μέγας μονοπωλητὴς, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῆς Γαλλίας, εἶχεν ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Σουλτάνου, ὅπως καταστήσῃ τὴν Αἴγυπτον ἀνεξάρτητον καὶ συστήσῃ τοιουτοτρόπως νέον τουρκαρὰβικὸν ἔθνος, προωρισμένον (κατὰ τὰ σχέδια τοῦ σατράπου τούτου) νὰ συγχωνεύσῃ μίαν ἡμέραν τὸ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου. Ἀλλ' ὁ ἔμπειρος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, λόρδος Palmerston, ταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου καὶ σχῶν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις, ἠνάγκασε τὴν Γαλλίαν νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸν εὐνοούμενον αὐτῆς Μεχμεταλὴν, ἀνίσχυρον νὰ ἐνερ-

γῆσιν μόνος πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ παρατόλμου αὐτῶν σχεδίου. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς ἄρσις τῆς νέας συνθήκης τοῦ Βαλτῆ-Λιμᾶν καὶ συνομιλοησάντων μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἰδιαίτερας ἄλλας ταισάτας, ἀναφέρομεν τὸν Ἰμάκον τῆς Μασχάτης, ὅστις βασιλεύει ἐν Ζακζιζάρ, μέρας τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀφρῆτης, τὸν βασιλέα τῆς Σόας ἐν Ἀβυσσινίᾳ καὶ πολυαριθμοὺς ἄλλους Μαύρους ἀρχηγοὺς τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου.

Μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα, ἐν ἔτει 1839 ἡ Ἀγγλία ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἀχανὲς κράτος τῶν Κινέζων, οἵτινες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐπέτρεπον εἰσέτι εἰς τοὺς Εὐρωπαίους νὰ προσπελάσωσιν εἰς τὰ παράλια τοῦ Οὐρανίου κράτους των, ἐξαίρεσει ἐνὸς καὶ μόνου λιμένος τῆς Καντῶνος, ἀλλ' οὐδὲ νὰ κοινωνήσωσι μετ' αὐτῶν ἐμπορικῶς ἢ διὰ μέσου προνομιούχου τινὸς Ἑταιρίας, τοῦ Κοχόγκ. Τὸ ἐμπόριον τοῦ Ὁπίου, τοῦ προϊόντος τούτου τῶν Ἰνδιῶν, ὅπερ ἰσελόγιζε τὰς ἀγορὰς τοῦ τείου καὶ τοῦ ὁποίου ἡ κυβέρνησις τοῦ Πεκίνου ἀπηγόρευσε κατόπιν τὴν εἰς Κίναν εἰσαγωγὴν, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 1834 ταχυτάτην ἐπέκτασιν, εἰς τρόπον ὥστε χιλιάδες κιβωτίων εἰσήγοντο εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ Πεκίνου καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Κίνας. Ἐν ἔτει 1838 αὐστηραὶ διαταγαὶ ἐδόθησαν εἰς ἀπάσας τὰς κινεζικὰς πόλεις, ἀπαγορεύουσai τὴν εἰσαξίν τοῦ προϊόντος τούτου ἐν τῇ Οὐρανίῳ Κράτει. Κατὰ τὸ ἐπὶ ἔτος 1839, συννεπεία παραβάσεως τῶν ρηθισῶν διαταγῶν, διὰ στρατιωτικῶν δυνάμεων πλείστα ἐμπορικὰ καταστήματα τῶν Ἀγγλῶν ὑπηκόων τῆς Καντῶνος ἐπολιορκήθησαν, μέγα δὲ ποσὸν ὁπίου κατεσχέθη ὑπὸ τῶν κινεζικῶν ἀρχῶν, ἀξίας περίπου $2\frac{1}{2}$ ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Τὸ διάβημα τοῦτο τῆς κυβερνήσεως τοῦ Πεκίνου

πρὸς βλάβην τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀγγλίας, ἐπήνεγκε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Κίνας. Ἐν ἔτει 1840 κατὰ ἰούνιον, ὁ λιμὴν τῆς Καντῶνος ἀπεκλείσθη, περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἀγγλικὸς στόλος, κομίζων περὶ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας τακτικοῦ στρατοῦ, προσέβαλε τὴν νῆσον Χούσαν καὶ κατέλαβεν αὐτὴν ἀναιμωτί. Τὸν ἐπλέοντα μῆνα, ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ βρεττανικοῦ στόλου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πέϊ-Χὺ πλησίον τοῦ Πεκίνου, ὁ αὐτοκράτωρ ἀποθαρρυνθεὶς, προέτεινεν εἰς τὸν Ἀγγλον ναύαρχον διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης, καταληξάσας εἰς τὴν κατεδάφισιν τῶν κινεζικῶν φρουρίων ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Τίγρ, εἰς τὴν παραχώρησιν τοῦ Χόγκ-Κόνγ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐμπόρων διὰ τὰς 20,283 κιβώτια ὀπίου προκατασχεθέντα, ὡς ἀνεφέρομεν, ὑπὸ τῶν κινεζικῶν ἀρχῶν καὶ εἰς τὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐλευθέραν τοῦ λοιποῦ ἐμπορικῆν συγκοινωνίαν τῶν πόλεων τοῦ Οὐρανίου Κράτους καὶ τῆς Ἰαπωνίας.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν προρρηθεῖσαν ἐποχὴν, τελωνειακὰ, οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα ἐσωτερικὰ πρώτης σπουδαιότητος ζητήματα, ἐπήνεγκον τὴν πτώσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οὐϊγγων καὶ τὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἔλευσιν τῶν συντηρητικῶν Τορίων.

τὴν πρώτην θέσιν, μέλλοντα ἐν νεωτέραις ἐποχαῖς. νὰ διαδραματίσῃ τὸ σπουδαιότερον πολιτικὸν πρόσωπον καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν ἀνωτάτην μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς φιλελευθερίας θέσιν, ἡ δὲ σπανία εὐφυΐα καὶ ἀξιοθαύμαστος διαγωγὴ τοῦ ἐξόχου τούτου πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἀποτελέσασαι ἔνδοξον σελίδα τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν, κατέστησαν αὐτὸν, ἀξιομίμητον παράδειγμα τοῖς ἐν τῇ σπουδαίᾳ ἐποχῇ ταύτῃ τῶν συμβάντων καὶ τῆς προόδου ζῶσι πολιτικοῖς.

Παραλείποντες ν' ἀφηγηθῶμεν ἐν ἐκτάσει τὰ κατὰ τὰ ἔτη 1841 καὶ 1842 λαβόντα χώραν περὶ ἐμπορικῆς μεταρρυθμίσεως συμβάντα, ὧν ἡ ἐξιστόρησις θὰ ἐπλήρου ἑκατοντασέλιδον καὶ ἡ λεπτομερὴς ἀφήγησις τῶν μετὰ τὴν προρρηθεῖσαν ἐποχὴν, χιλιοσέλιδον ἴσως τόμον, τὸ δὲ σύντομον τῆς παρούσης ἱστορίας ὑποβάλλον ἡμᾶς εἰς τὴν ὅσον οἶόν τε περιληπτικὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀξιοσημειωτέρων ἐμπορικῶν συμβάντων, μεθ' ὧν ὅμως τόσφ στενῶς συνδέονται καὶ πλείστα πολιτικὰ, προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ πολέμου τῆς Ἀγγλίας κατὰ τοῦ Ἀφγανιστάν, ἀρξαμένον τὸ 1840 καὶ λήξαντος μετὰ τετραετίαν, ἥτοι κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1843.

Ὡς γνωστὸν, ἡ Ἀγγλία ἔχει ζωτικώτατα συμφέροντα ἐν μιᾷ τῶν δύο ἀπεράντων μεσημβρινῶν χερσονήσων τῆς ἀσιατικῆς Ἠπείρου, κατέχουσα ἀποκλειστικῶς καὶ ἐξουσιάζουσα τοῦ πλειστάκις μεγαλειτέρου τοῦ βρετανικοῦ ἐδάφους, ἀπεράντου κράτους τῶν Ἰνδιῶν, κατοικουμένου, ὡς προανεφέρομεν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, ὑπὸ 190 ἑκατομμυρίων ὑπηκόων, φόρου ὑποτελῶν, ἐμμέσως ὑποτεταγμένων καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀγγλικοῦ στέμματος ὑπαγομένων ἀνθρώπων. Τὸ κράτος τοῦτο θεωρεῖται καὶ ἐθεωρήθη πάντοτε ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἡ

βάντος, ἄλλως τε λίαν καταστρεπτικοῦ διὰ τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἀγγλίας, τὸ Κοινοβούλιον διέλυσε τὴν ἀρχαίαν Ἑταιρείαν τῶν Ἰνδιῶν ἀντικατασταθεῖσαν διὰ τοῦ διορισμοῦ ἰδιαιτέρου ὑπαλλήλου ὑπὸ τὸν τίτλον “ Ἀντιβασιλέως τῶν Ἰνδιῶν.”

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἐσωτερικῶν συμβάντων, ὁ νόμος περὶ σιτηρῶν (Corn Laws) ἐψηχόλει οὐκ ὀλίγον τὴν κυβέρνησιν, ἡ δὲ κατάργησις τοῦ ἄλλως τε καταστρεπτικοῦ τούτου νόμου καθίστατο ὁσημέραι ἀπολύτως ἀναγκαία. Εἶδομεν ὅτι ἐν ἔτει 1815, τὸ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας προταθὲν νομοσχέδιον περὶ σιτηρῶν, ὥφειλε νὰ τηρήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ σίτου εἰς λίαν ὑψηλὰς τιμὰς, ἐξεθέσαμεν δὲ ἐν συνόψει τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς νομοθεσίας ταύτης. Μέχρι τοῦ 1838, ὁ νόμος οὗτος ἦτο ἐν ἰσχύει καὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ διήρκει εἰσέτι ἐπὶ πολὺν χρόνον· ἀλλ’ ἡ ἐμφάνισις εἰς τὴν σκηνὴν τῆς οἰκονομολογικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν δύο περιφήμων οἰκονομολόγων, τοῦ Cobden καὶ Bright, ἔθεσε τέρμα εἰς τε τὰς ἐπαιλημμένας διαμαρτυρήσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὰς ἀλλεπαλλήλους κρίσεις καὶ συνεχεῖς ὑπουργικὰς μεταβολὰς. Ὁ μᾶλλον φιλελεύθερος καὶ δημοκρατικώτερος τῶν προκατόχων τοῦ οἰκονομολόγου Κόβδεν, ἤρξατο ἐν ἔτει 1838 τοῦ ἔργου τῆς ἐνισχύσεως καὶ πολλαπλασιάσεως τῶν κατὰ τῆς περὶ σιτηρῶν νομοθεσίας ὁπαδῶν (Anti-Corn-Laws), εἰς τρόπον ὥστε, μετὰ ὀκταετῇ ἀδιάκοπον ἐνέργειαν καὶ ἰκανότητα σπανίαν, ἠνάγκασε τὴν ἰσχυρωτάτην ἀριστοκρατίαν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς δικαίας ἀπαιτήσεις τοῦ λαοῦ, αὐτὸς δὲ ὁ Peel, ὅστις ἐπανελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν μετ’ ἀποστολῆς νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν προρρηθέντα νόμον, ἠναγκάσθη νὰ συνταχθῇ τῷ Cobden,

ἡ ταπεινὴ ἰσχυρὰ τὴν περὶ τὸν νόμον τούτου, καὶ τὴν ἰσχυρὰν τὴν Κυριαρχίαν ἀποδεχθὲν ἔσπευσε νὰ ἐκπονήσῃ.

Μετὰ τὴν ἐξυπαγήσαντες ἐν τῇ παρόντι κεφαλαίῳ τὴν ἐπὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν τυλεμὴν λαβόντα χώραν μεγάλα καὶ σπουδαίοντα σημεία. Εἰς τὰς πολιτικὰς ἱστορίας ὑποκρίνεται ὅτι ἐκείνη ἡ ἀναγνώσις τὰς αἰτίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τυλεμῆ. θεωροῦμενος ὡς τὸ μᾶλλον ἀξιόσημον τιμωρὸν ἐπὶ τῆς ἐνδοξοῦ βασιλείας τῆς Ἀυστρίας Βιτοῦρας.

Εὐρωπαϊκὰς ὑπὸ τὰς ἐν Ἱερουσαλὴμ ὑπῆρξαν ἡ πρώτη εὐρωπαϊκὴ τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ λίαν δαπανηροῦ τούτου τυλεμῆ. ἀλλ' ἡ μετὰ προθυμίας σύμπραξις τῆς Ἀγγλίας μετὰ τοῦ ἀγροῦχοι Ναπολέοντος ἐν τῇ παλῇ ταύτῃ, ἀπέδρασε κυρίως. ἂν οὐκ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς μεγάλης ἐκτετασεως τοῦ ρωσικοῦ κράτους καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, τοῦλάχιστον εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς (ἥς τὰς συνεπείας καὶ προθέσεις ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω) καὶ τὴν ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας προ-

(1) Ἐν ἔτει 1818, ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι ἕνεκα τοῦ καταστρεπτικοῦ περὶ σιτηρῶν νόμοι, ὁ δημοφιλὴς Δόρδος Βύρων ἐν τῇ κατὰ τὸν ὀρειχάλκινον αἰῶνα μικρᾷ ποιήσει του, ἔγραψε σὺν τοῖς ἄλλοις, κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας τῆς χώρας του τάδε·

For what were all these landed patriots born ?
To hunt, and vote, and rise the price of corn.

Πρὸς τίνα σκοπὸν ἢ πλάσις τῶν γαιοκτημόνων τούτων πατριωτῶν ;
Πρὸς κυνηγ. σιαν, ψήφισιν καὶ ὑπερτίμησιν τῶν σιτηρῶν.

βλεπομένης συμπλοκῆς, τόσον κατὰ τὰ ἀνατολικά μεθόρ'α τῶν Ἰνδιῶν, ὅσον καὶ κατὰ τὰ δυτικά παράλια τῆς Μεσογείου. Τρίτη δὲ ἐπίσης σπουδαία ἀφορμὴ ἦτο τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τῆς Ἀγγλίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ περὶ ὑποστηρίξεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς Τουρκίας, καὶ τῆς ὅσον τὸ δυνατόν παρακωλύσεως τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος τοῦ Μεγάλου Πέτρου.

Τὴν 14 Σεπτεμβρίου οἱ Ἀγγλογάλλοι ἀποβιβάσαντες ἐπὶ τῆς κριμαϊκῆς παραλίας ἐξηκοντακισχιλίους στρατιῶτας, τὴν 20^ν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐνίκησαν τοὺς Ρώσους εἰς Ἀλμαν, τὴν δὲ 9^ν Ὀκτωβρίου ἤρξαντο τῆς πολιορκίας τῆς Σεβαστουπόλεως (πρώτου ρωσσικοῦ ναυστάθμου ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσῃ). Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξιστορήσωμεν λεπτομερῶς τὰς κατὰ τὴν περίφημον ταύτην πολιορκίαν ἡμερησίας συμπλοκάς καὶ τὰς μάχας τοῦ Ἰκτιρμὰν καὶ τοῦ Τακτῆρ. Μετὰ ἐνιαύσιον πολιορκίαν, μέρος τῆς Σεβαστουπόλεως ἐκηριεύθη, τουθ' ὅπερ ἠνάγκασε τὴν Ρωσσίαν νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις, ἡ δὲ τελειωτικὴ εἰρήνη συνωμολογήθη ἐν Παρισίοις τὴν 30 Μαρτίου τοῦ 1856.

Μετὰ τὰ προεκτεθέντα ἐν συνόψει σπουδαῖα πολιτικὰ συμβάντα, ἡ Ἀγγλία ἐφάνη ἀσπασθεῖσα κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους τὸ σύστημα τῆς οὐδετερότητος ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς Ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης διενέξεσιν, ὅπως καταγίνῃ εἰς τὴν ἐπὶ μᾶλλον ἐπέκτασιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ σιδήρου βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς συγκοινωνίας διὰ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης τῆς μηχανικῆς, εἰς τῶν σπουδαιωτέρων κλάδων τῆς βιομηχανίας καὶ τὸ μᾶλλον προσοδοφόρον μέσον τῶν ἀνεξάντλητων πηγῶν τοῦ πλούτου τῆς Μεγ. Βρεττανίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

ΤΙΤΟΣ ΠΕΡΒΛΟΥ ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΗΣ 17^{ης} Ε ΠΡΩΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΕΚΑΒΕΒΕ. Ε ΕΠΕΞΕΛΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΩ ΕΘΝΟΚΟΝ
ΣΥΝΤΟΜΩ. ΠΡΑΞΑΙ. Ι ΚΑΛΩΣΤΕΙΣ ΕΝ ΜΕ ΕΠΙΘΕΝΑ.

Ἡ μερμένη καὶ ἐξουσιώμασθε ἐνέστηξες τῆς ἀνθρω-
πίνης διακονίας. Τησπιπύτων αὐτὶ τῷ 17^ῳ αἰῶνι τὸν
ἐσπύτην ἀνυμένειν εἰσπύτην τῆς πύμωσθης αἰῶνα
τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῇ. Τελικίεσθης αὐτὸς τὸς προγενε-
στέρας ἐπύχης ἐν τῇ πύμωσθι αἰκίας τῆς κερδοσκο-
πικῆς ἐπιστήμης. ὑπερβύσθι τῇ πύμωσθι καὶ κατα-
βύσθισθι πύμωσθι καὶ ὑπερβύσθι πύμωσθι ἀντι-
στάντων ἐν τῇ πύμωσθι πύμωσθι τῶν ἐξόχων
αὐτῆς ὑπερβύσθι. ὑπερβύσθι ἐν τῇ πύμωσθι καλλιέργειαν
τῶν ἐν τῇ κόσμῳ περικλεισμένων ἐργῶν καὶ τὴν εἰς
ἀνώτατον βαθμὸν ἐξενέγκωσθι τῇ πύμωσθι καὶ ἐξω-
ρῶσθι τοῦ κόσμου. Αἱ ἐπύχης ἐπύχης τῶν ὁκεανῶν,
αἱ μακρόταται ἀποστάσεις καὶ αἱ ἐπύχης καὶ μεγάλοι
διασπασμοὶ πρὸς διασπασμὸν αὐτῶν, ἐκρηδίζονται καὶ
διασπασμὸν διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ αἵματος.

Αἱ συνέκωσι τῆς σκοτεινίας ταύτης ἐφευρέσεως καὶ
τὴν ὑπὸ πλείονος πάντων ἄλλων ἔθνων ἐχρησιμο-
ποίησε καὶ ἐκαλλιέργησεν ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ φυλὴ
ὑπερβύσθισθι κατ' ἀνώτατον βαθμὸν τὴν ἐπιστήμην τῆς
μηχανικῆς, διευκολύνουσι ὡς προείπομεν τὴν θαλασσο-
πλοίαν διὰ τῆς ἐπὶ τῶν κυμάτων τεθείσης ἀτμομηχανῆς,
πρησιτύμισαν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν καὶ ἡ διὰ ξηρᾶς συγ-
κοινωνία, ὡφείλε νὰ διευκολυνθῇ διὰ τῆς ἐφευρέσεως τῆς
ὁδηγίας. Ἀπὸ τῆς 2^{ης} πεντηκονταετηρίδος τοῦ 18^{ου}

αἰῶνος, ἡ πρόοδος τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην ριζικῆς βελτιώσεως τῶν μέσων τῆς διὰ ξηρᾶς μετακομίσεως τῶν πολυαρίθμων προϊόντων. Ἐν πρώτοις ἐγένετο ἀπόπειρα ὅπως καταστήσωσι πλωτοὺς τοὺς ποταμοὺς καὶ τελειοποιήσωσι τὴν κατασκευὴν τῶν διωρύγων, ὧν ἡ δαπάνη ὑπερέβη τὰ 50 ἑκατομμύρια λιρῶν ἀλλ' ἡ διὰ τῆς ποταμοπλοίας διαμετακόμισις, ἄλλως τε δὲ λίαν περιωρισμένη, δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς προσδοκώμενας ὠφελείας. Ἐδέησε λοιπὸν νὰ ἐξευρεθῇ ἄλλο τι βελτιώτερον καὶ ἐπωφελέστερον μέσον, περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐγένοντο αἱ πρῶται ἀπόπειραι τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ μετὰ πολλὰ καὶ διάφορα σχέδια ἐπὶ δεκαπενταετίαν, ἐπὶ τέλους ἐν ἔτει 1825 ἡ πρώτη σιδηροδρομικὴ ἀτμάμαξα συνδέουσα τὸ Stockton μετὰ τῶν μεταλλείων τοῦ Wilton-Park παρὰ τῷ Darlington κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Στεφενσὼν, ἐτέθη τῇ συγκαταθέσει τοῦ Κοινοβουλίου εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου.

Διὰ τῆς σπουδαίας ταύτης ἐφευρέσεως συντομευομένων τῶν ἀποστάσεων, μεγάλως διηκολύνθη ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας, διὰ δὲ τῆς ἀμέσου καὶ ταχείας συγκοινωνίας ἐξευγενισθέντα συμπροάγονται πρῶν ἡμιεξηυγενισμένα καὶ περιωρισμένα ἔθνη, αἱ δὲ ἐξ ἀμαθείας καὶ ἐξ εἰθισμένης ἀπομονώσεως προκύπτουσαι δεισιδαιμονίαι καὶ βάρβαροι προλήψεις ἀποσκορακισθεῖσαι καὶ ἀποσκορακίζόμεναι, ἐνούσι τοὺς διάφορους κλάδους τῆς μεγάλης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας.

Ἄλλ' αἱ ὑλικάι καὶ ἠθικάι ὠφέλειαι, αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς ἀμοιβαίας συναφείας τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ πλούτου μιᾶς χώρας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μέσων τῆς μετακομίσεως, εἰσὶ σπουδαιότεραι ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὅταν

ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς παρούσης ἱστορίας, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν τὰ νικηφόρα τοῦ Νέλσωνος πυροβόλα ἀντήχησαν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Trafalgar, ὁ στόλος ἀνεδείχθη ὁ ἄριστος τῆς Ἀγγλίας προμαχὼν κατὰ παντὸς ἐπιδρομέως. Ὑπὸ τοὺς πρώτους ἡγεμόνας τοῦ οἴκου τῶν Στουαρτῶν τὸ ναυτικὸν τῆς Ἀγγλίας παρήκμασε· ἀλλ' ἡ σθεναρὰ καὶ ἰκανὴ διοίκησις τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ ἐν ἔτει 1651 ταχέως ἀνεβίβασεν αὐτὸ εἰς θέσιν καὶ περιωπὴν ἄγνωστον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διοικήσεώς του.

Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἡ βαθμηδὸν βελτίωσις καὶ τελειοποιήσις τῆς ἀτμομηχανῆς γενικὴν ἐπήνεγκε μεταρρύθμισιν ἐν τῇ ναυτικῇ ἐπιστήμῃ. Ἐνῷ ἄλλοτε κυρία προσπάθεια τοῦ ναυάρχου ἦτο νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ καιροῦ ὅπως ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου καὶ νὰ περιμείνῃ εὐνοϊκὸν ἄνεμον ὅπως ἄρξῃται τῆς ναυμαχίας, σήμερον διὰ τῶν ἀτμομηχανῶν τὰ πολεμικὰ σκάφη εἰσὶ σχεδὸν ἀνεξάρτητα τοῦ ἀνέμου ἢ τοῦ ρεύματος τῶν παλιρροιῶν, τὰ δὲ ἐλικοκίνητα ἀτμόπλοια συνεννοῦσιν ἐν ἑαυτοῖς τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῶν ἱστίων. Τὰ νῦν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ναυπηγούμενα πολεμικὰ πλοῖα εἰσὶ κατὰ πολὺ μείζονα καὶ φέρουσι πυροβόλα βαρυτέρας ὀλκῆς ἢ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Κριμαίας ξύλινα πολεμικὰ πλοῖα· πράγματι δὲ, καὶ αὐτὰ τὰ μέγιστα τῶν πλοίων, δι' ὧν ὁ Νέλσων καὶ ὁ Collingwood εἶχον πολεμήσει, ἤθελον θεωρηθῇ σήμερον ὡς ἀπλᾶι φρεγάται. Ἀλλ' ἡ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὸ μέγεθος, καθότι, ὡς γνωστὸν, τὰ πλοῖα ταῦτα ἄλλοτε κατεσκευάζοντο ἐκ ξύλου· ἡδὴ δὲ, ὅπως δύνανται ν' ἀντιταχθῶσι κατὰ τοῦ καταστρεπτικωτάτου πυροβολικοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων, καλύπτονται διὰ παχέων θωράκων ἐκ χάλυβος ἢ σιδήρου.

Ἐν τῇ τούτῃ ταξινομήσει τῶν παλεμικῶν ξυλίων πλοίων τῆς Ἀγγλίας ἐξ ὑπῆρχον κατηγορίας. Καὶ ἡ μὲν 1^η τάξις περιλαμβάνει τρικροτα πλοία φέροντα 110 πυροβόλα καὶ πληρωμα ἐκ χιλίων ἢ χιλίων διακοσίων ἀνδρῶν ἡ 2^α τάξις ὀκτώκροτα 80 ἢ 90 πυροβόλων καὶ πληρωμα 300 ἢ 300 ἀνδρῶν ἡ τρίτη 60 μέχρις 70 πυροβόλων καὶ 600 μέχρις 700 ἀνδρῶν τῆς 4^{ης} τάξεως συνωστισμένης ἐκ 312-316 πυροβόλων πληρωμας δὲ 350 μέχρι 300 ἀνδρῶν, τὰ δὲ τῆς 5^{ης} ἐκ 312-316 πυροβόλων καὶ 80-200 ἀνδρῶν καὶ τὰ τῆς 6^{ης} τάξεως ἐκ μικροτέρων πλοίων ἀπαιτιζομένων ἐξ ἡλαττοῦ, κανονισφορῶν καὶ λοιπῶν. Ἄλλ' ἡ ταξινόμησις αὕτη ἀρχεῖ σήμερον μόνον ὀνομαστικῶς. ἐν δὲ τῇ ταξίᾳ σκεδὺν περιέτεται εἰς ἀχρηστίαν διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ νέου ἐκ θεωρητῶν πλοίων στυλοσυνωστισμένου ἐξ 53 πλοίων πάντων ἀτμοκινήτου. διηρημένου ἐν τῇ εἰς ἐξ κατηγορίας, ὧν ἡ πρώτη καὶ δευτέρα τάξις περιλαμβάνουσιν ἐν ὅλῳ 9 μεγάλα θωρηκτὰ πλοία τῆς πρώτης γραμμῆς τῆς ἐφεδρείας καὶ 10 φρεγάτας καὶ κυρδέτας. αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρες τάξεις περιλαμβάνουσιν 50 πλοία ἐπίσης θωρηκτὰ καὶ διαφόροι μεγέθους. τὰ πλείστα δ' αὐτῶν εἰσὶν ἀκταίωροι, ὀπλιταγωγὰ καὶ ἐφοικίδες.

Ἡ πρώτη τῶν τάξεων τούτων ἀποτελεῖται ἐκ πλοίων κατεσκευασμένων ἐκ σιδήρου καὶ κεκτημένων μεγάλην ταχύτητα, ἐν αὐτῇ δὲ περιλαμβάνονται καὶ τὰ λεγόμενα Μινώταυροι, τὰ ὅποια εἰσὶ κατεσκευασμένα κατὰ τὸ λεγόμενον σύστημα τοῦ κριοῦ (ram), ἔχουσι δὲ πλήκτρον ὡς τὸν λαιμὸν τοῦ κύκνου ἐξέχον ὑπὸ τὴν θάλασσαν. Ἡ πρῶτα καὶ ἡ πρῦμνη ἀποτελοῦνται ἐκ κολοσσιαίου ὄγκου σιδήρου, ἀλλ' ὁ σιδηροῦς θώραξ εἶναι κεκαλυμμένος ἐξ ξύλου, τὰ δ' ἄλλα τοῦ πλοίου

μέρη καὶ αὐτὸ τὸ κατάστροφμα, εἰσὶ κατεσκευασμένα ἐκ σιδήρου. Ἡ δευτέρα τάξις ἀποτελεῖται ἐκ τῶν μετατραπέντων πλοίων τῆς γραμμῆς εἰς θωρηκτὰ διὰ τῆς εἰς αὐτὰ προσθήκης σιδηρῶν θωράκων καὶ ἐκ τῶν νέων πλοίων τῶν ἐχόντων ξυλίνους σκελετούς. Κατὰ τὸν παρελθόντα αὐγούστον ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν δύο πυργωτὰ καὶ τέσσαρες φρεγάται ἐκ τῶν δεκατεσσάρων ἐπὶ τοῦ ὅλου ναυπηγουμένων πλοίων, τὸ δὲ μᾶλλον φοβερὸν τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν θωρηκτῶν πλοίων εἶναι τὸ ἐκ χάλυβος κατασκευασθὲν καὶ φέρον νηορρήκτην κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ram· τὸ πλοῖον τοῦτο ἐσχεδιάσθη κατὰ νέον ὅλως σύστημα, εἶναι δὲ οὕτω κατεσκευασμένον, ὥστε νὰ δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ καλύπτεται ἐν μέρει ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ἐν τῷ μεγάλῳ βρεττανικῷ ναυστάθμῳ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα θωρηκτὰ πλοῖα τὰ λεγόμενα ταχέα καταδρομικά. Ἐκ τούτων δύο, ὁ Σάχης καὶ ὁ Ἀσταθῆς, ἔχοντα χωρητικότητα 4000 τόννων καὶ δυνάμενα νὰ διανύσωσι 16-18 μίλια καθ' ἐκάστην ὥραν, εἶναι τὰ ταχύτατα ἐξ ὧν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ πραγματικὴ δύναμις τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀγγλίας ὁμοῦ μετὰ τῶν ναυπηγουμένων ὀκτὼ καὶ 30 ἄλλων διαφόρων ἀτμοπλοίων ἀνέρχεται εἰς 592 πλοῖα. Ὅθεν εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεττανία διατηρεῖ μεγίστην ναυτικὴν ὑπεροχὴν ἐφ' ὅλων τῶν ἐθνῶν· τὴν δὲ ὑπεροχὴν αὐτῆς διὰ τῶν ὀχυρῶν στρατηγικῶν καὶ ναυτικῶν σταθμῶν εἰς πάντα τὰ μέρη τῆς ὑφ' ἡλίου, δύναται λίαν ἀποτελεσματικῶς νὰ χρησιμοποίησῃ ἐν παντὶ πολέμῳ, εἰς ὃν ἐνδεχεται ποτε ν' ἀποδυθῇ.

Ἐκθέσαντες τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ σιδηροδρόμων καὶ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Μεγ. Βρεττανίας, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τῶν περὶ ἐμπορικῆς μεταρ-

ρυθμίσεως κατὰ τὰς δύο τελευταίας δεκαετηρίδας· ὄντες ὅμως ἠναγκασμένοι διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου τῆς παρούσης ἱστορίας ν' ἀναφέρωμεν συνοπτικώτατα μόνον περὶ τῶν ἀξιοσημειωτέρων γεγονότων, ἀρχόμεθα τῆς ἀφηγήσεως τῶν περὶ γαιοκτημονικῆς ἐν Ἰρλανδία μεταρρυθμίσεως συμβάντων.

Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ σιτηρῶν νόμου καὶ τὴν ριζικὴν τροποποίησιν τοῦ ναυτικοῦ κώδικος συνταχθέντος ἐν ἔτει 1651 ὑπὸ τοῦ περιφήμου Κρόμβελ· τὴν συνομολόγησιν τεσσάρων ἐμπορικῶν συνθηκῶν μεταξὺ Ρωσσίας, Γερμανικῶν κρατῶν, Ἰταλικῶν Δουκάτων καὶ τῆς μετὰ τῆς Γαλλίας περιφήμου ἐμπορικῆς συνθήκης ἐν ἔτει 1860, θεωρουμένης ὡς ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἐμπορικῶν συμβάντων τοῦ αἰῶνος διὰ τὰς ἐπωφελεστάτας συνεπείας αὐτῆς εἰς τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν· τὰς περὶ ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας συνθήκας μετὰ τῆς Ἀργεντινῆς ὁμοσπονδίας, τοῦ Χιλί, τῆς Βρασιλίας, τῶν Σανδβικῶν νήσων καὶ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὑπογραφείσας εἰς Φλωρὲς, εἰς Σαντιάγην, εἰς Ρίον Ἰανέιρον, εἰς Χονολουλού καὶ Βασικτῶνα, καὶ μετὰ τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθεμπορίας, ἐτέρα ἐπίσης ἐμπορικὴ καὶ γαιοκτημονικὴ μεταρρυθμίσις ἐπηνέχθη ἐν Ἰρλανδίᾳ. Παραλείπομεν τὰς λεπτομερείας καὶ τὴν μακρὰν ἀφήγησιν τῶν λαβόντων χώραν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἰρλανδῶν βουλευτῶν (O'Connell καὶ Smith O'Brien 1841-1847· τὰς θλιβερὰς συνεπείας τῆς καταστρεπτικῆς νόσου τῶν γαιωμήλων, τῆς ἀποκλειστικῆς σχεδὸν τροφῆς τῶν γεωργῶν τῆς νήσου ταύτης, ἐπενεγκούσης ἐν ἔτει 1847-48 τὴν ἀπώλειαν 900 χιλιάδων ἀνθρώπων καὶ τὴν κατὰ μυριάδας μετανάστευσιν τῶν ἐπιλοίπων εἰς Ἀμερικὴν, οὗ ἕνεκα

ἐν διαστήματι διετίας ὁ ἐξ 8 ἑκατομμυρίων πληθυσμὸς ἡλαττώθη εἰς $5\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια· καὶ τὴν ἐν ἔτει 1865 ἐπανάστασιν τῶν Φοινιάνων “Fenians” ⁽¹⁾ ἥτις μὴ τυχοῦσα μὲν ὑποστηρίξεως κατεπνίγη, παρέσχεν ὅμως τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντιπολίτευσιν νὰ προτείνῃ ριζικὰς ὑπὲρ τῆς Ἰρλανδίας μεταρρυθμίσεις.

Ἐν ἔτει 1869, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κ. Γλάδστων, ὁ ἀπὸ τοῦ 1841 διαφοροτρόπως ἐξυπηρετήσας τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς χώρας του ἐν τε τοῖς ἐμπορικοῖς καὶ πολιτικοῖς ὑπουργήμασιν αὐτοῦ, καὶ ὡς εὐσυνείδητος καὶ ἔμπειρος οἰκονομολόγος καὶ ὡς ἐξοχος πολιτικὸς αἰὴρ, ἐν ἔτει 1869, ἐπαναλέγομεν, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν. Πιστὸς εἰς τὸ πρόγραμμα του, ὁ μέγας πατριώτης ὡς πρὸς τὰ ἱρλανδικὰ ἔσπευσεν ἐν πρώτοις νὰ καταλύσῃ ἐπιζήμια ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καθιδρύματα, τὸ δ' ὑπὲρ αὐτῶν δαπανώμενον σημαντικὸν ποσὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς σύστασιν καὶ συντήρησιν φιλεκπαιδευτικῶν καὶ ἄλλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Τὸ ζήτημα τῆς ἀποκλειστικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὸ εὐαρίθμων γαιοκτημόνων κατεχομένου τοῦ ἱρλανδικοῦ ἐδάφους, τούτων μὲν κατοικούντων ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐνοικιαζόντων τὰς γαίας των εἰς κερδοσκοποὺς ὑπενοικιάζοντας αὐτὰς εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπὶ ἀδροτάτοις ἐνοικίοις, οὗ ἕνεκα ἡ γενικὴ πτωχεία καὶ ἐλεεινότης τῶν, δίκην εἰλώτων, ἐργαζομένων γεωργῶν, καὶ τὸ ὅποῖον ἀνέκαθεν καθιστᾷ τοὺς Ἰρλανδοὺς ἀσυνδιαλλάκτους πρὸς τὴν κυ-

(1) Τὸ ὄνομα Φοινιὰν *Fenian* ἔλαβον οἱ ἐπαναστᾶται Ἰρλανδοὶ ἐκ τοῦ Φοίνικος “Fenius” τιτλοφορουμένου βασιλέως τῆς Φοινίκης, ὅστις, κατ' αὐτοὺς, εἶναι ὁ ἀρχέγονος τῆς Ἰρλανδικῆς φυλῆς. (*I e History of the Nations*, Vol. II. p. 104, and Smith O'Brien, 1845-1847.)

ἐξασφαλίζουσαι, εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν περιάγουσι πρὸ πάντων σήμερον τὴν κενήν Ἀγγλίαν.

Τὸ μέσον τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ δὲν θὰ ᾔτο, νομίζομεν, δύσκολον νὰ ἐξευρεθῇ ἅμα ὡς ἡ ἰσχυρὰ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνδιαφερομένη ἀριστοκρατία συμπτύξῃ μετὰ τοῦ μεγαλοφυοῦς πρωθυπουργοῦ, ὅστις, διὰ τῆς σινητεῖς καὶ ἔμφρονος πολιτικῆς αὐτοῦ, σπουδαιότερα καὶ ἀκαίθωδέστερα ζητήματα καὶ μεγαλειτέρας δυσχερείας καὶ ἐσωτερικὰς ἀνάγκας, κατώρθωσε νὰ λύσῃ ἐπωφελῶς, γὰ ἐξομαλύνῃ καὶ νὰ θεραπεύσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ΄.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΡΟΣ 3ον 1872-1880 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ) ΤΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΣ.

Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην δεκαετηρίδα λαβόντα χώραν σπουδαιότερα ἐμπορικὰ συμβάντα καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα περιήγαγον τὴν τε ἐμπορικὴν ναυτιλίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς προαγωγῆς, εἰσὶ πολυάριθμα καὶ λίαν ἐπουσιώδη. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀποτελεσμάτων ἀπὸ τῆς ἀνάρξεως τῆς ἐμπορικῆς μεταρρυθμίσεως, διττὴ ὠφέλεια ἐπηνέχθη ἐν τε τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ, τόσον ὑπὸ οἰκονομικὴν, ὅσον καὶ ὑπὸ ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἔποψιν· ἀναμφιβόλως δὲ, αἱ εὐάρεστοι συνέπειαι μεγάλου ἔργου ἐπὶ πολυετῇ περιόδῳ δραστηρίως καὶ ἀόκνως ἐπιδιωχθέντος, δὲν ἡδύναντο ἢ νὰ καταστήσωσι τὴν ναυτιλίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Μεγ. Βρεττανίας εἰς ἐπίζηλον

τῶν 43 ἑκατομ. λιρῶν ἐξ ἀποικιακῶν καὶ ξένων εἰσαγομένων καὶ ἐπανεξαγομένων προϊόντων.

Ἐνταῦθα κρίνομεν ἀναγκαίαν καὶ τὴν περίληψιν τῶν κυριωτέρων τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς πραγματειῶν. Ἐν πρώτοις τὰ σιτηρὰ ἔχουσι τὸ πρωτεῖον καὶ ἂν διαιρέσωμεν τὴν περίοδον τῶν δύο τελευταίων δεκαετηρίδων, ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τοῦ 1879, εἰς δύο μέρη, ἐν ἔτει 1869 ἡ εἰσαγωγή παντὸς εἶδους σιτηρῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 14 ἑκατομμυρίων, ἐν ἔτει δὲ 1879 εἰς τὸ τῶν 26 ἑκατομ. Quarters. Ἰδιαίτερος δὲ τοῦ σίτου, κατὰ μὲν τὴν πρώτην δεκαετηρίδα ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν $10\frac{1}{2}$ ἑκατομ. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν δεκαετηρίδα εἰς τὸ τῶν 18 ἑκατομ. quarters. Τὰ ἄλεια, κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, ἔφθασαν εἰς τὸ ποσὸν τῶν $6\frac{1}{2}$ ἑκατομ. κανταρίων.

Ὁ καφὲς, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσαγωγή ἀνῆλθε κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη εἰς τὸ ποσὸν τῶν $13\frac{1}{2}$ ἑκατομ. κανταρίων, ἐν μὲν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίαῖς καὶ ταῖς Ἀνθελίοις νήσοις (Antilles) ἡλαττώθη κατὰ τὴν παραγωγὴν, ἐν δὲ τῇ Κεϋλάνῃ καὶ τὰς ἄλλας ἀποικίας προάγεται ἐπαισθητῶς.

Ὡς πρὸς τὰς σακχάρεις, ἐν ἔτει 1869 ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν ὑπέρεβη τὰ 9 ἑκατομ. κανταρίων, ἐν ἔτει δὲ 1880 ἡ κατανάλωσις τοῦ προϊόντος τούτου ὑπερέβη τὰ 16 ἑκατομ. κανταρίων. Ἡ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ Ἀγ. Μαυρικίου εἰσαγωγή αὐτῶν ὑπερτερεῖ τὴν τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν κατὰ τὸ ἐν τρίτον.

Τὸ τεῖον, τοῦ ὁποῖου ἡ κατανάλωσις δὲν ἐπηρεάζεται ποσῶς ἐκ τῆς τοῦ καφέ ἀρκούντως αὐξηθείσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τὸ προϊόν τοῦτο τοῦ Οὐρανίου Κράτους, οὔτινος ἡ εἰσαγωγή ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ εἶχεν ἐπαισθητῶς ἐλαττωθεῖ, συνεπέα τῶν πολέμων

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

καὶ ἄλλα εἶδη δευτέρας κατηγορίας, ἡ Ἀγγλία ἐξάγει ἤδη ἀξίας 44 περίπου ἑκατομμυρίων ἐκ τῶν πρώτων, καὶ ἐκ τῶν δευτέρων περὶ τὰ 9 ἑκατομ. καὶ εἰς μηχανὰς καὶ γαϊάνθρακας περὶ τὰ 33 ἑκατομ. λιρῶν.

Ἐν συνόψει, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐμπορικῆς μεταρρυθμίσεως, τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας, μ' ὅλας τὰς κρίσεις τοῦ 1847-48-54-57-58-60-61-65-72 καὶ 1878 καθ' ἃς σπουδαῖα κατὰ τῆς ἐμπορικῆς προόδου συμβάντα εἶχον λάβει χώραν, ἡ ναυτιλία, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία τῆς Μεγ. Βρεττανίας ἔφθασαν σήμερον εἰς πρώτιστον βαθμὸν ἀπέναντι ὅλων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς ὑφηλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ.

Ὡς γνωστὸν, τὰ πολιτικὰ συμφέροντα τοῦ βασιλείου ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπὸ τῆς διπλωματικῆς ὑπηρεσίας· ἀλλὰ τὰ ἐμπορικὰ ὑπάγονται εἰς τὴν προξενικὴν καὶ ἀντιπροσωπεύονται ὑπὸ τῆς ἐκ πέντε τάξεων ἀπαρτιζομένης ταύτης ὑπηρεσίας, ἥτοι: Πρακτόρων καὶ Γενικῶν προξένων, Γενικῶν Προξένων, Προξένων, Ὑποπροξένων καὶ προξενικῶν πρακτόρων. Καὶ τῶν μὲν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων ἥτοι: Πρέσβεων, Ἀπεσταλμένων, Ἐπιτετραμμένων καὶ Διπλωματικῶν πρακτόρων τὰ καθήκοντα εἰσὶν ἡ τήρησις ἀδιαλείπτως ἐνήμερου τῆς κυβερνήσεώς των ἐπὶ παντὸς πολιτικοῦ ζητήματος, ἡ διεξαγωγή διαπραγματεύσεων πρὸς σύναψιν συνθηκῶν καὶ ἡ προστασία τῶν συμφεροντῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρεπιδημούντων βρεττανῶν ὑπηκόων.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in financial matters.

2. The second part outlines the specific procedures for recording transactions. It details the steps involved in documenting each transaction, from initial entry to final review and approval. This section also addresses the importance of regular audits to ensure the accuracy and integrity of the records.

3. The third part discusses the role of technology in record-keeping. It highlights how modern software solutions can streamline the process, reduce errors, and provide real-time access to data. However, it also notes the importance of ensuring that any technology used is secure and compliant with relevant regulations.

4. The fourth part addresses the challenges associated with record-keeping, such as data loss, corruption, and unauthorized access. It provides strategies to mitigate these risks, including the use of backup systems, access controls, and regular security updates.

5. The fifth part discusses the legal and regulatory requirements for record-keeping. It outlines the various laws and standards that govern the collection, storage, and disposal of records, ensuring that the organization remains in compliance at all times.

6. The sixth part discusses the importance of training and education for staff involved in record-keeping. It emphasizes that all personnel must be properly trained to understand the importance of accurate record-keeping and to follow the established procedures.

7. The seventh part discusses the importance of maintaining records for the long term. It outlines the criteria for determining which records should be retained and for how long, ensuring that the organization has a complete and accurate historical record.

8. The eighth part discusses the importance of record-keeping in decision-making. It highlights how accurate records provide valuable insights into organizational performance, trends, and risks, enabling better-informed decisions.

9. The ninth part discusses the importance of record-keeping in crisis management. It outlines how accurate records can be crucial in identifying the cause of a crisis, assessing the impact, and implementing effective recovery strategies.

10. The tenth part discusses the importance of record-keeping in legal proceedings. It highlights how accurate records can provide evidence in court, helping to defend the organization against legal claims and ensuring a fair outcome.

11. The eleventh part discusses the importance of record-keeping in public relations. It outlines how accurate records can help the organization respond quickly and effectively to media inquiries and public concerns, maintaining a positive reputation.

12. The twelfth part discusses the importance of record-keeping in environmental management. It outlines how accurate records can help the organization monitor its environmental impact, identify areas for improvement, and ensure compliance with environmental regulations.

13. The thirteenth part discusses the importance of record-keeping in human resources management. It outlines how accurate records can help the organization manage its workforce effectively, ensuring compliance with labor laws and promoting a fair and equitable work environment.

14. The fourteenth part discusses the importance of record-keeping in information management. It outlines how accurate records can help the organization manage its information assets effectively, ensuring that information is accessible, secure, and up-to-date.

15. The fifteenth part discusses the importance of record-keeping in overall organizational success. It emphasizes that accurate records are a fundamental part of good management practice, contributing to the organization's long-term success and sustainability.

[illegible]

τὴν Τουρκίαν, χρησιμεύει δὲ ὡς ἐφετεῖον διὰ πάσας τὰς προξενικὰς ἀποφάσεις, ἐξαιρουμένων τῶν ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μικτῶν δικαστηρίων ἐκδιδομένων. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων μόνον ἀναίρεσις γίνεται εἰς τὸ στέμμα. Ἡ προξενικὴ δικαιοδοσία εἶναι ἀπεριόριστος αἰ ἐνώπιον τοῦ Ὑπερτάτου Δικαστηρίου διεξαγόμεναι ἀστυκαὶ δίκαι, δύνανται νὰ διεξαχθῶσι καὶ ἐν δικαστηρίῳ προεδρευομένῳ ὑπὸ νομικοῦ ὑποπροξένου. Τὸ Ὑπερτάτον Προξενικὸν Δικαστήριον τῆς Ἀνατολῆς ἐν ποινικαῖς ὑποθέσεσι δύνανται νὰ ἐπιβάλλῃ φυλάκισιν μέχρι δύο ἐτῶν καὶ πρόστιμον μέχρι 500 λιρῶν· οἱ νομικοὶ ὑποπρόξενοι φυλάκισιν δύο ἐτῶν καὶ πρόστιμον 200 λιρῶν, ἐνῶ οἱ Πρόξενοι φυλάκισιν μόνον ἐνὸς ἔτους καὶ πρόστιμον ἑκατὸν λιρῶν.

Τὰ καθήκοντα τῶν προξένων καὶ ὑποπροξένων εἶναι, νὰ ἐπιβεβαιῶσι διαμαρτυρήσεις συναλλαγμάτων καὶ ἄλλων συμβολαιογραφικῶν πράξεων, νὰ ἐπιμαρτυρῶσι τὴν ἀπόλυσιν ἢ τὴν πρόσληψιν ναυτικῶν εἰς ὑπηρεσίαν, νὰ περιθάλλωσι καὶ ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν βρεττανοὺς ὑπηκόους διατελοῦντας ἐν δυσχερείαις, νὰ ἐγγράφωσιν ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς καταλόγοις τὰς γεννήσεις καὶ τοὺς θανάτους τῶν ὑπηκόων, νὰ ἐκτελῶσι γάμους, κατ' εἰδικόν τινα νόμον καὶ νὰ διευθύνωσι τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐκκλησίας ὅπουδῆποτε ὑπάρχει τοιαύτη, νὰ στέλλωσιν ἐτησίως ἐκθέσεις περὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος αὐτῶν, νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν συνθηκῶν τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, νὰ παρέχωσι πᾶσαν βοήθειαν ἐν περιπτώσει ναυαγίων ἢ ἄλλων δυστυχημάτων καὶ ἐν γένει νὰ μεριμνῶσι περὶ πάντων τῶν βρεττανικῶν συμφερόντων.

Ἡ Ἀγγλία ἔχει προξενικοὺς ὑπαλλήλους σχεδὸν ἐν

αὐτῶν καὶ συμβιβασμὸν τῶν ἀναφυομένων διαφορῶν. Τὸ ἔθιμον τοῦτο βαθμηδὸν ἐπεκταθὲν καὶ εἰς ἄλλας χώρας, κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα ἐγκαθιδρύθη καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην· σήμερον δὲ, δυνάμει τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, παρεχωρήθη τὸ δικαίωμα, οὐ μόνον εἰς τὰ δευτερεύοντα καὶ ἄλλα μικρότερα κράτη, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀνεξαρτήτους ἡγεμονείας, τοῦ ἀποστέλλειν ἐκτάκτους ἀπεσταλμένους, πολ. πράκτορας, προξένους καὶ ὑποπροξένους εἰς τοὺς ὁποίους χορηγοῦνται τὰ αὐτὰ προνόμια, ἅτινα παρεχωρήθησαν ὑπ' αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα κράτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῆς συνοπτικωτάτης ταύτης ἱστορίας τοῦ Ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν Ἀποικιῶν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ χώρα αὕτη ἔσχεν ἀποστολὴν νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὰς συγχρόνους αὐτῇ δυνάμεις τίνι τρόπῳ αἱ ἀνώτεραι φυλαὶ τῆς Εὐρώπης ἐκπολιτίζουσι τοὺς κατωτέρους λαοὺς, πρὸς τίνα σκοπὸν κατακτῶσι τὰς χώρας των καὶ πῶς ὠφελῶνται τῶν περιστάσεων πρὸς ἐπέκτασιν καὶ προαγωγὴν τοῦ κράτους αὐτῶν κατὰ τε τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν πολιτικὴν διάταξιν τοῦ ἀνθρωπίνου συσχετισμοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύξουσιν δύνάμιν καὶ εὐτυχίαν τῆς Ἀγγλίας μετὰ σφοδρᾶς ζηλοτυπίας ὑποβλέπουσιν τινὰ τῶν συγχρόνων Κρατῶν.

Ὅπως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ἐπὶ Ἀράβων Ἰσπανίᾳ, οὕτω καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἤδη σὺν τῇ ἀναπτύξει

πολυπληθῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ ὑπὲρ τῆς τακτικῆς φοιτήσεως καὶ προόδου τῶν ἐκπαιδευομένων. Τὸ ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπιβαρύνον τὸν προϋπολογισμὸν τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους ἐνιαύσιον ποσὸν, ἀνέρχεται εἰς 16 ἑκατομμύρια λιρῶν ἐν τῷ ποσῷ τούτῳ συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ὑπὲρ συντηρήσεως διαφόρων λεσχῶν καὶ ἐσπερινῶν λεγομένων σχολῶν δαπάναι. Αἱ ἀξιοσημειώτεραι τῶν σχολῶν τούτων εἰσὶν, αἱ τῆς μεγαλουπόλεως τοῦ Λονδίνου, τῆς Λιβερπούλ, Μαγκεστρίας, Γλασκώβης καὶ δύο ἄλλων πόλεων, ἐν αἷς φοιτῶσιν ἐν ὅλῳ περὶ τὰς 650 χιλ. ἀκροατῶν, διαφόρων ἡλικιῶν καὶ διαφόρων τάξεων, πρὸ πάντων τῆς τῶν ἐργατῶν.

Περαίνοντες τὴν παροῦσαν ἱστορίαν, ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν ὀλίγα τινα καὶ περὶ τοῦ ἰδιαιτέρου χαρακτήρος τῆς προοδευτικῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς. Ὁ Ἀγγλος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐσαρκος καὶ ρωμαλαῖος τὸ σῶμα· ὑπομονητικὸς καὶ καρτερικὸς, ἐνεργητικὸς, ἄοκνος καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὴν ἐργασίαν· φλεγματικώτατος, ἀψηφῶν τοὺς κινδύνους μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ψυχραιμίας. Εἶναι προικισμένος ὑπὸ ἰσχυρᾶς ἀντιλήψεως καὶ φαντασίας, ἔχει παρατητητικὸν πνεῦμα συγχρόνως δὲ ἀκρίβειαν καὶ στερεότητα εἰς τὰ ἔργα του. Πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα, πειθαρχικώτατος εἰς τοὺς νόμους, πρότυπον σεβασμοῦ ἔχει τὴν θρησκείαν καὶ βάσιν ἀσφαλείας καὶ ἐγγυήσεως τὴν συνείδησίν του. Ὡς πρὸς τὰς ιδιοτροπίας, τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ χαρακτήρος ἀπαντᾶται πλειότερον ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας.

Τ Ε Λ Ο Σ.

APPROXIMATELY 1000 HOURS

[illegible]

ΛΥΒΕΡΠΟΥΛΗΣ.

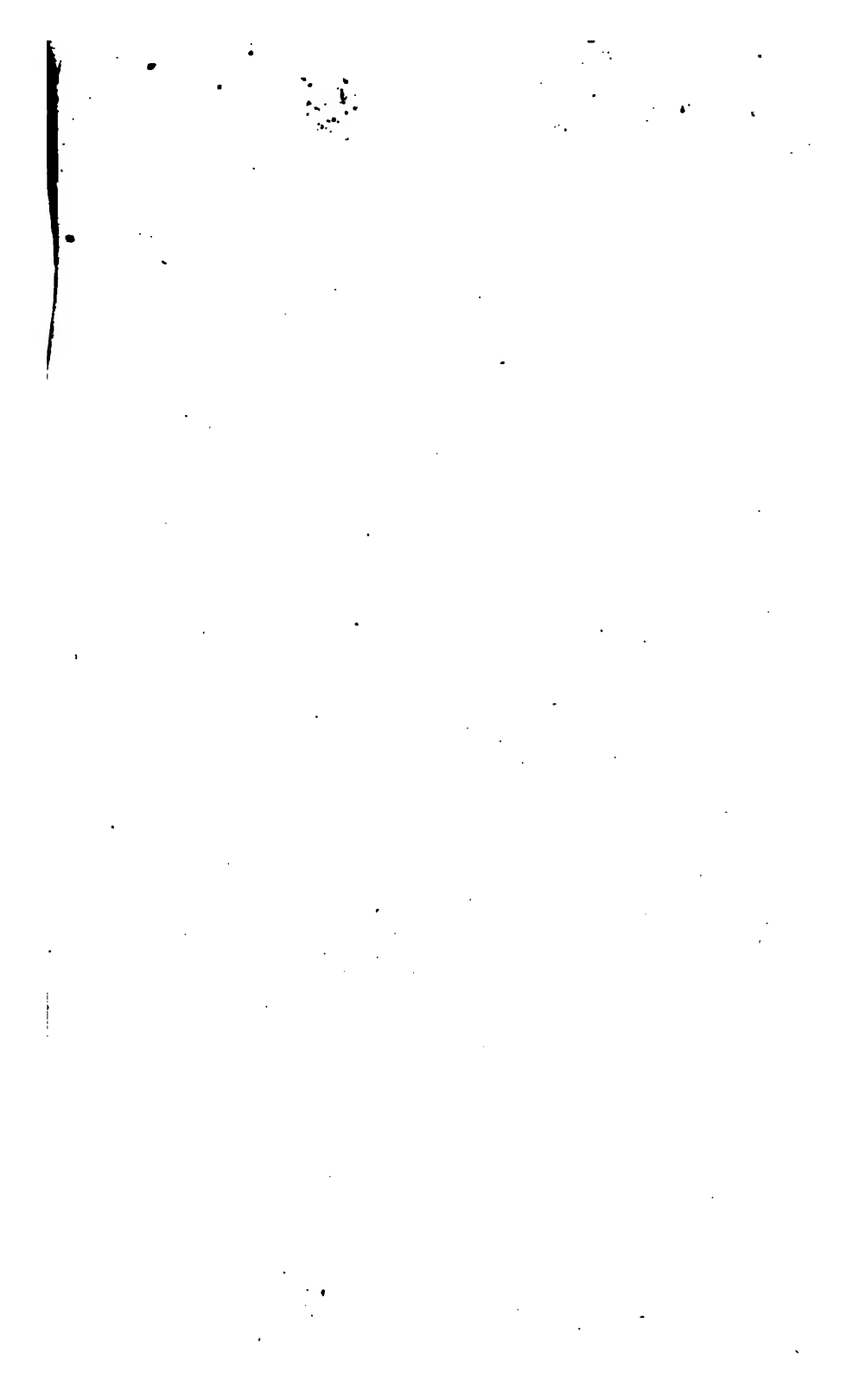
Οἱ Κ. Κ.	Σώματα
B. Παπαγιάννης . . .	40
M. Γ. Παπαγιάννης . .	20
Κωνστ. Μ. Ράλλης . . .	5
Μιχ. Α. Ράλλης (πρό- ξενος)	5
Σπυρίδων Γεωργαλάς . .	4
Π. Ι. Ράλλης	2
N. Νέρης	2
Π. Ροδοκανάκης	2
Θ. Ν. Βλαστός	2
Πασπάτης	2
Ε. Ἀναγνωστόπουλος . .	2
Ι. Δημητρακόπουλος . . .	2
Ι. Α. Benachi	2
Κωνστ. Γ. Λάμπρος . . .	2
P. Z. Rodocanachi . . .	2
Νικολ. Κ. Μάξιμος . . .	4
Oscar Gantés	2
Δ. Μαυρογορδάτος	2
Α. Χριστόδουλος	1
Κ. Μ. Ἠλιάδης	2
Μιχ. Εὐαγγελινός	2
Χρῆστος Ε. Ἀδάμ	2
Γ. Ποτέσσερος	2
Edward D. Barff	1
N. Κ. Ραφτόπουλος	2
Δ. Ἰσιγόνης	2
Σοφιανός	1
Δ. Παπακαλός	4
N. Κ. Σκρινῆς	4
M. Ι. Χρυσοβελώνης . . .	1
Ι. Κορνίλιος	2
Α. Ζικαλιότης	2
Κ. Ν. Κωνσταντινίδης . .	1
Γ. Κοντόσταυλος	2

ΜΑΓΚΕΣΤΡΙΑΣ.

Οἱ Κ. Κ.	Σώματα
Ἀπ. Ἰωαννίδης (ἑλλ. πρὸξενος)	3
Στέφανος Σκυλίτσας . .	5
Κ. Ε. Δημητριάδης	3
Α. Ν. Ἀλεξανδρόωφ	2
Κ. Α. Μιχαλόπουλος . . .	3
D. P. Verbi	2
Olivo Frères	6
C. Vocotopulo's Sons . . .	2
Θ. Σουβατζόγλους	4
Κ. Χατζόπουλος	4
Γεώργιος Αορέντζος . . .	2
Ι. Δ. Νεγρεπόντες	2
Ι. Ε. Πετροκόκκινος	1
Κ. Κουτζουβέλλης	1
Ι. Σ. Βαρουξάκης	1
Κλ. Λόγιος	1
D. Ractwand	1
Ἐμμ. Παπᾶ Δημητρίου . .	1
Ἀδελφεὶ Ἀνδρουλῆ	1
Ἐμμ. Κάσδαγλης	2
Γρηγόριος Ἀνανιάδης . . .	2
R. Besso & Co.	2
Κ. Ι. Σαριδάκης	2
Δ. Ι. Ἠλιάσχος	1
N. Ζ. Τζιωτάκης	1
Κ. Σ. Μπούκουρας	2
M. Ἀδόσιδης	1
Σ. Χατζόπουλος	2
Παπαγιάννης καὶ Ἱερε- μίας	2
Π. Δ. Ἀποστόλου	1
Ι. Θωμαΐδης	2
N. Capreol	3
Ι. Θεοδωρίδης	2

Οἱ Κ. Κ.	Σώματα	Οἱ Κ. Κ.	Σώματα
Γ. Ἀναστασίου . . .	1	Π. Χασιώτης . . .	1
Π. Γρηγοριάδης . . .	2	Σ. Νικολαΐδης . . .	2
Ν. Εὐτυχίδης . . .	1	Ἀδελφοὶ Σκληβανιότη . .	4
Ν. Π. Ἀνδρεάδης . . .	1	ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ.	
Ν. Βραϊλίδης . . .	1	Οἱ Κ. Κ.	
Κ. Κωνσταντινίδης . .	1	Α. Βαλλιάνο . . .	10
Γ. Δ. Κοζαδινός . . .	1	Π. Θ. Ροδοκανάκης . .	5
Ι. Ζαχαράκης . . .	1	Ν. Γ. Ζαρίφης . . .	4
Ἀδελφοὶ Ζερβουδάκη .	1	Α. Σκέντος (διδάσκαλος) .	2
Κ. Ἰωαννίδης . . .	1	Α. Γ. Βασιλειάδης . . .	4
Σ. Σουβατζόγλους . .	1	Agelasto & Cie. . .	4
Λεωνίδας Χρυσοβελώνης	1	Salvago Fils . . .	4
Νικόλαος Εὐτυχίδης .	1	Ἀθ. Ἀθανασόπουλος . .	1
Α. Μιχαήλ . . .	1	BIENNΗΣ.	
Ν. Δ. Λάμπας . . .	1	Ἡ Α. Ἐξοχότης	
Ν. Καρυοφύλλης . . .	1	Ε. Ὑψηλάντης (Ἕλλην	
Α. Ν. δ' Ἀνδρίας . . .	1	Πρεσβευτής) . . .	50
Α. Εἰπολιτίδης . . .	1	ΓΕΝΟΥΗΣ.	
Γρηγόριος Ἀνανιάδης .	1	Ὁ Κ. Σ. Ἀναστασιάδης . .	2
Ι. Β. Κουγζουμτζόγλου .	1	ΓΕΝΟΒΑΣ.	
Ἀγγελος Σ. Πυρρῆς . .	1	Οἱ Κ. Κ.	
Γρ. Γ. Καπρίλης . . .	1	Ἀδελφοὶ Ροδοκανάκη . .	10
Δ. Ι. Βολιάκος . . .	1	ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ.	
Ἰωάννης Ν. Πισαράφτης	1	Οἱ Κ. Κ.	
Γ. Slatanos . . .	1	Λ. Lambrinidi . . .	4
ΠΑΡΙΣΙΩΝ.		Stathopoulos . . .	4
Ἡ Α. Ἐξοχότης		Fontanas . . .	2
Χ. Ζωγράφος . . .	20	Ν. Poggi (Ἱατρός) . . .	2

Ἐξαιτούμεθα συγγνώμης παρὰ τῶν Κ. Κ. συνδρομητῶν ὧν τὰ ὀνόματα δὲν κατεχωρίθησαν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ καταλόγῳ, μὴ ἀποσταλειςὼν ἡμῖν ἐγκαίρως τῶν ἀγγελιῶν.

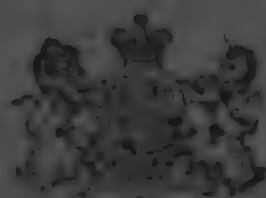
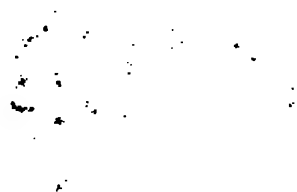

PLATE 2. 10. 1.

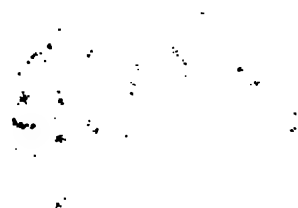

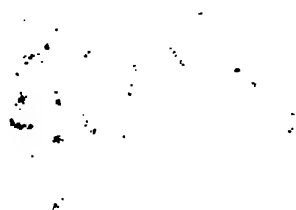

11

400

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

2000

1000

1000

1000

1000

100

101

102

103

104

105

106

1000

1000

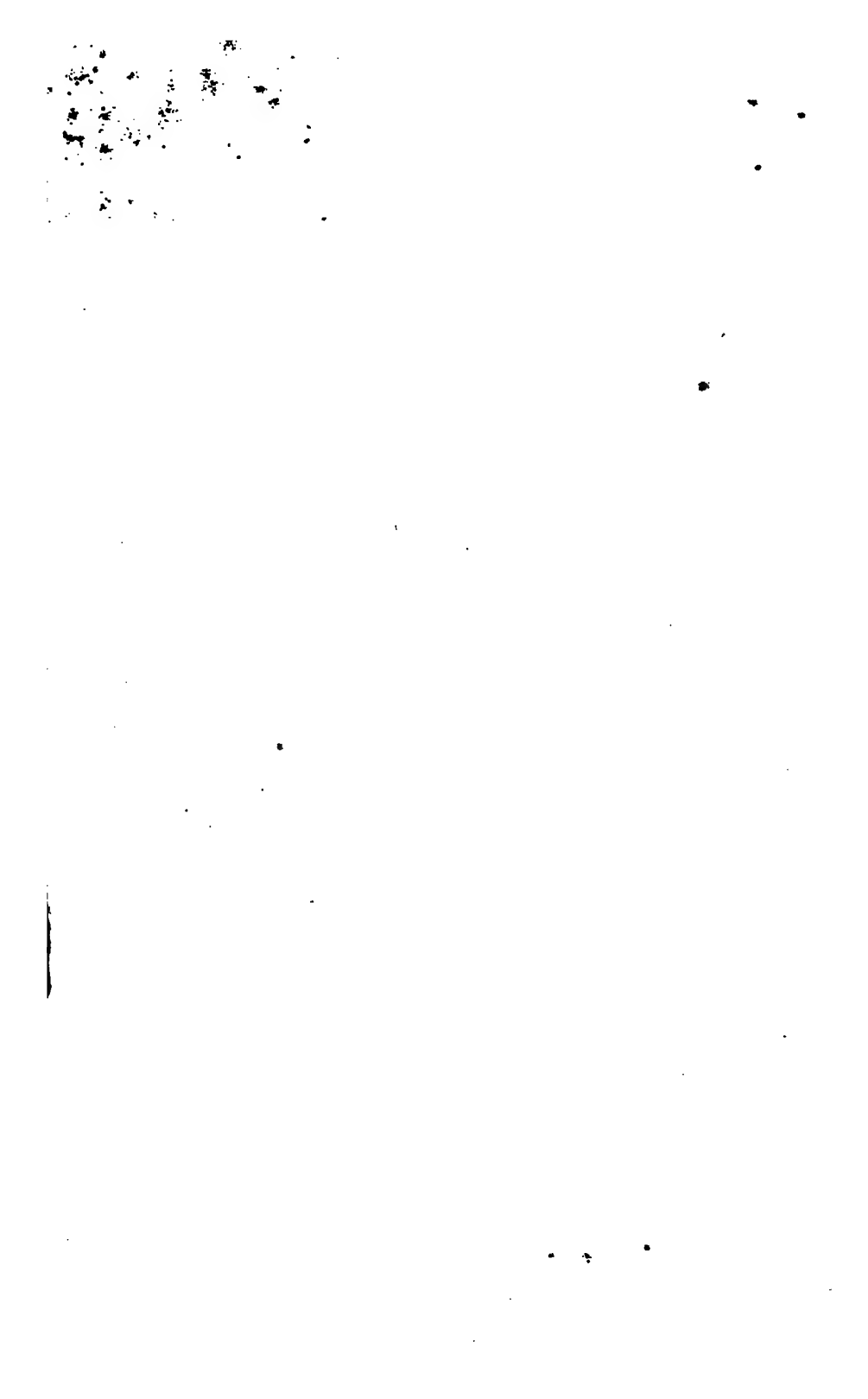
1000

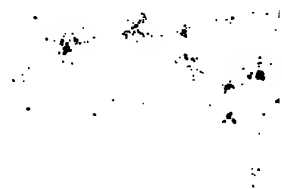
1000

1000

1000

1000

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

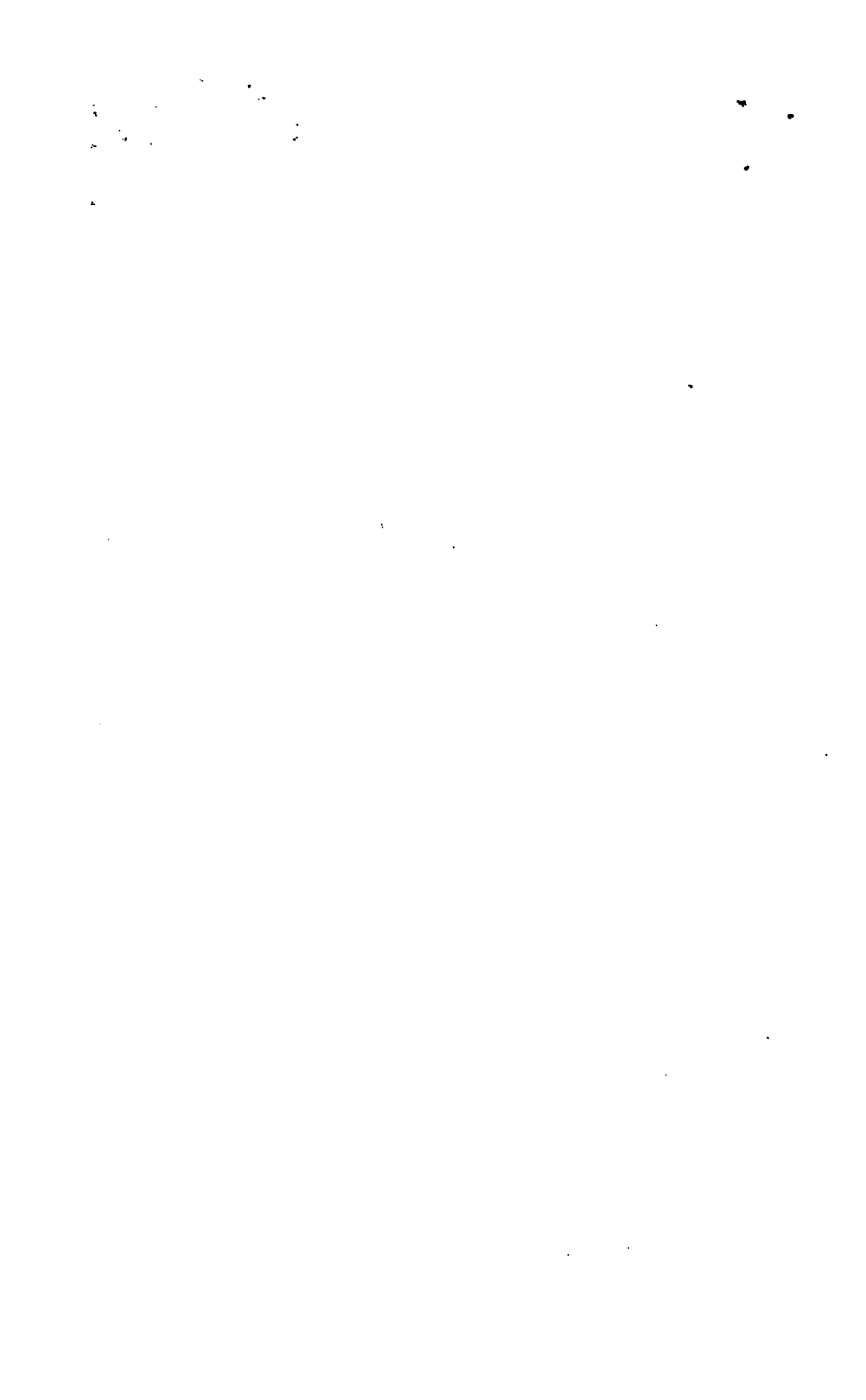
100

100

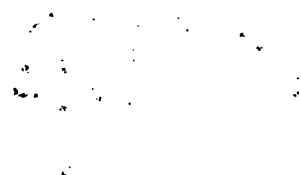
100

100

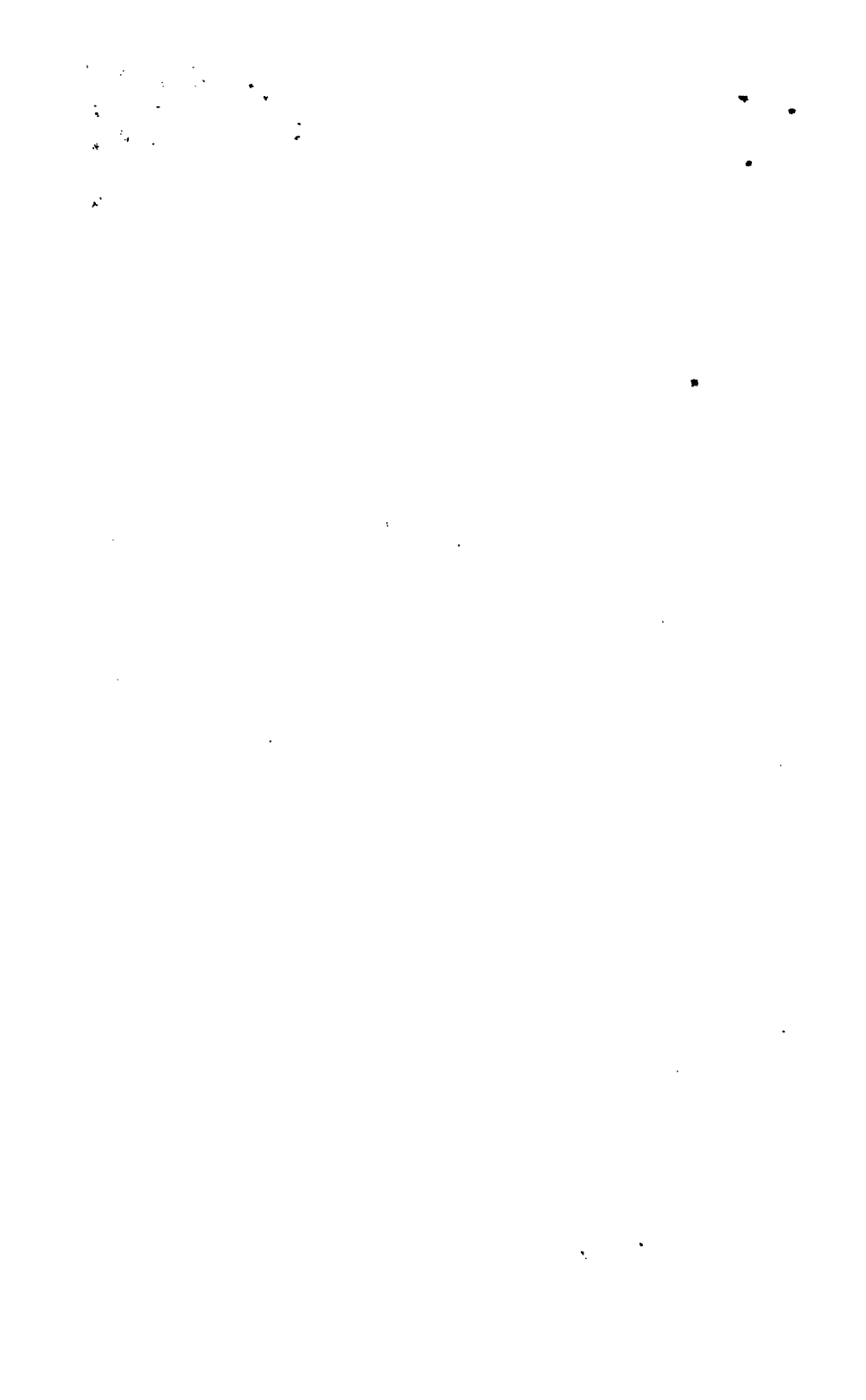

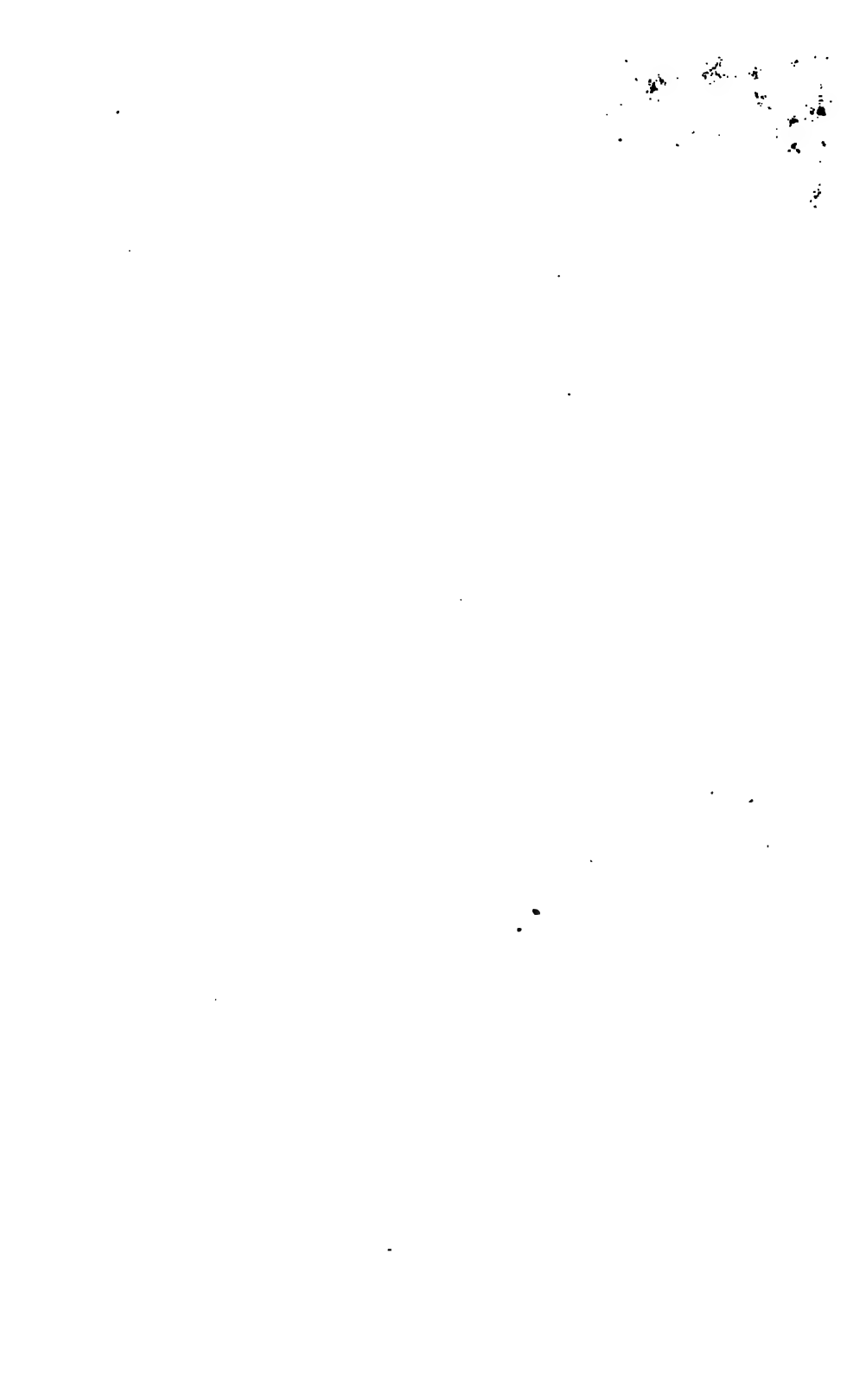

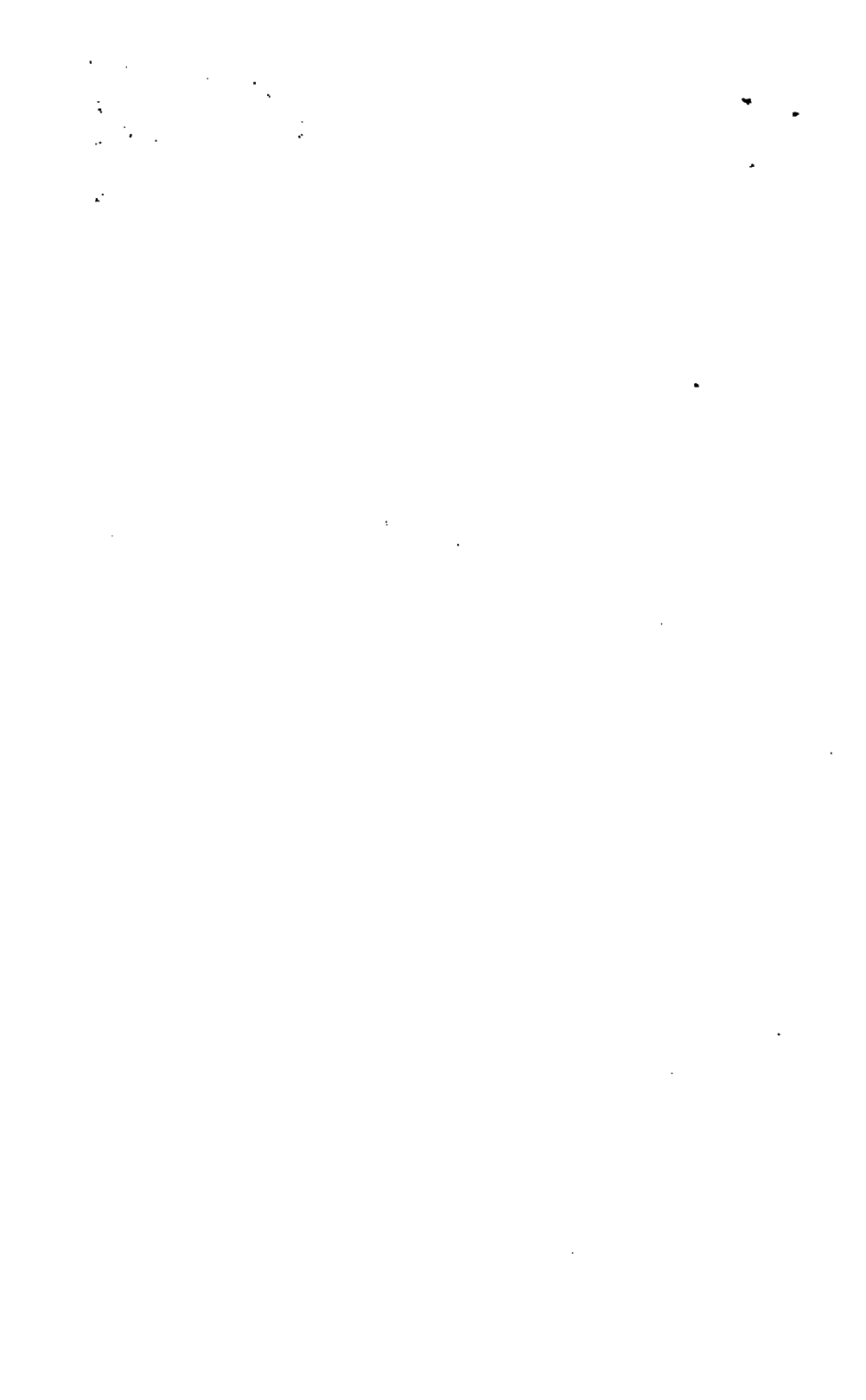

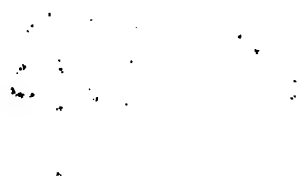

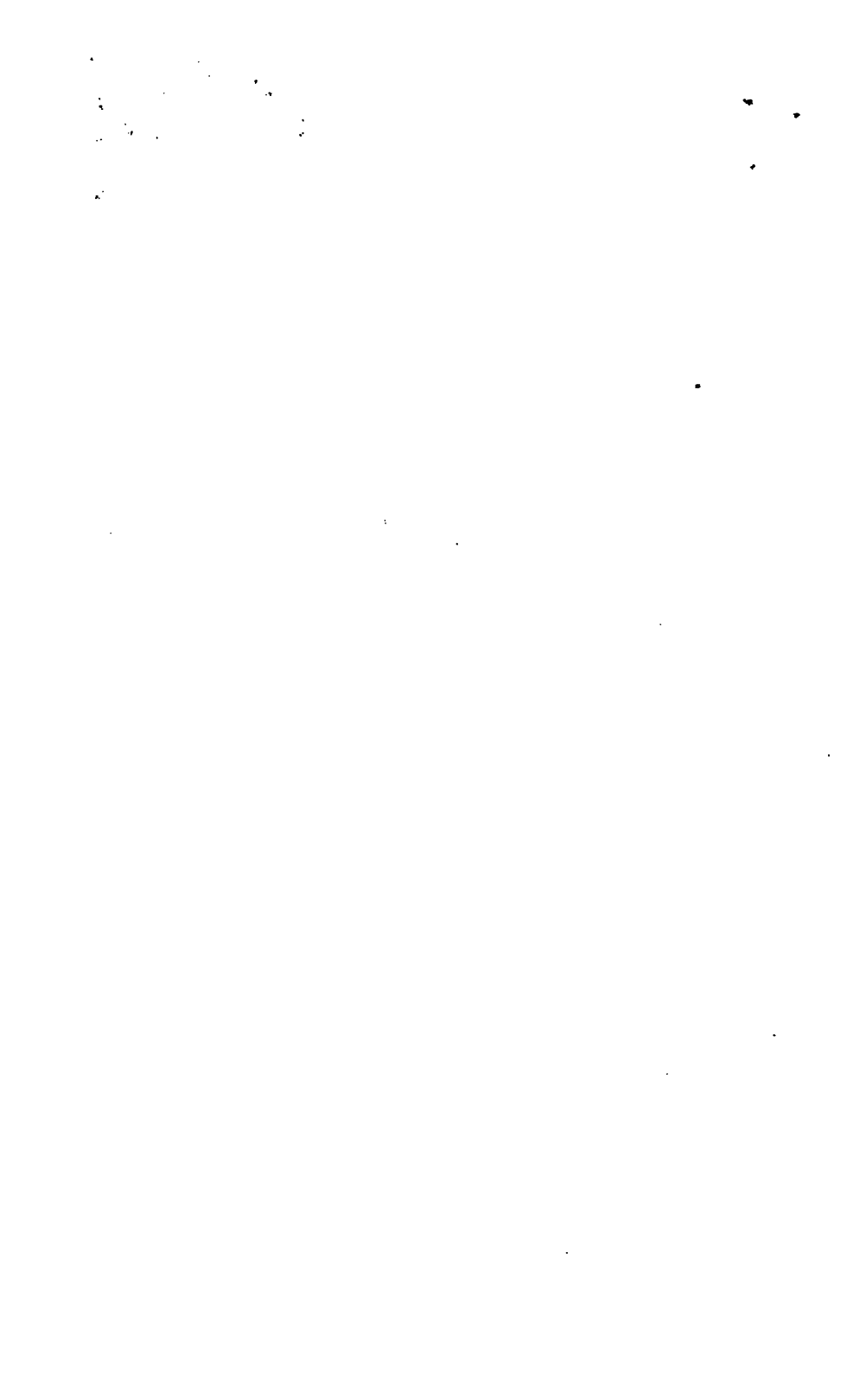

10

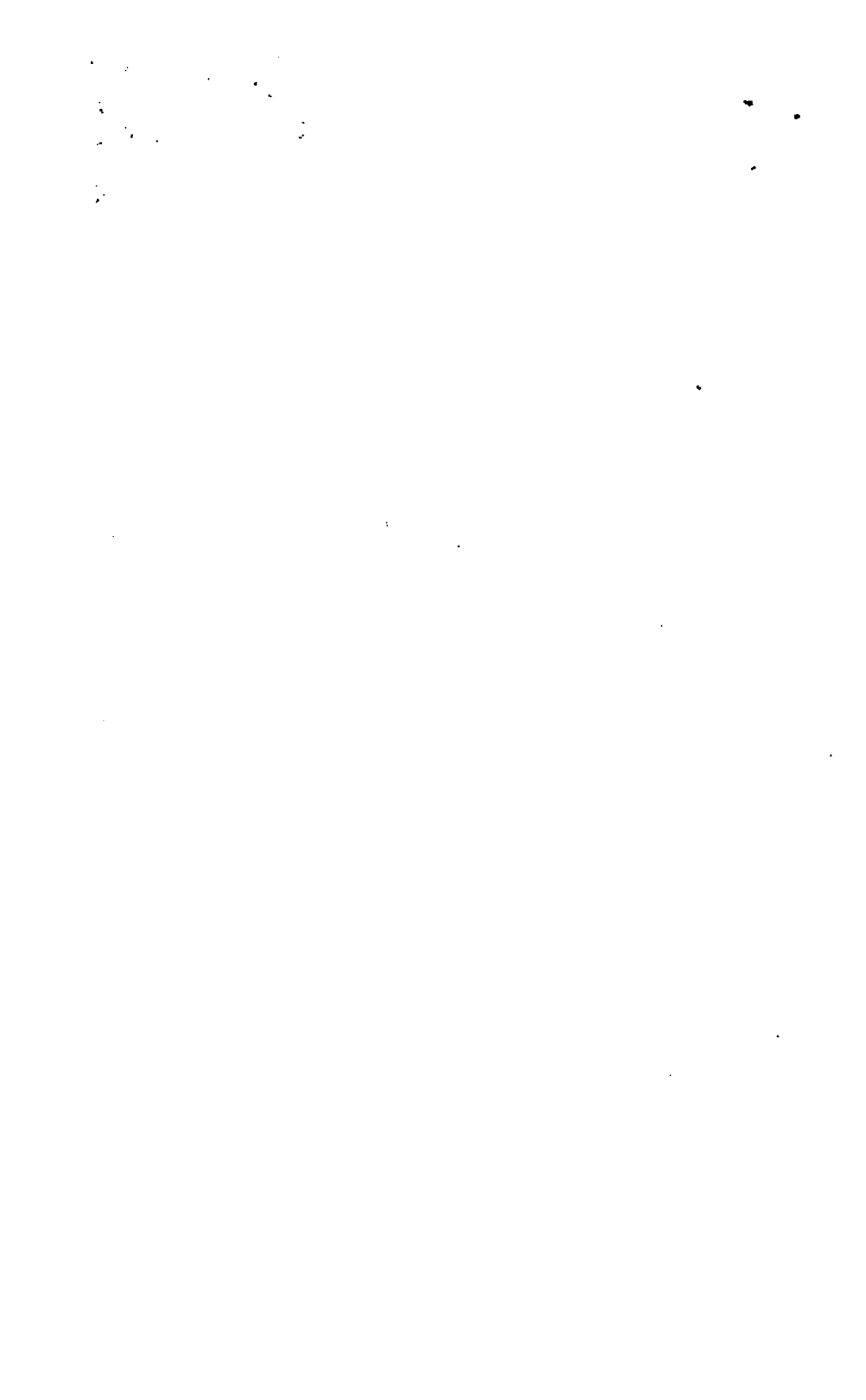

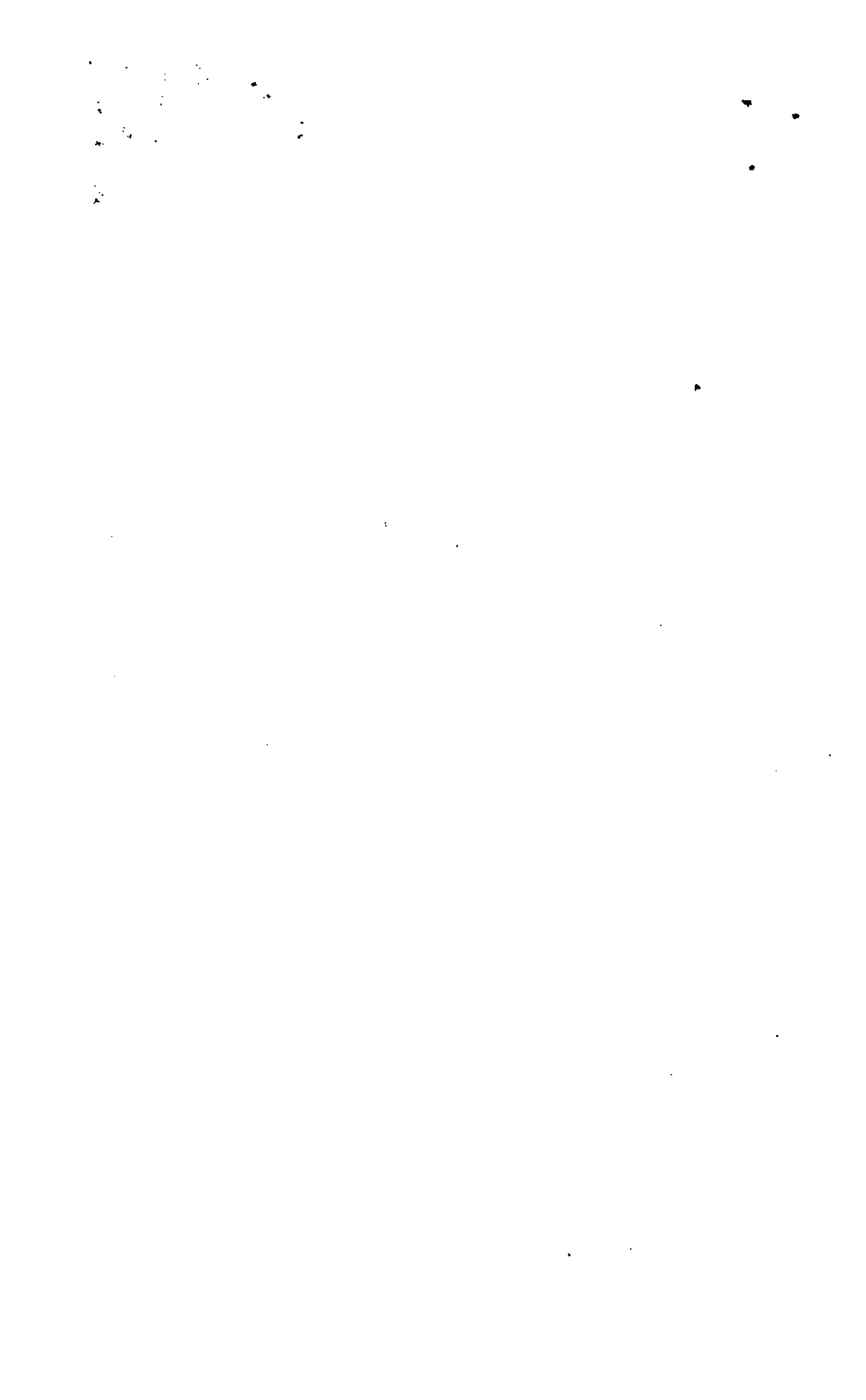

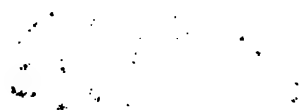

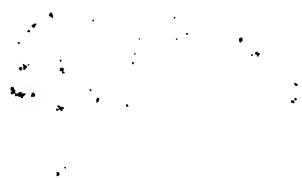

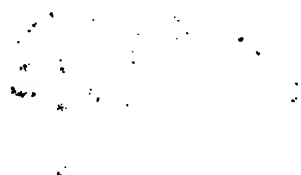

10

10

10

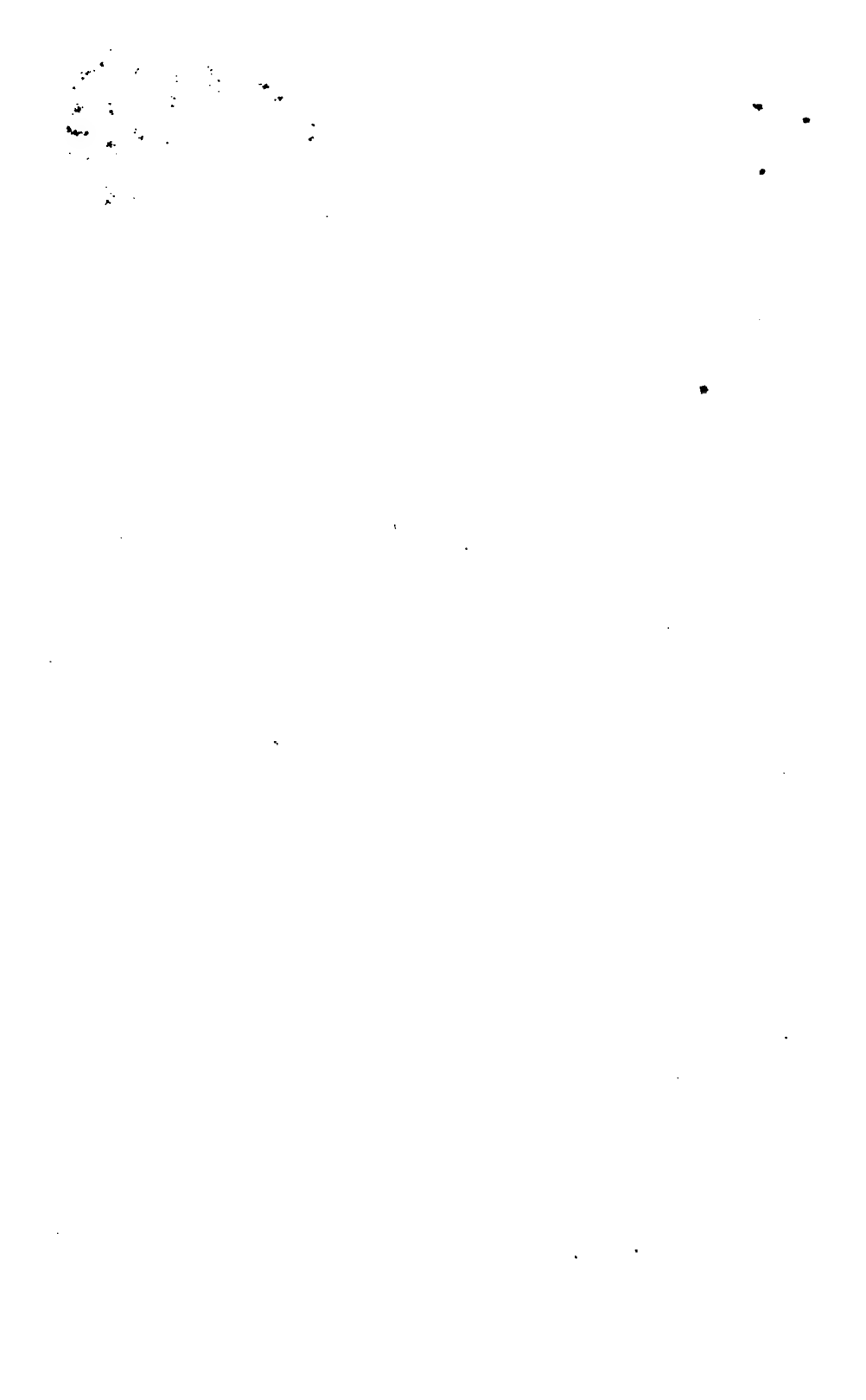
100

100

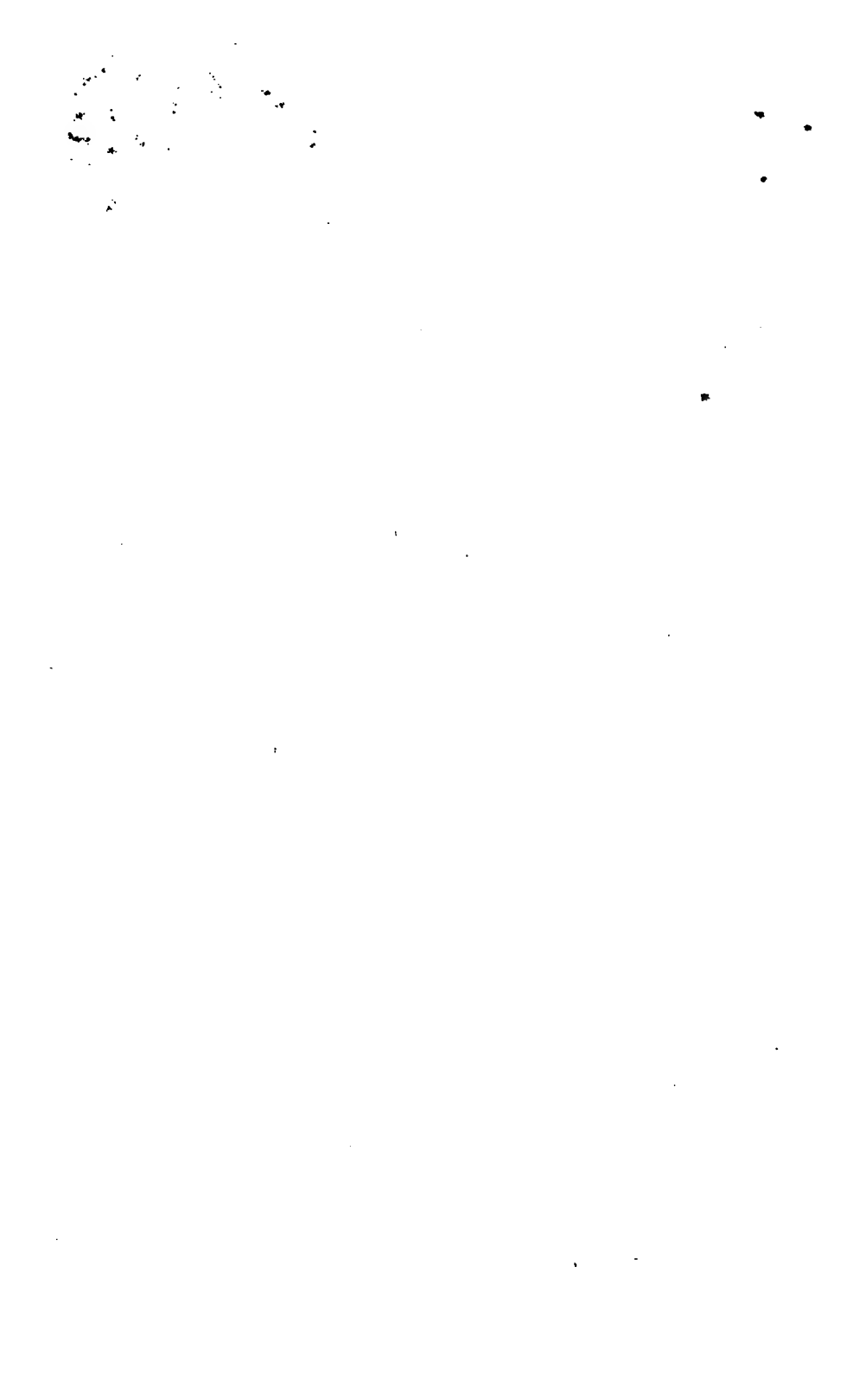
100

100

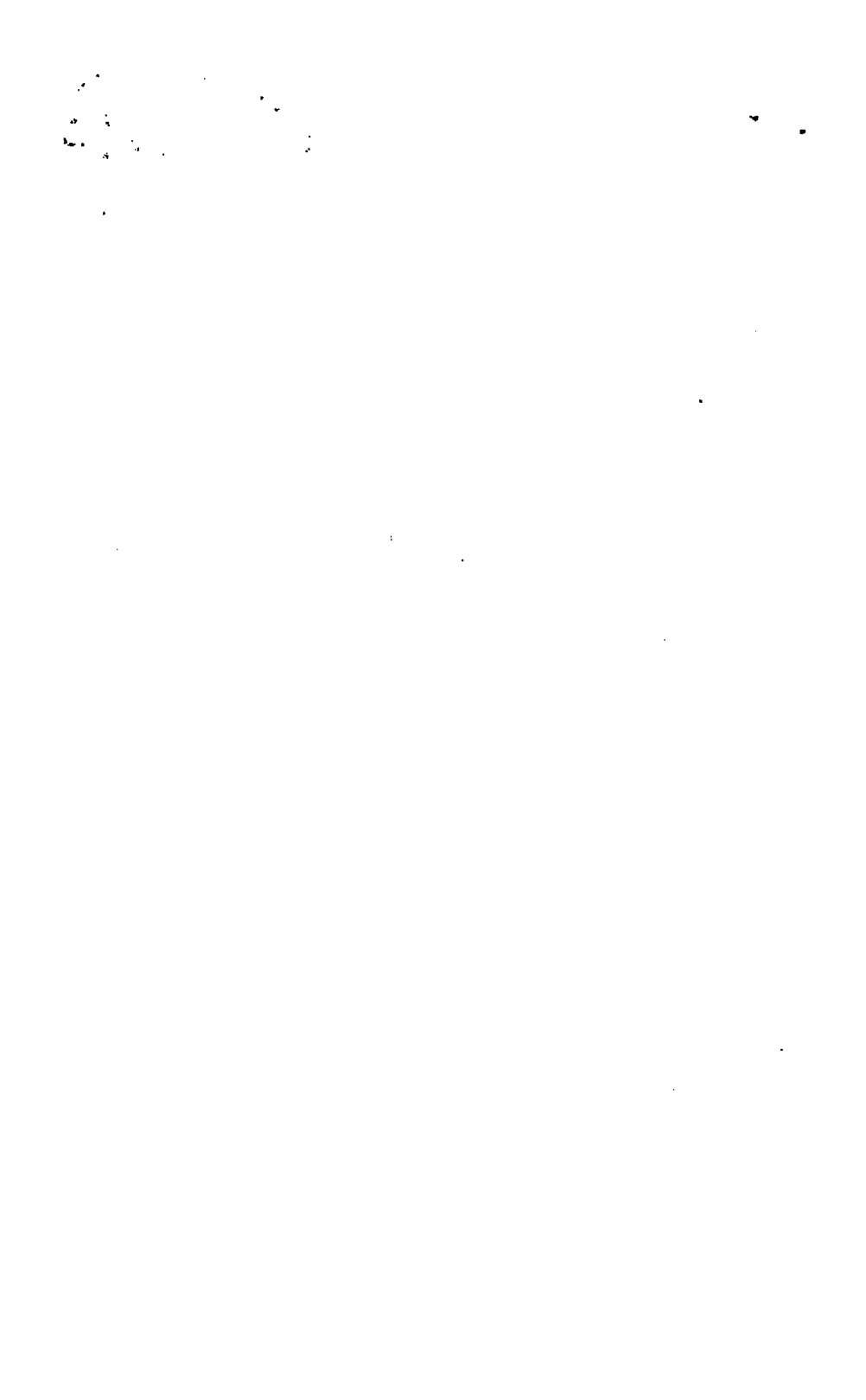

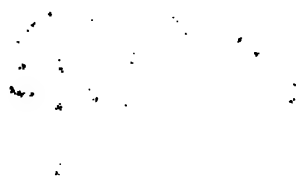

10

10

100

100

100

100

100

100

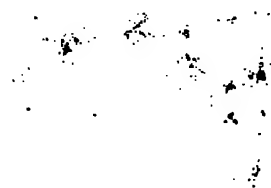
100

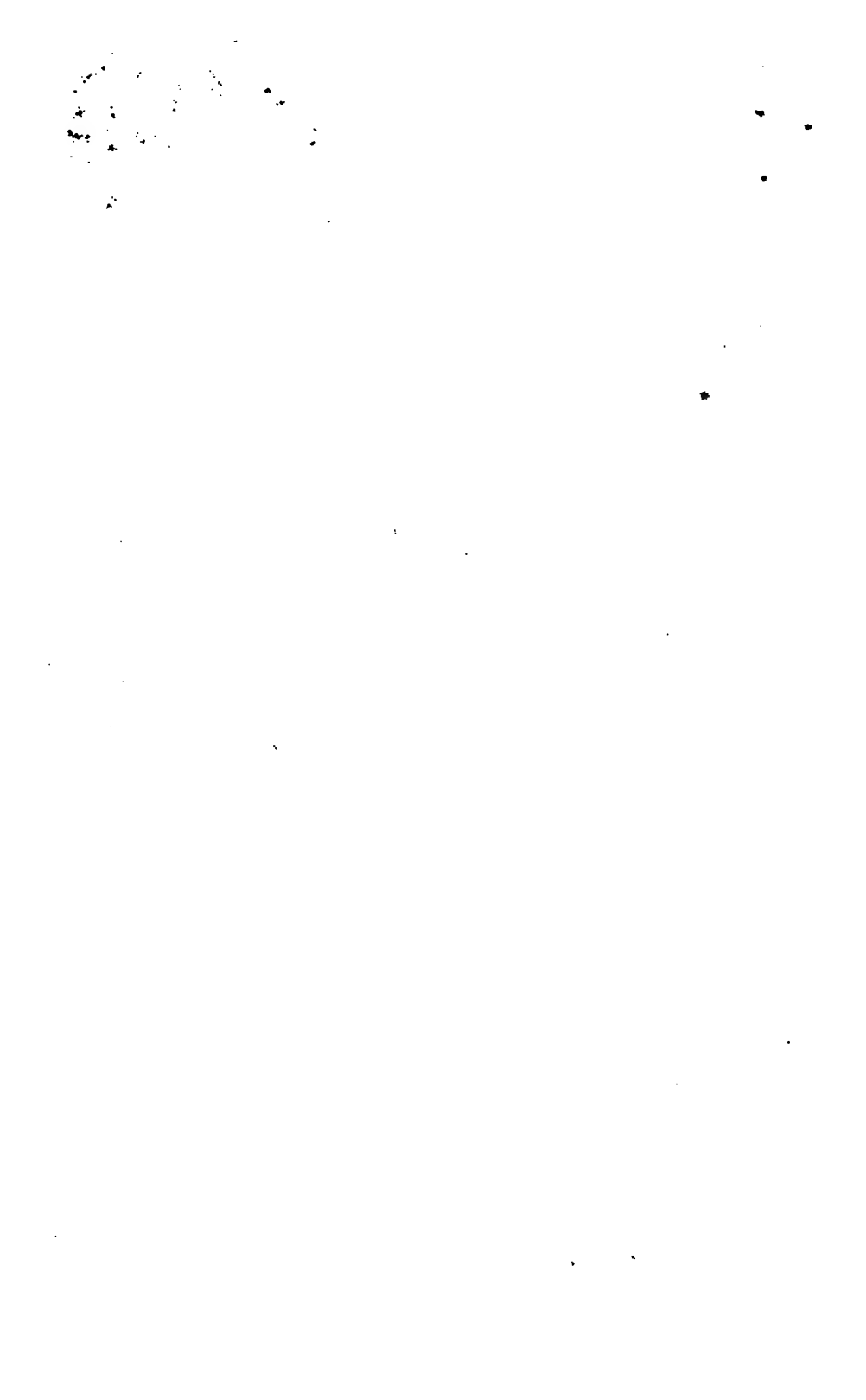
100

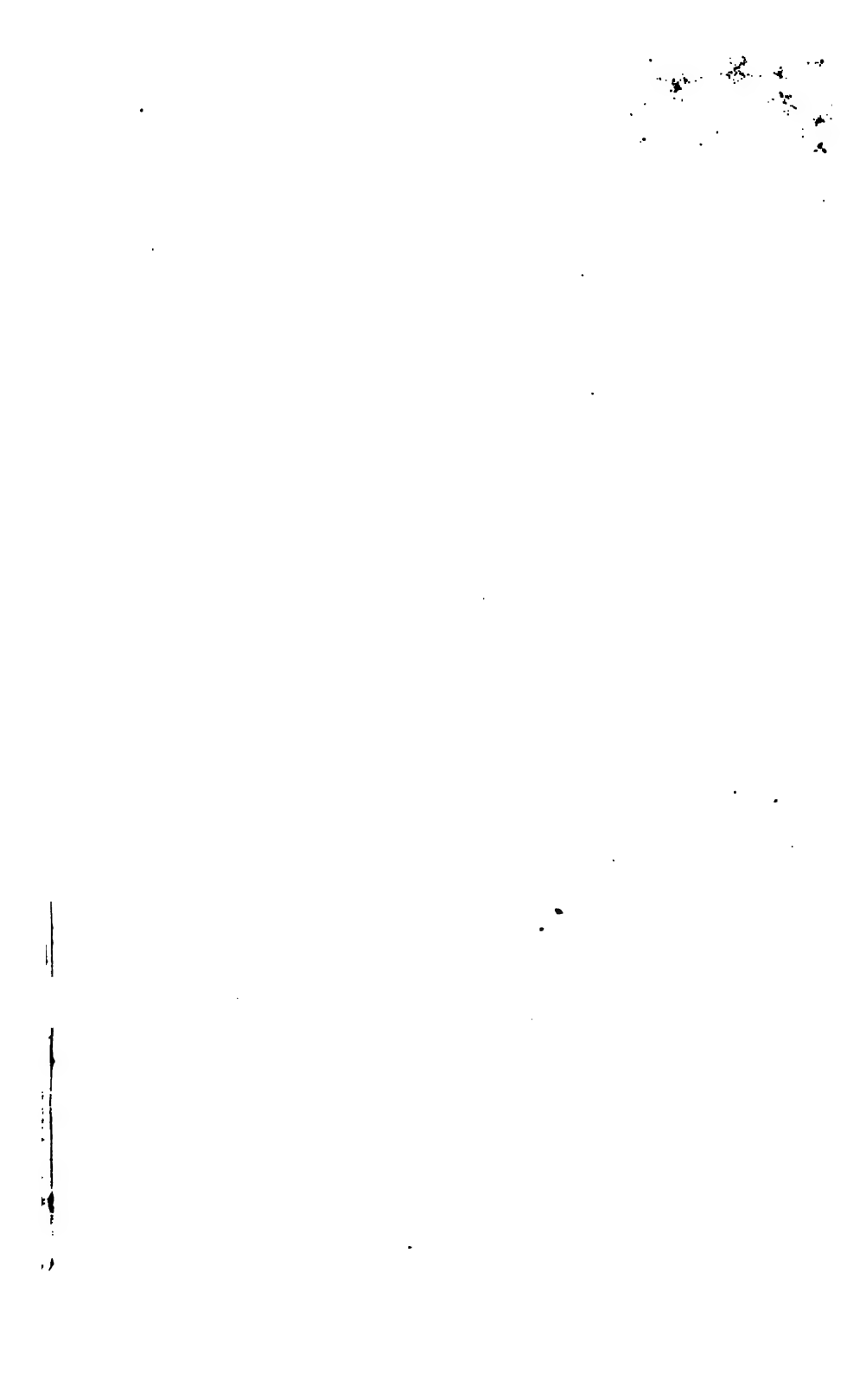
100

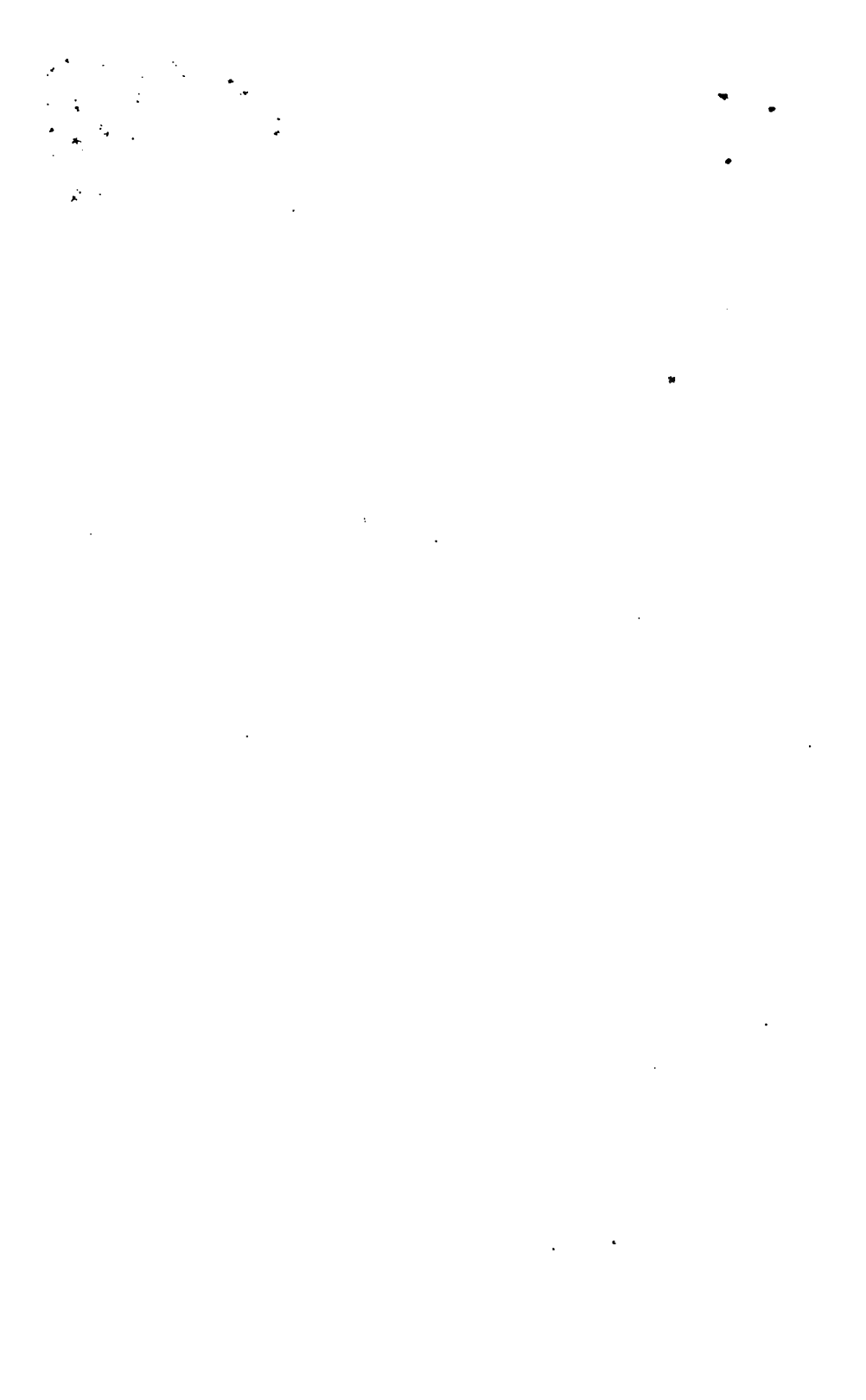

10

11

12

13

14

15

16

10

11

12

13

14

15

16

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

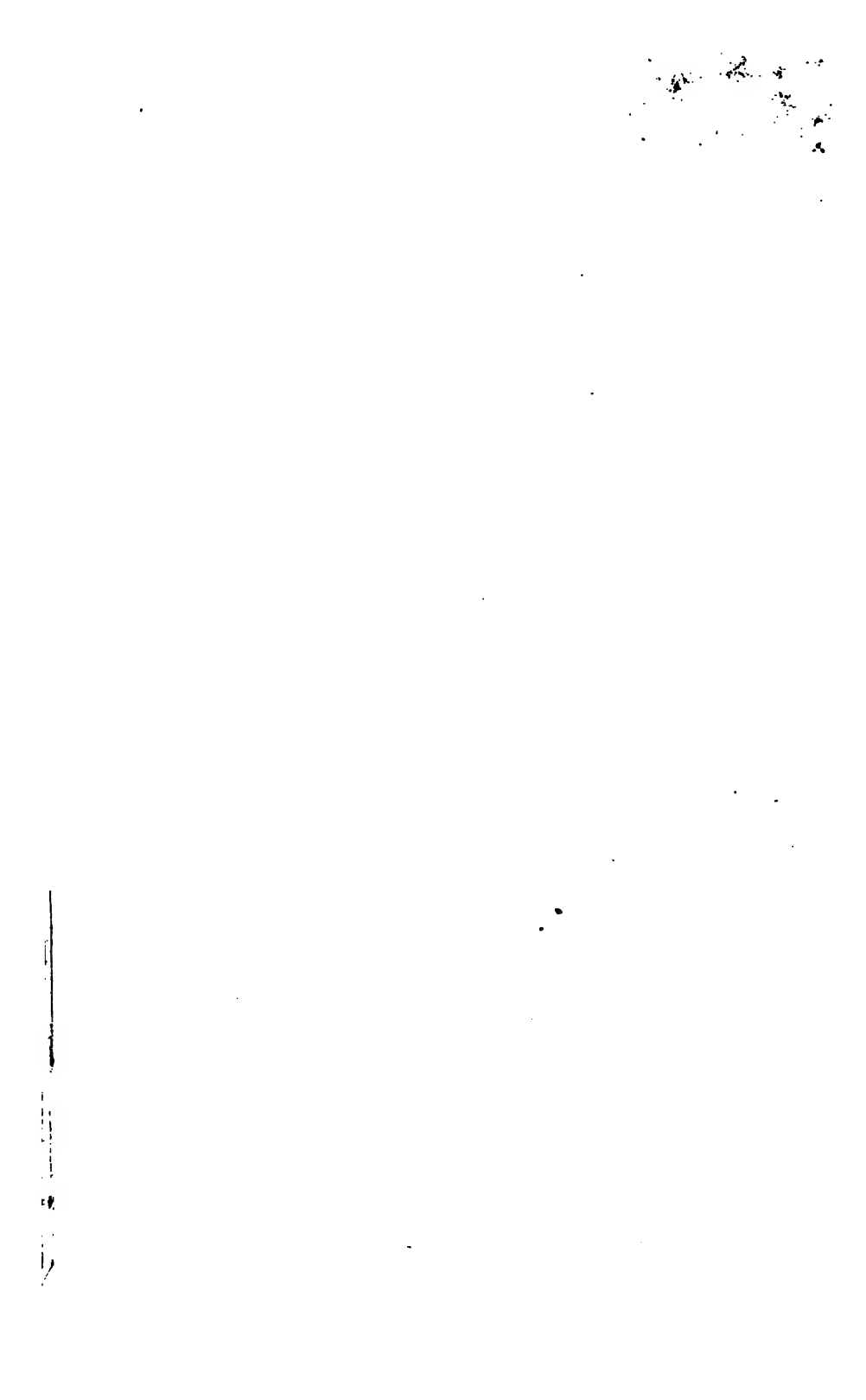
100

100

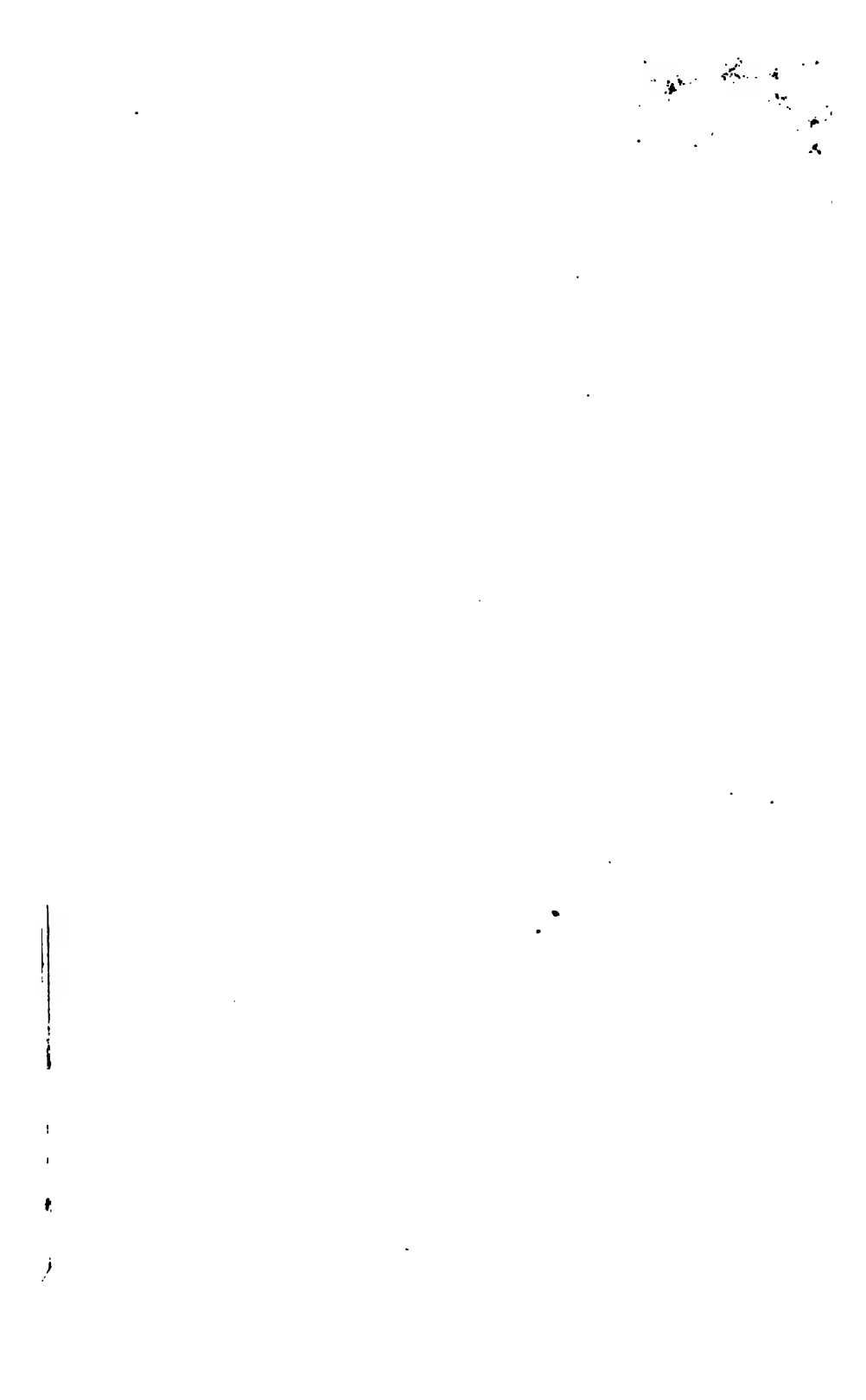
60

10

1

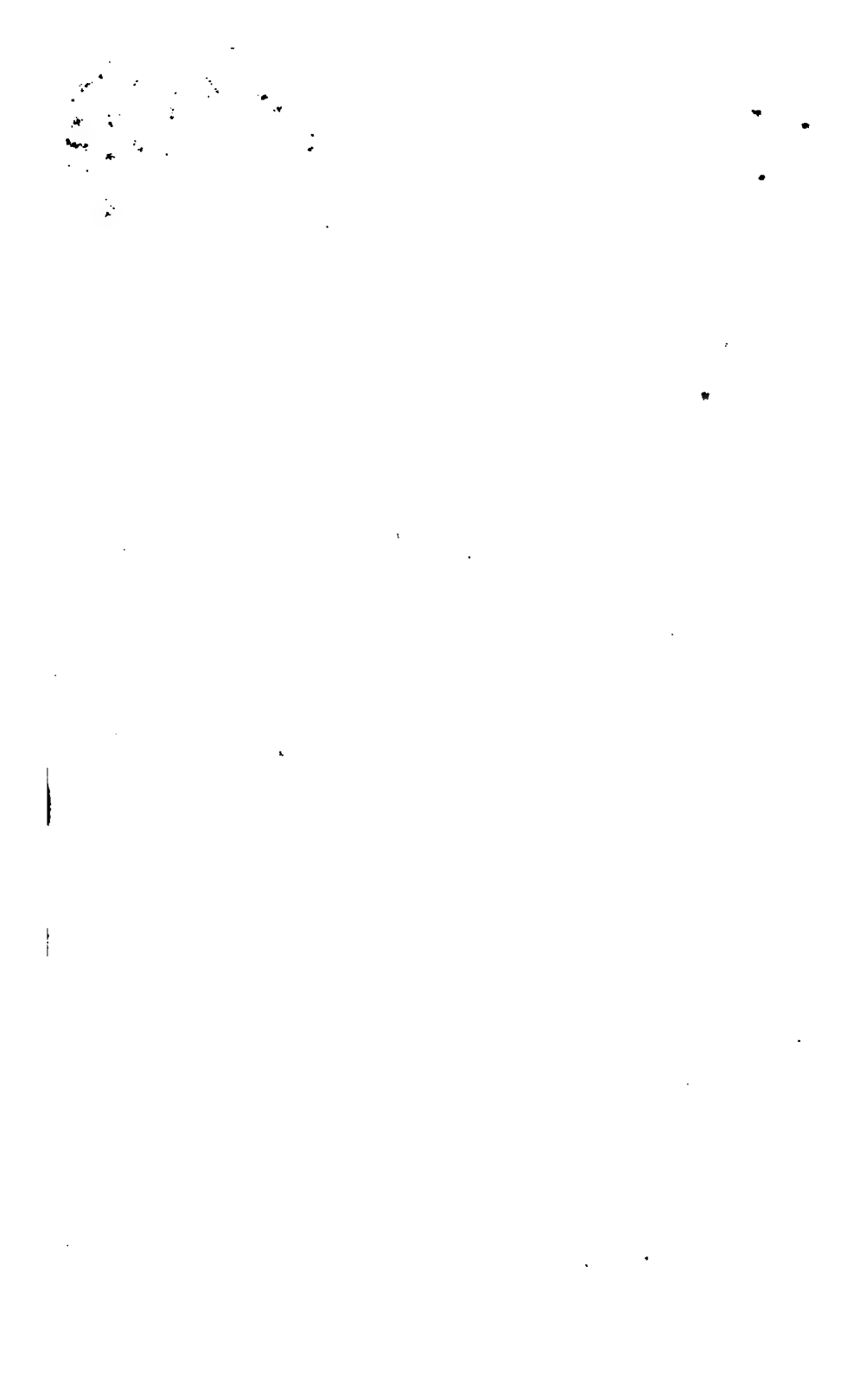

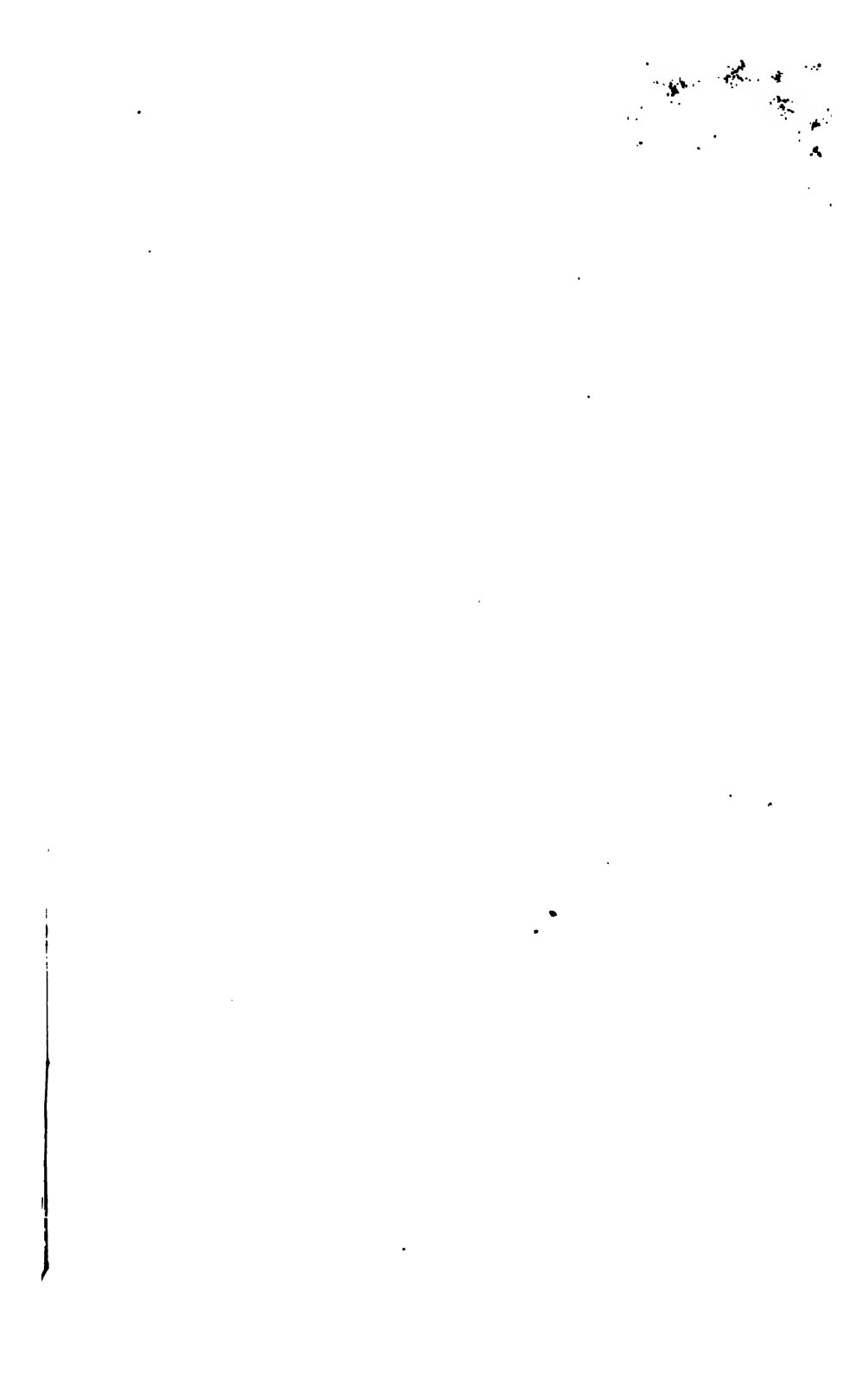

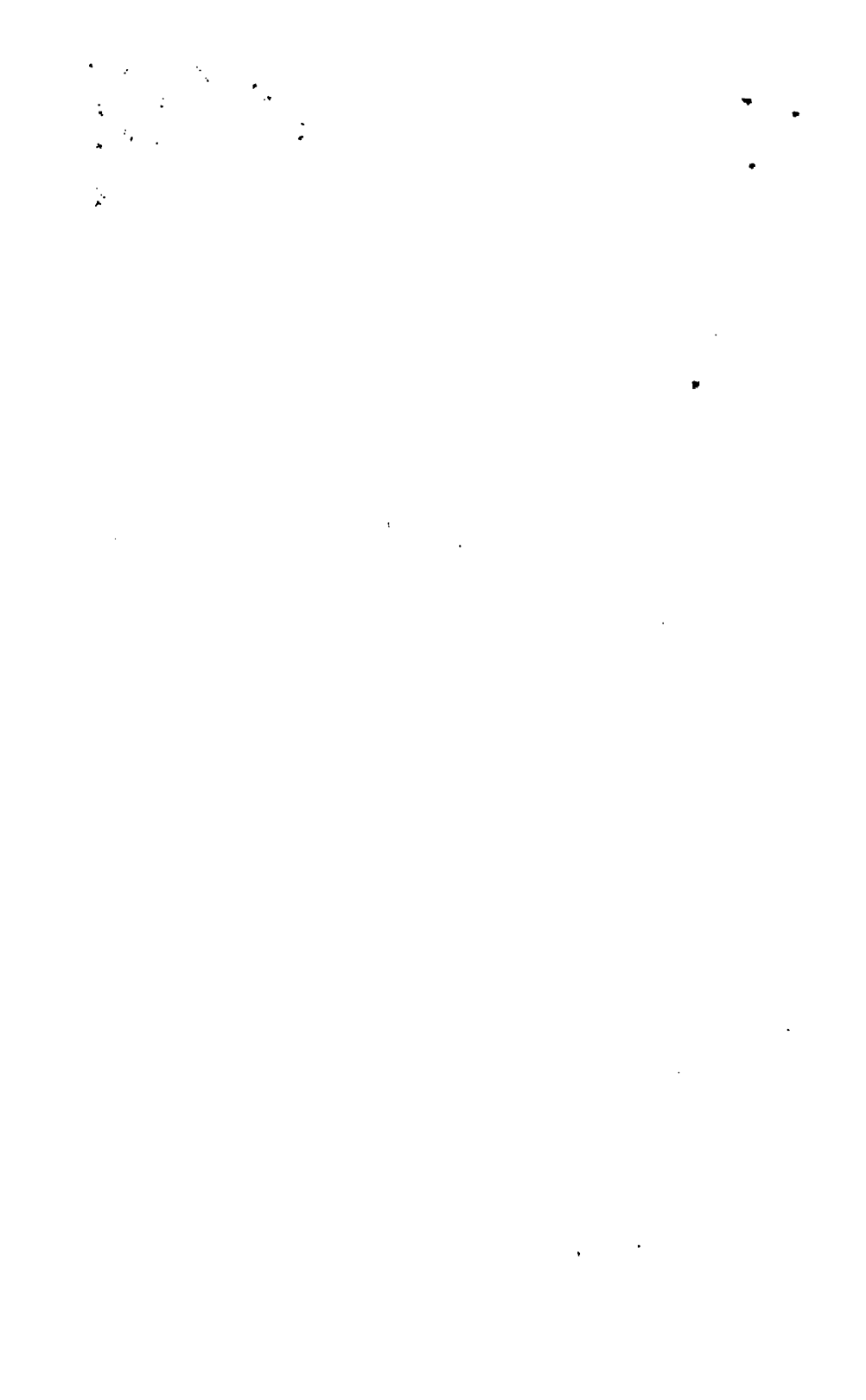

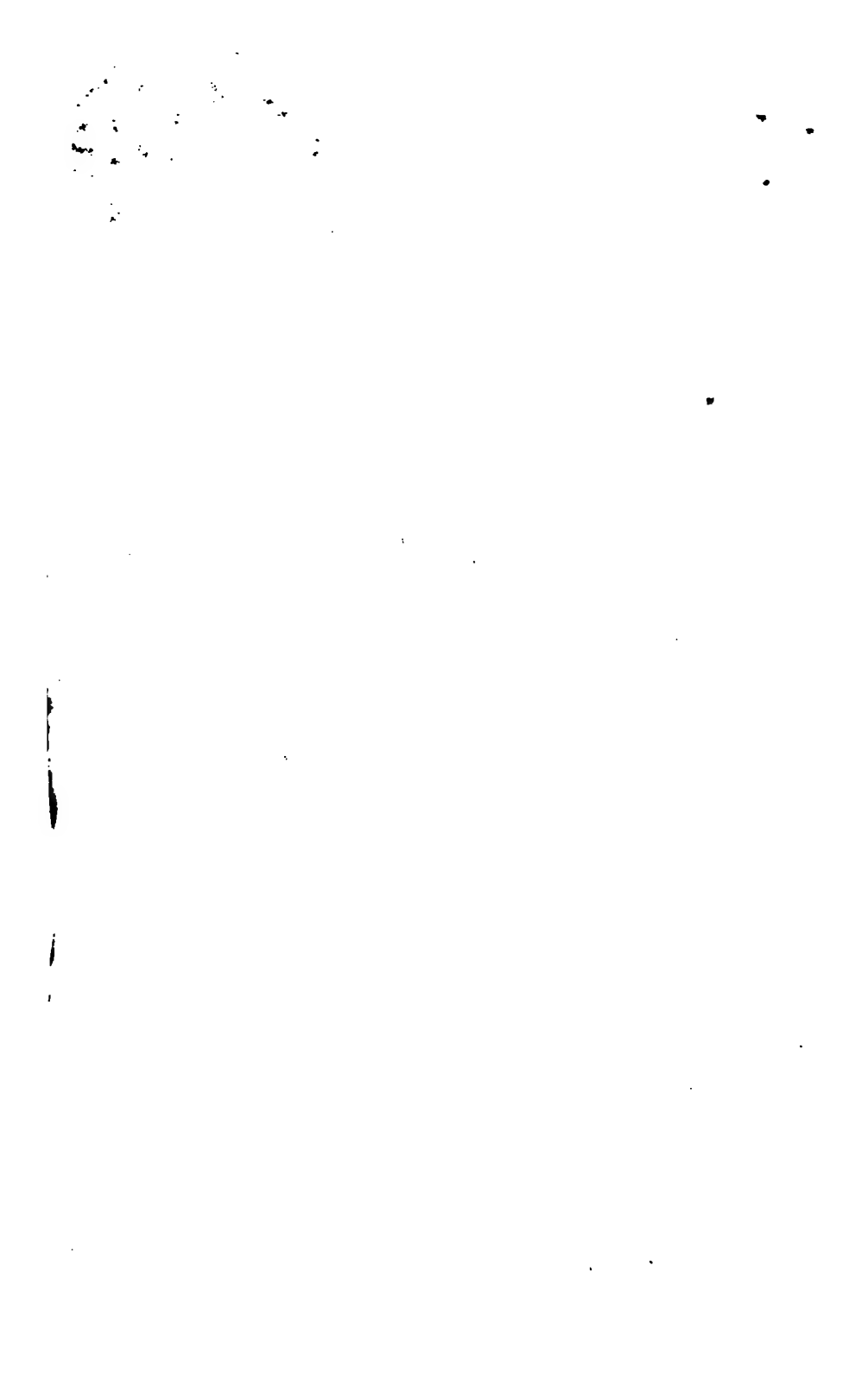

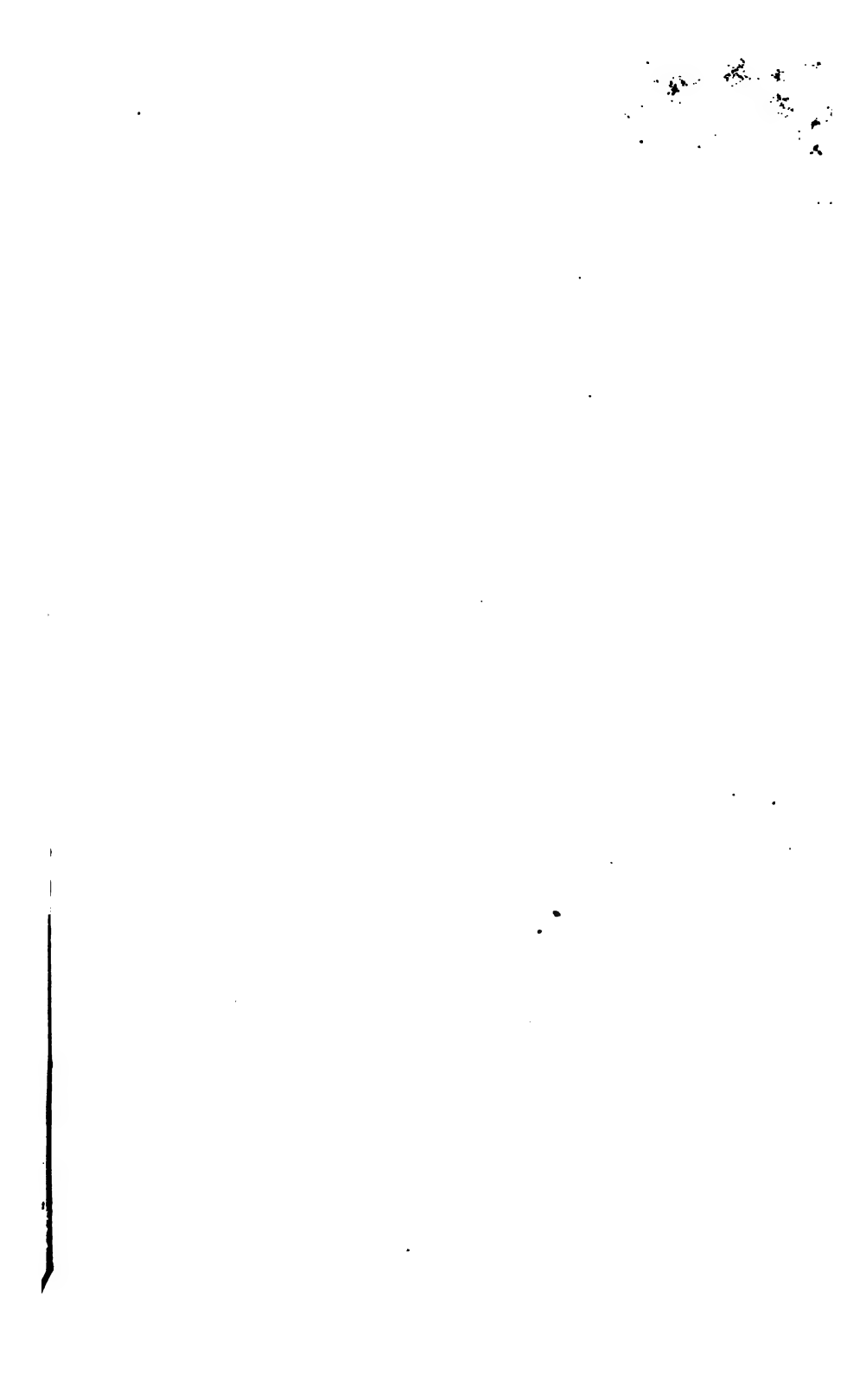

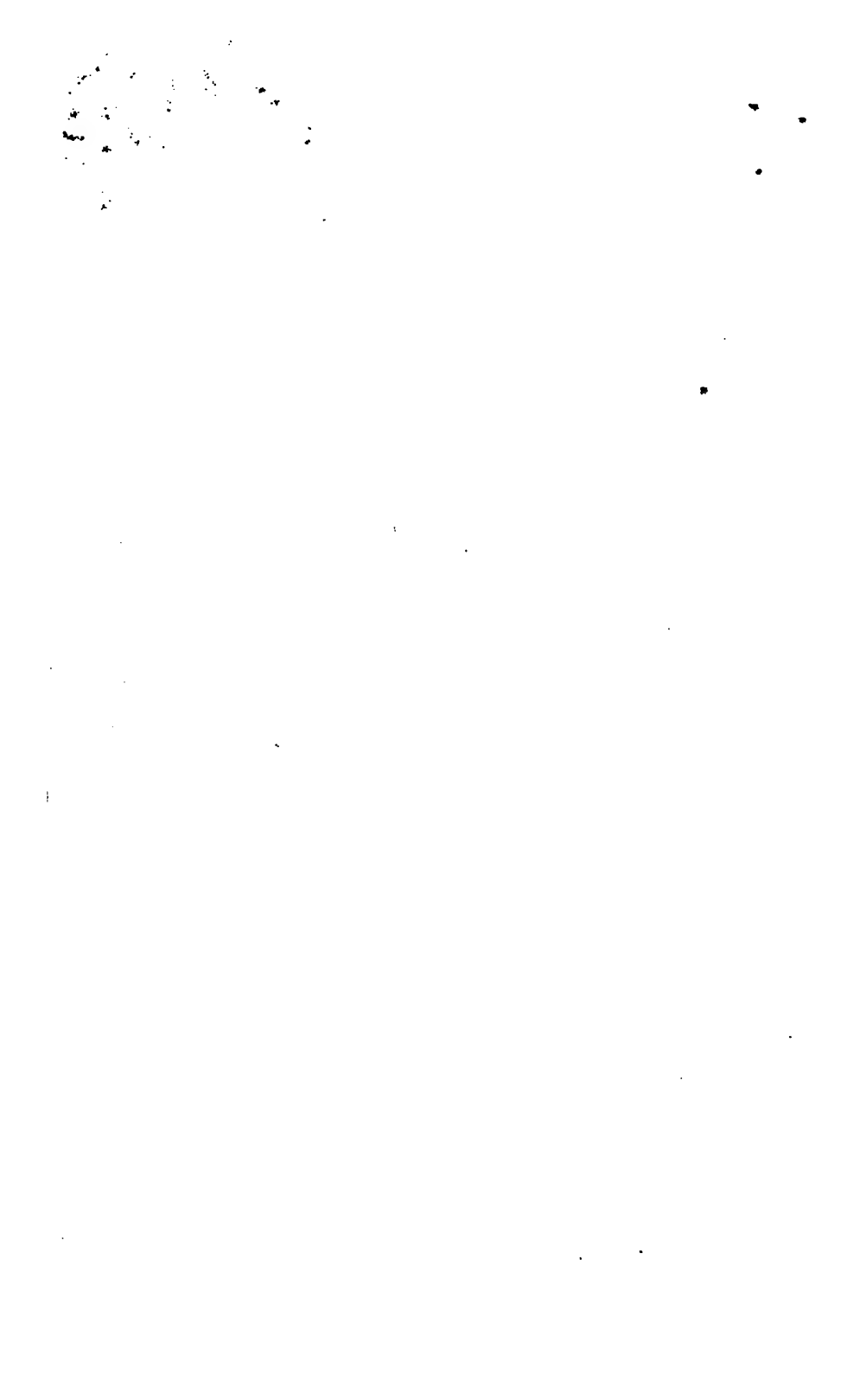

100

100

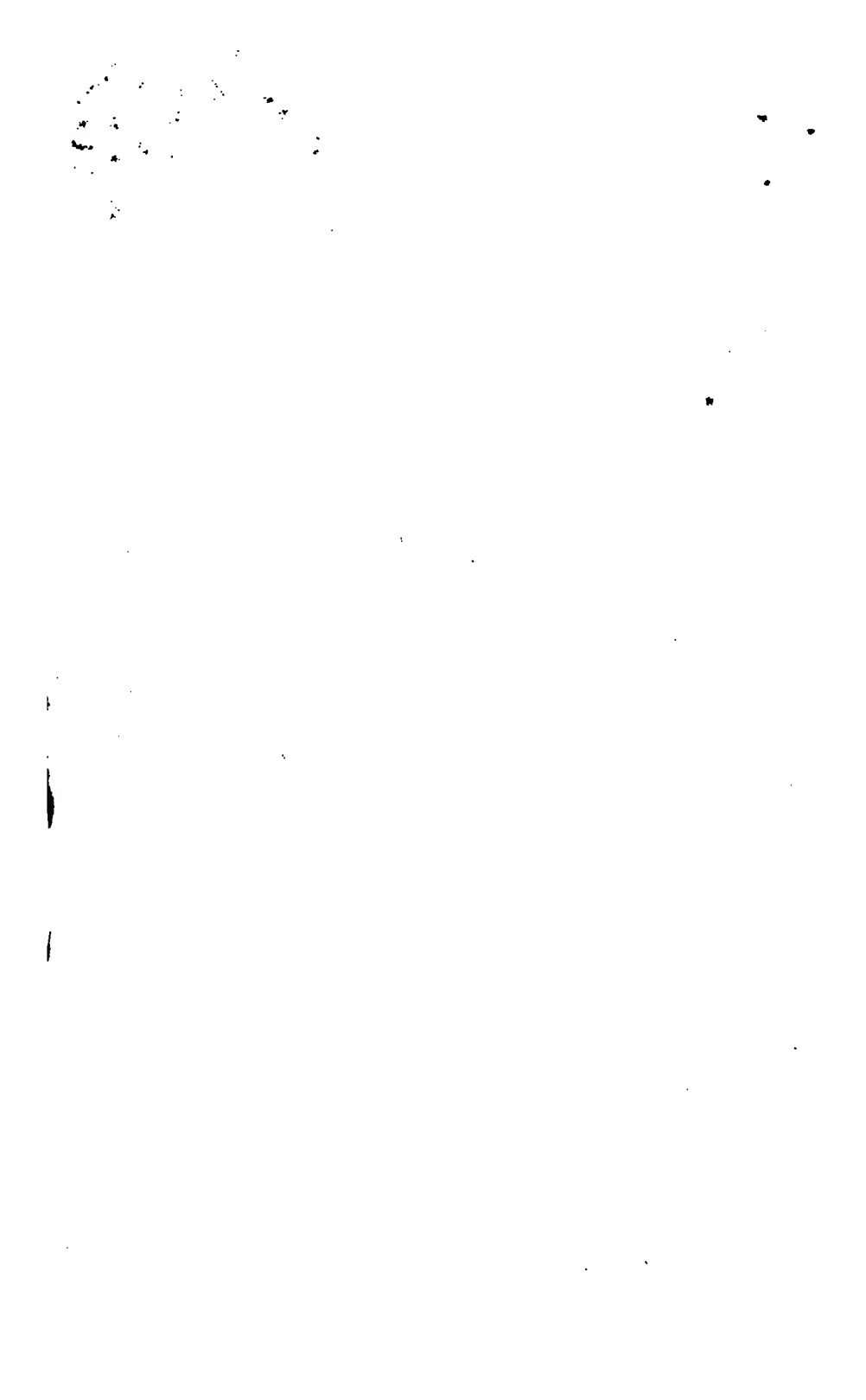

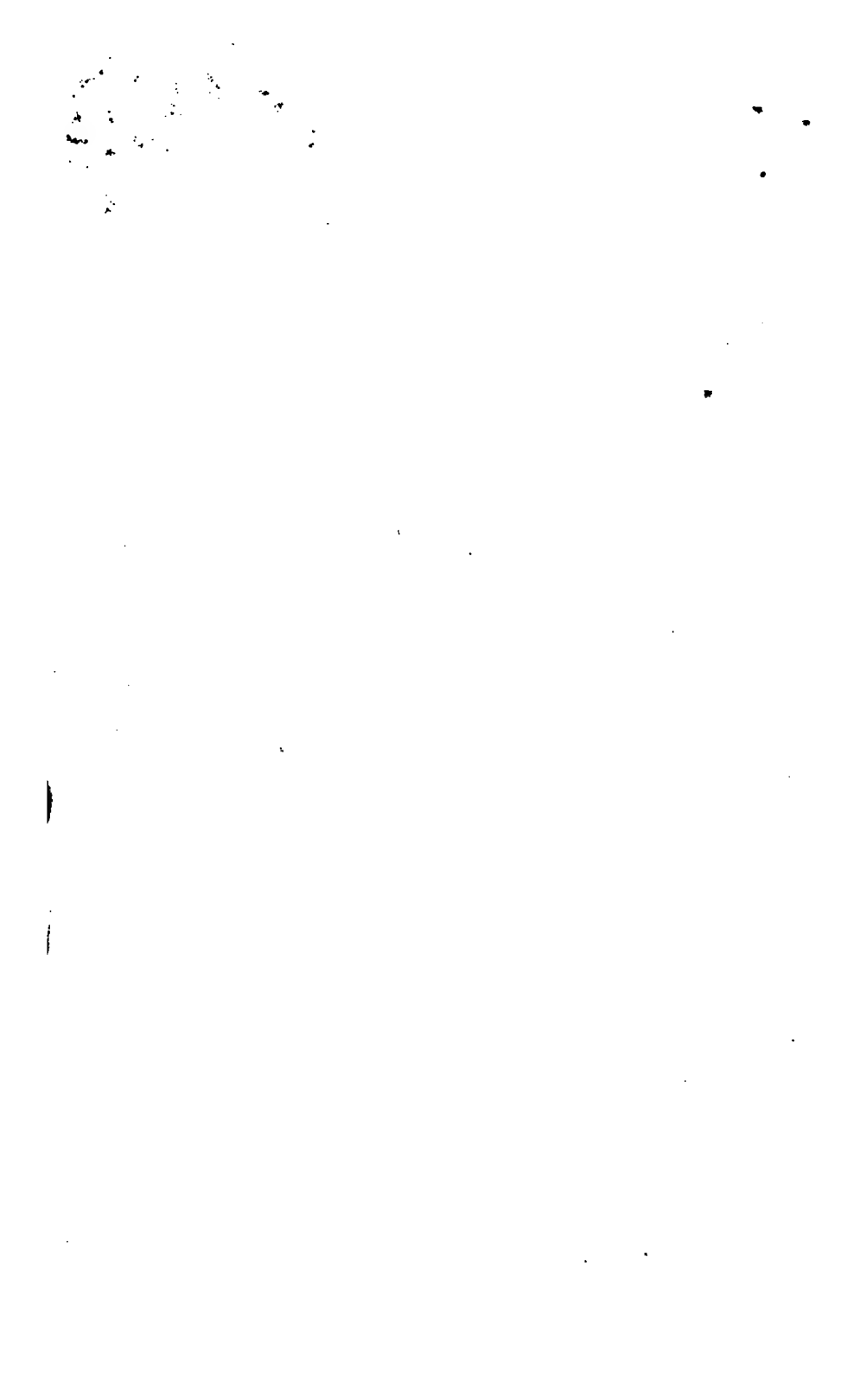
100

100

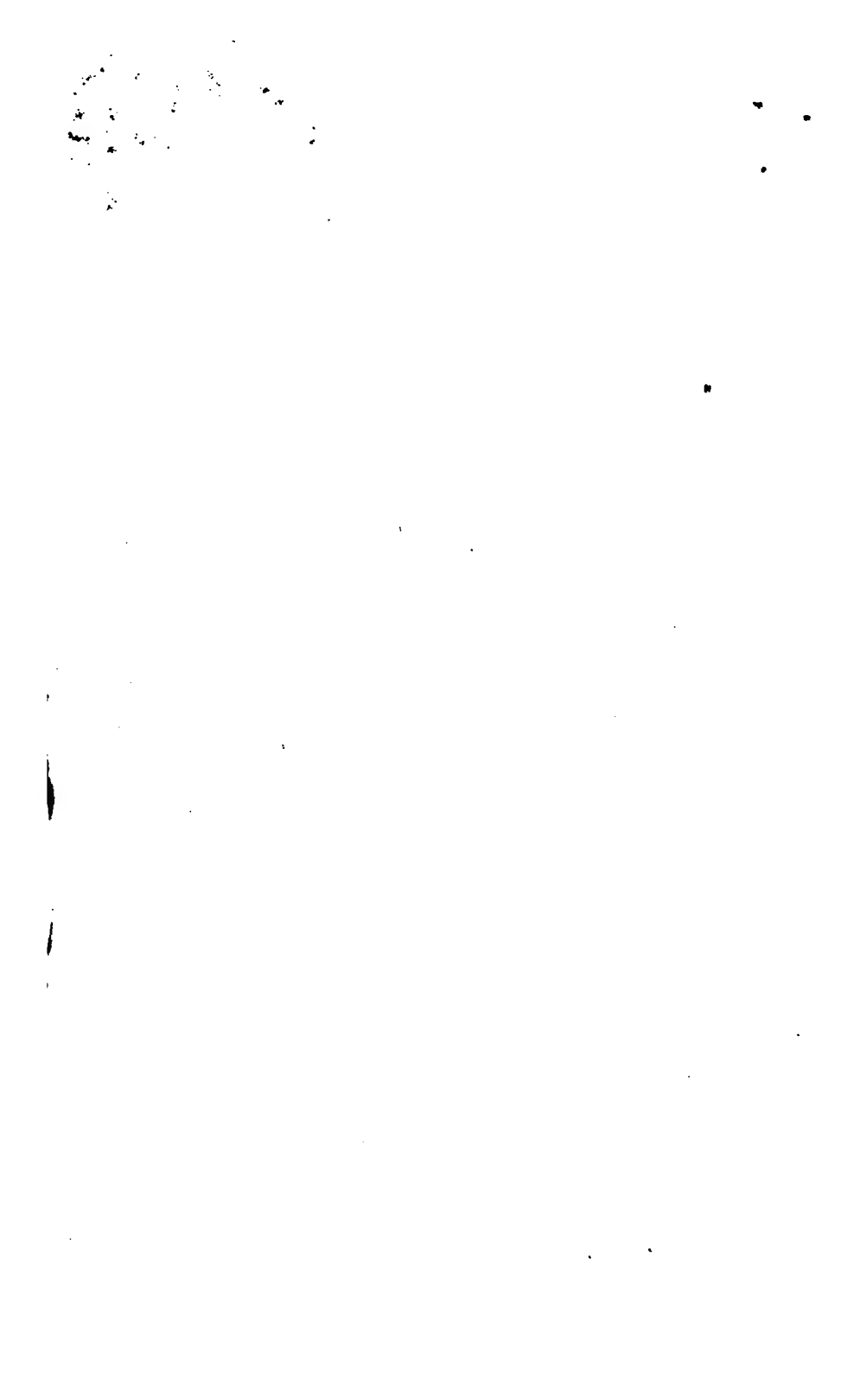
100

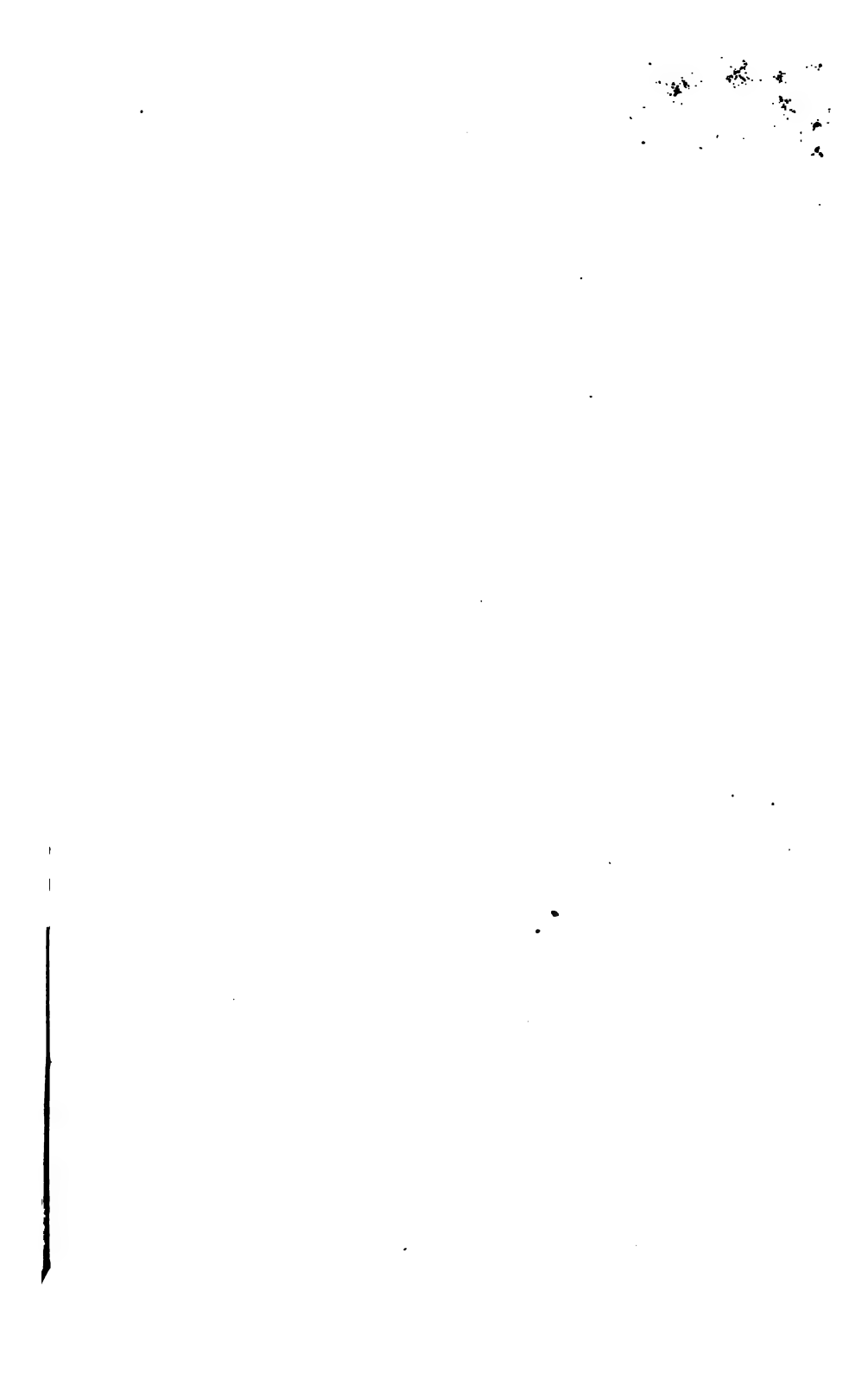
100

100

100

400

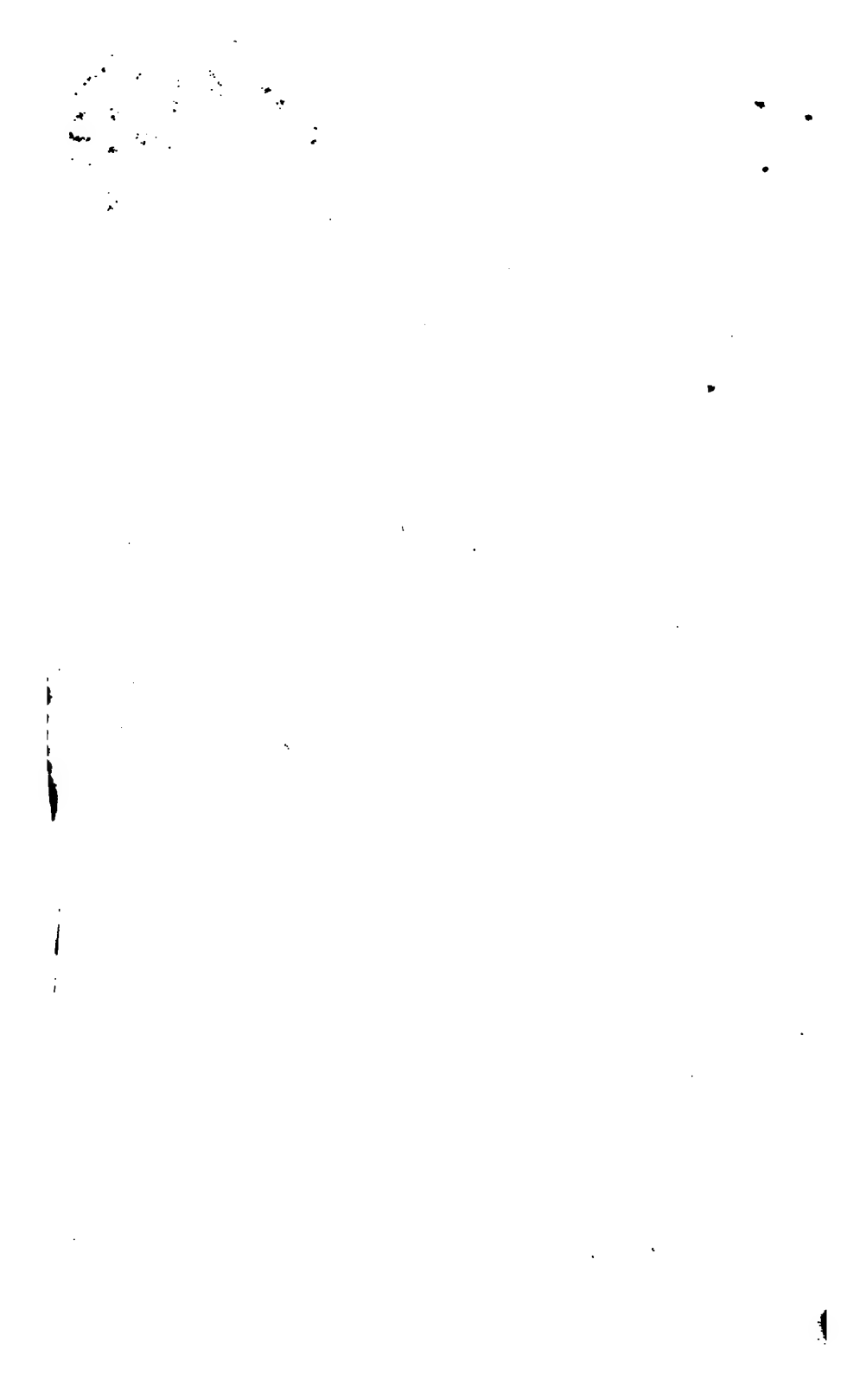
400

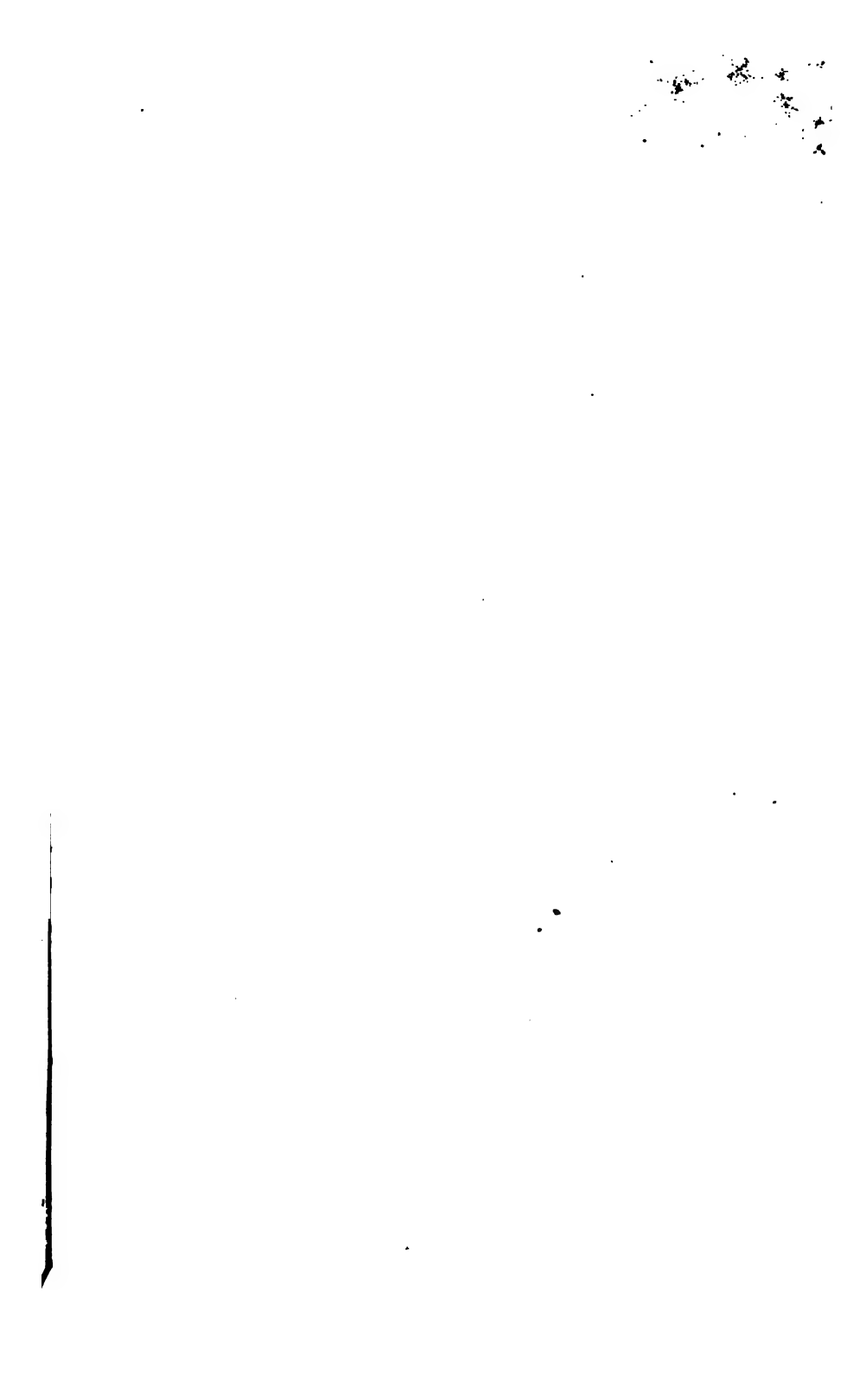
400

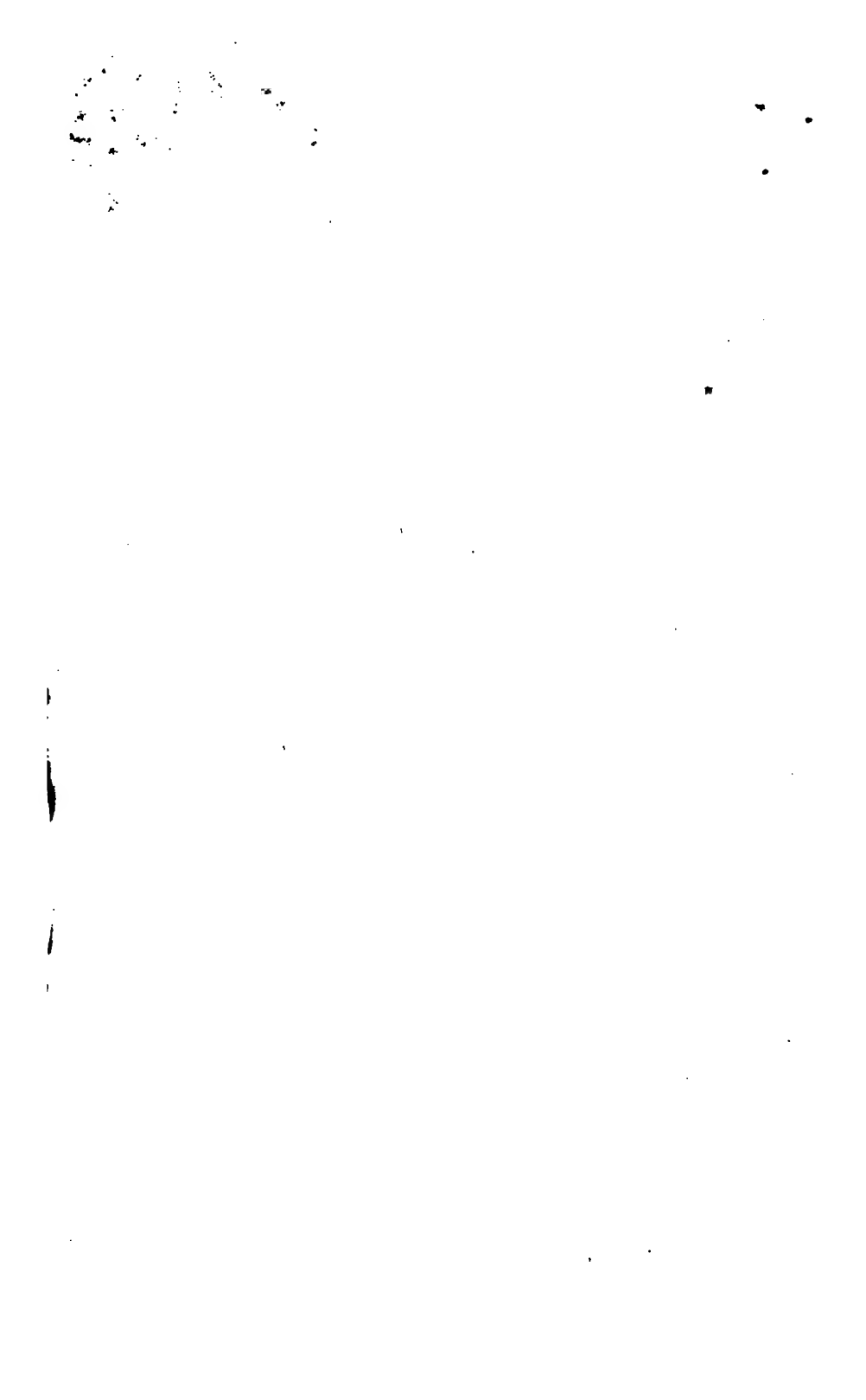
400

100

100

100

100

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

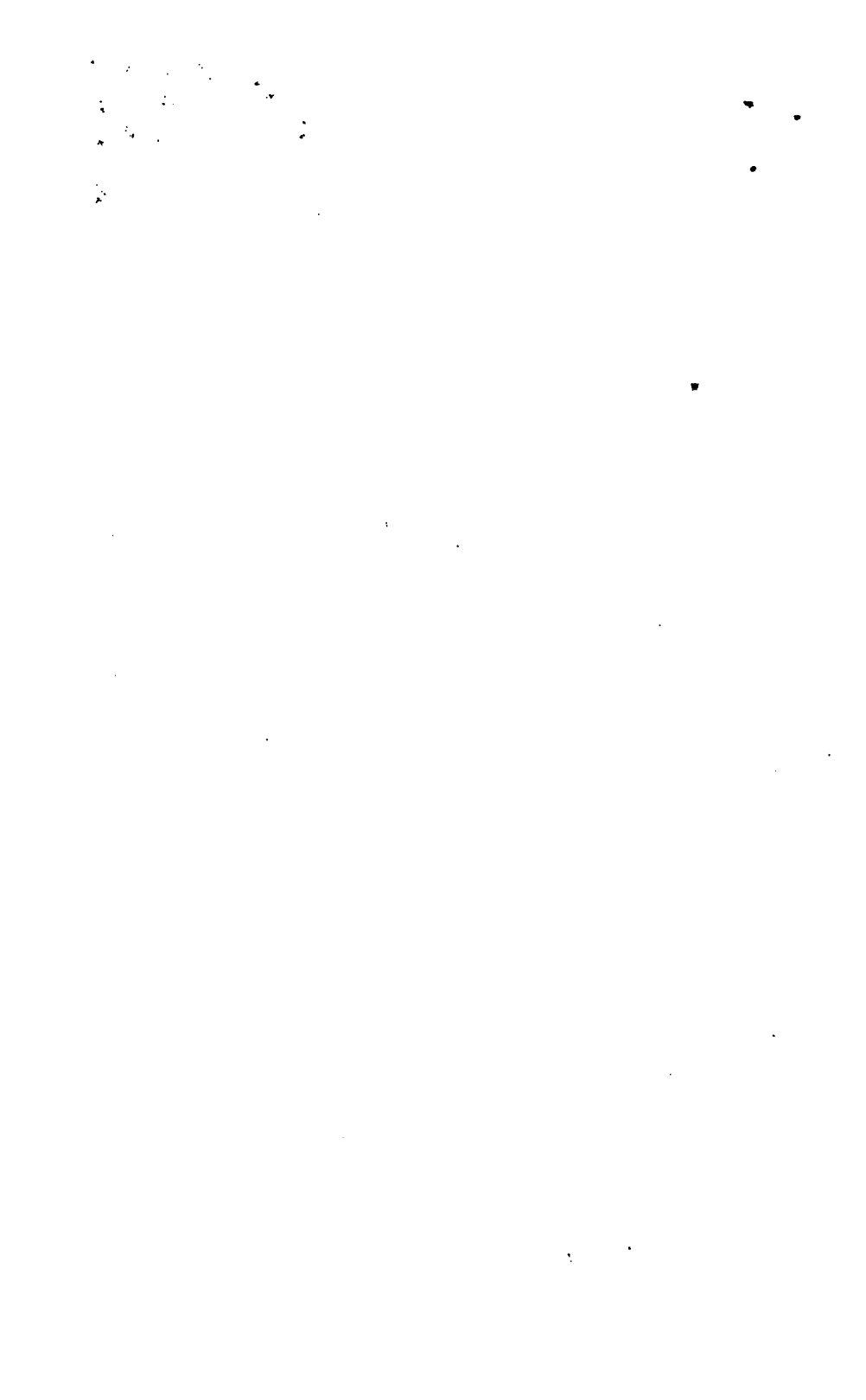
20

100

100

100

100

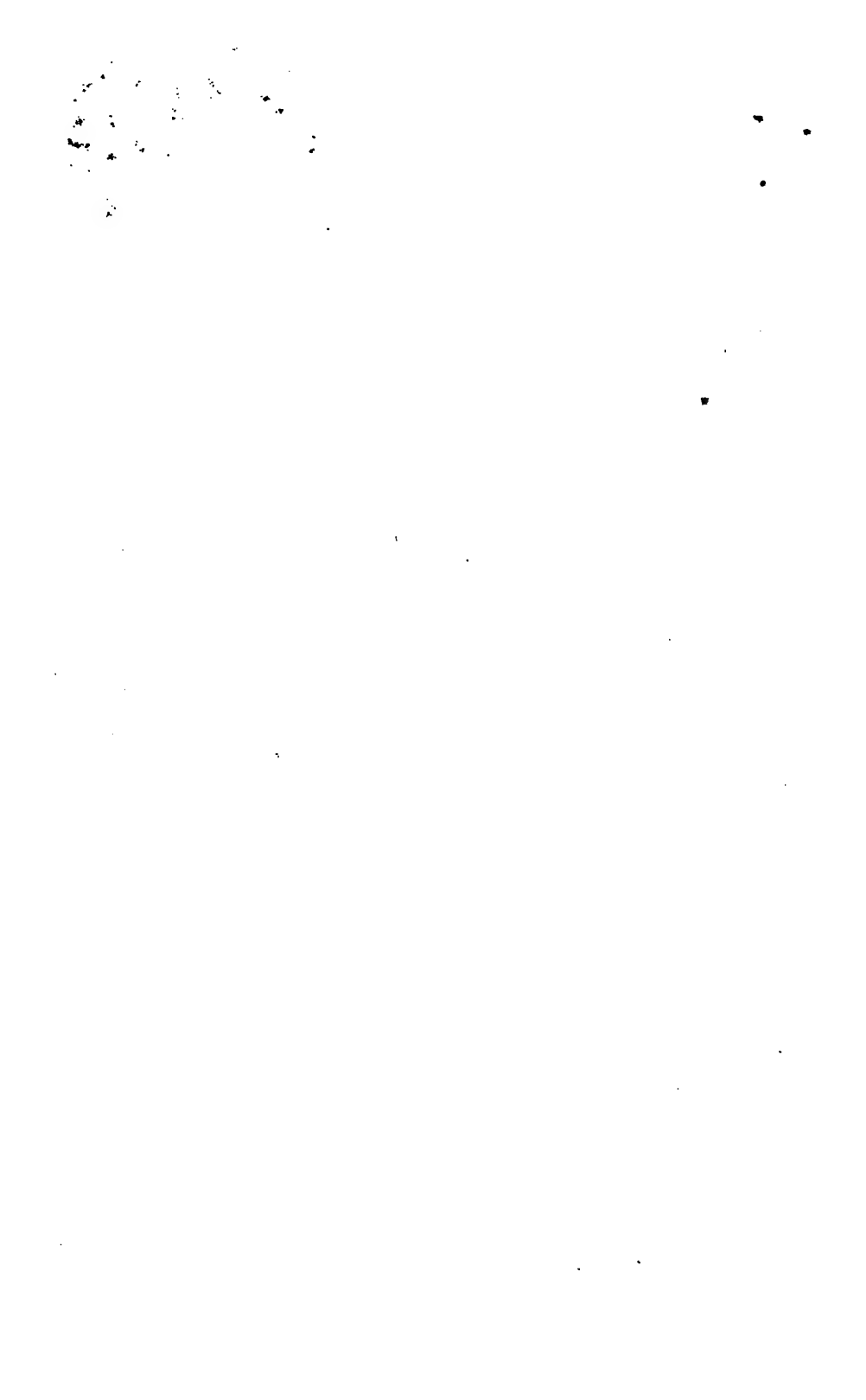

100

100

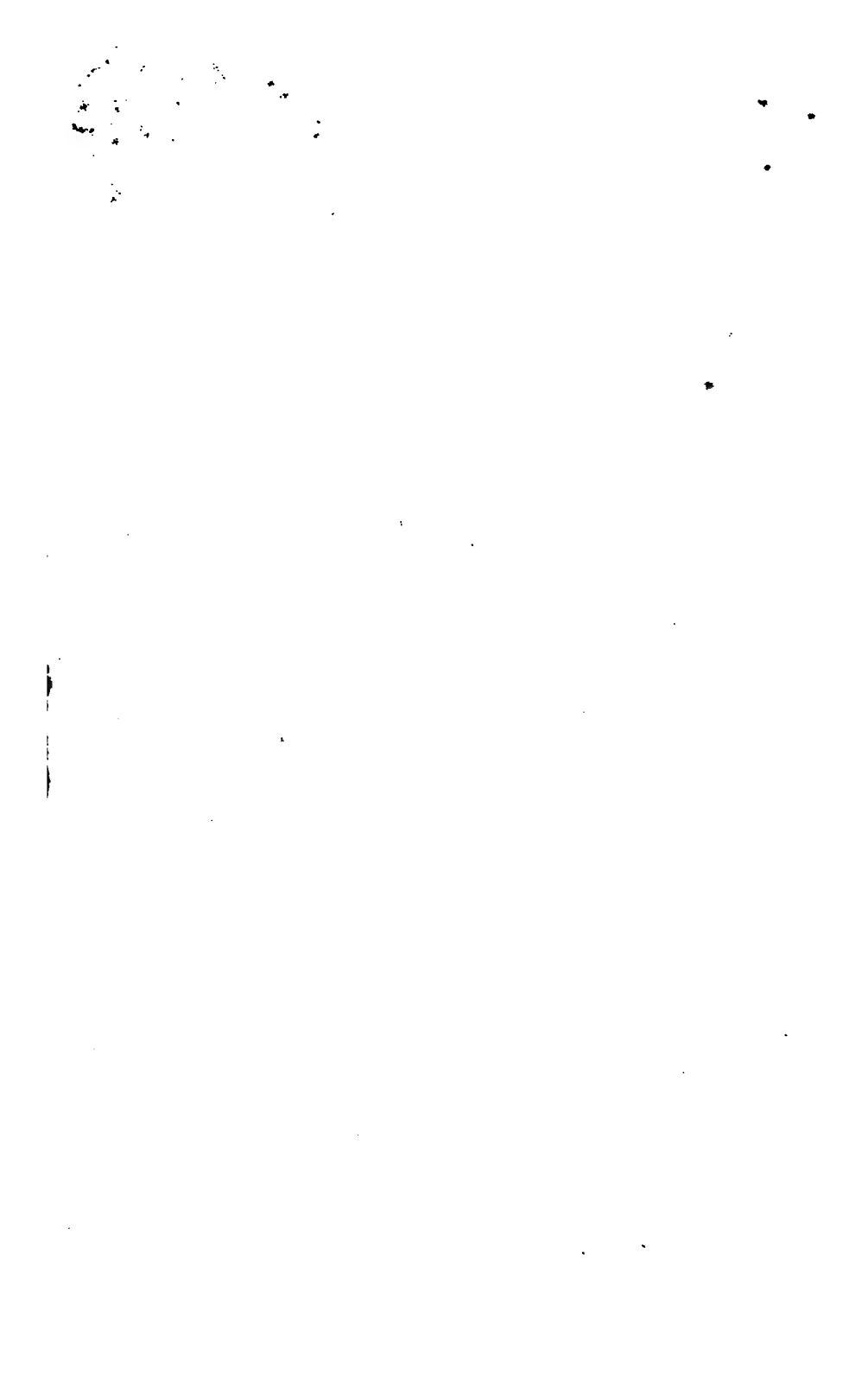
100

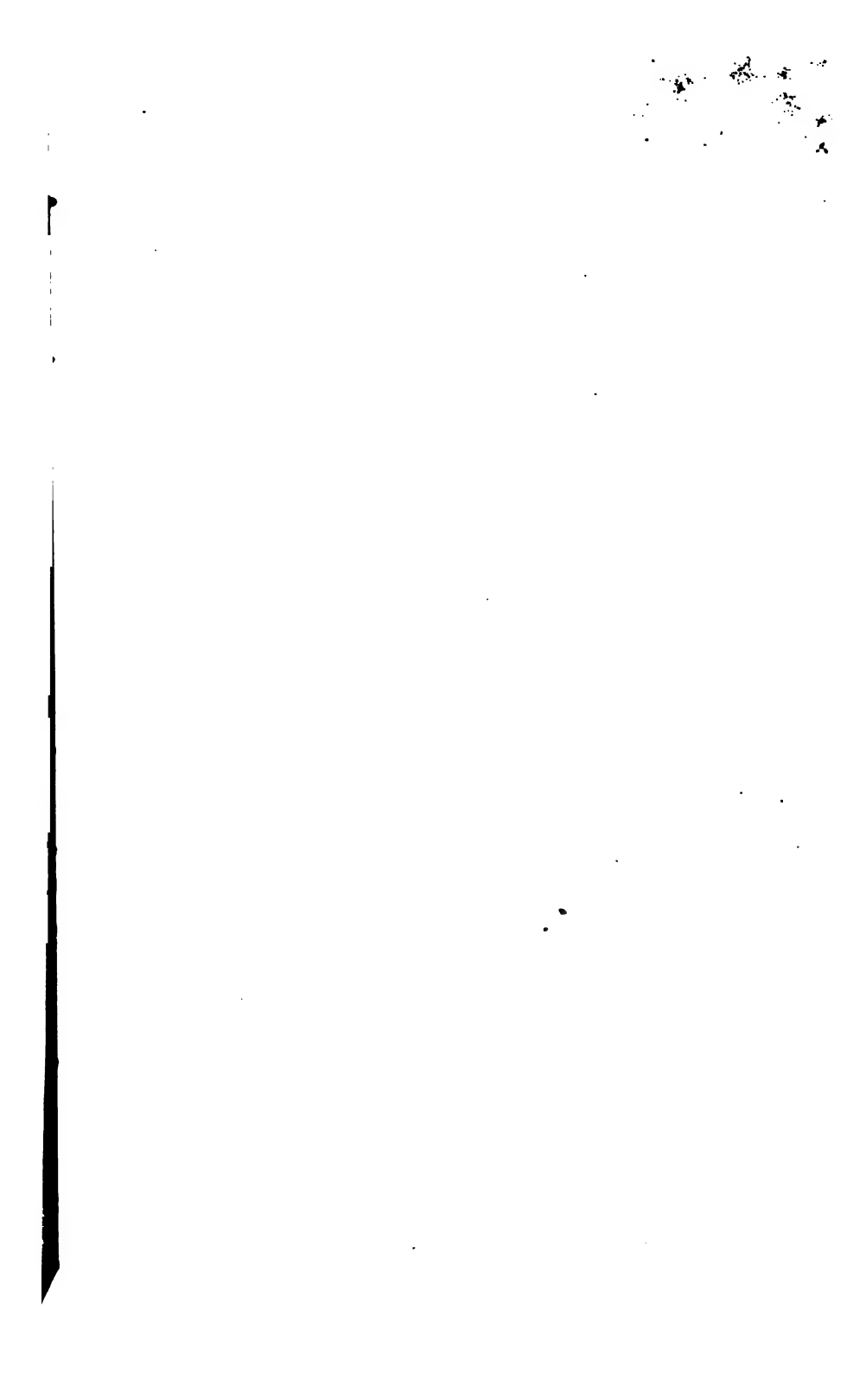
100

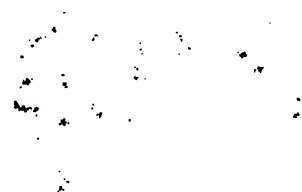

100

100

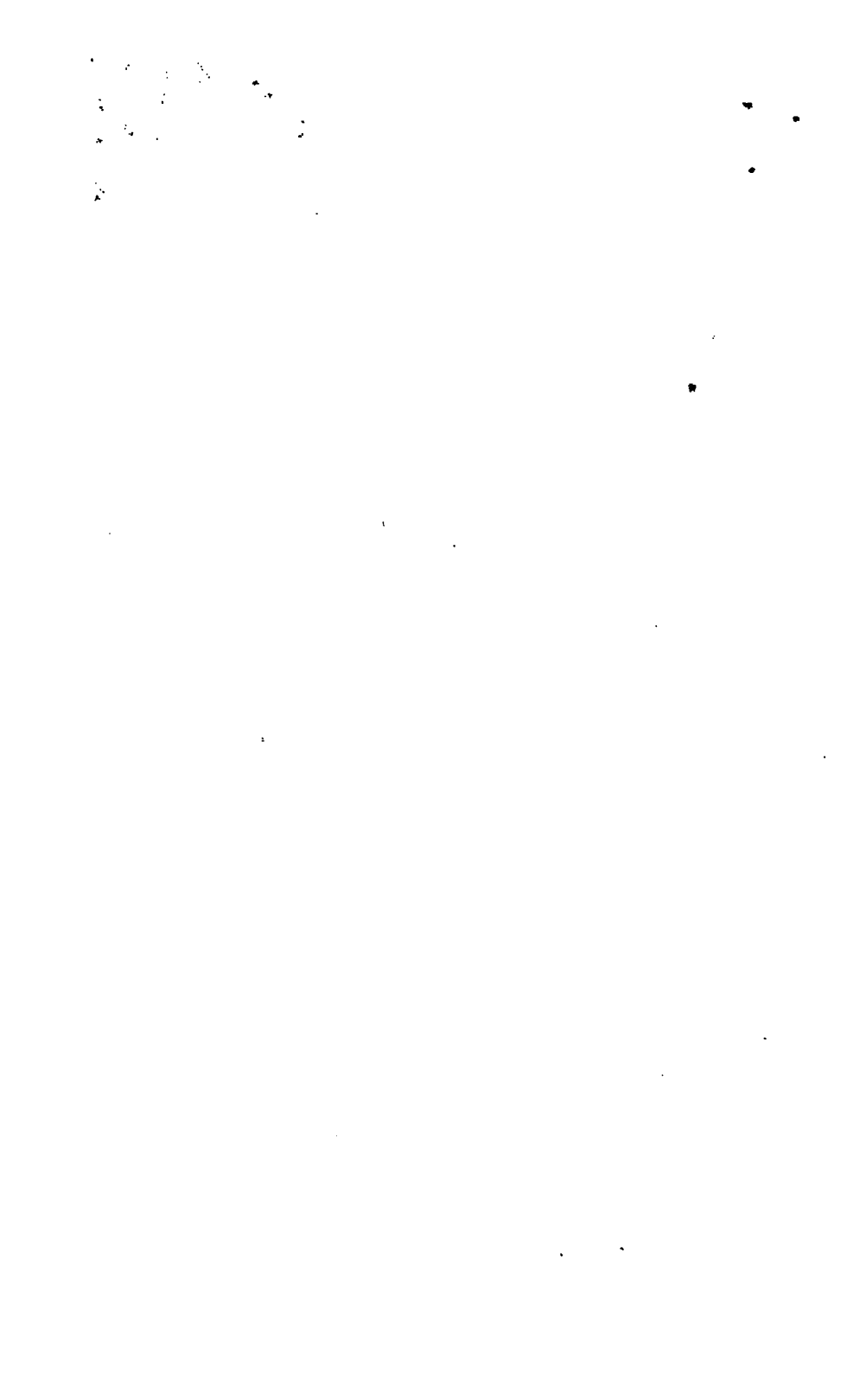

10

100

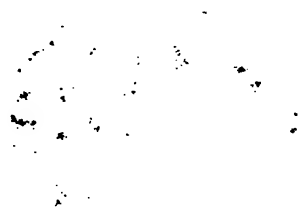
100

100

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

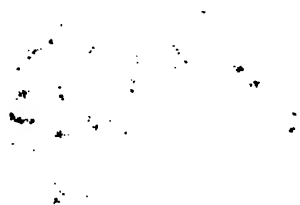
1875

1875

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

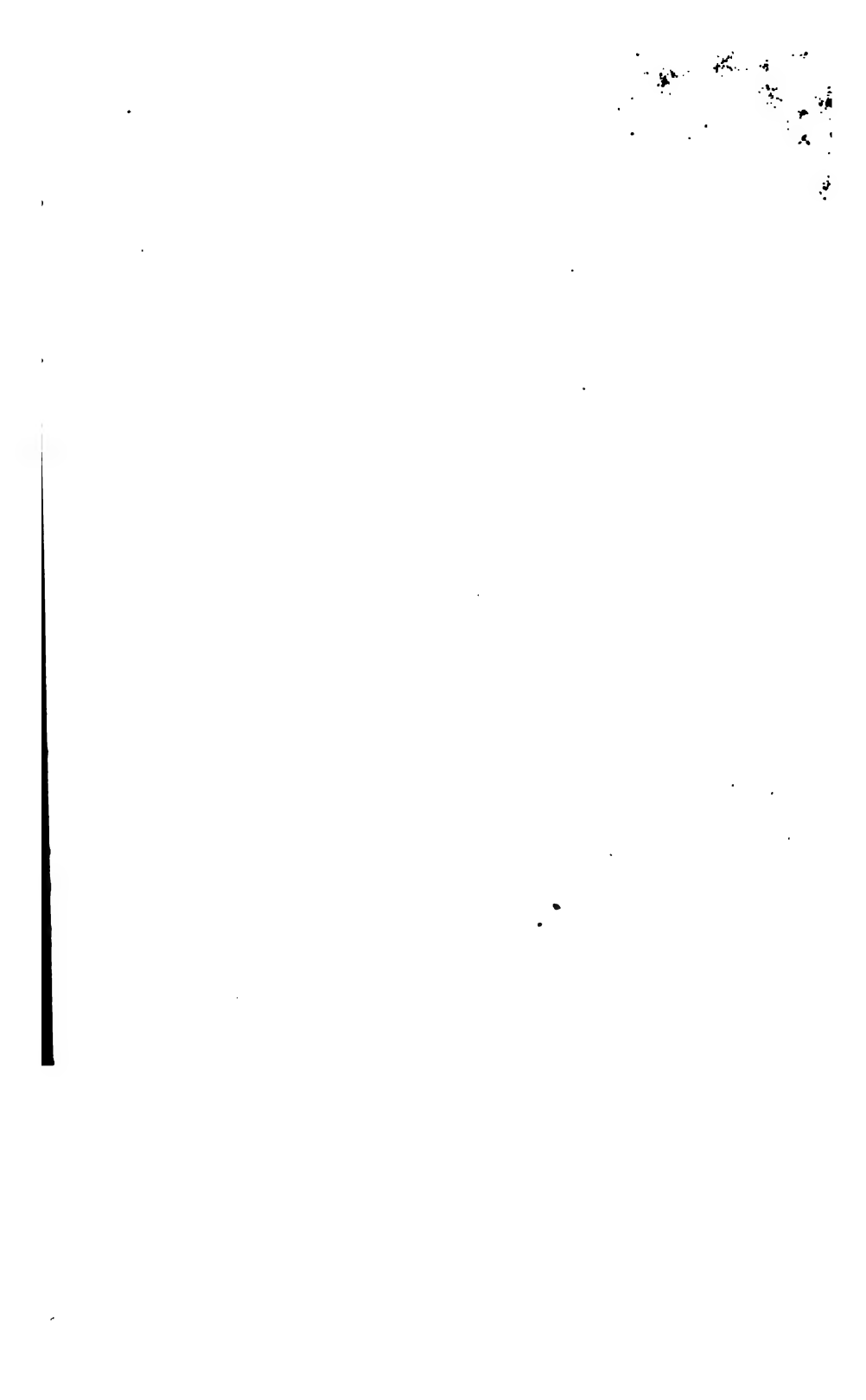
19

20

21

22

23

100

100

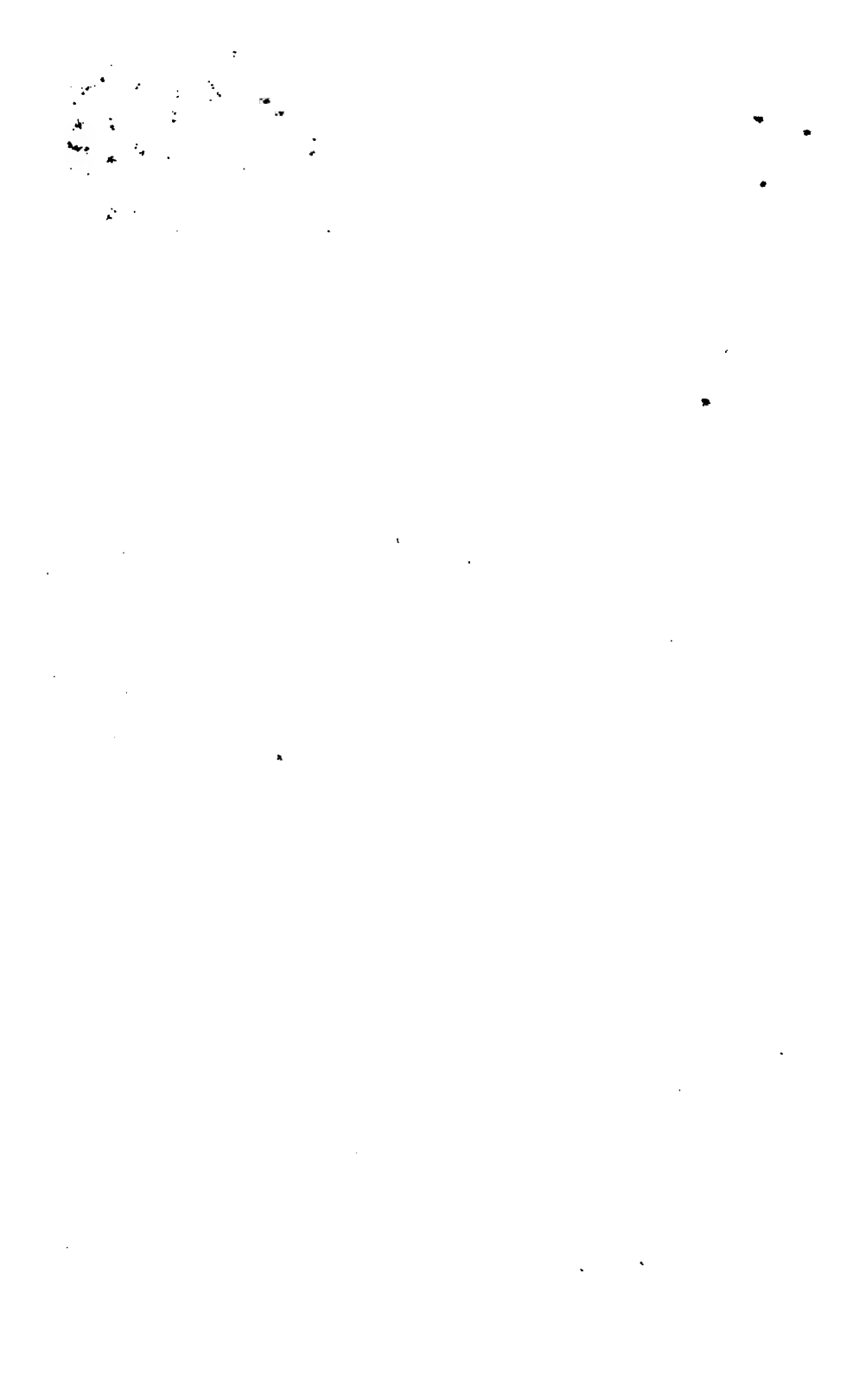
100

100

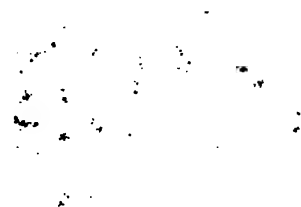
100

100

4

1

2

3

4

100

100

100

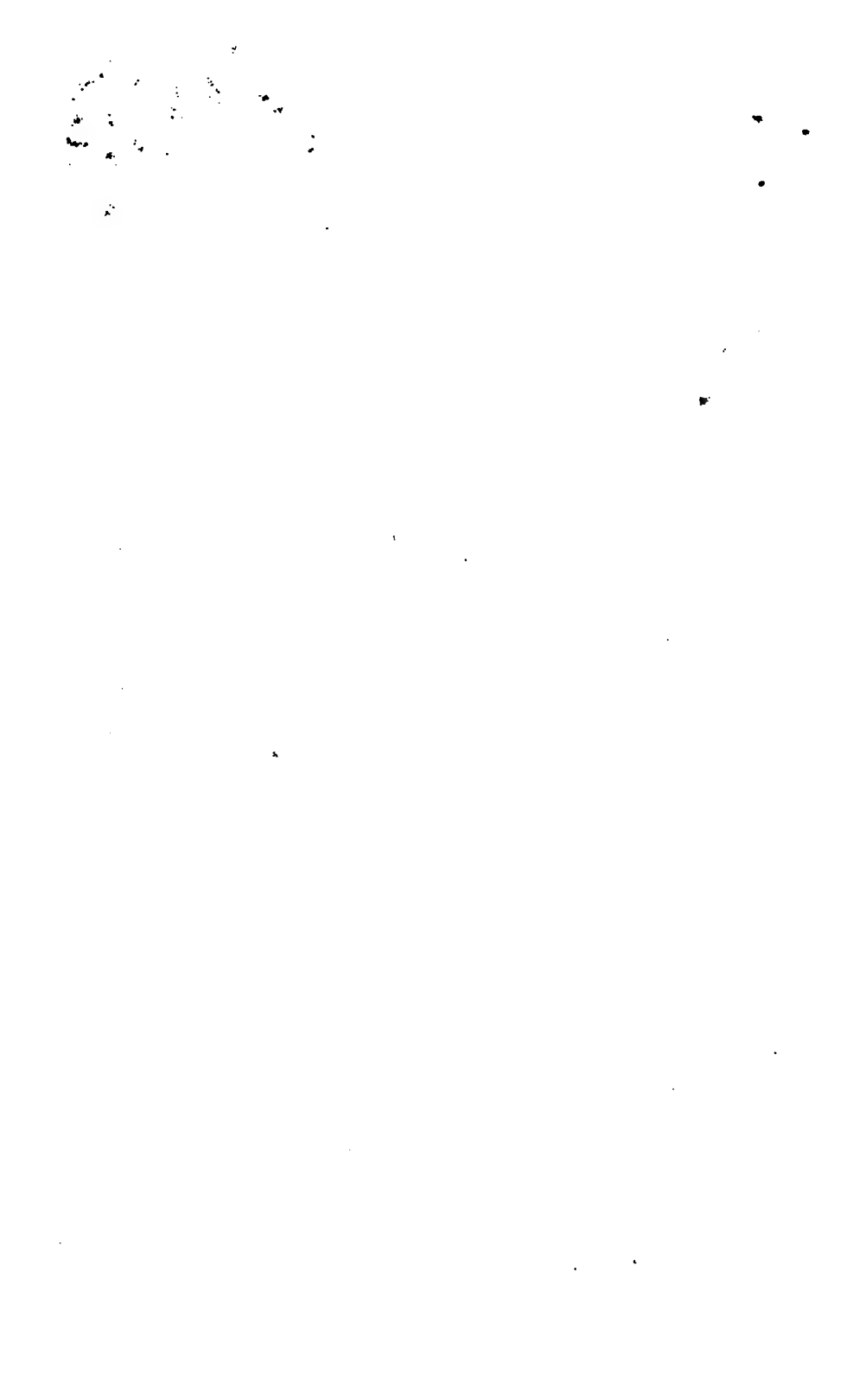
100

100

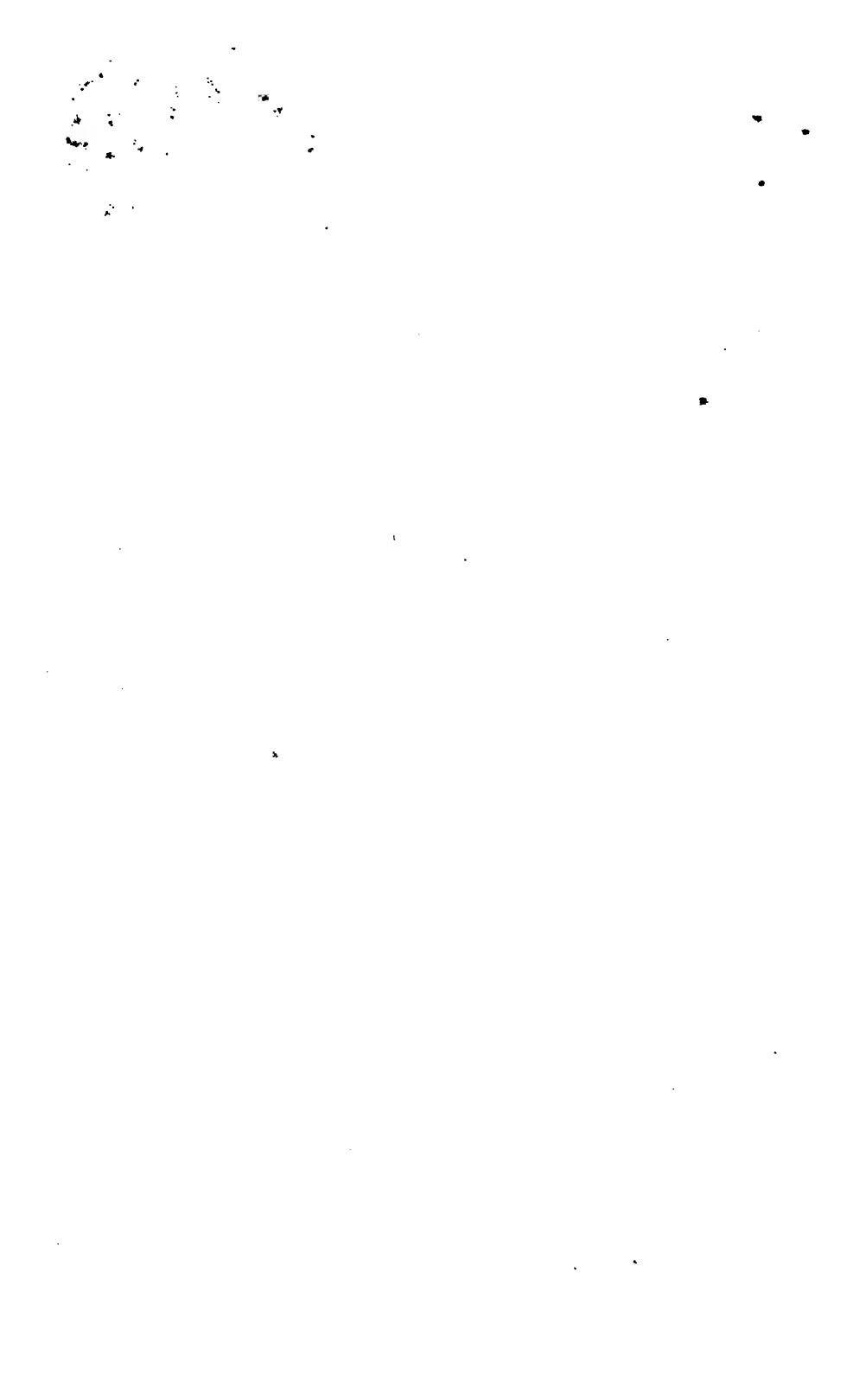
100

100

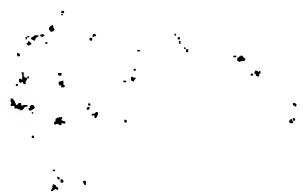
10

11

10

11

12

13

14

15

16

17

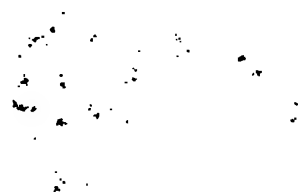
18

19

20

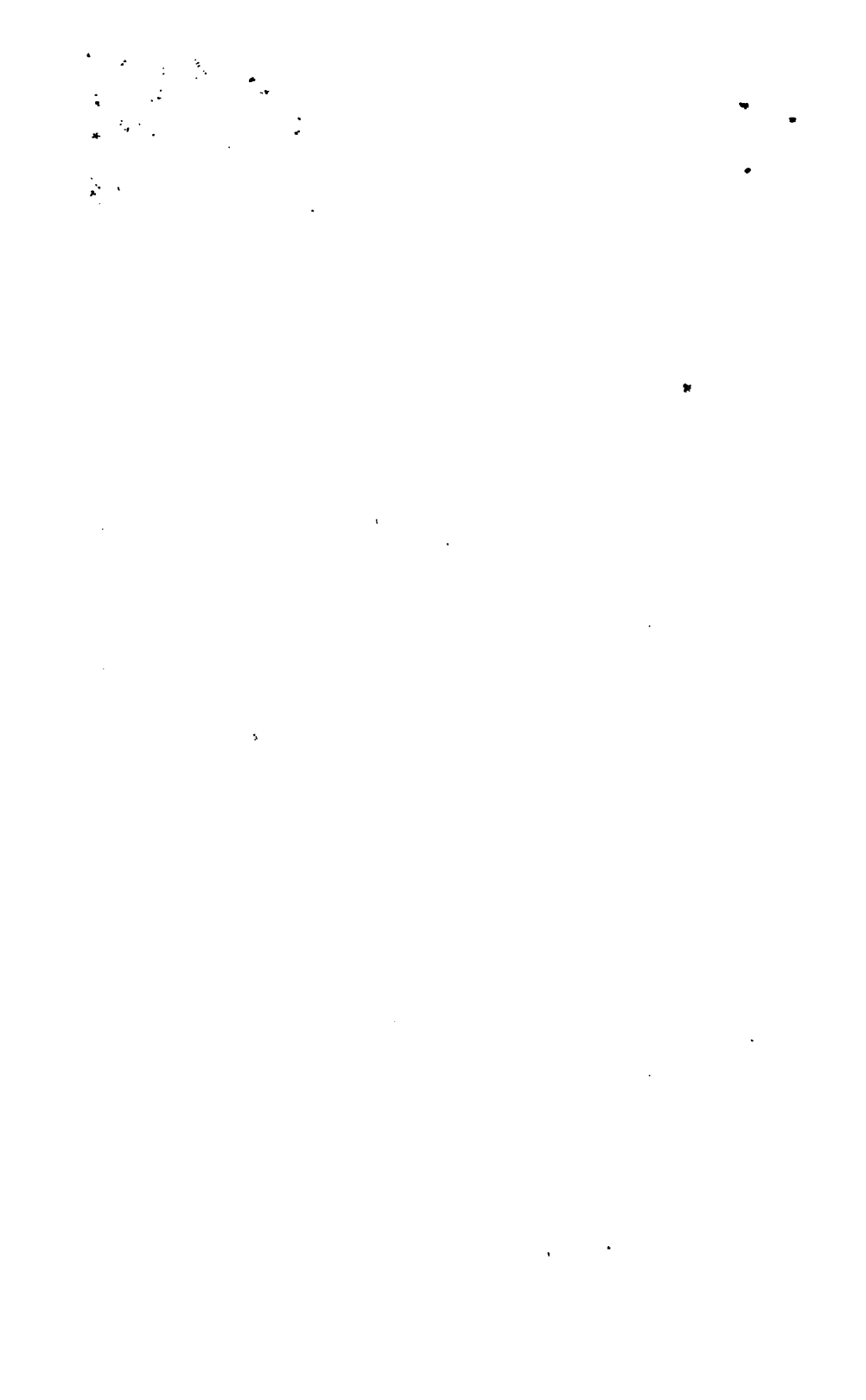
21

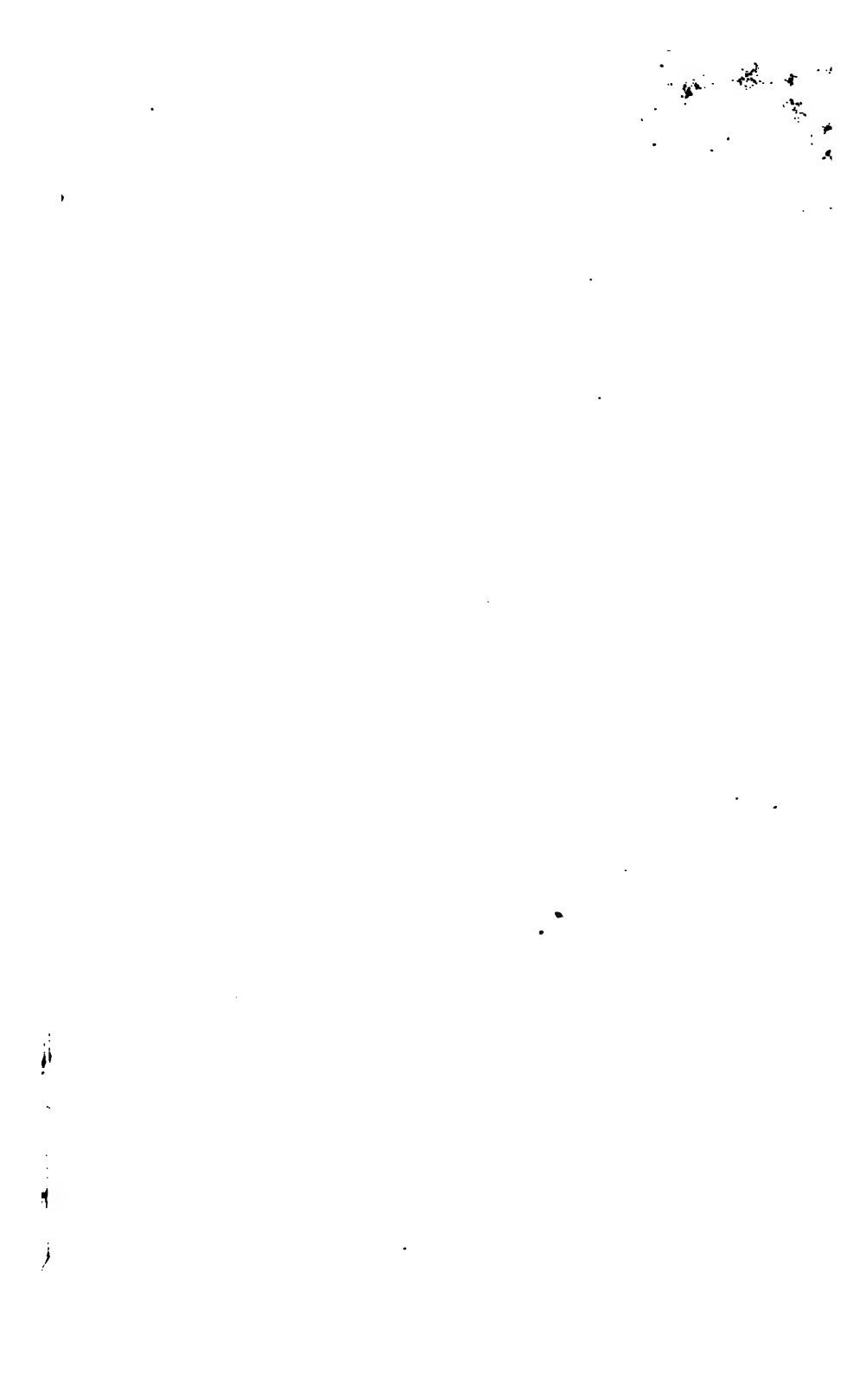

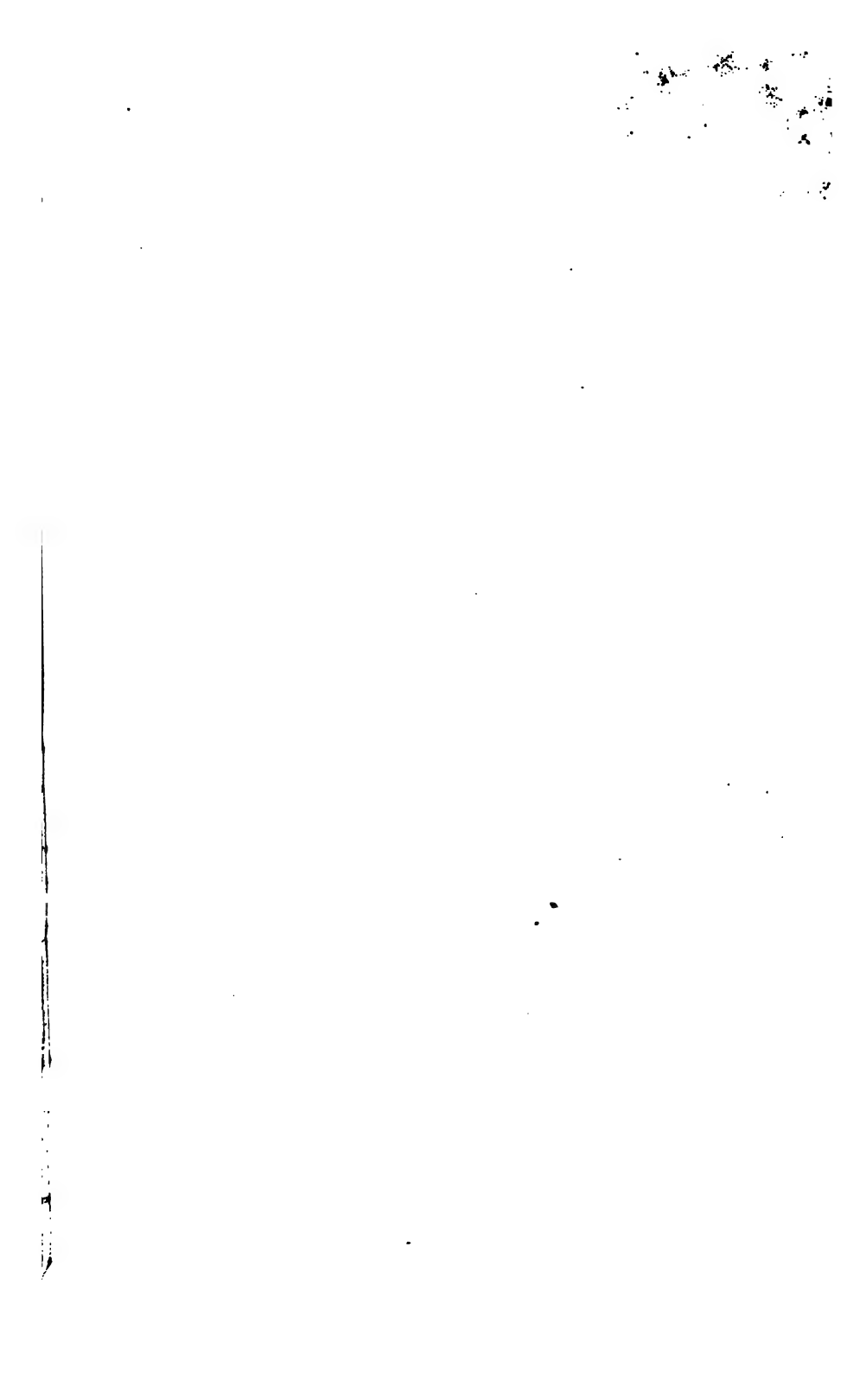
1

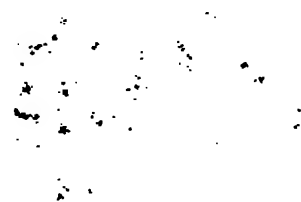

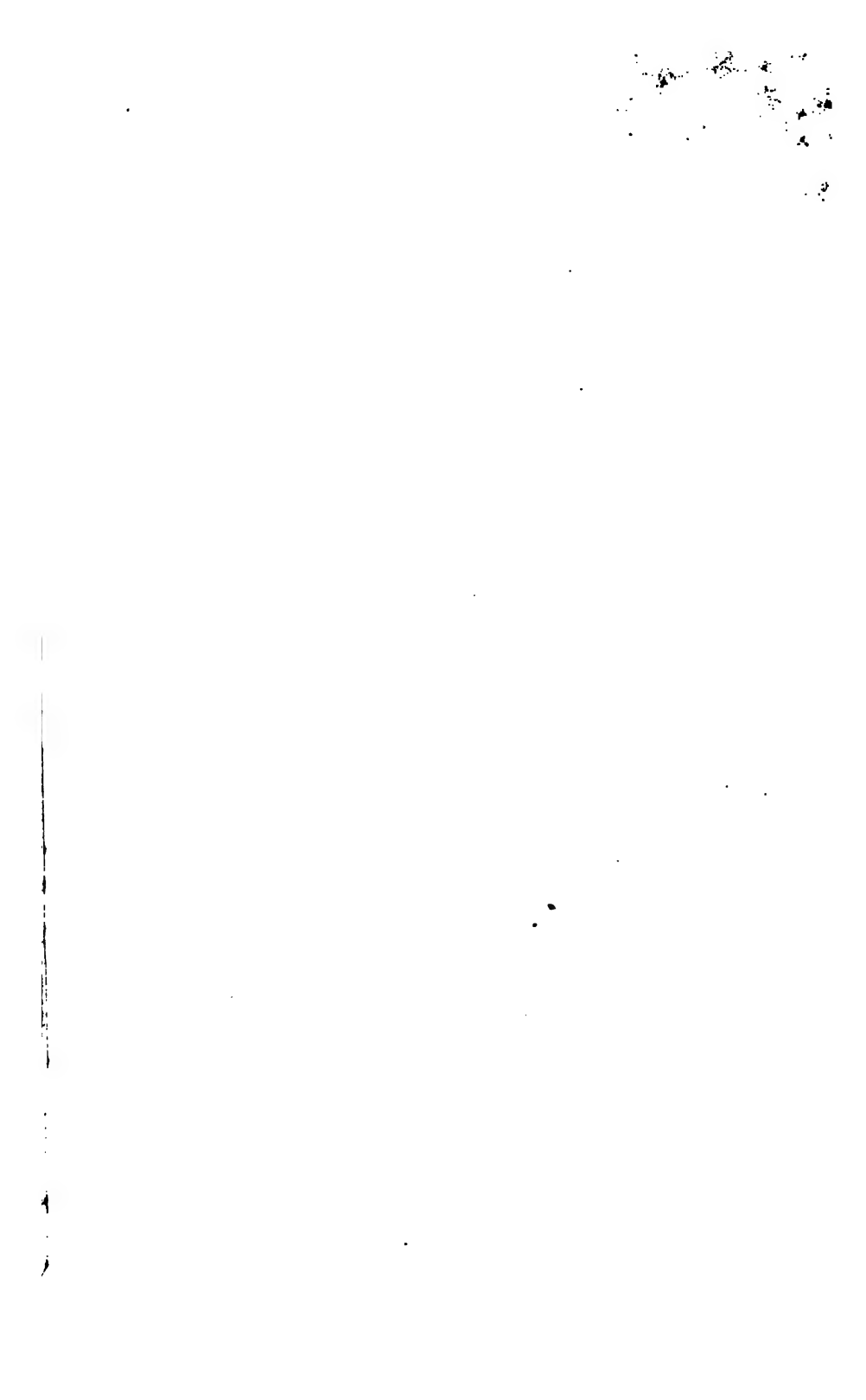

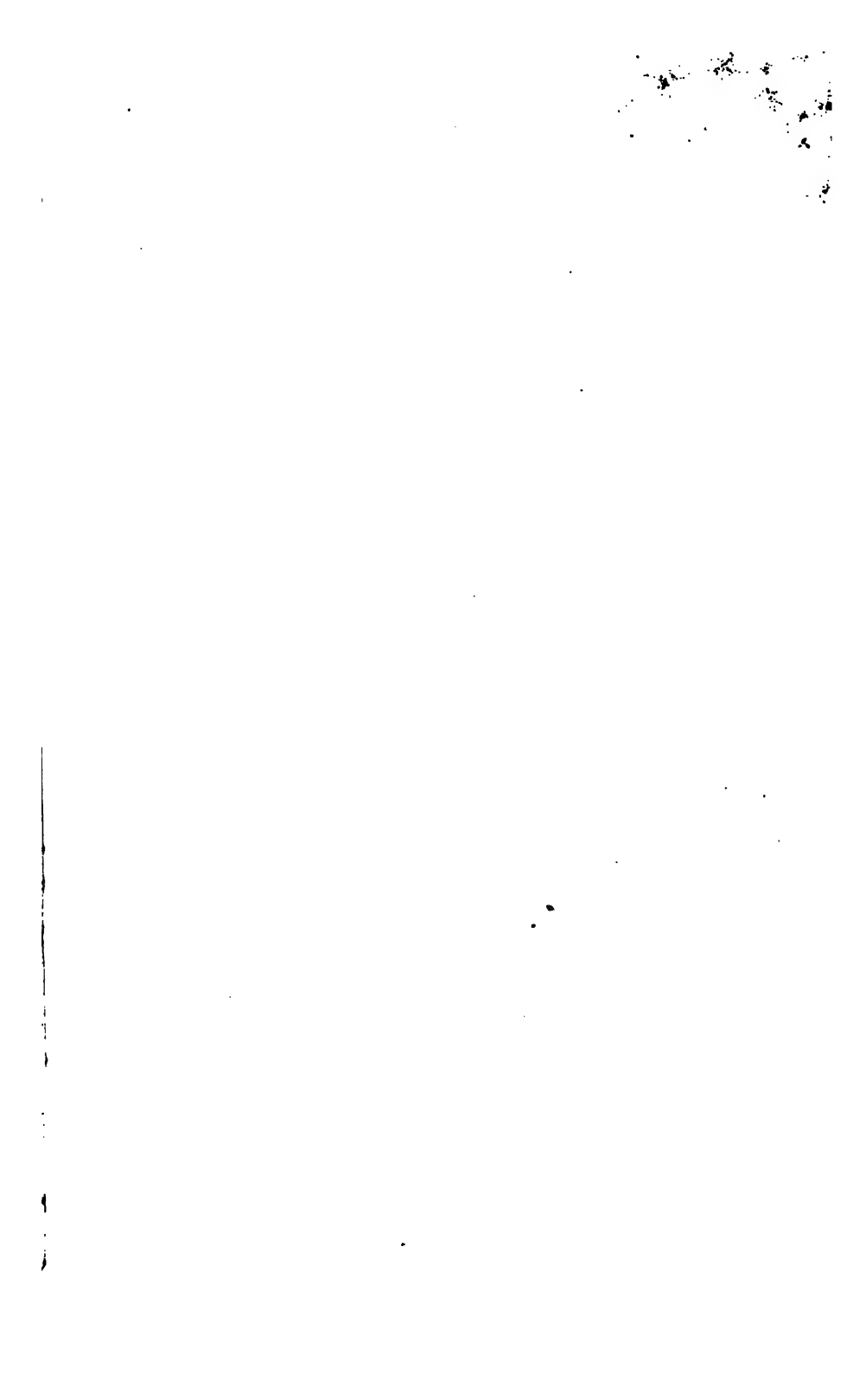

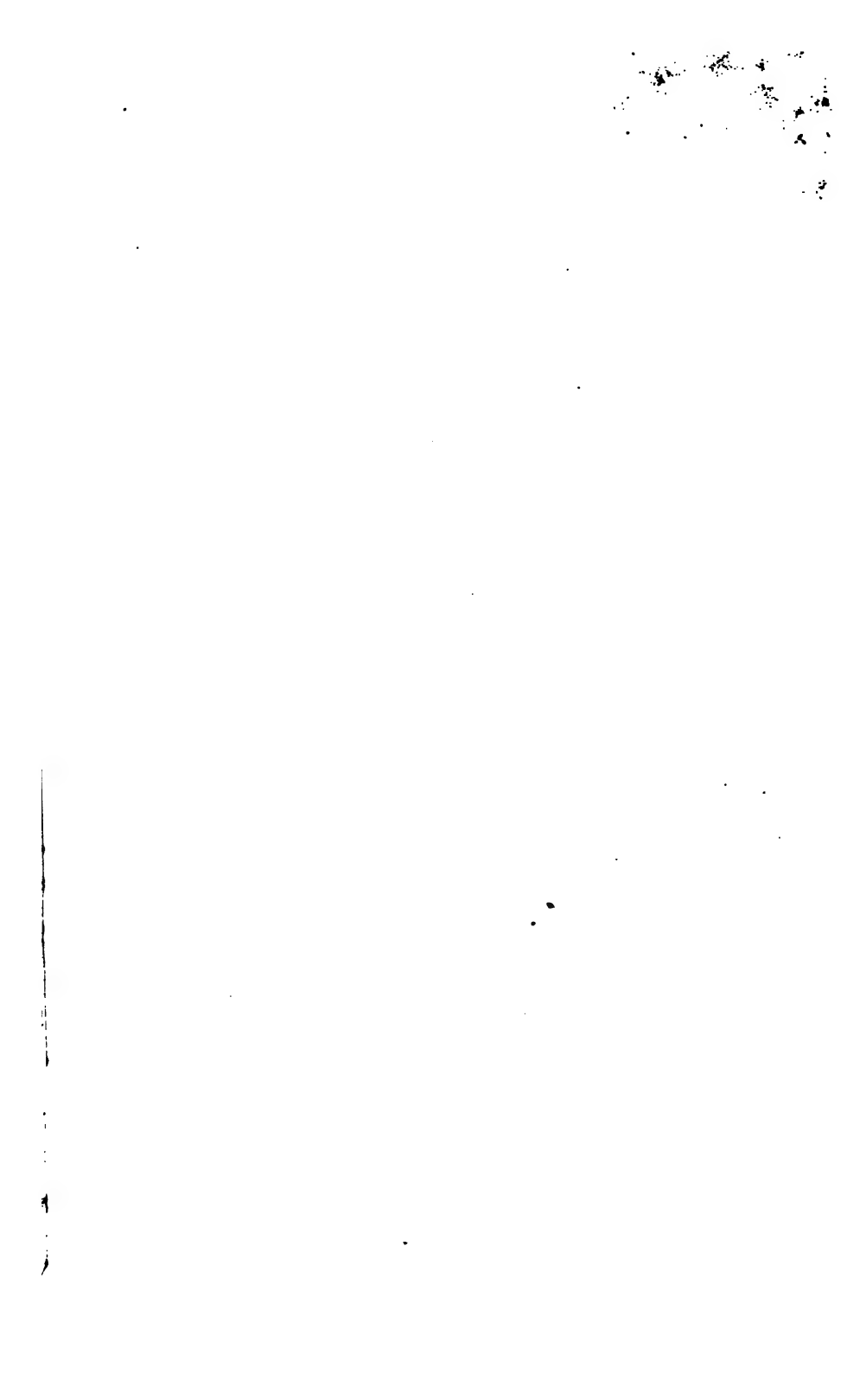

10

11

12

13

14

15

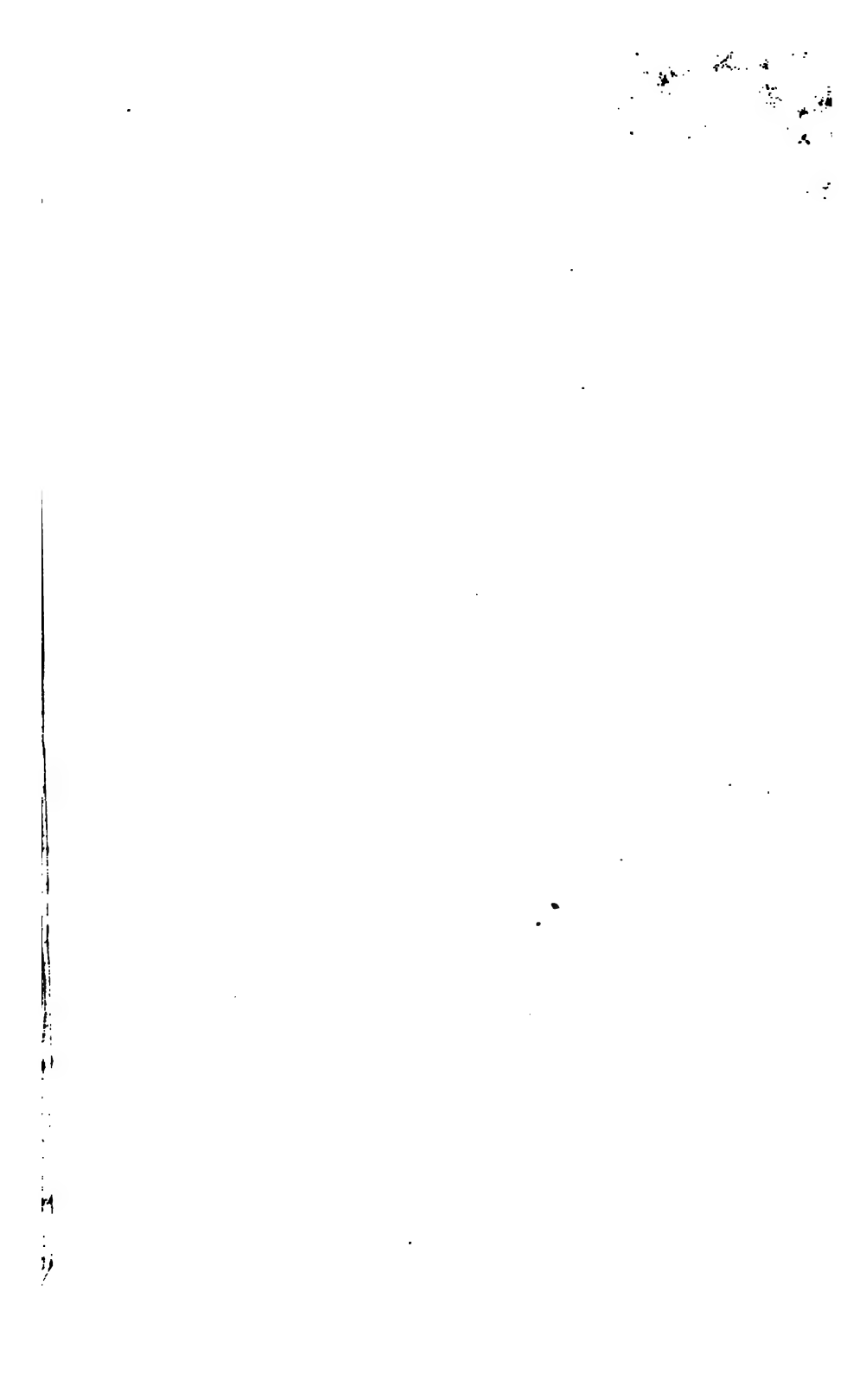
16

17

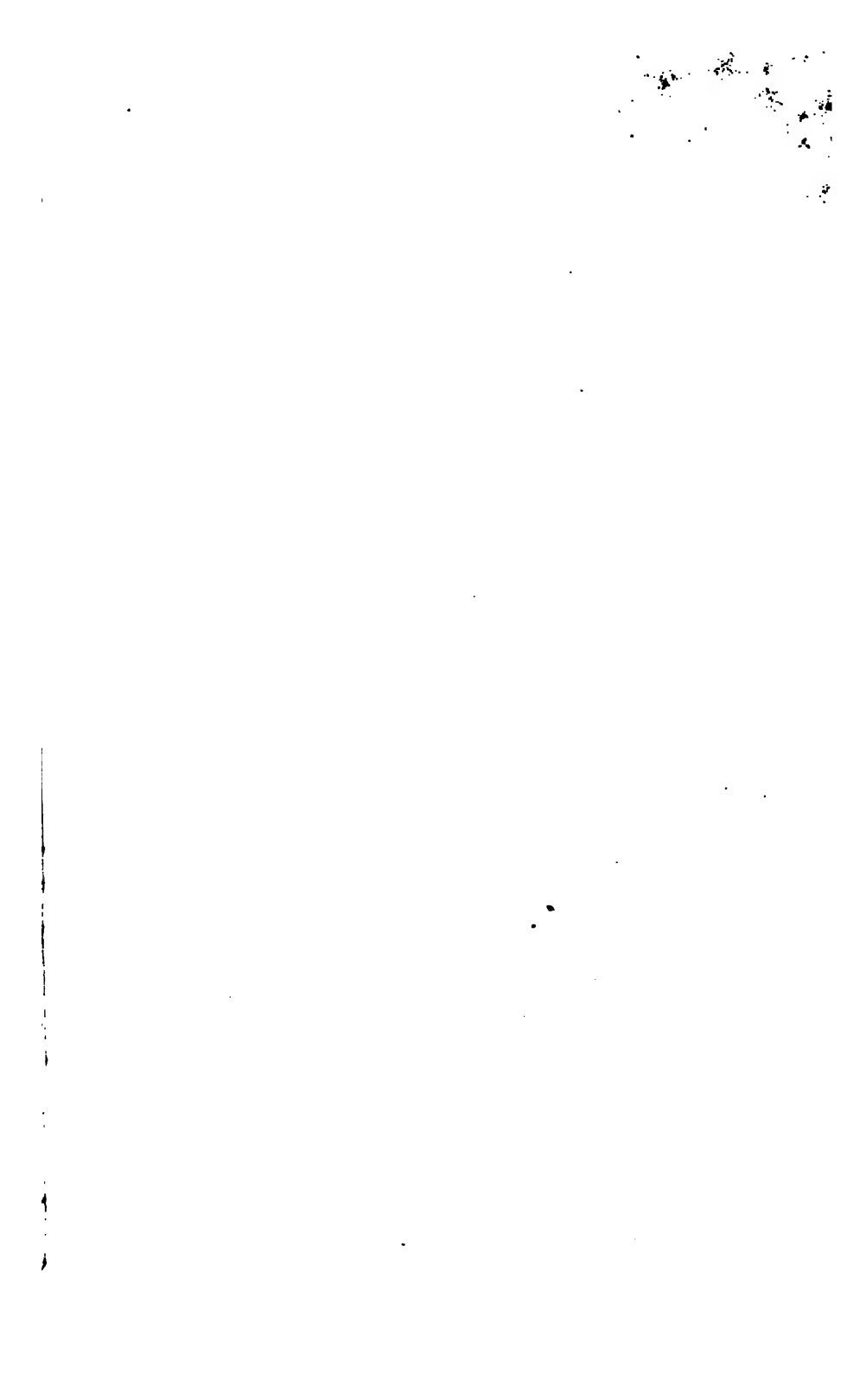
18

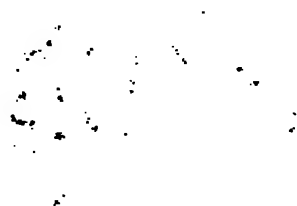
19

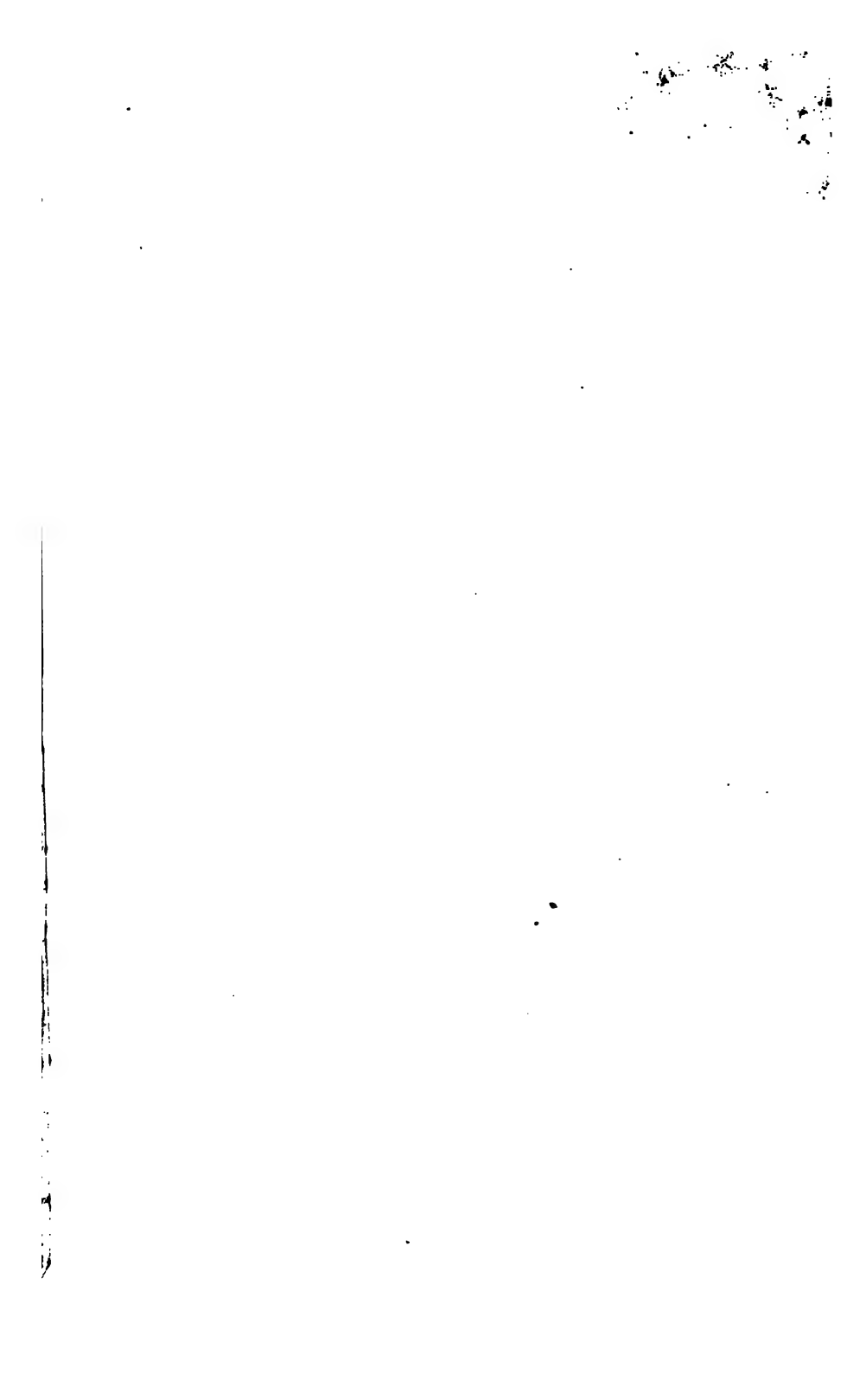
20

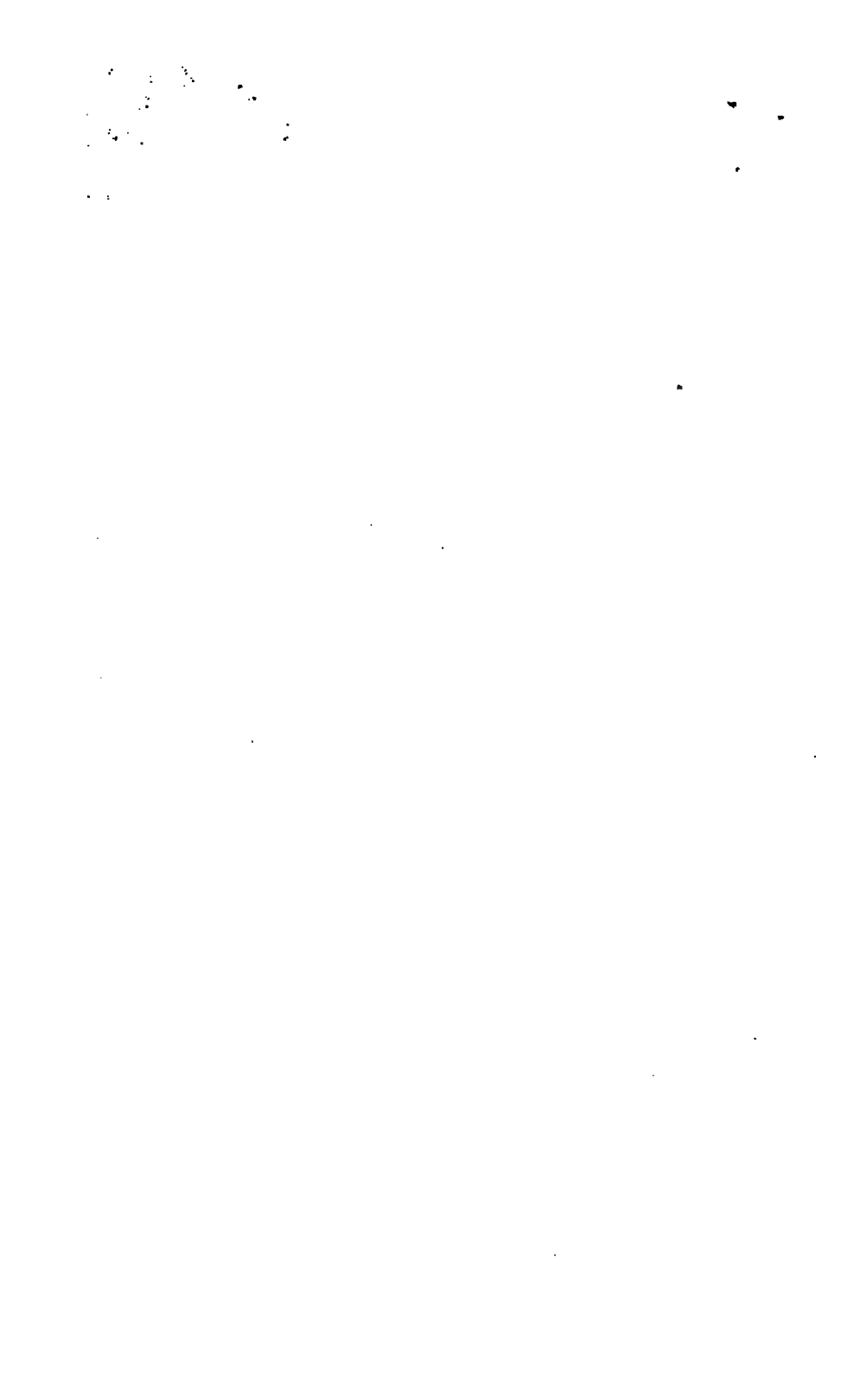

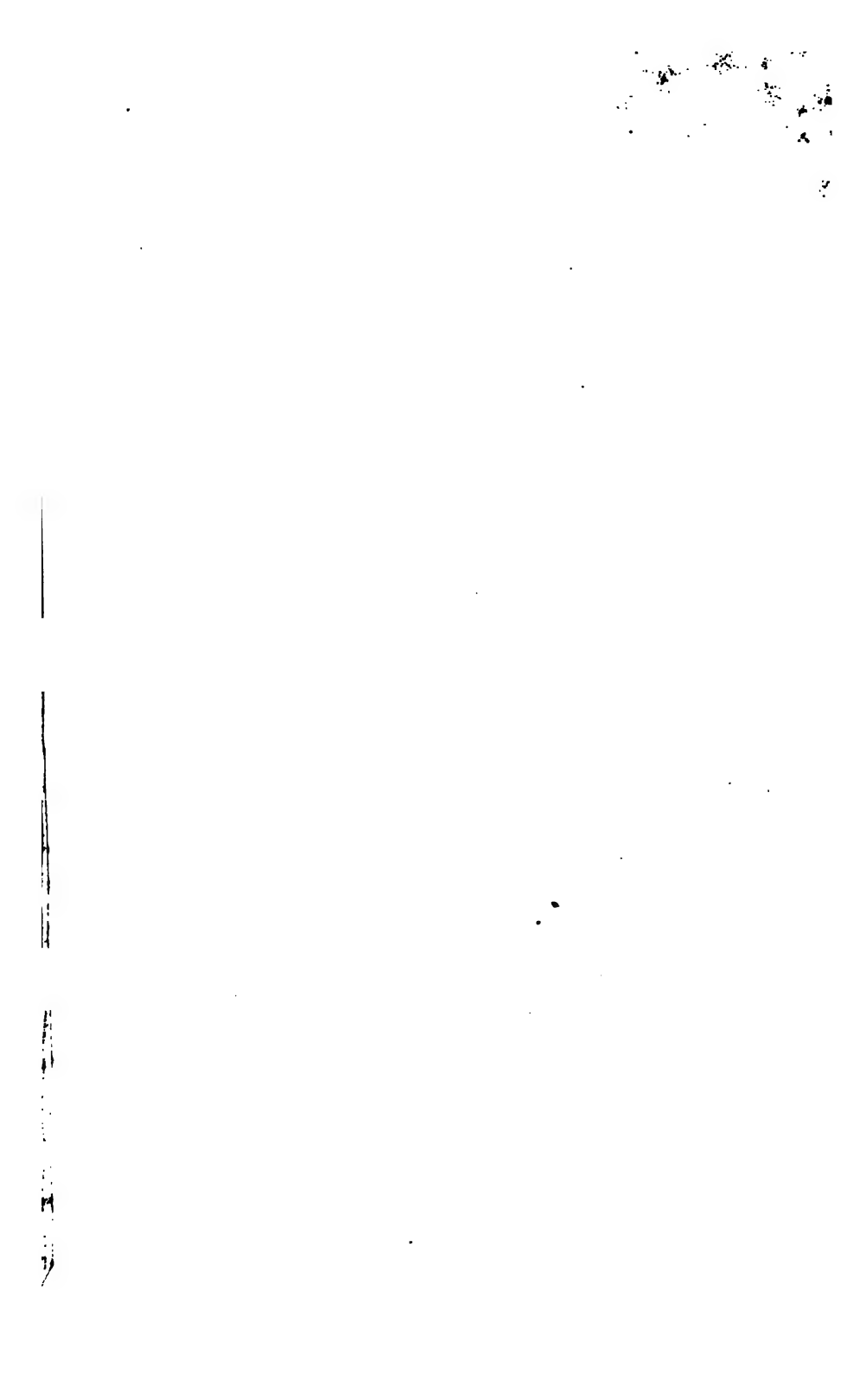

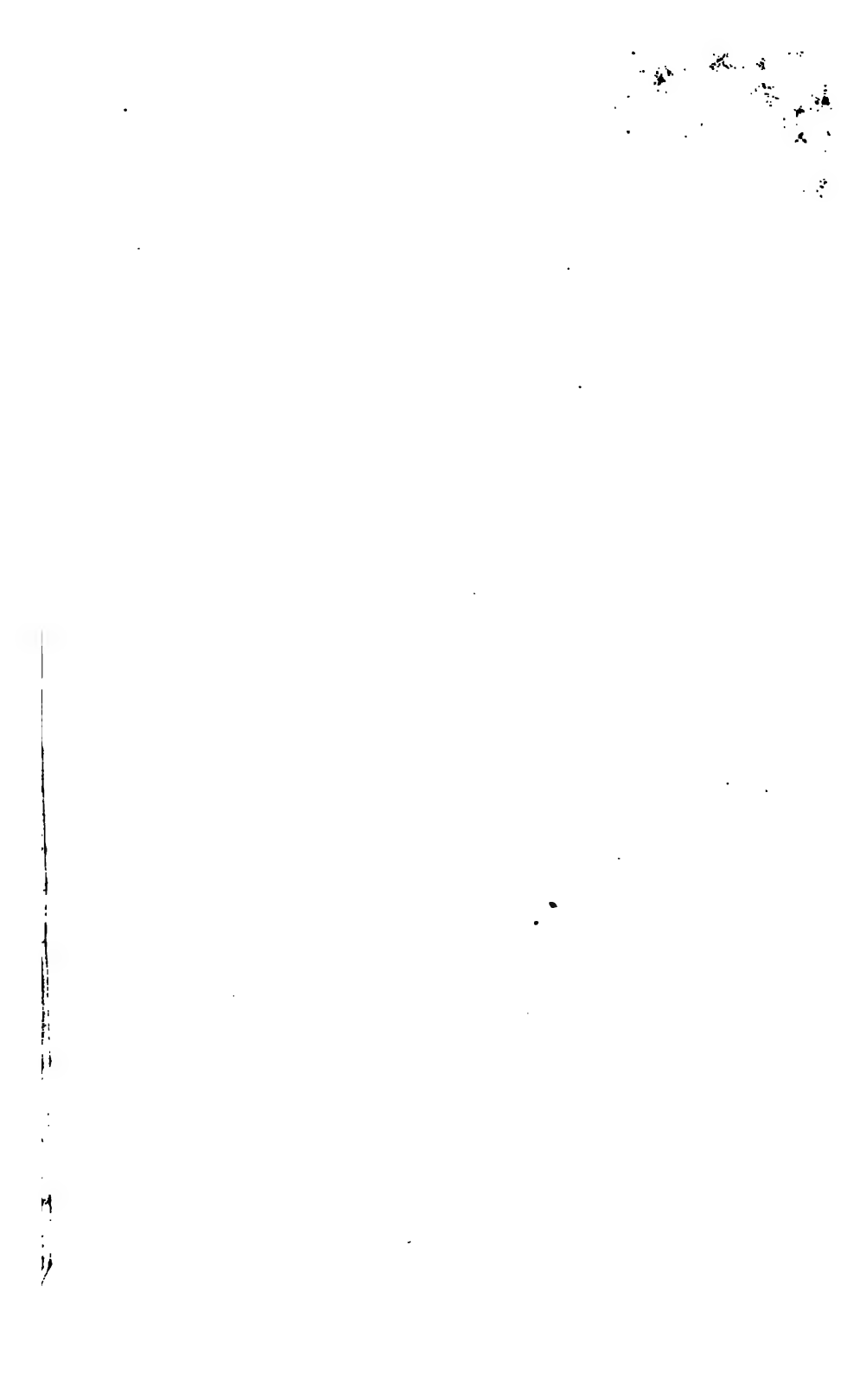

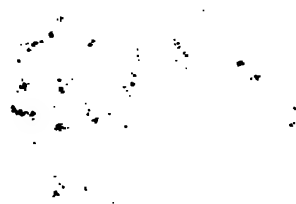

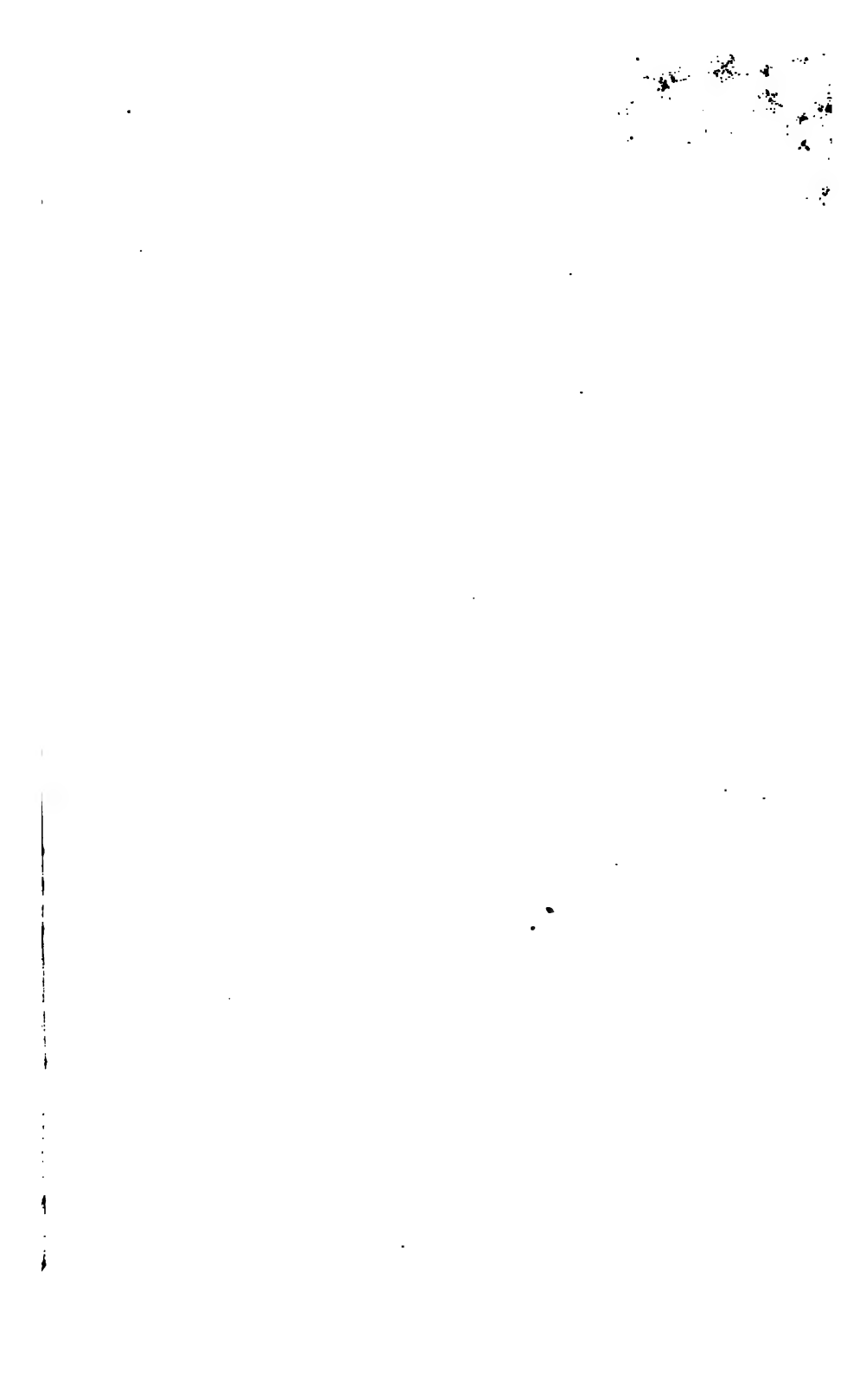
10

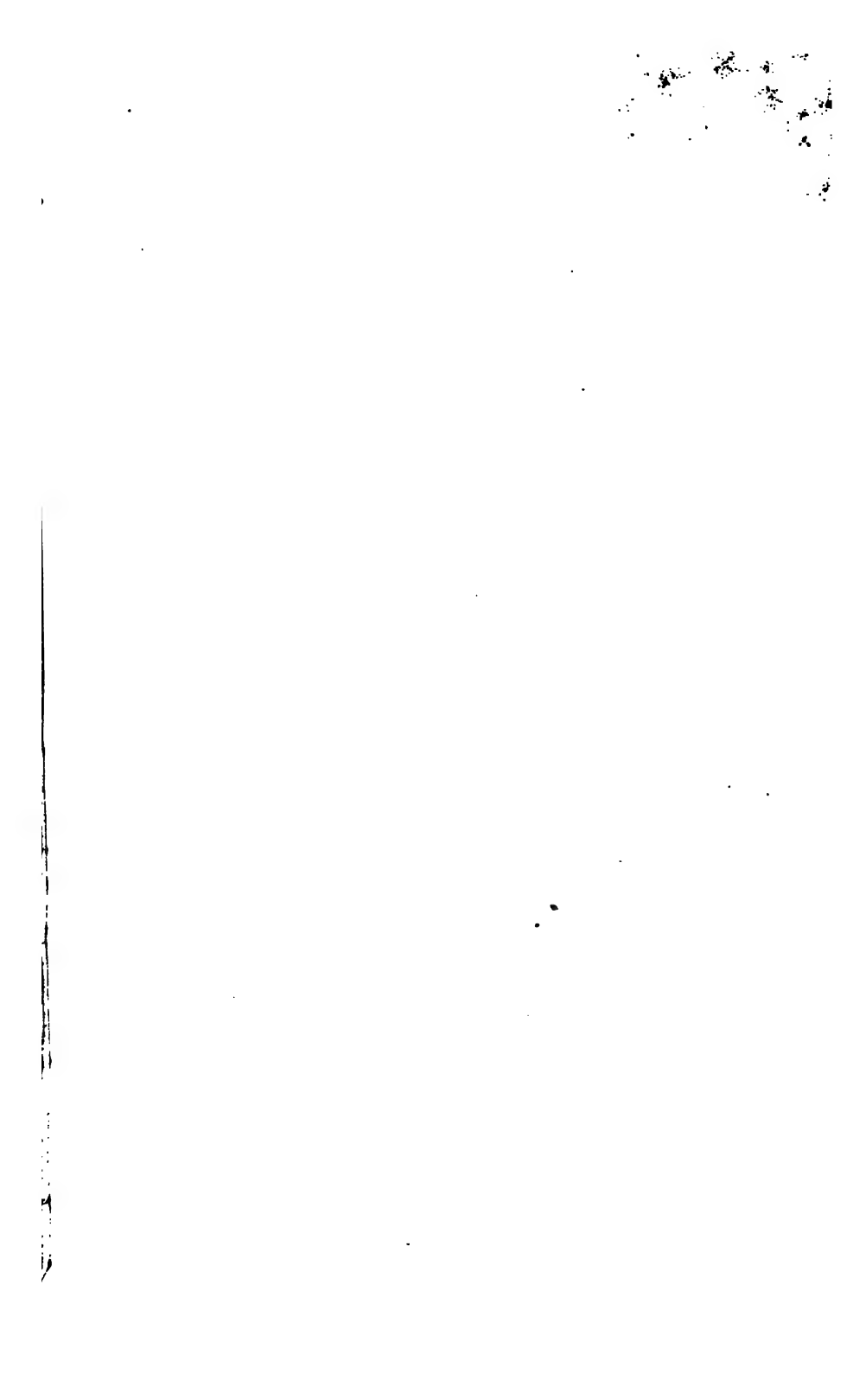

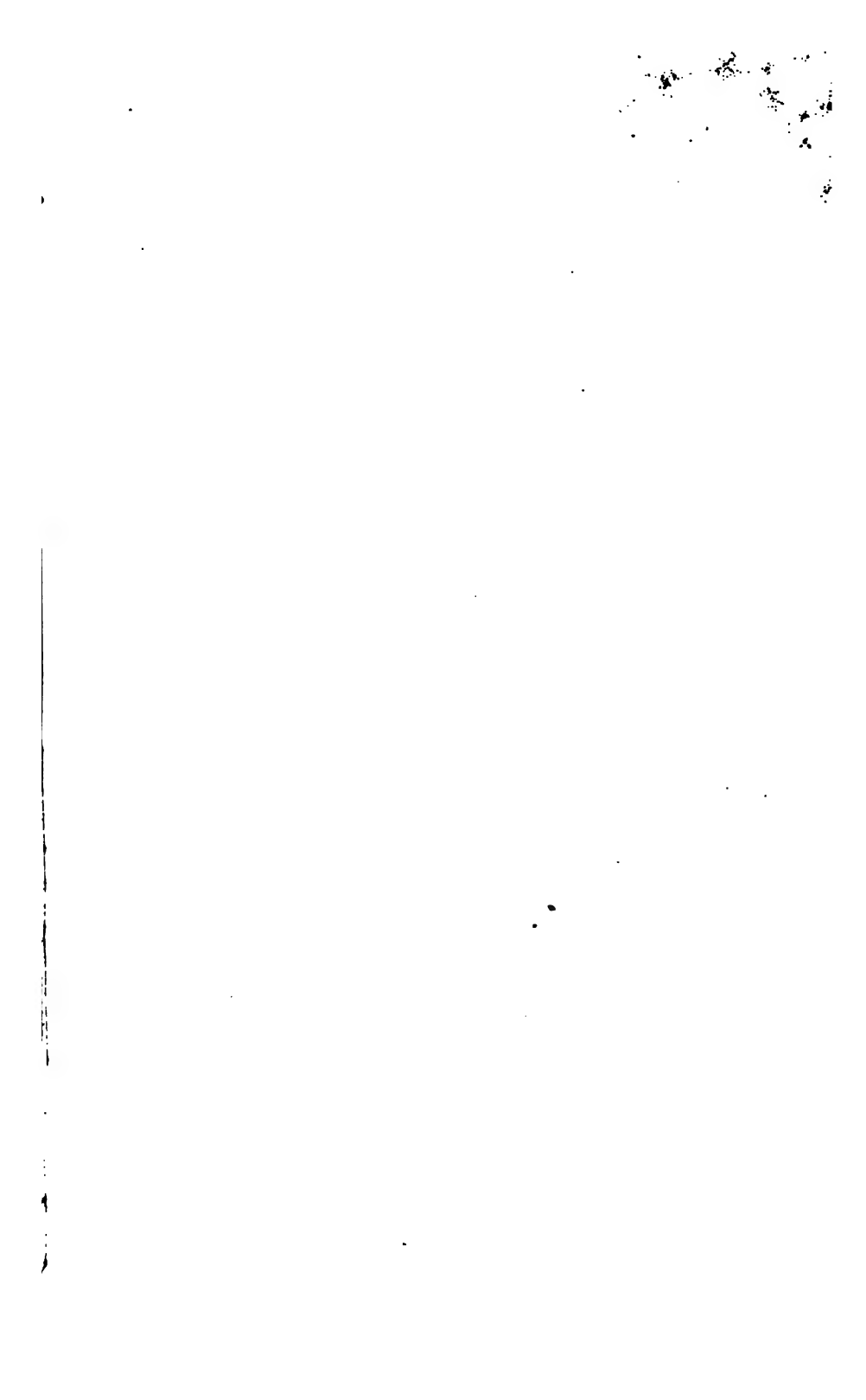

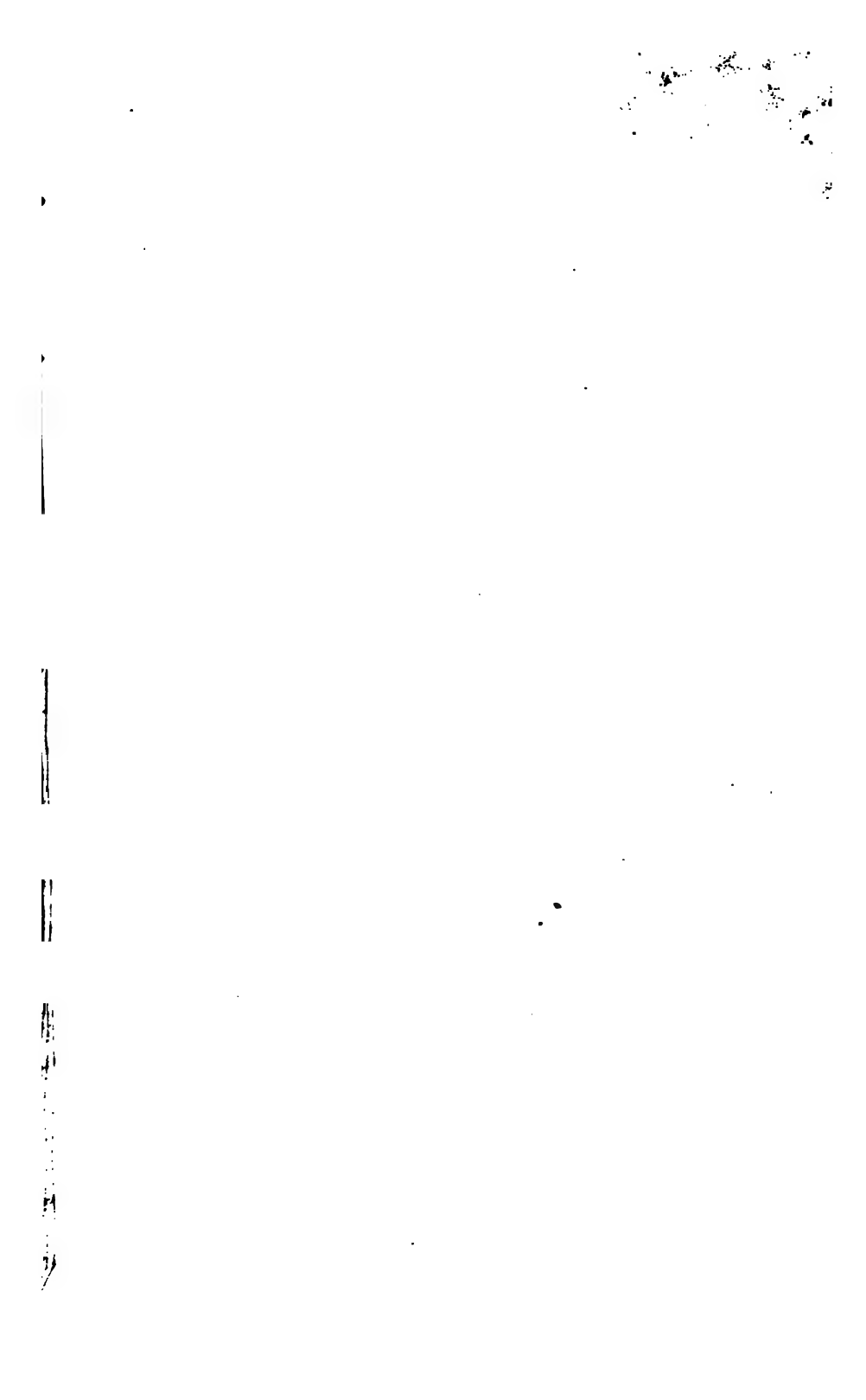

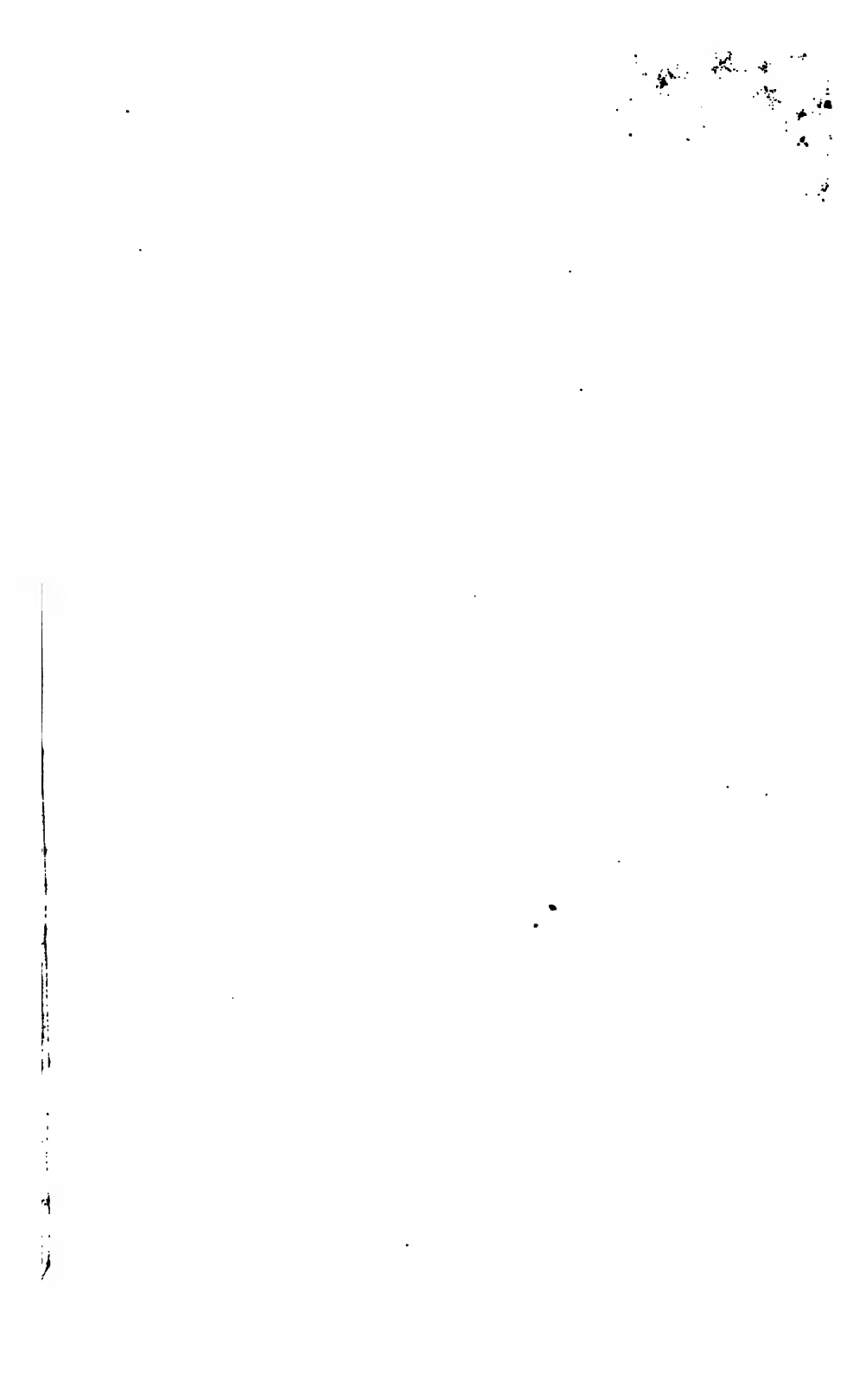

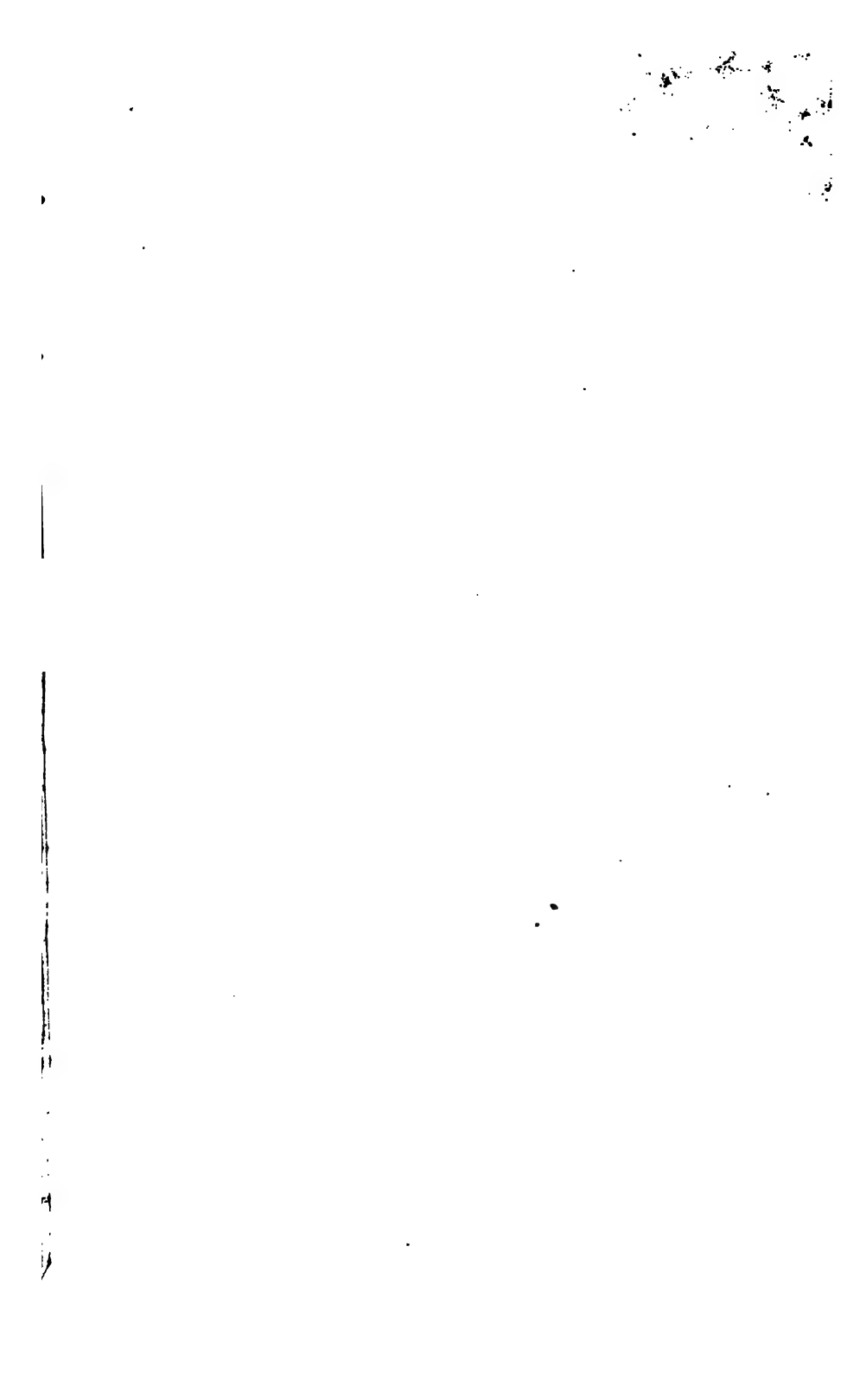

100

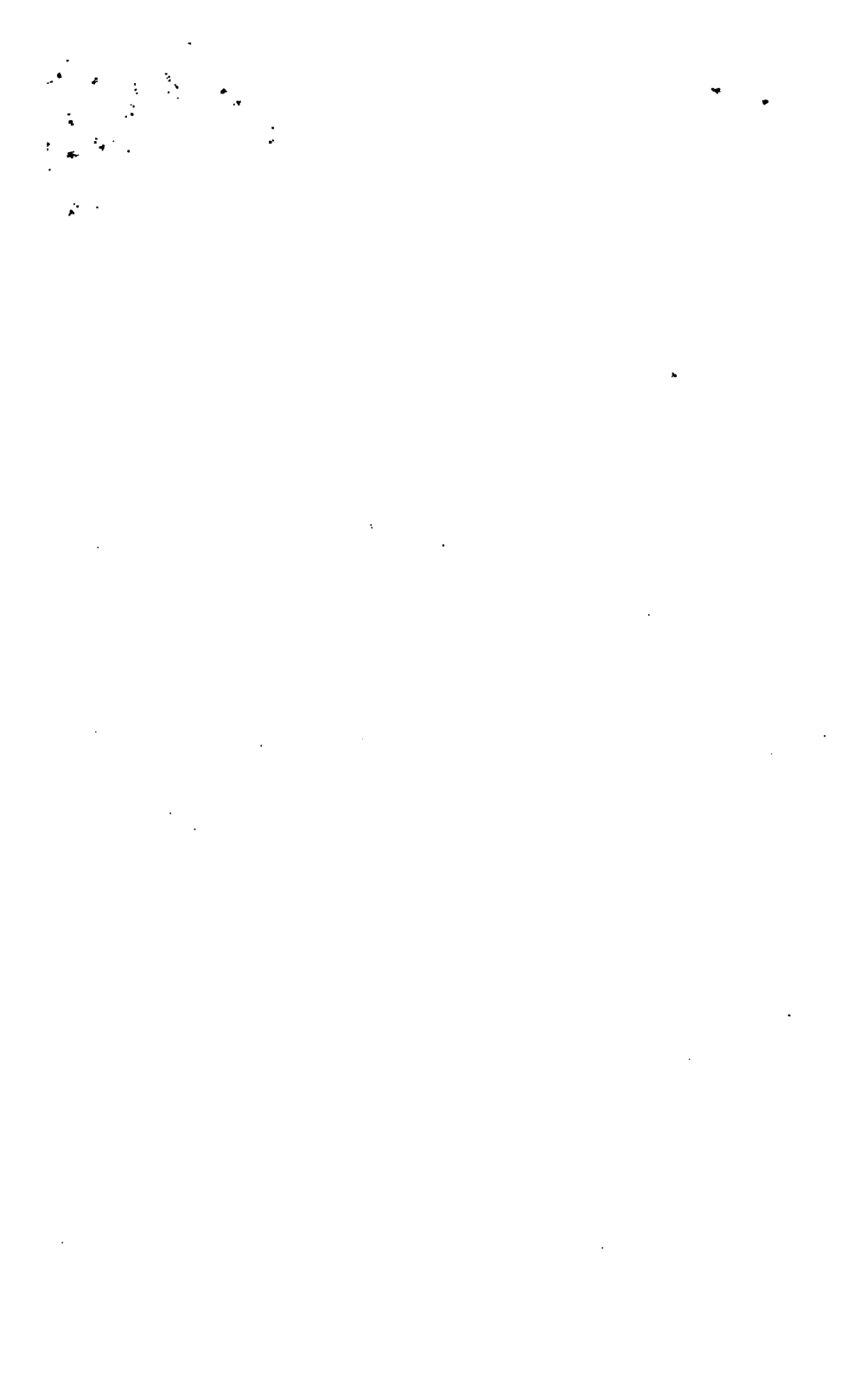

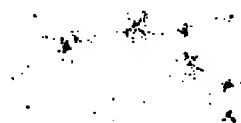

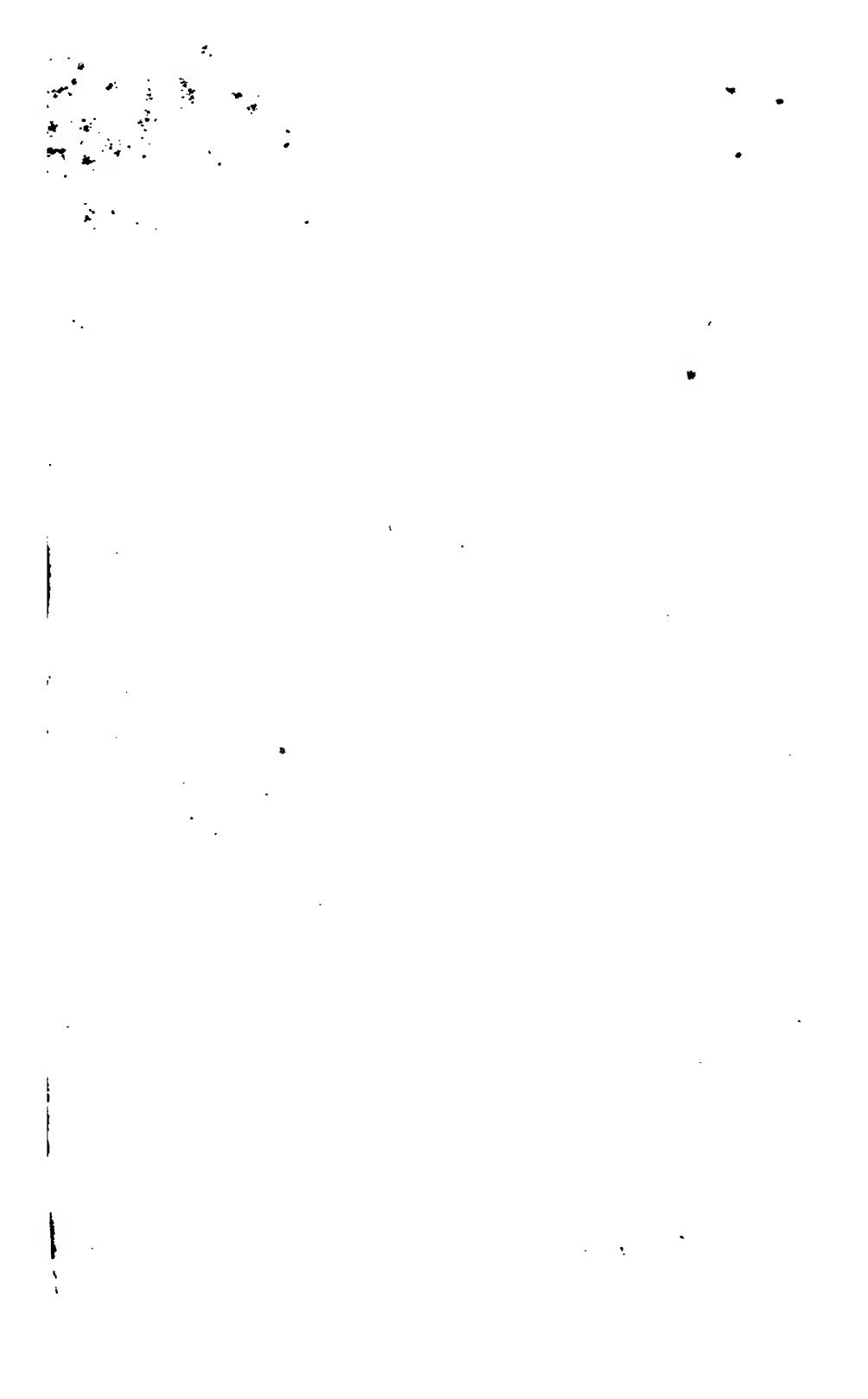
100

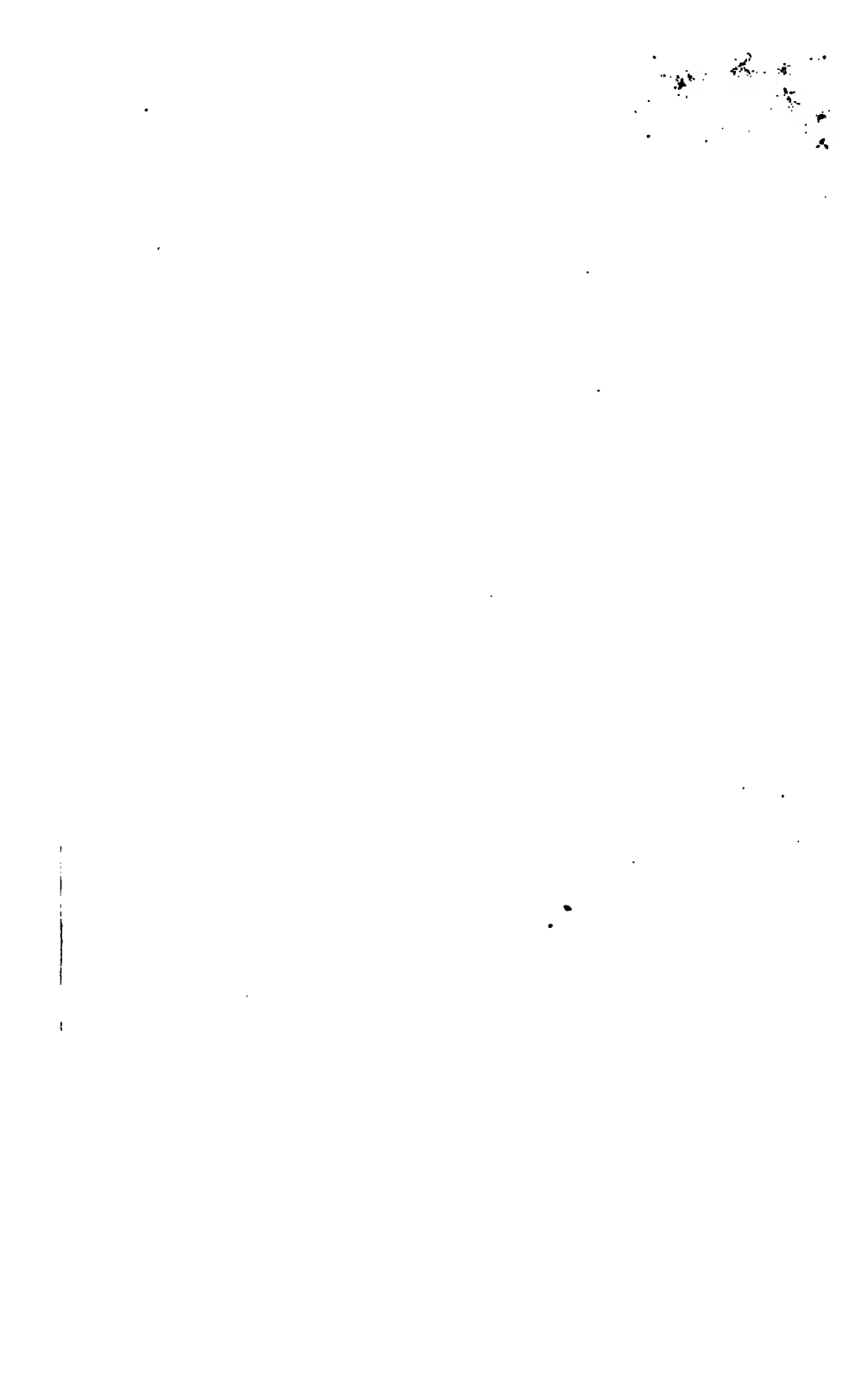

100

100

100

100

100

100

100

100

100

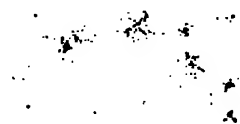
100

100

100

100

100

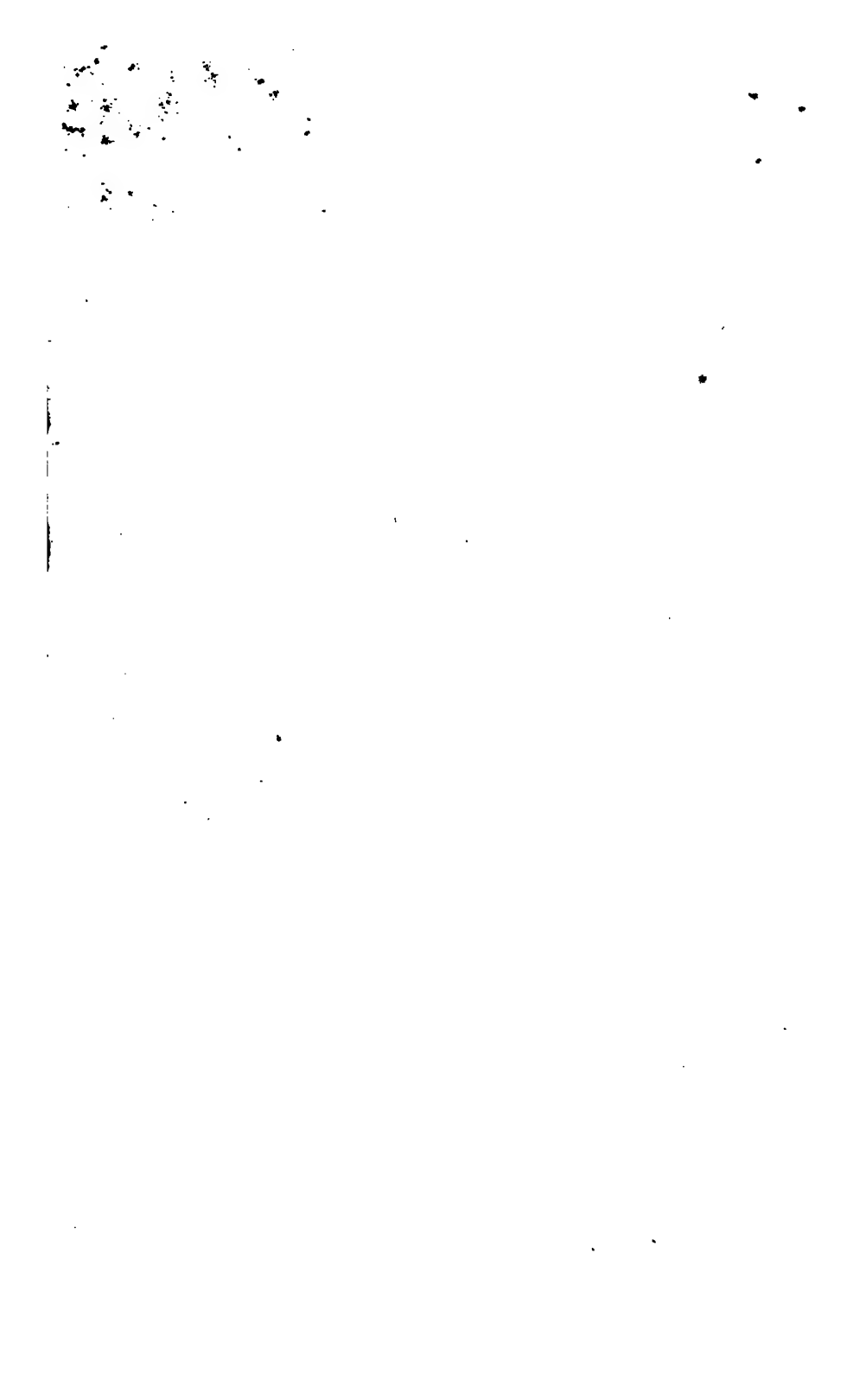

1000

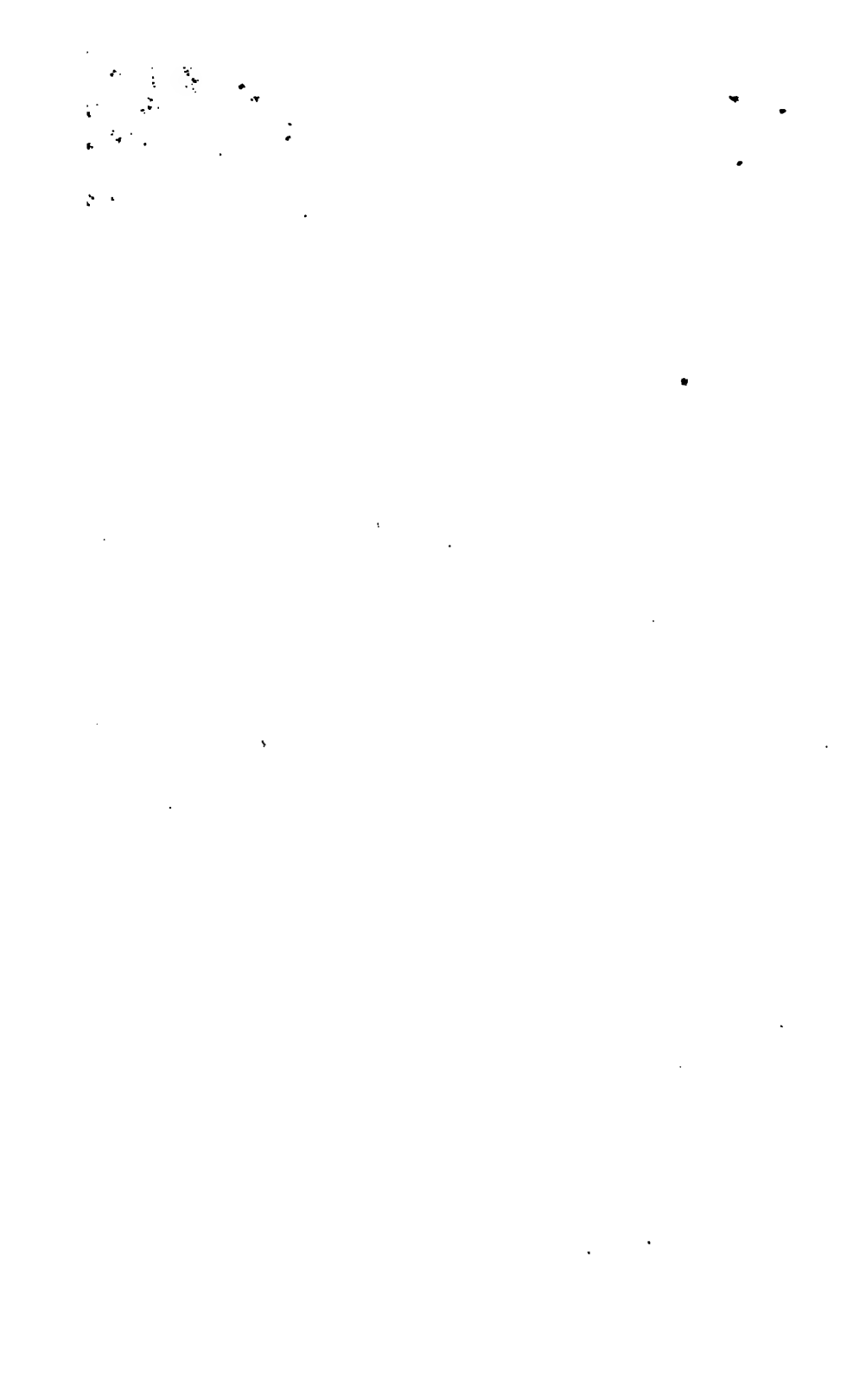
1000

1000

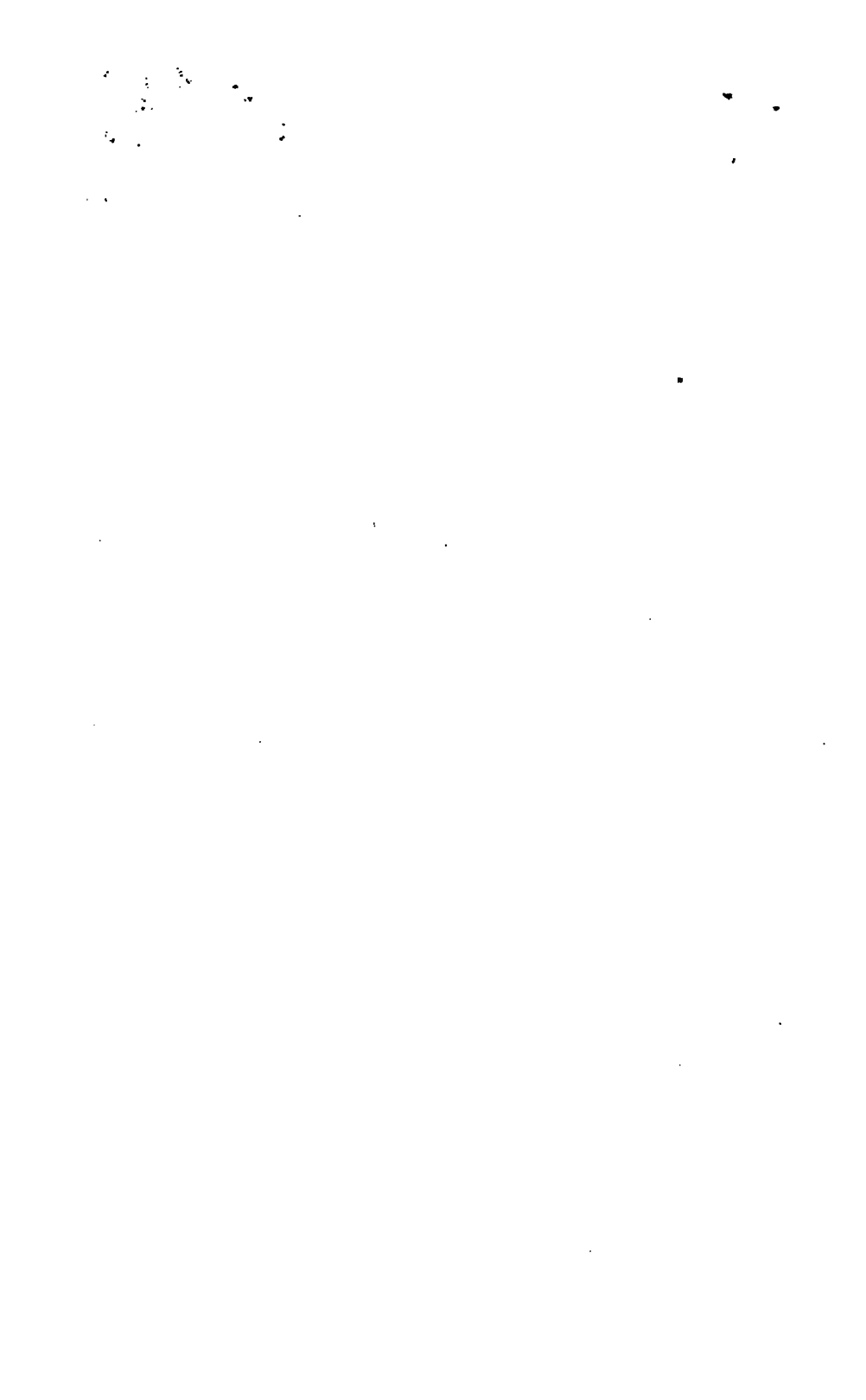

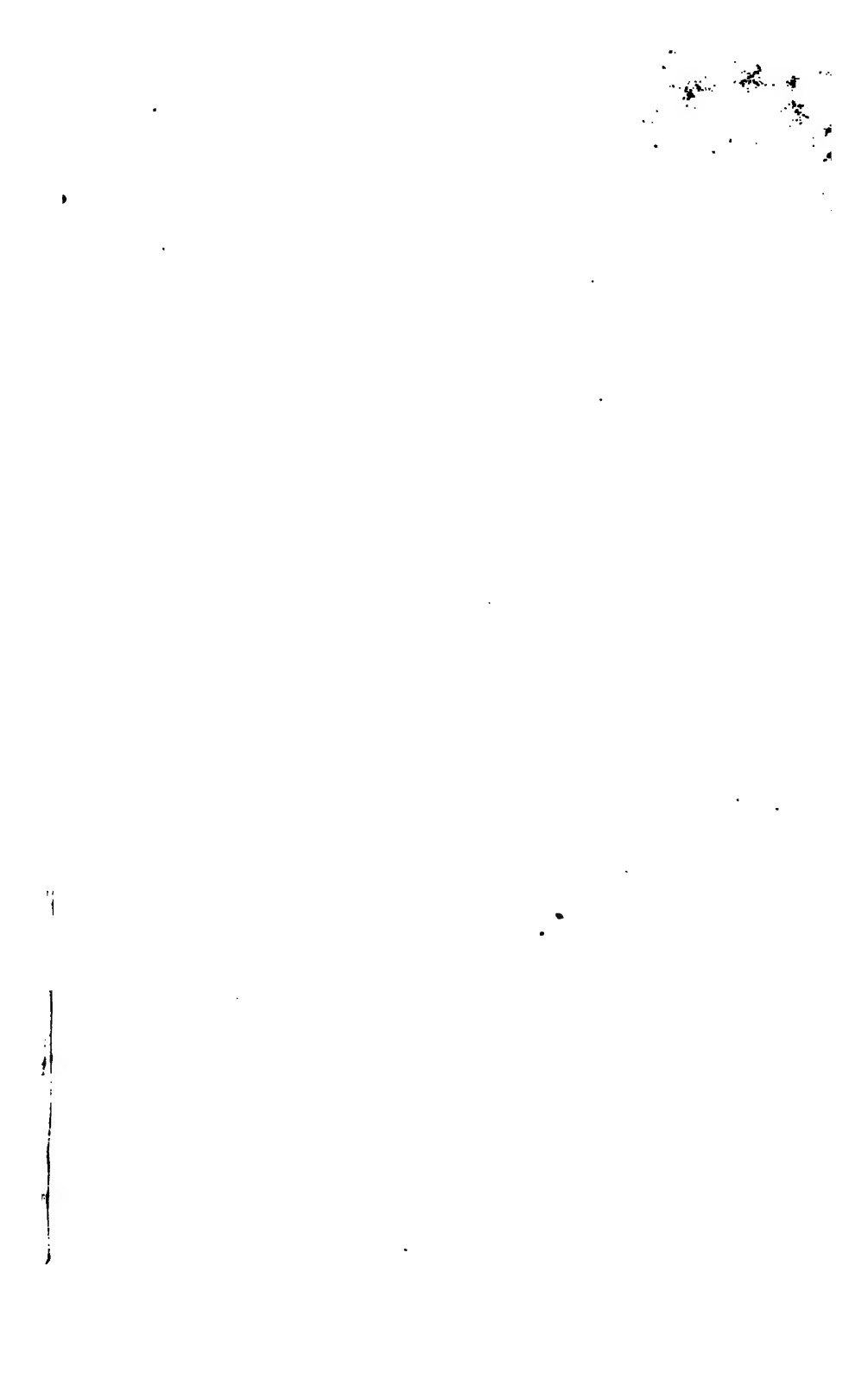

100

2

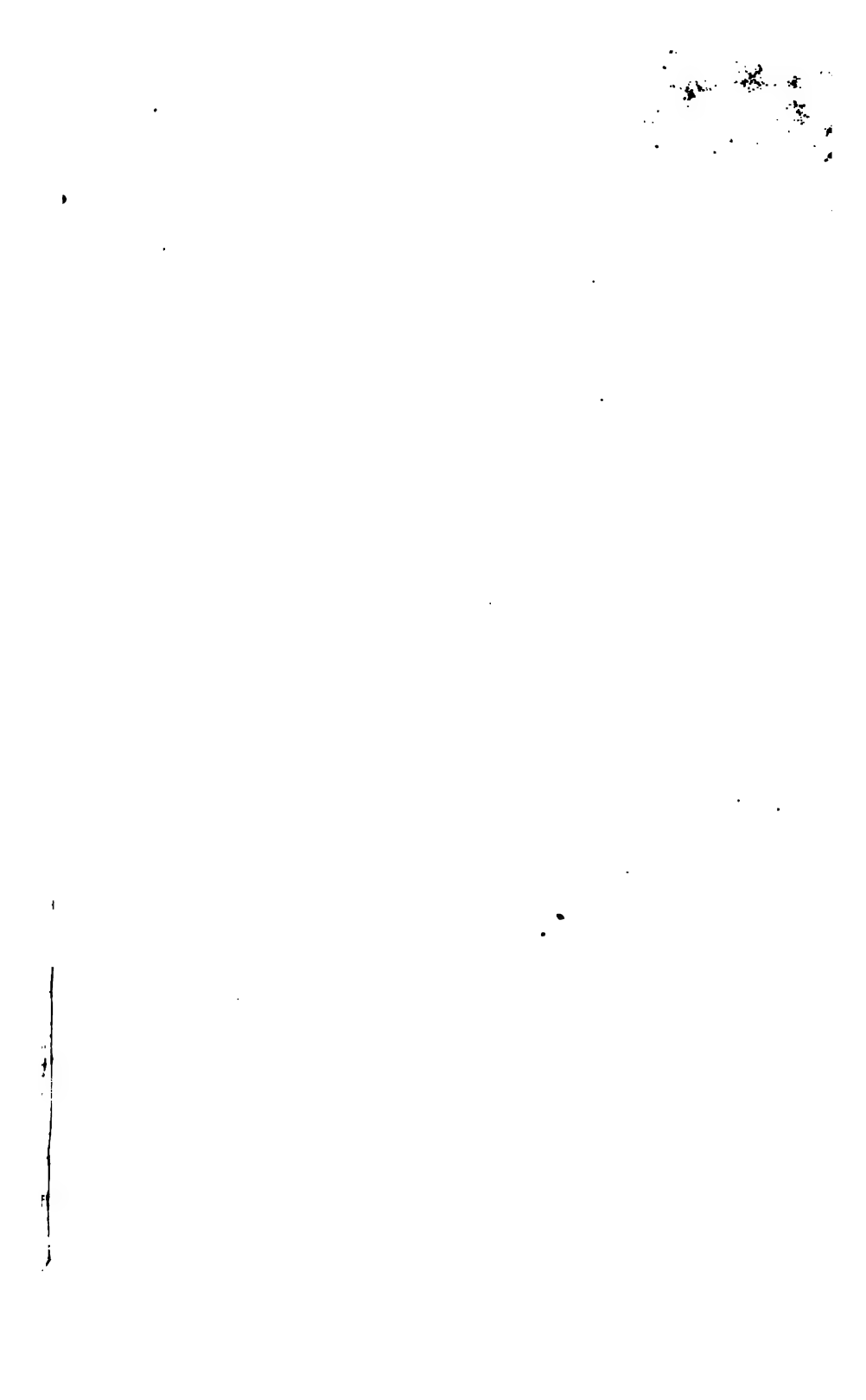

2000

1

2

100

1

1

1

1

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

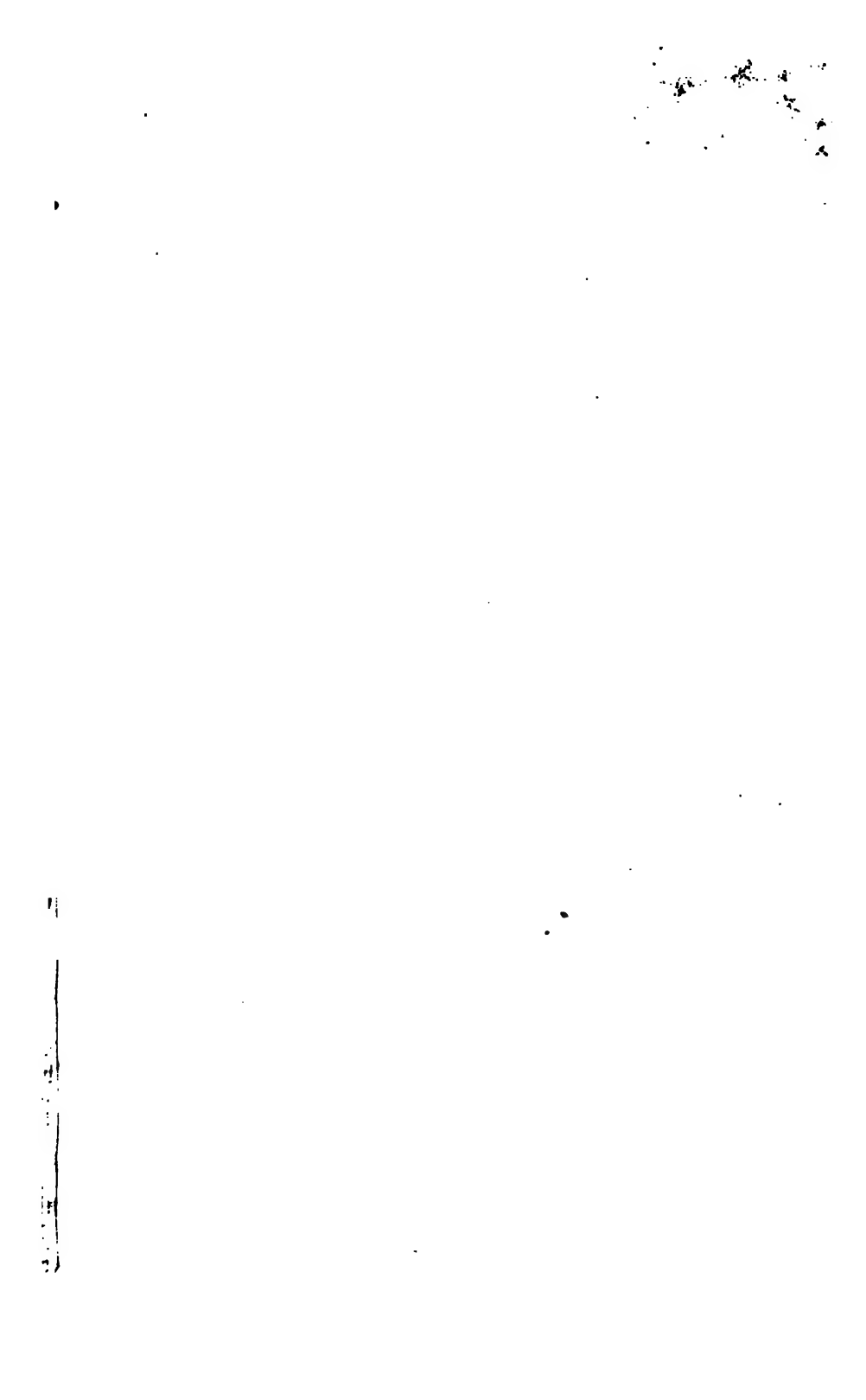
1000

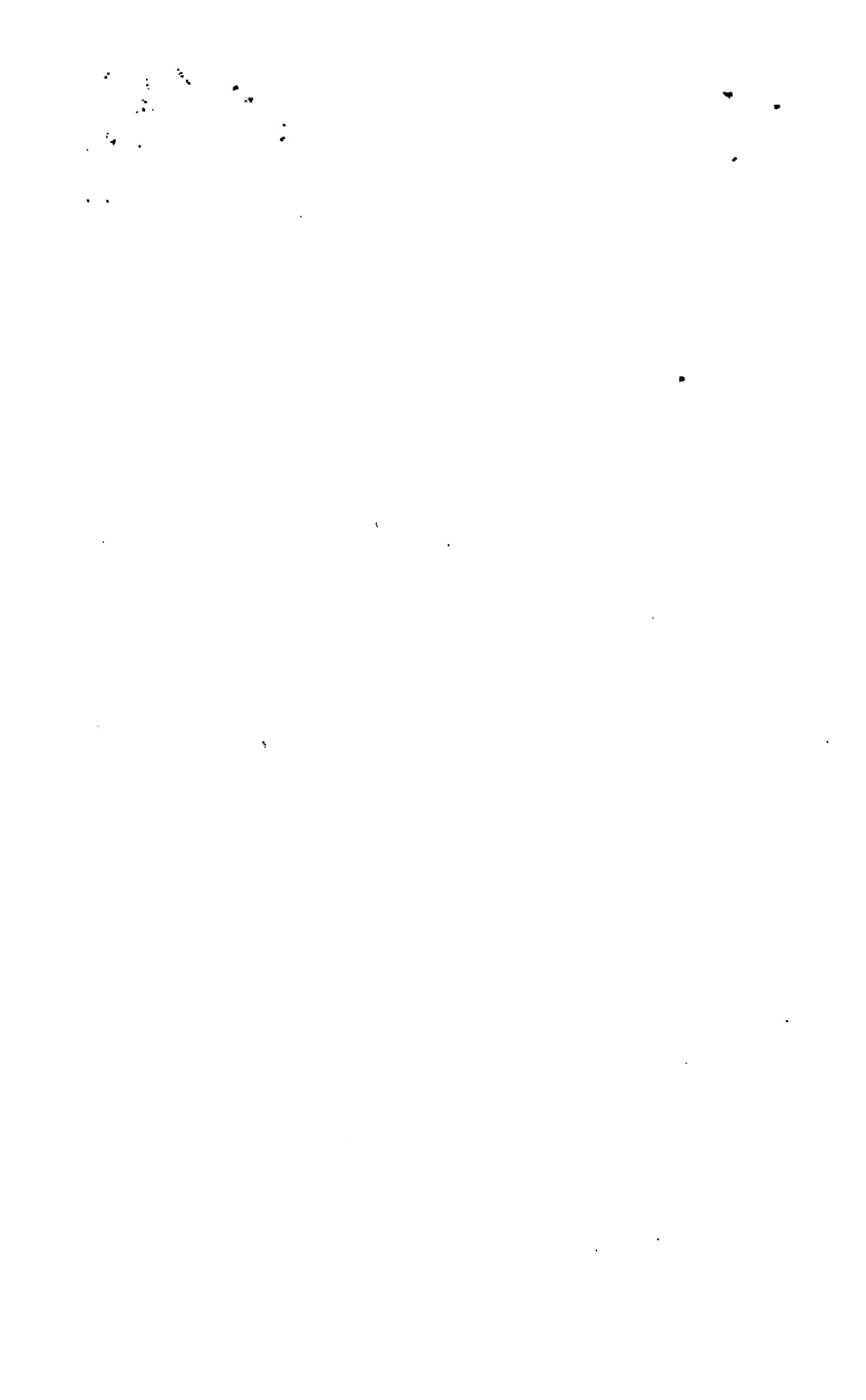
1000

1000

1000

1000

100

100

10. 11. 1900

10. 11. 1900

10. 11. 1900

10. 11. 1900

10. 11. 1900

10. 11. 1900

10. 11. 1900

100

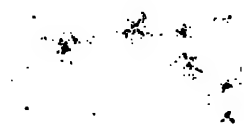
7

1

1

1

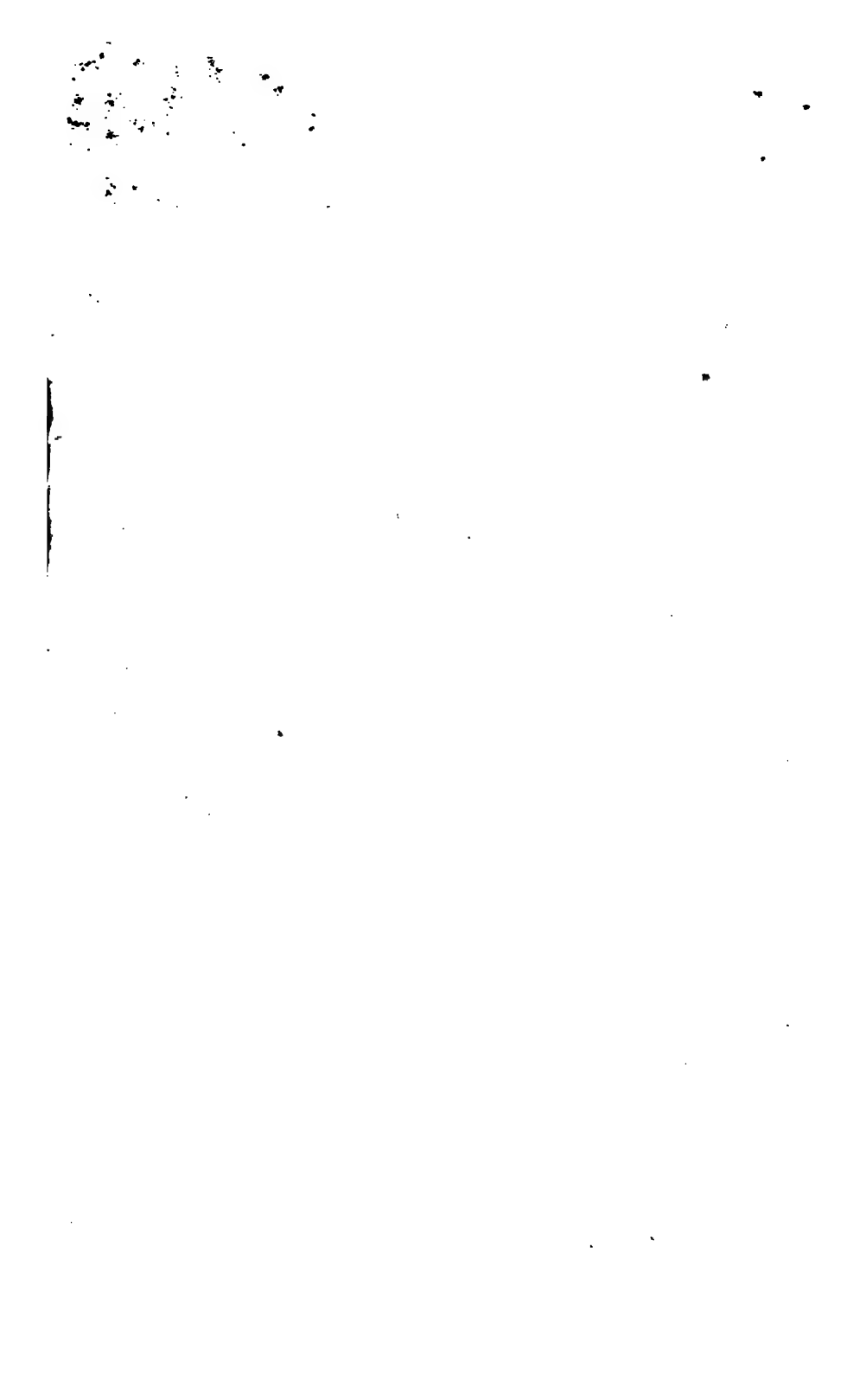

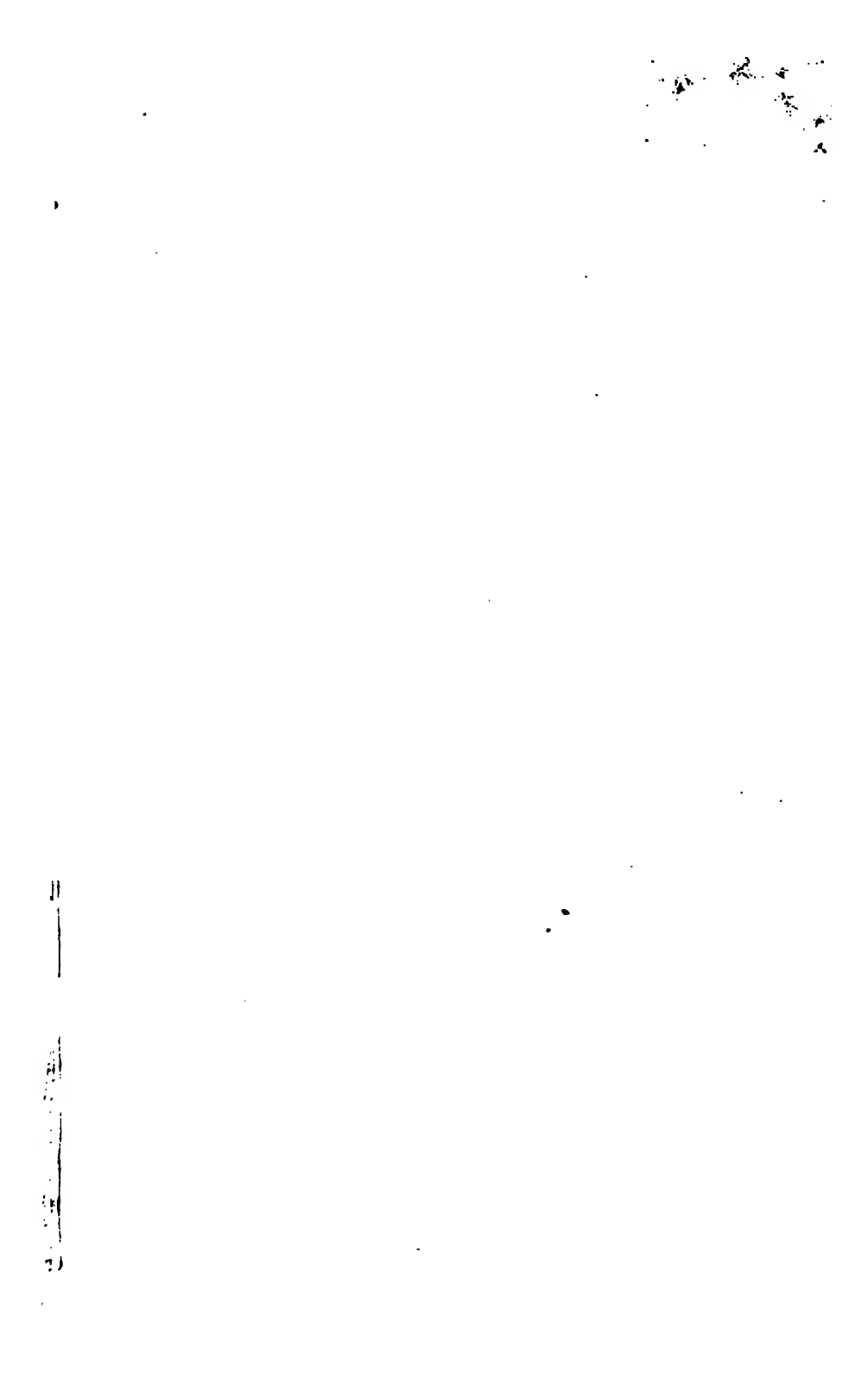

7

11

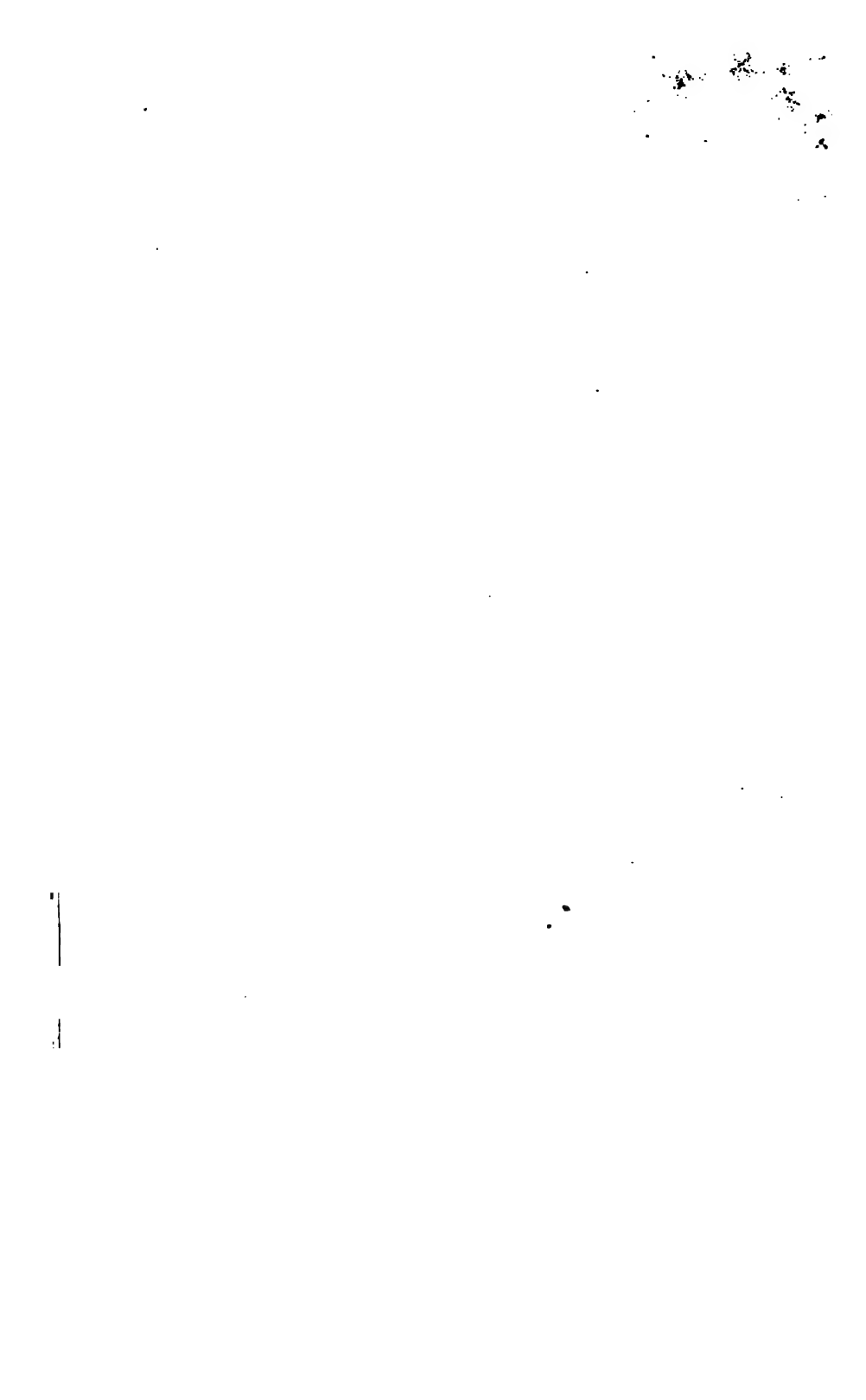
100

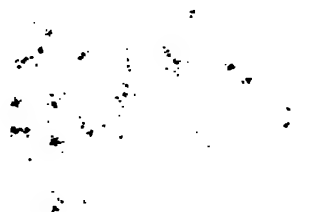
100

100

100

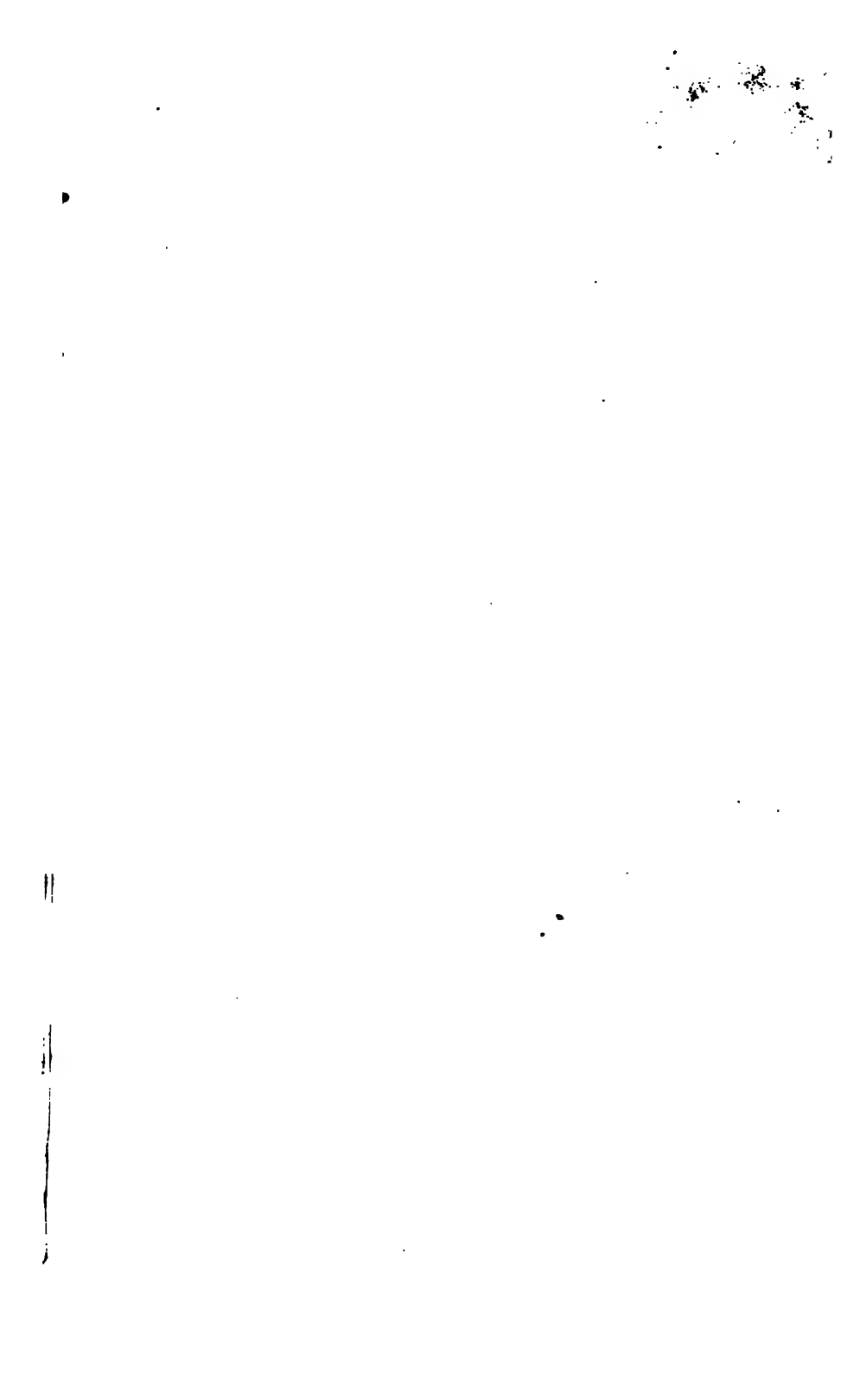

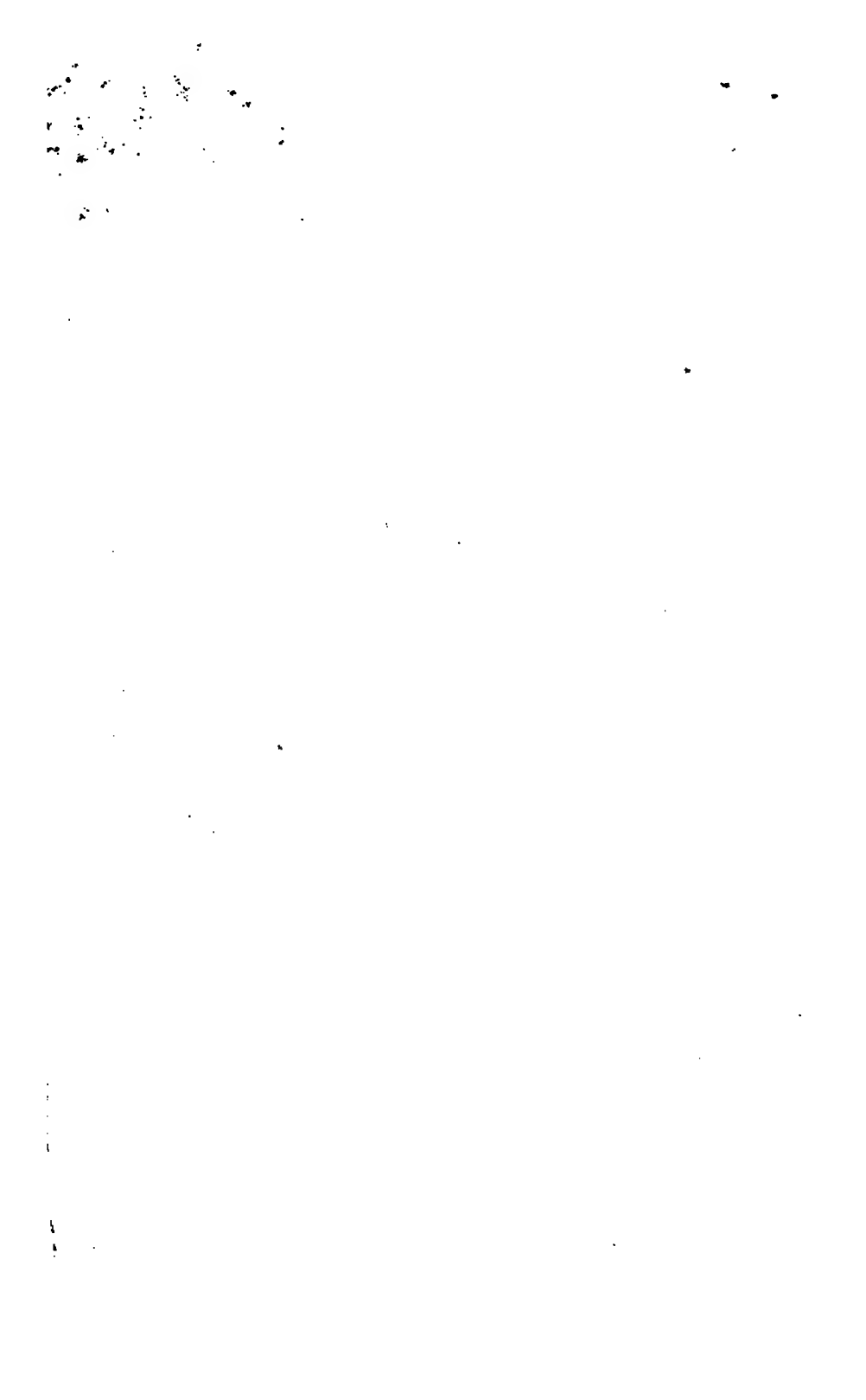

100

100

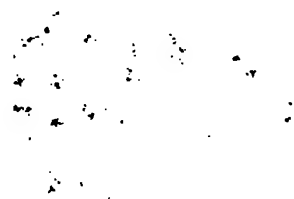
100

11

12

100

100

100

101

102

103

104

105

106

107

108

100

100

2000

2000

2000

2000

2000

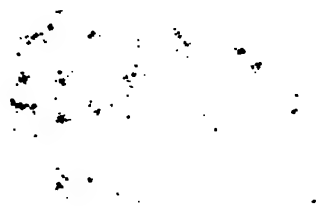
2000

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

10

11

12

13

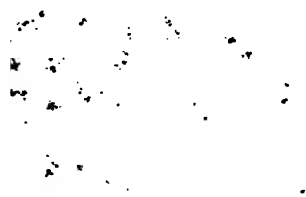
14

100

100

10

11

12

13

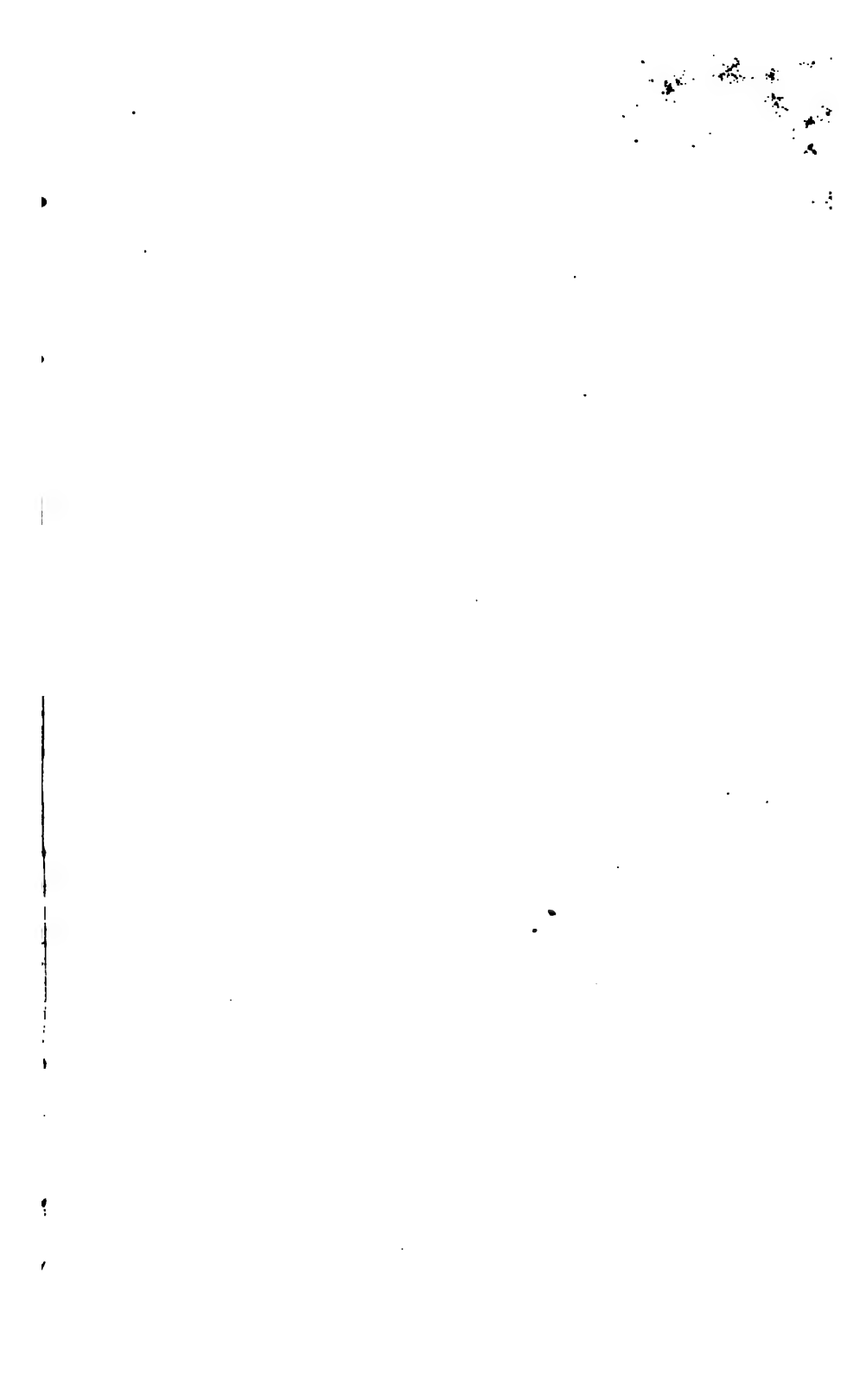
14

15

16

17

18

10

11

12

13

14

15

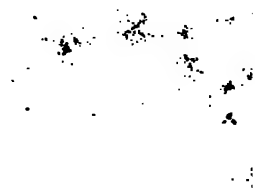

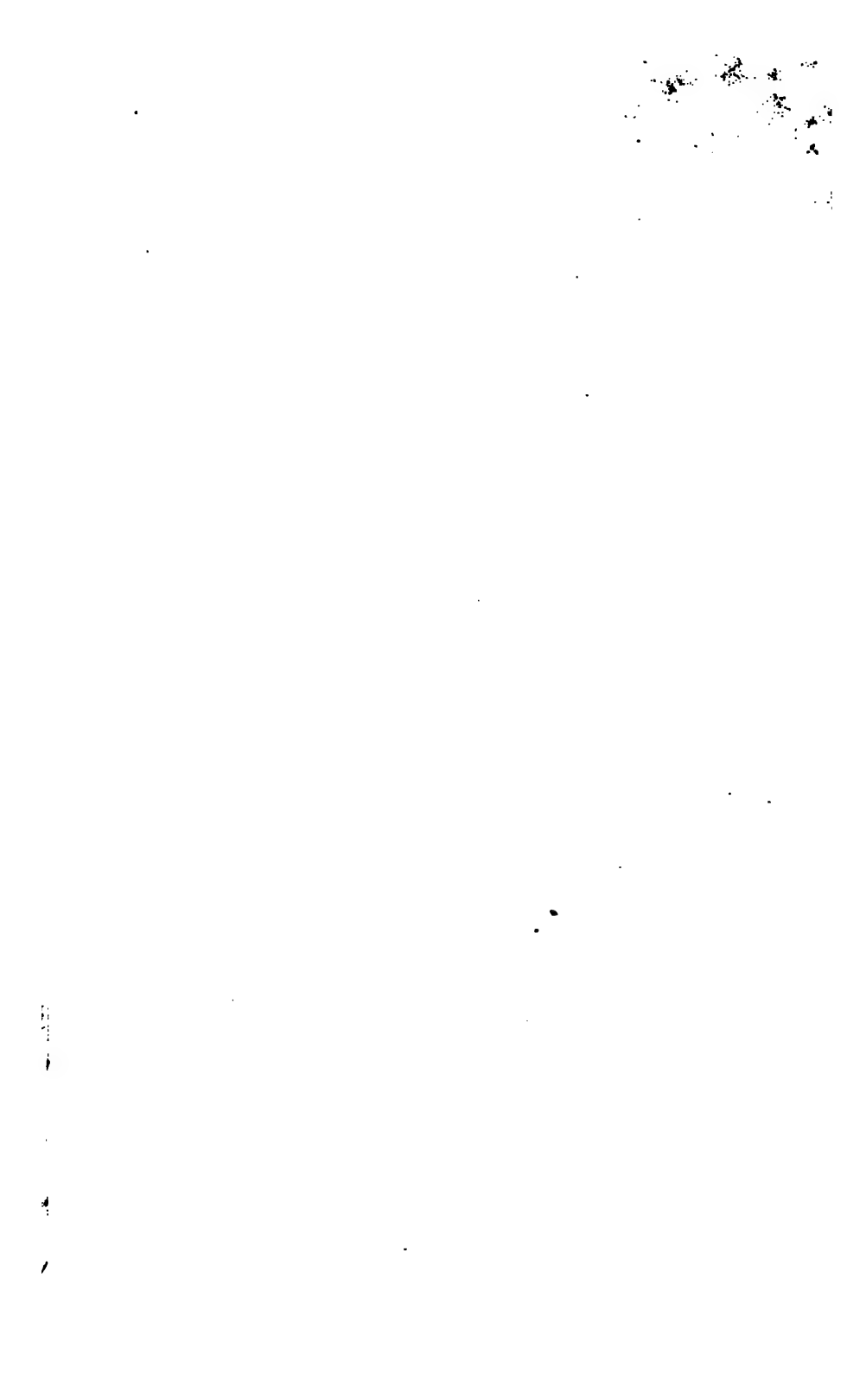
1

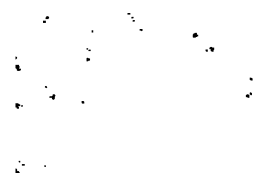
2

3

4

1

2

3

4

5

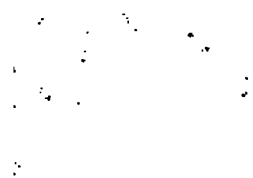
6

7

8

9

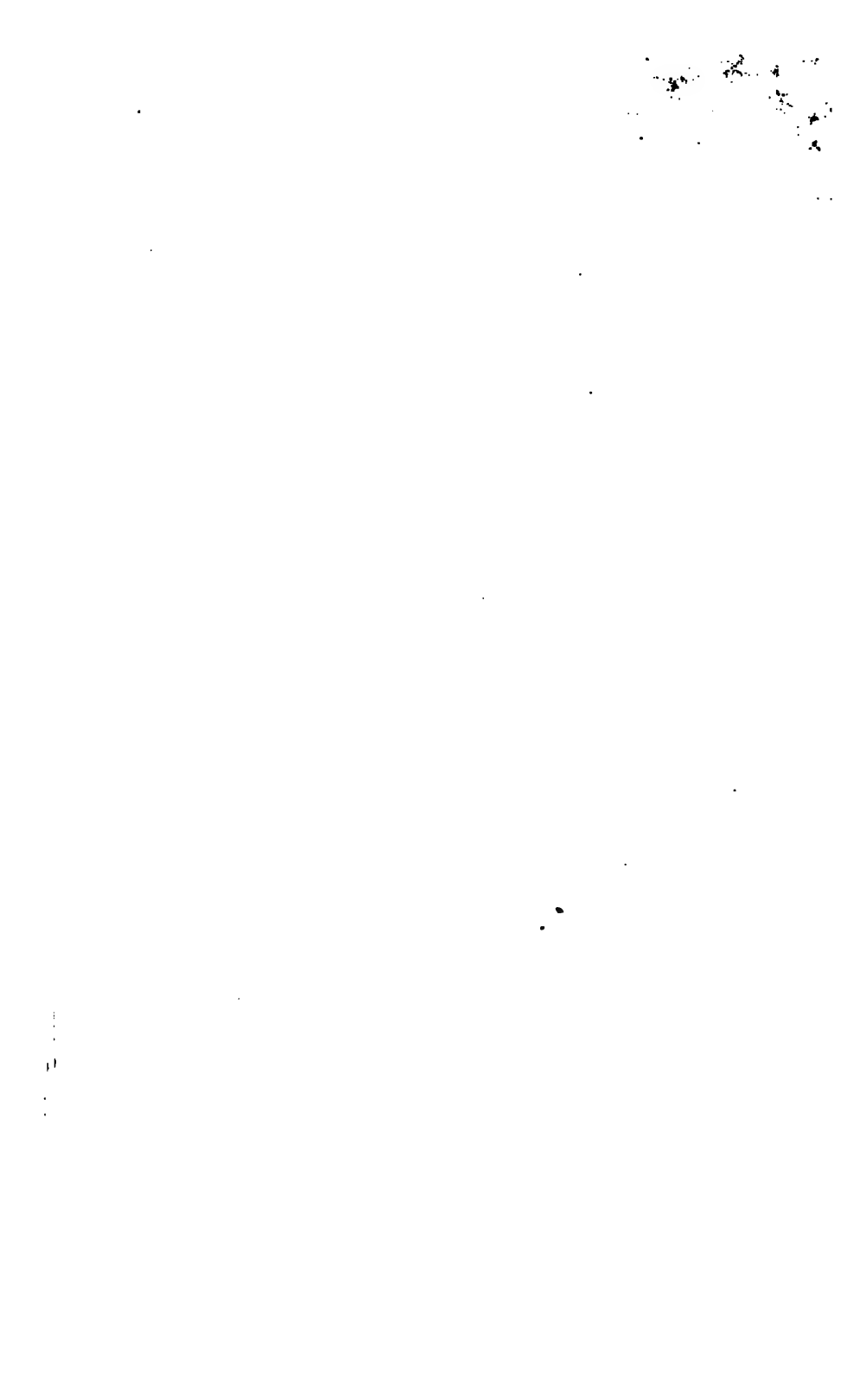

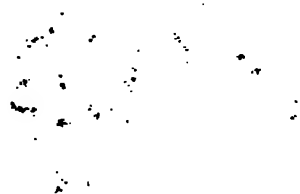

10

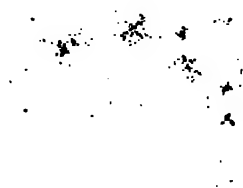
10

100

100

100

10. 11. 1918

11. 11. 1918

12. 11. 1918

13. 11. 1918

14. 11. 1918

15. 11. 1918

16. 11. 1918

17. 11. 1918

18. 11. 1918

19. 11. 1918

100

100

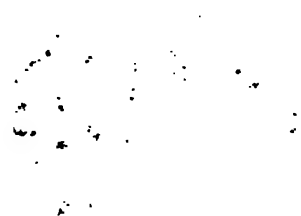
100

100

100

100

1

2

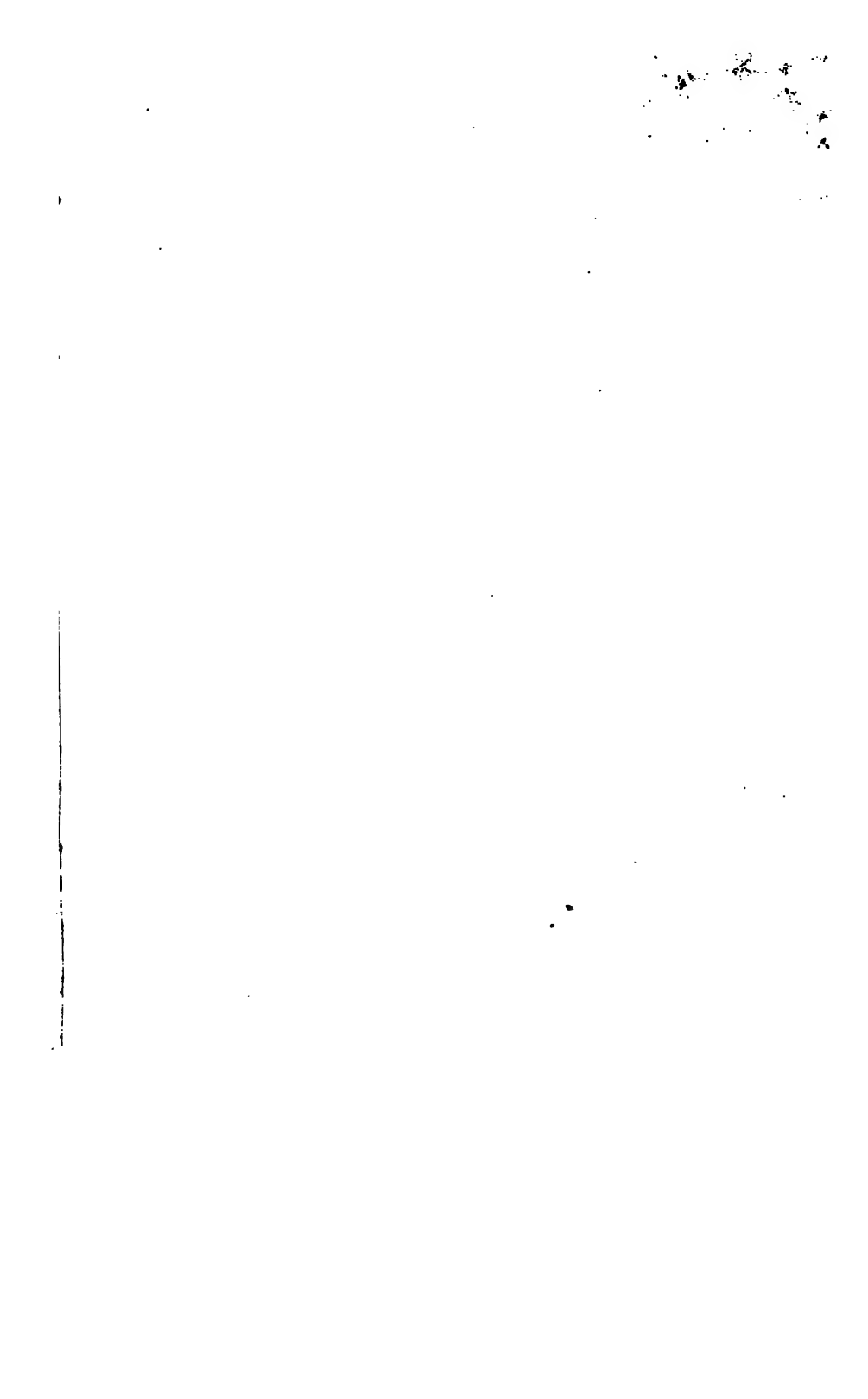
3

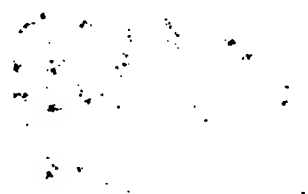
4

5

6

7

10

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

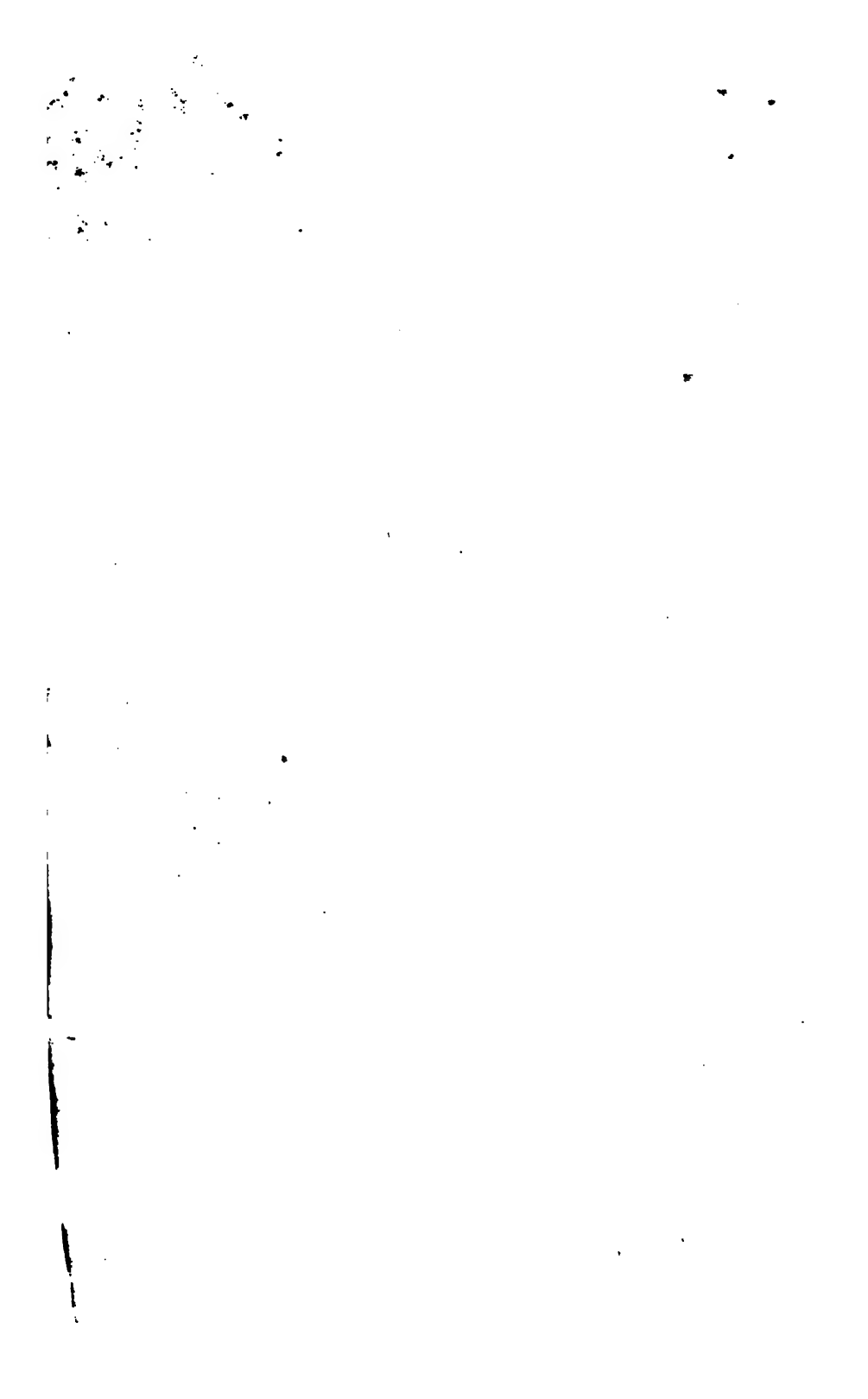

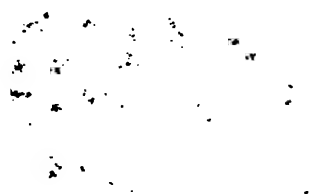

100

100

100

100

1875

1875

100

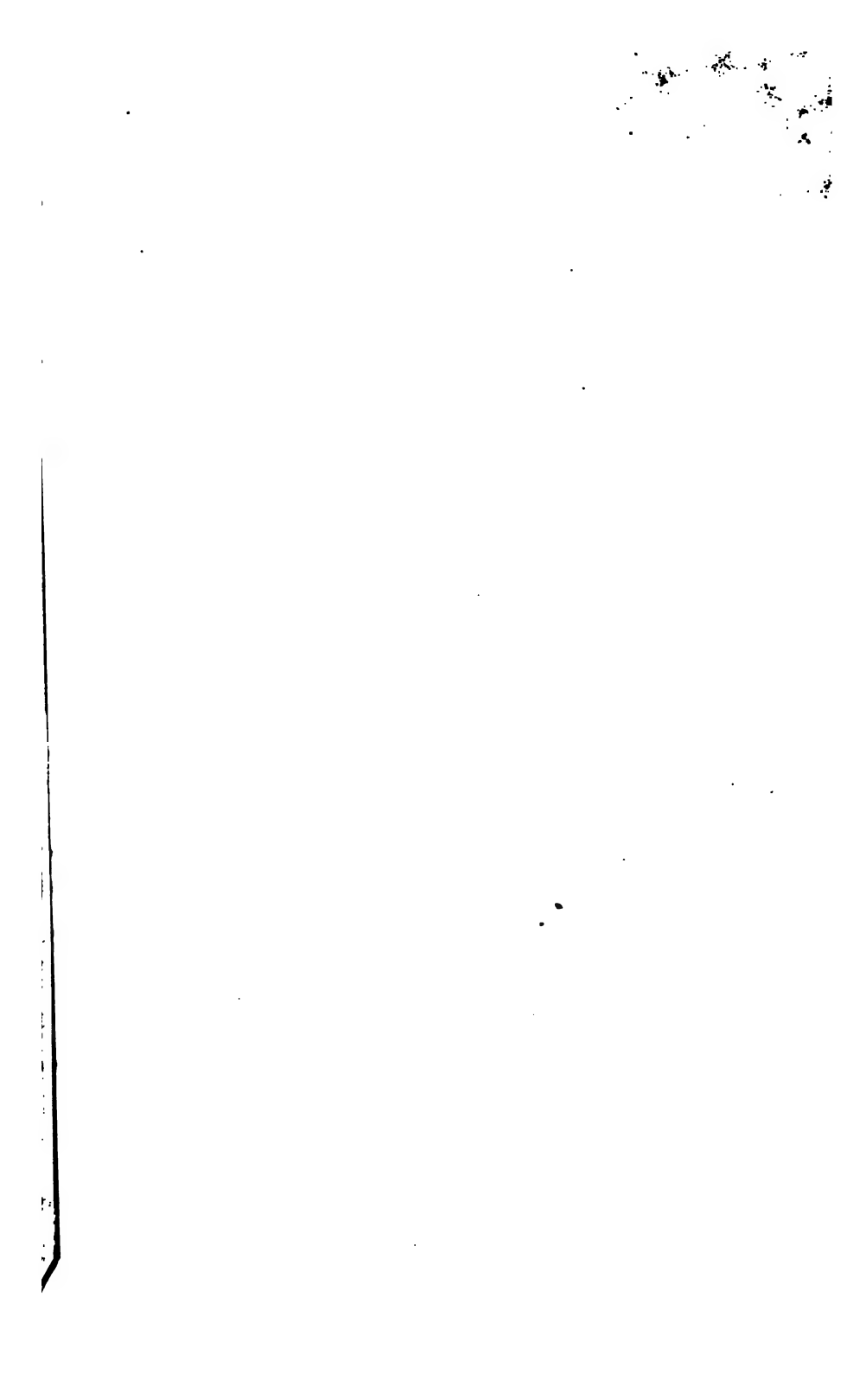
100

100

400

100

100

100

100

100

100

10

11

12

13

14

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

100

100

1000

1000

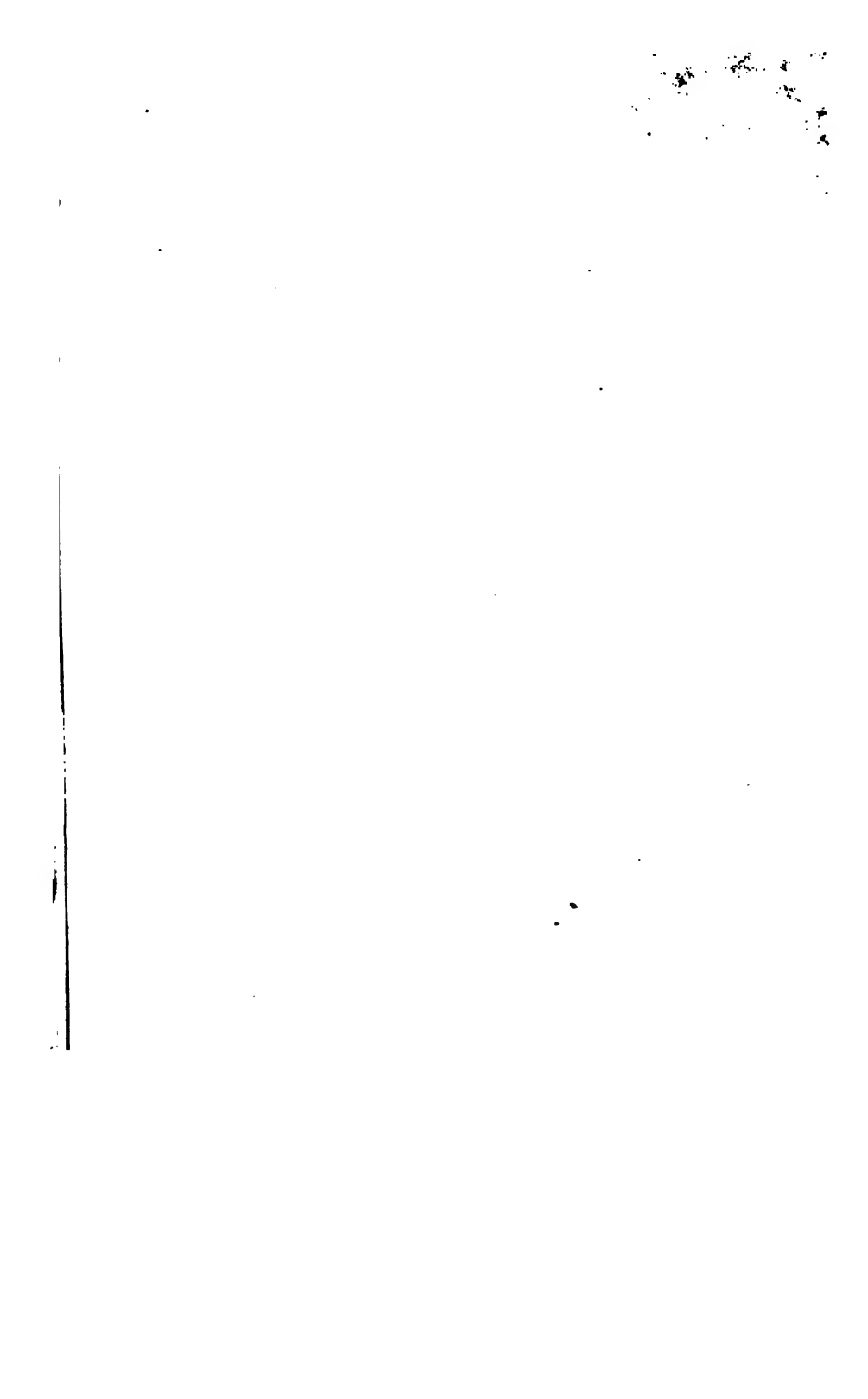
1000

1000

1000

60

10

100

100

1000

1000

1000

1000

1000

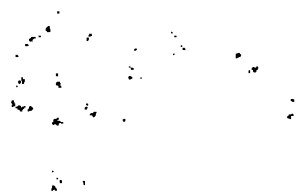
100

100

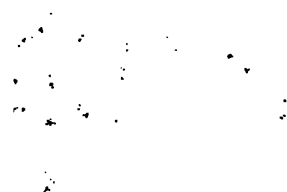
1875

1875

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

100

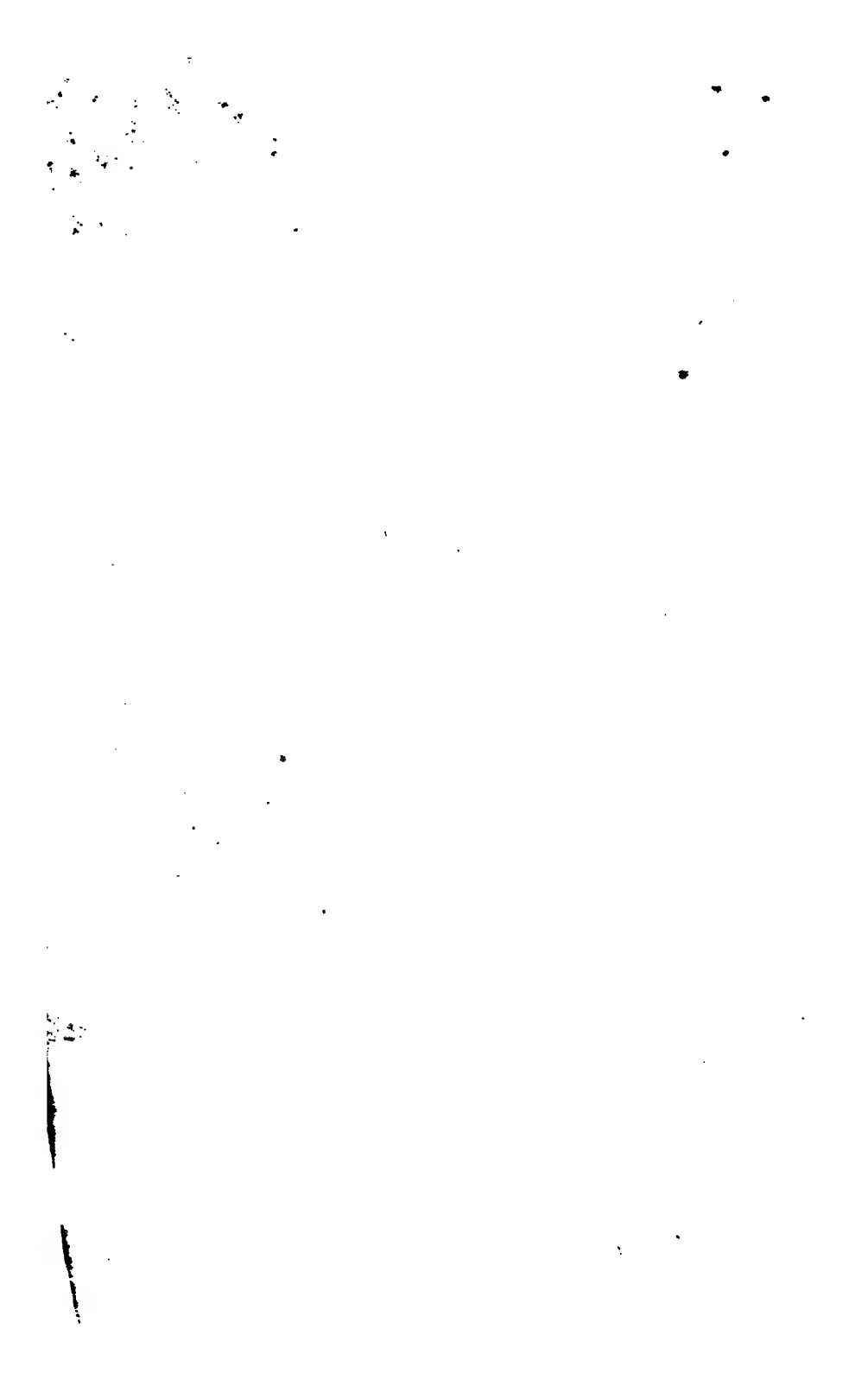
100

10

100

100

100

100

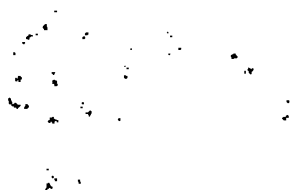

100

1

100

100

100

Handwritten notes or markings in the top right corner.

Vertical line of text or a margin line on the left side.

100

100

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

100

1

100

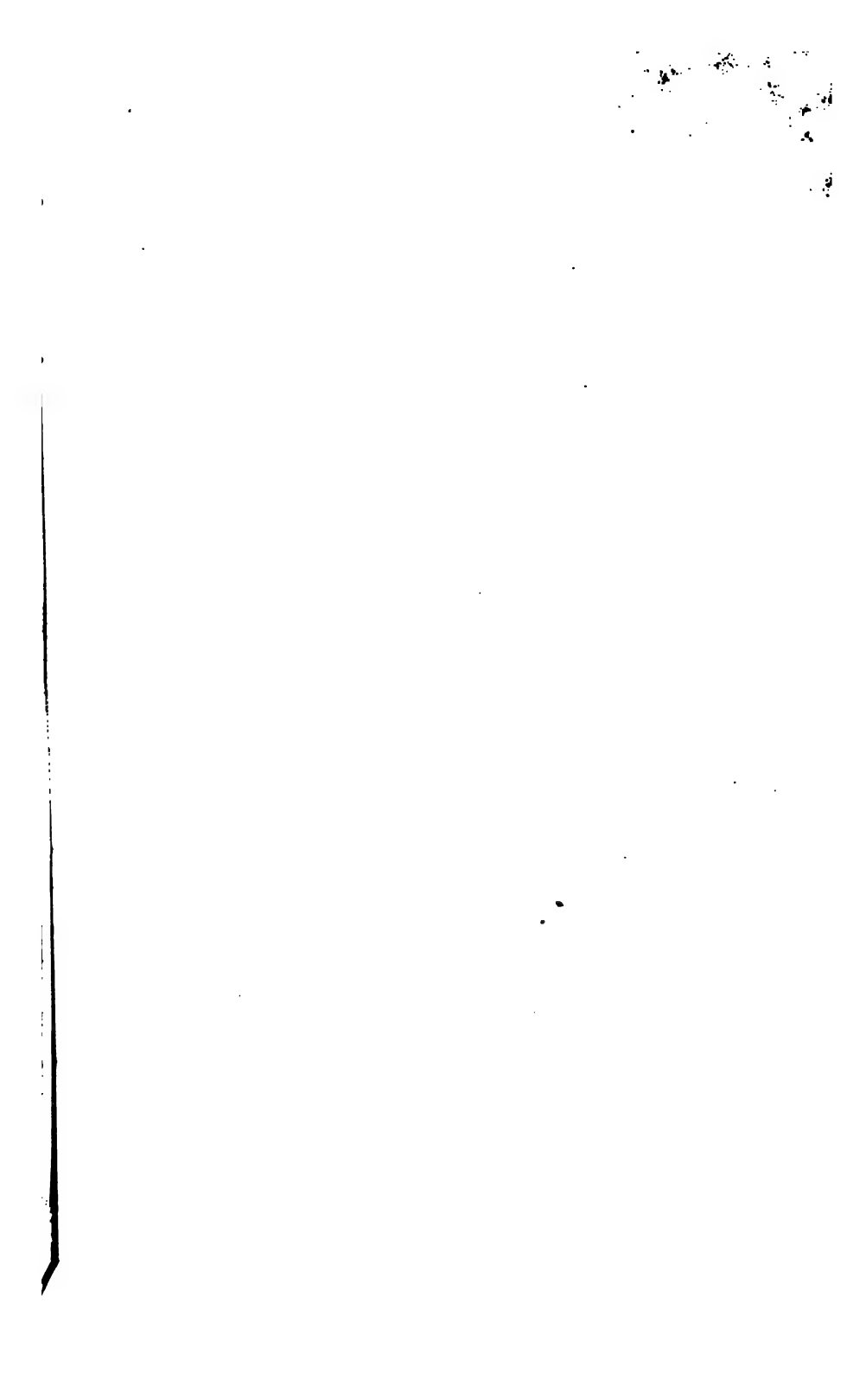
100

100

100

.

.

.

.

.

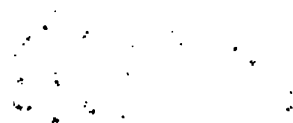
.

100

100

100

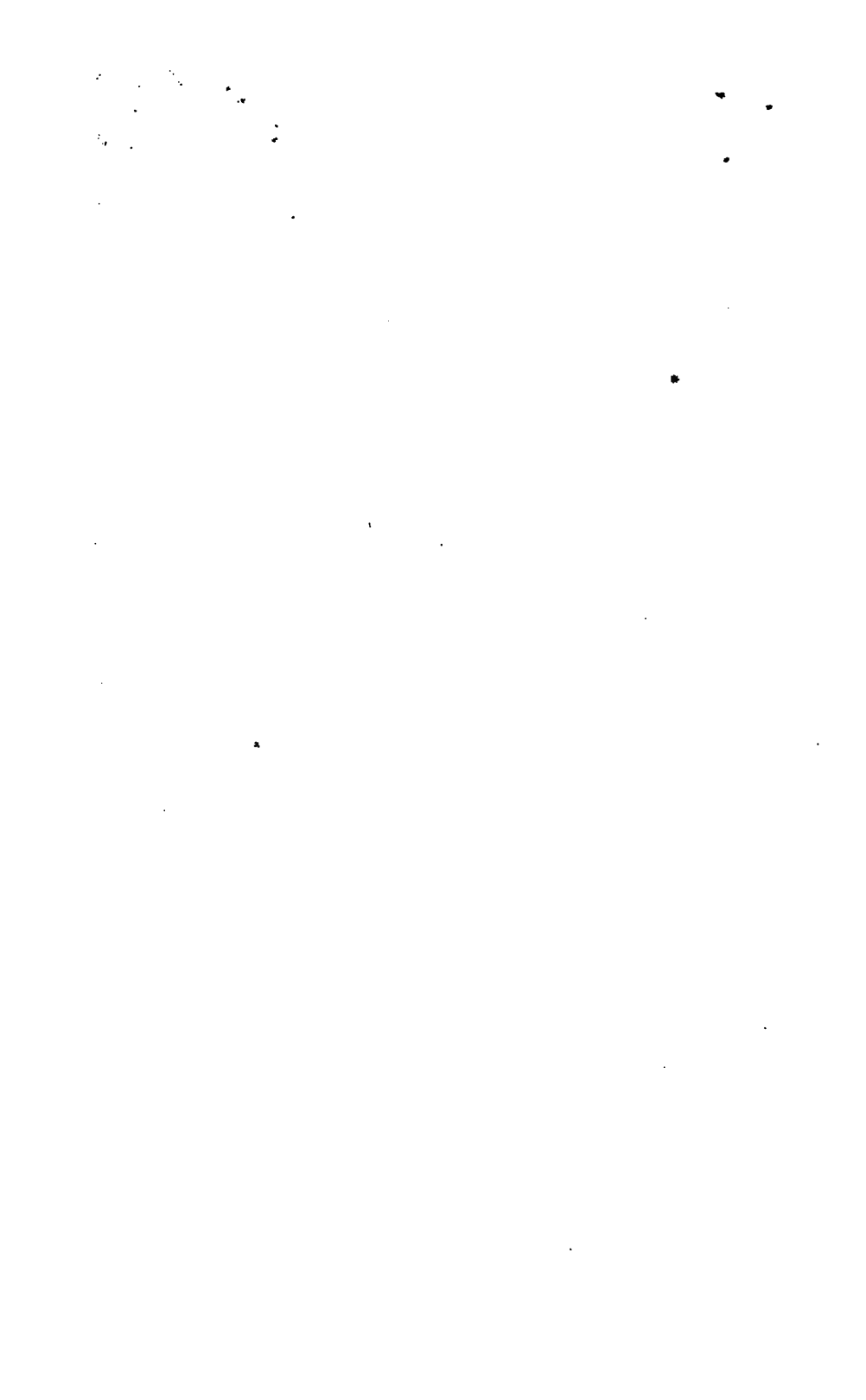

100

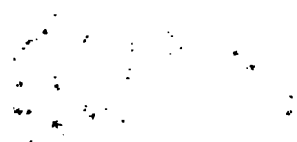

100

100

100

100

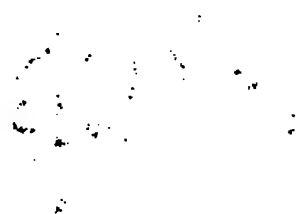
100

100

100

100

100

100

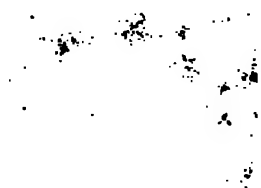
100

100

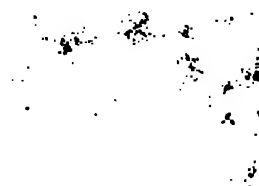
100

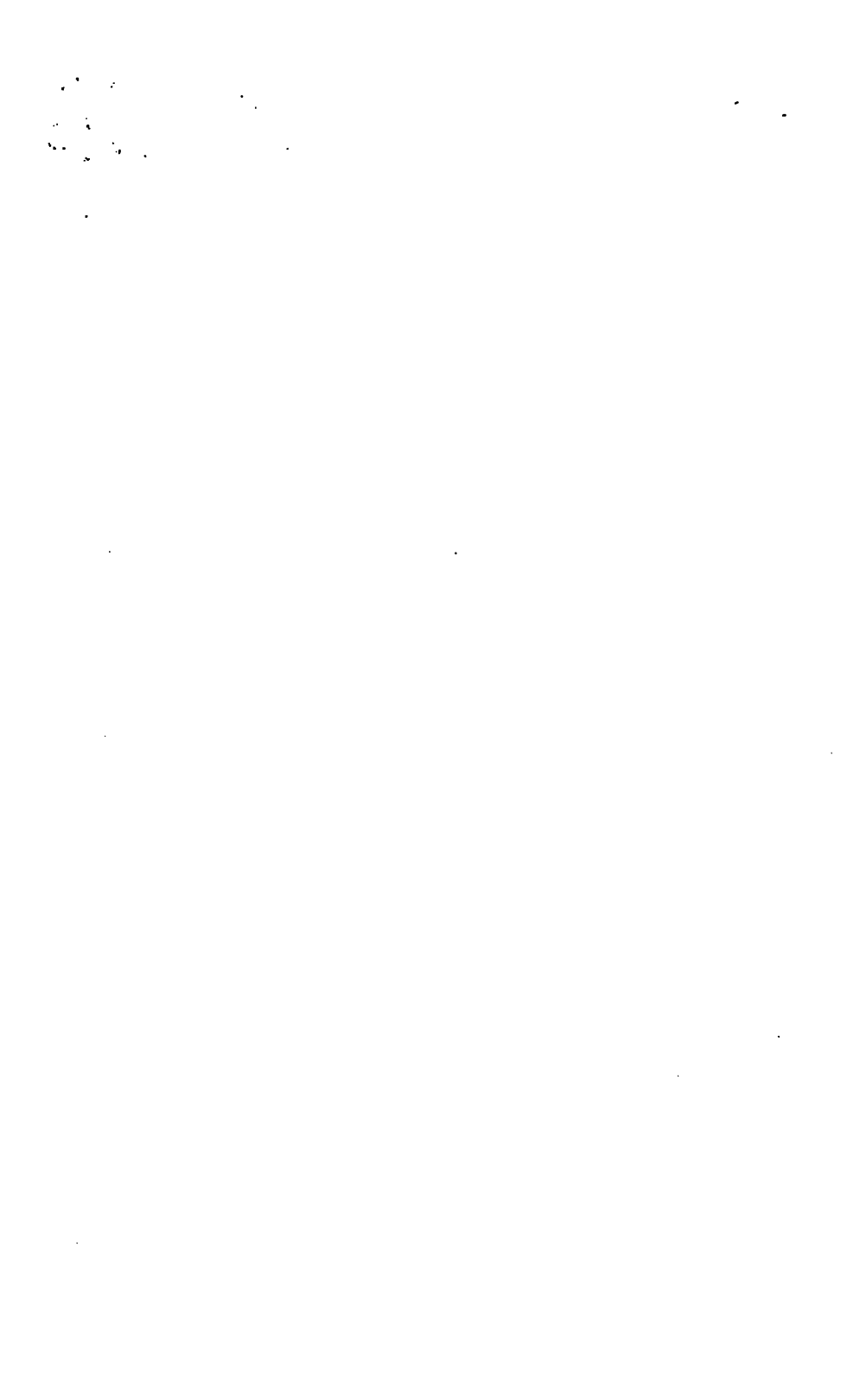

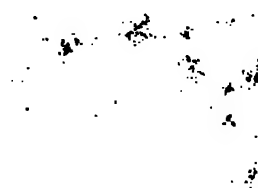

100

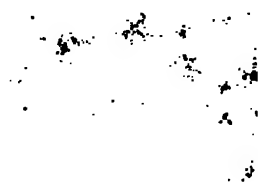

10

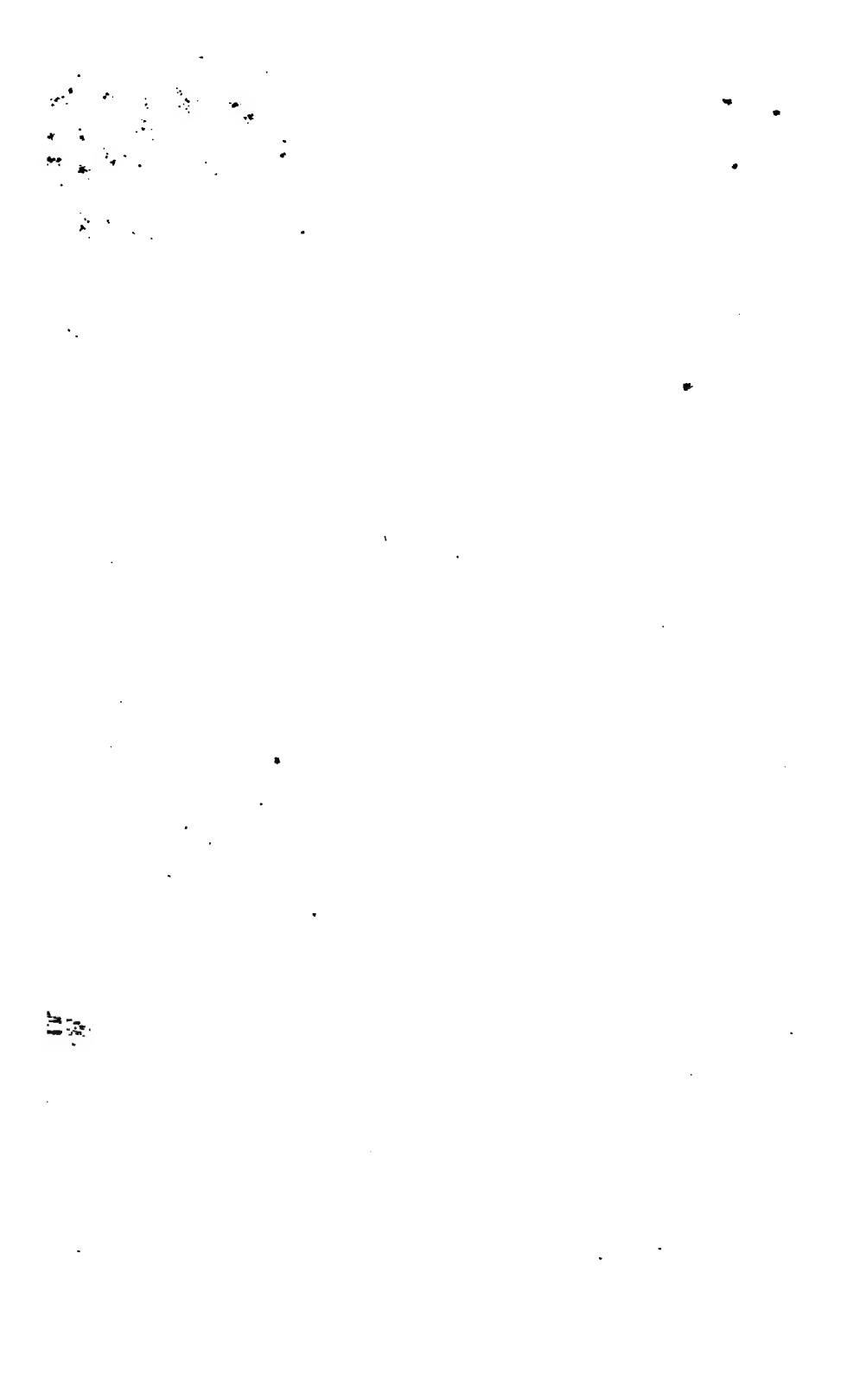

100

100

1875

1875

1000

1000

1000

1000

1000

100

100

1000

1000

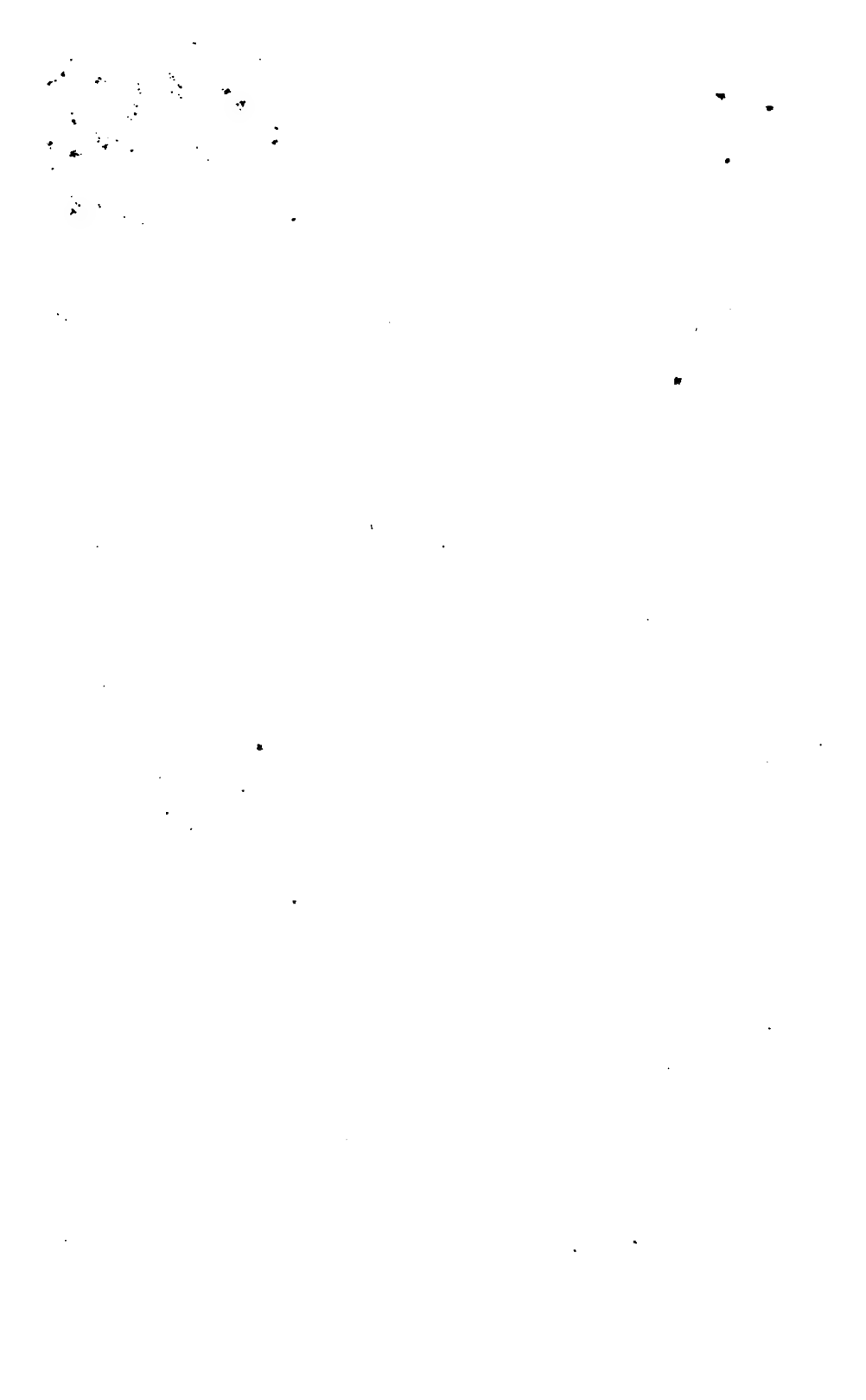

100

100

100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the world are the historians. They are people who study the past and try to understand what happened and why it happened. They use a variety of sources, including books, documents, and artifacts, to reconstruct the past.

2. The second group of people who are interested in the study of the history of the world are the archaeologists. They are people who study the past by digging up and analyzing the remains of ancient civilizations. They use a variety of tools and techniques to uncover the secrets of the past.

3. The third group of people who are interested in the study of the history of the world are the anthropologists. They are people who study the past by looking at the behavior and culture of ancient peoples. They use a variety of methods, including excavation and analysis of artifacts, to understand the lives of ancient peoples.

4. The fourth group of people who are interested in the study of the history of the world are the geographers. They are people who study the past by looking at the physical features of the earth and how they have changed over time. They use a variety of methods, including mapping and analysis of historical documents, to understand the changes in the earth's landscape.

5. The fifth group of people who are interested in the study of the history of the world are the linguists. They are people who study the past by looking at the language of ancient peoples. They use a variety of methods, including the analysis of ancient texts and the reconstruction of lost languages, to understand the lives of ancient peoples.

6. The sixth group of people who are interested in the study of the history of the world are the paleontologists. They are people who study the past by looking at the remains of ancient animals and plants. They use a variety of methods, including excavation and analysis of fossils, to understand the lives of ancient organisms.

7. The seventh group of people who are interested in the study of the history of the world are the climatologists. They are people who study the past by looking at the climate of ancient times. They use a variety of methods, including the analysis of ice cores and the reconstruction of ancient climates, to understand the changes in the earth's climate over time.

8. The eighth group of people who are interested in the study of the history of the world are the astronomers. They are people who study the past by looking at the sky and the positions of the stars and planets. They use a variety of methods, including the analysis of ancient astronomical records and the reconstruction of ancient skies, to understand the lives of ancient peoples.

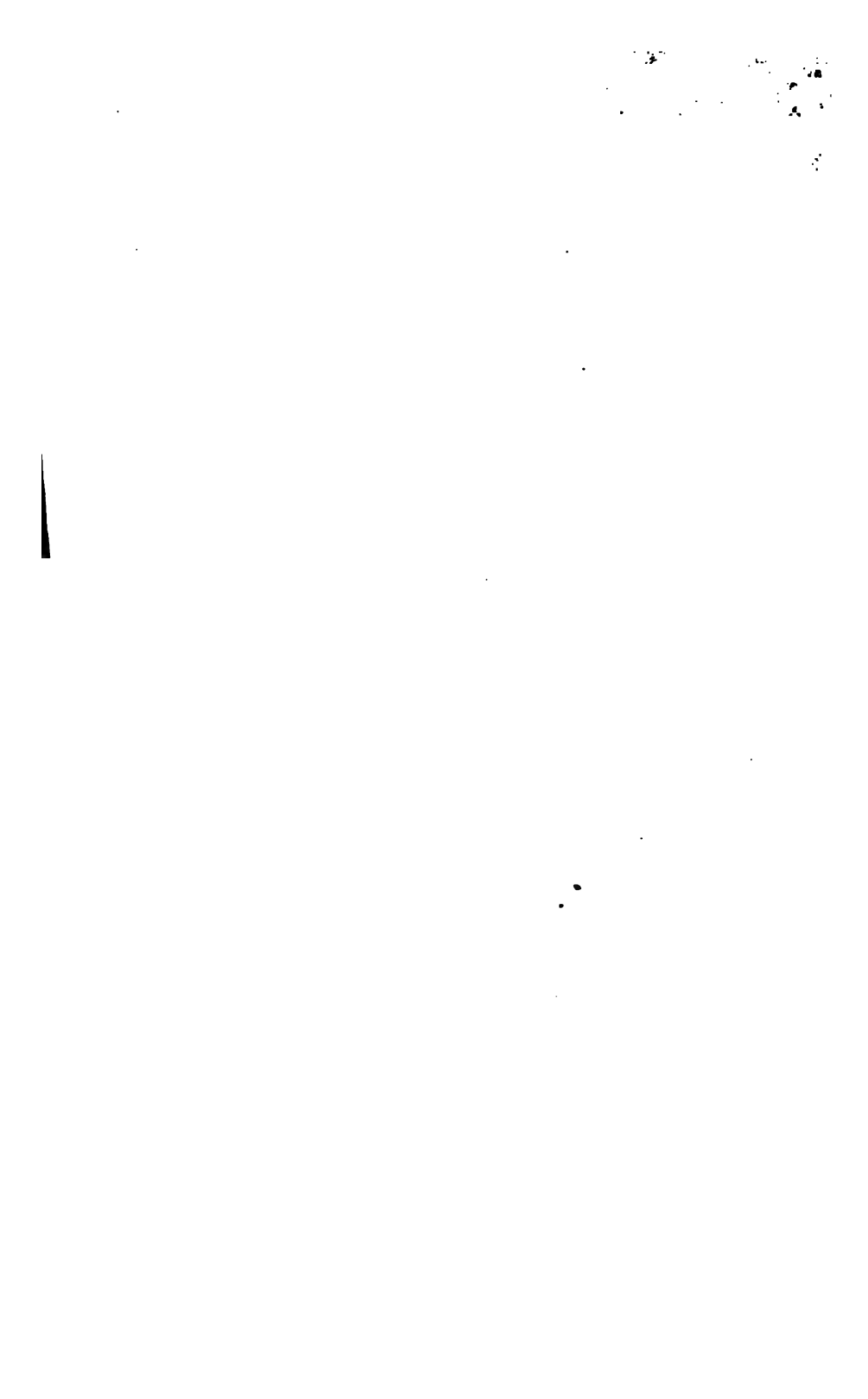
1000

1000

1000

1000

1000

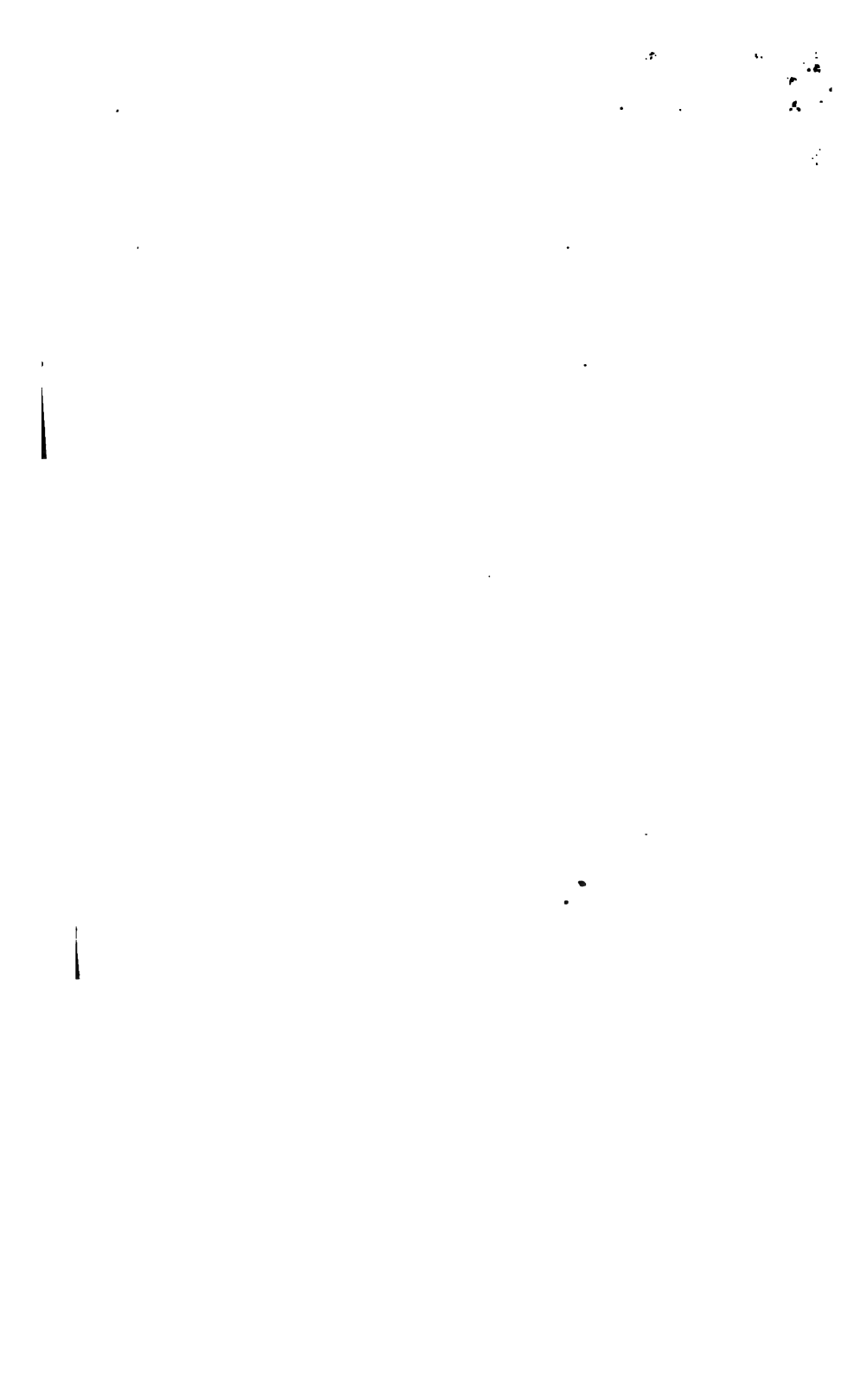

1000

1000

1000

1000

100

101

102

1000

1000

1000

1000

1000

1000

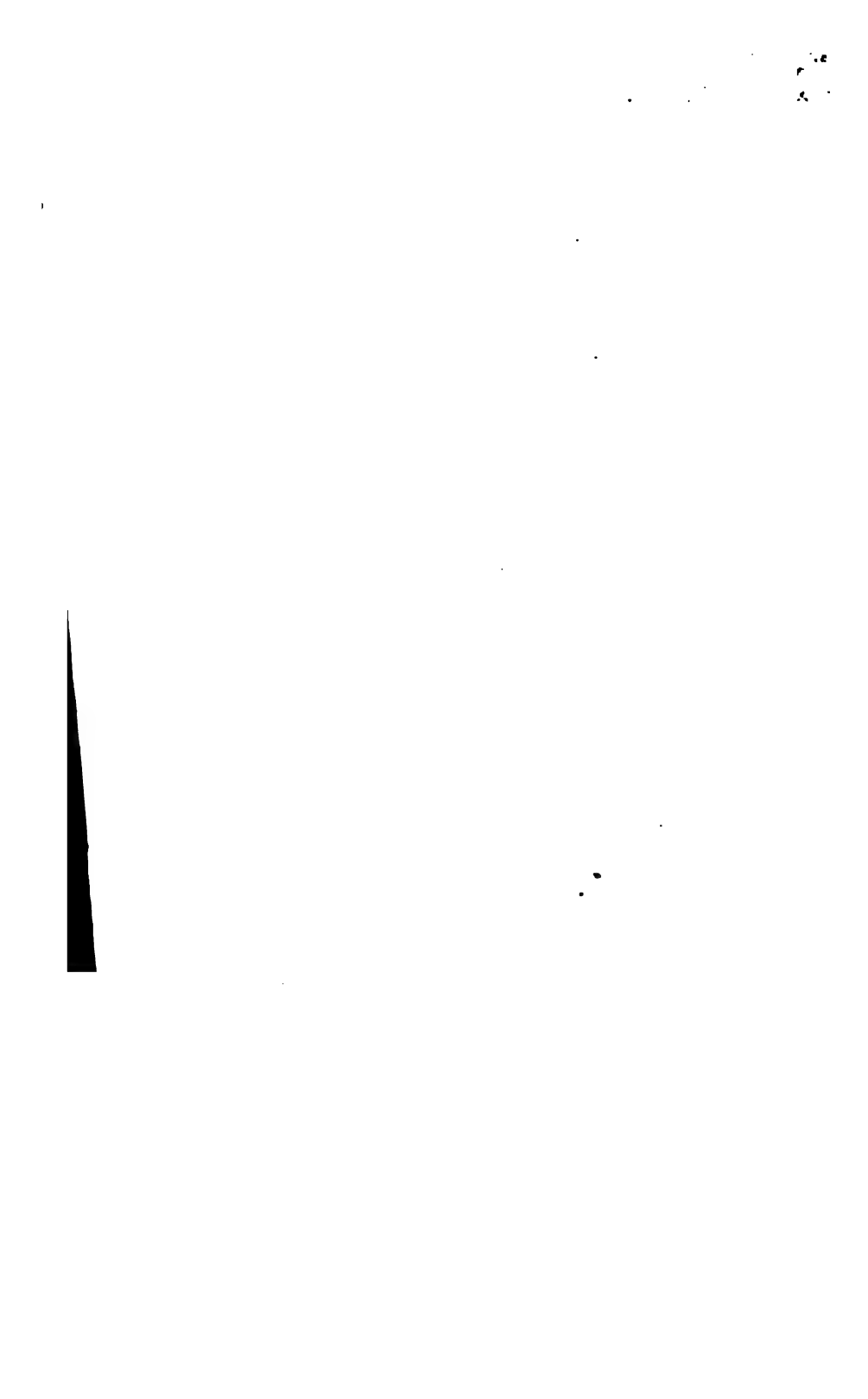

100

100

100

10

11

12

13

6000

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

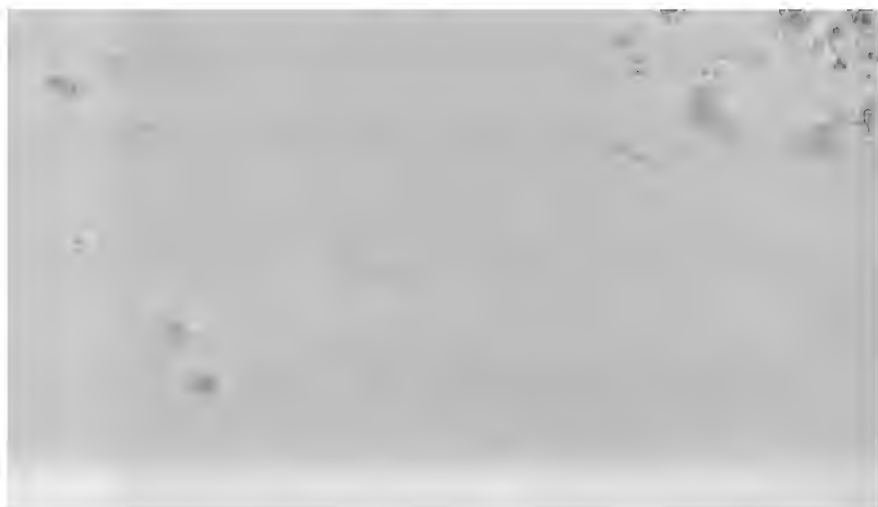
100

100

100

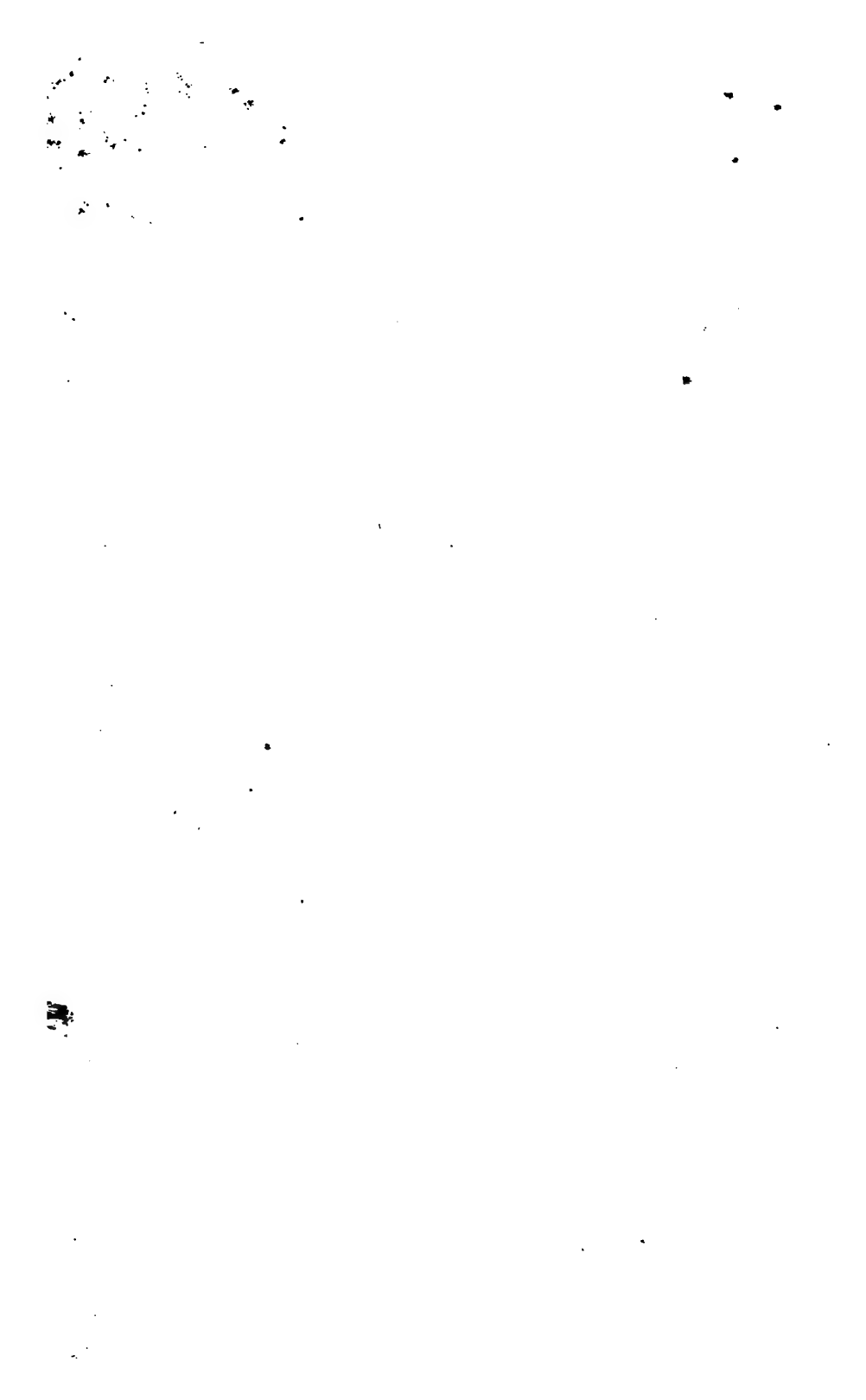

2

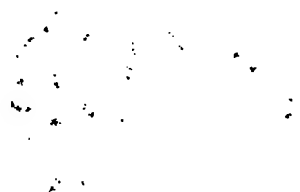
1

2

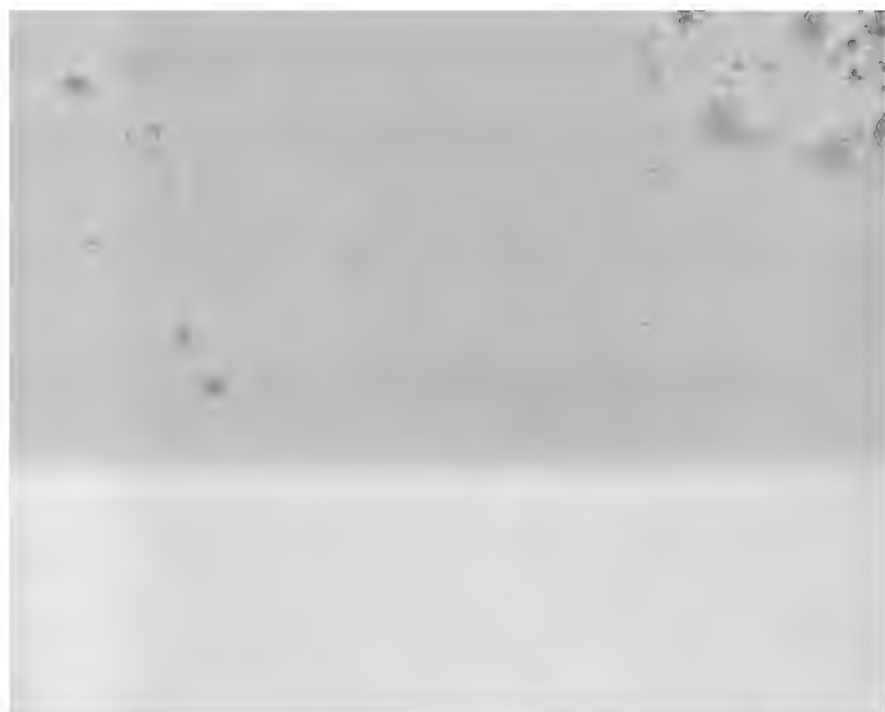
3

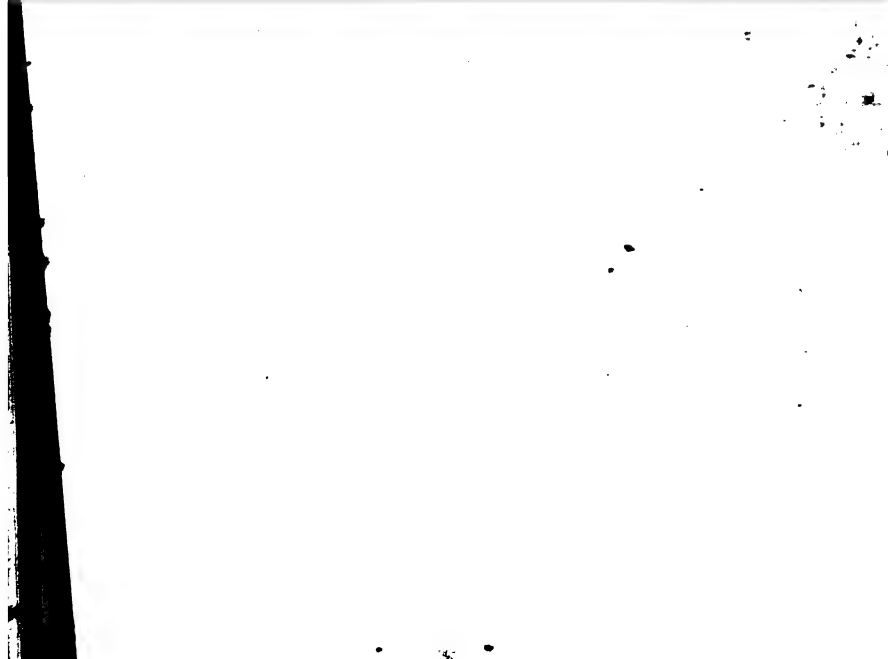

100

1000

1000

1000

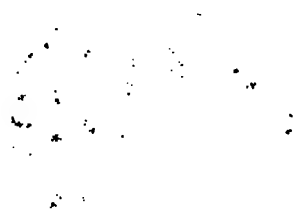
100

100

2

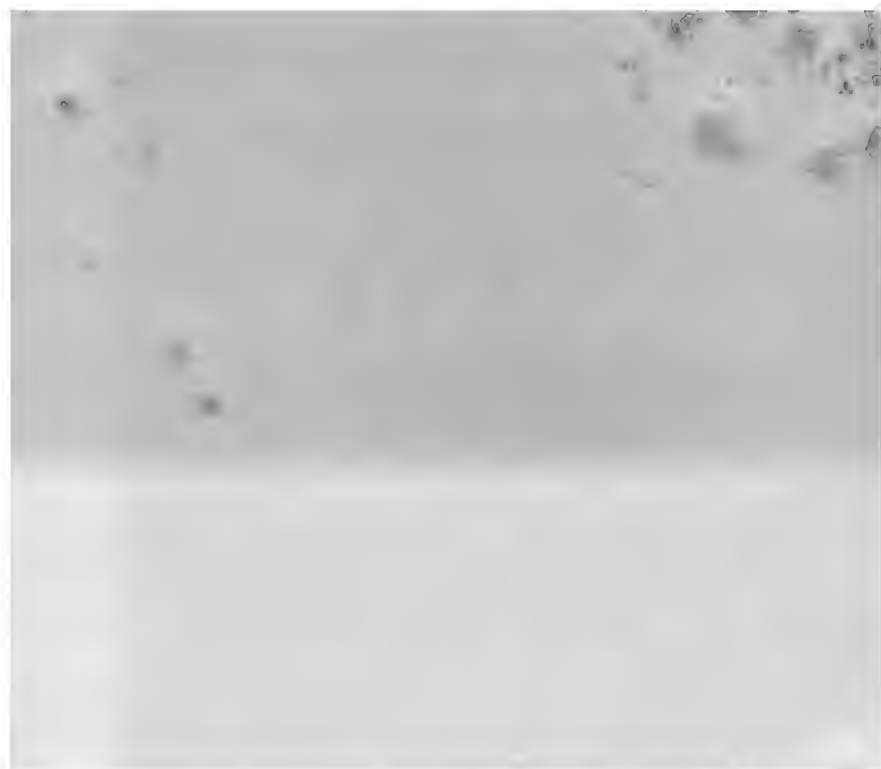
1

2

1

2

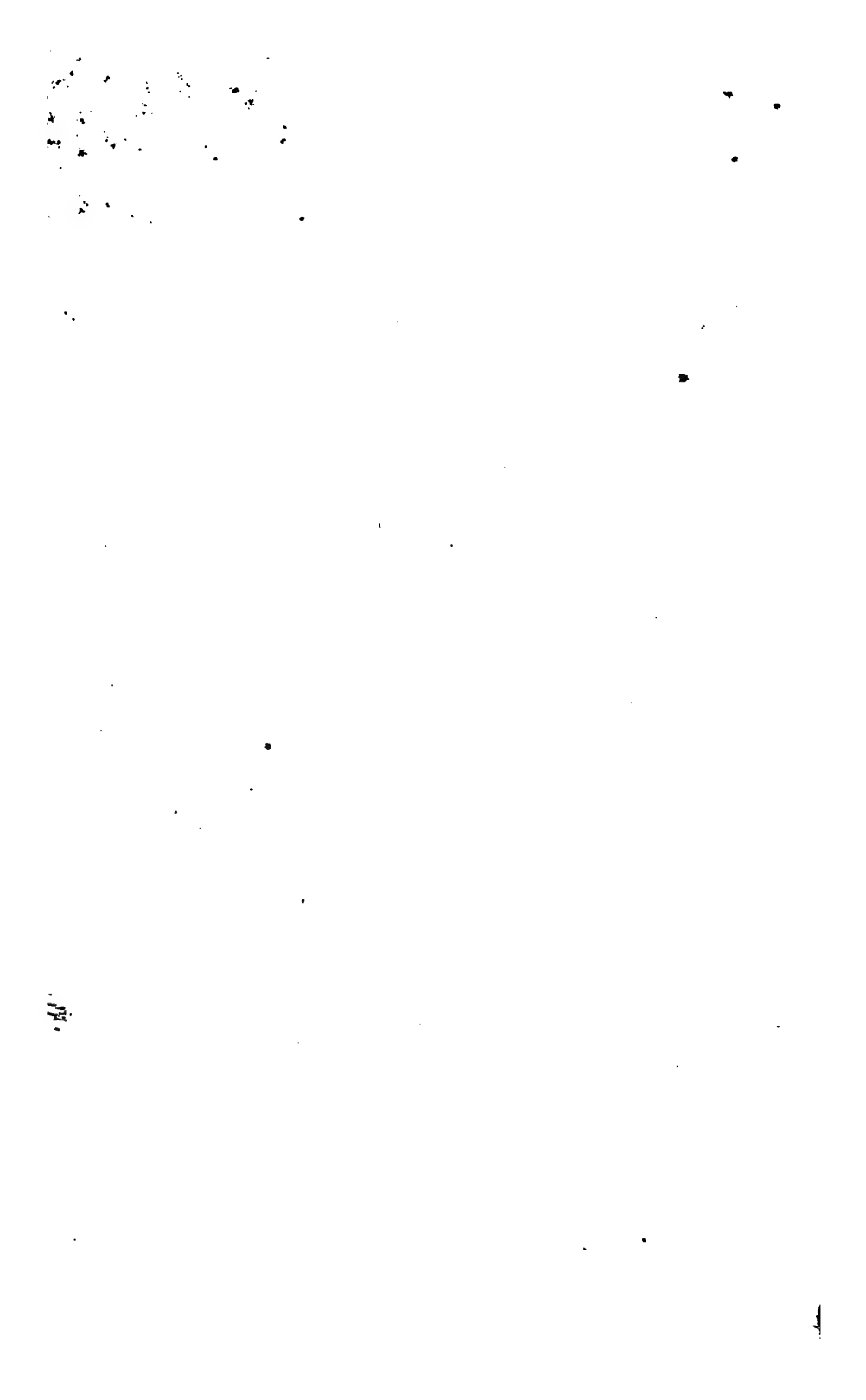

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

